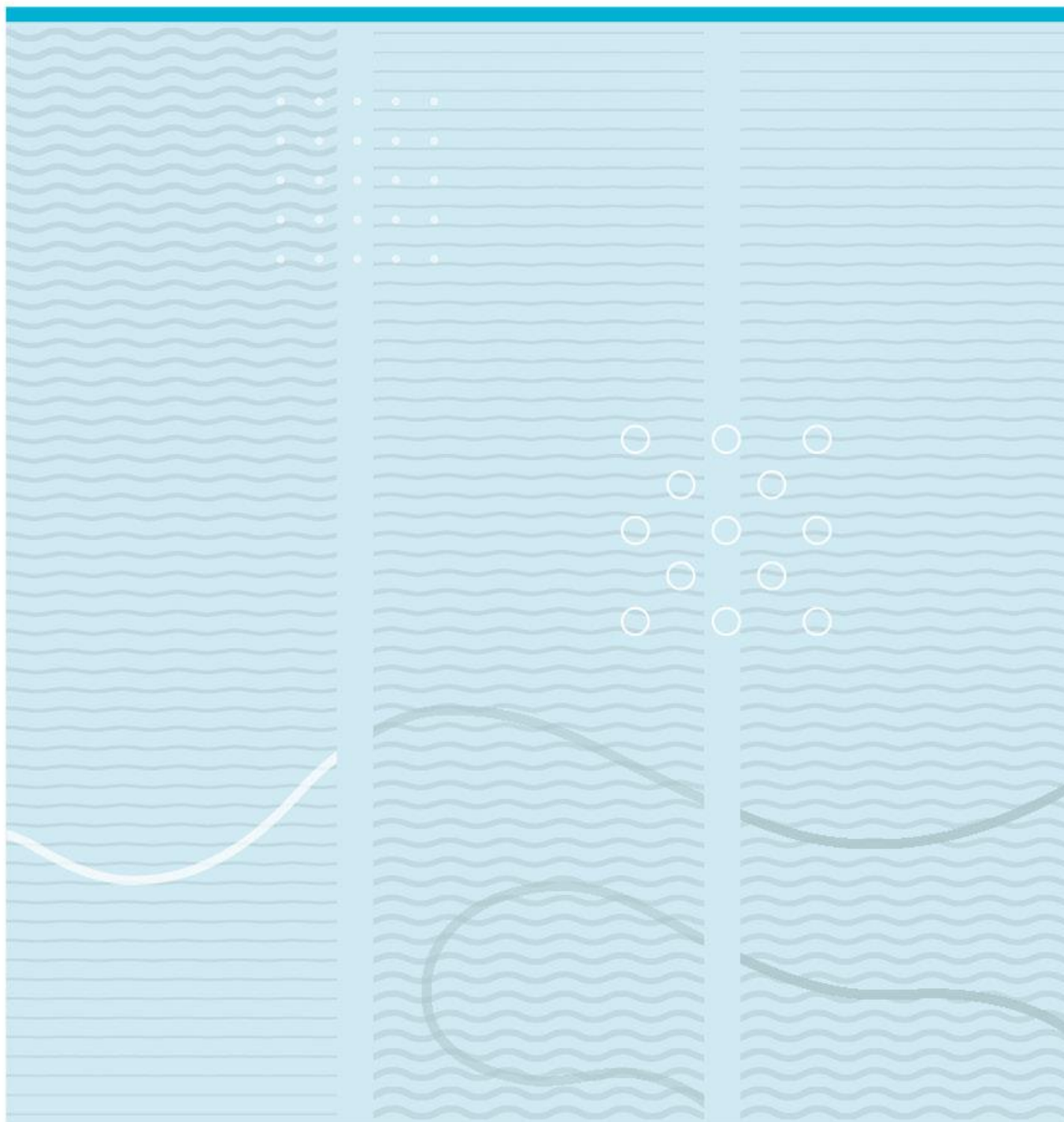

Ranveig Morberg Eldevik

Analyse av multimodale ressurser i tre HMS-videoer

Bruk av bilder, film, grafikk og tekst på skjerm, og lydlandskap med musikk, lydeffekter og fortellerstemme.

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap
Institutt for språk og litteratur
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2018 Ranveig Morberg Eldevik

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Sammendrag

Masteroppgaven tar for seg bruk av multimodale ressurser i tre videoer for opplæring innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Jeg har sett på hvilke multimodale ressurser som er brukt i videoene og videre studert hvordan ressursene er brukt. De analyserte videoene er norske HMS-videoer fra risikoutsatte yrker som bygg- og anlegg, offshore og fiskeri. De tre videoene er svært ulike når det gjelder innhold og fortellergrep, og de representerer derfor ulike retninger innenfor HMS-videoer. Mye HMS-opplæring er bedriftsintern, derfor har valg av videoer vært styrt av hvilke videoer som har ligget åpent tilgjengelig på nett (Youtube).

Relevant teori er hentet fra forskjellige disipliner som bildekomposisjon, design, fargebruk, TV- og filmmusikk, fortellerstemmer og lydeffekter. Teori om dokumentarfilmer og spillefilmer har også vært relevant. selv om HMS-videoene skiller seg noe fra disse.

Jeg har kartlagt de forskjellige ressursene som bilde, grafikk, tekst på skjerm, fortellerstemme, musikk og lydeffekter for å skaffe meg et totalbilde. Dette har jeg gjort gjennom transkribering og tegning av tidslinjer og dramaturgi før jeg startet på selve analysen.

Analysen bygger på transkriberingen og utallige spillinger av sekvenser av videoene i ettertid for å sjekke at transkriberingen er korrekt.

Hva som er det typiske for HMS-videoene rent visuelt og audiovisuelt, er vanskelig å si. Det viser seg at når fortellerstemme, grafikk, klipping av film, fotografier, musikk og lydeffekter stemmer, legger du ikke merke til dem hver for seg, og da kommer innholdet i videoen til sin rett. For en som analyserer er det lettere å legge merke til hva som ikke stemmer, og det samme gjelder tilskueren. Hvis det ikke er sammenheng mellom det fortellerstemmen sier og det som vises i filmen, dras helhetsinntrykket ned. Om bruken av musikk og effektlyder er god, er ikke alltid like lett å vurdere, for det kreves mer kunnskap for å avsløre dårlig bruk av disse ressursene. Produsenter av HMS-videoer bør legge ned innsats for å oppnå samsvar mellom bruk av de ulike ressursene, uavhengig av hvilken design eller metode man ellers benytter.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Innholdsfortegnelse	4
Forord	8
1 Innledning	9
1.1 Min bakgrunn	9
1.2 Motivasjon for oppgaven	11
1.3 Problemstilling/forskningsspørsmål.....	12
1.4 Oppgavens oppbygning	12
1.5 Oppsummering	13
2 Tidligere forskning	14
2.1 Historisk utvikling og definisjoner	14
2.2 Historisk utvikling innen e-læring	16
2.3 Forskjellige typer målsetting med opplæringen	17
2.4 Trainor Elsikkerhet AS, min arbeidsgiver	18
2.5 Oppsummering	19
3 Teori om film, visuelle ressurser og lydlandskap	20
3.1 Dokumentarfilm, faktafilm og annen filmteori	21
3.1.1 Dramaturgi, oppbygging av historie.....	24
3.1.2 Anslag	25
3.1.3 Scener og sekvenser	25
3.1.4 Bildeutsnitt og perspektiv.....	26
3.1.5 Talking heads.....	27
3.2 Bilder og grafikk	28
3.2.1 Bildekomposisjon	28
3.2.2 Billedlig vignett og filmtrailer	31
3.2.3 Tekst på skjerm	32
3.2.4 Fargebruk og lys	33
3.3 Lydlandskap.....	34
3.3.1 Perspektiv, forgrunn og bakgrunn i lydlandskap	35
3.3.2 Analyse av det totale lydlandskapet	37
3.3.3 Fortellerstemme	37

3.3.4	Uten bruk av fortellerstemme	39
3.3.5	Lydeffekter	40
3.3.6	Musikk	41
3.4	Oppsummering	42
4	Orientering om analysemateriale	43
4.1	HMS-video: Informasjon til nytt personell på sokkelen.....	43
4.1.1	Kurseier og produsent	43
4.1.2	Kort om tekst, lyd og grafikk.....	44
4.2	HMS-video: Skulle bare	45
4.2.1	Kurseier og produsent	45
4.2.2	Kort om tekst, lyd og grafikk.....	45
4.3	HMS-video: Trygt hjem – farlig fiskeryrke	46
4.3.1	Kurseier og produsent	47
4.3.2	Kort om tekst, lyd og grafikk.....	47
4.4	Oppsummering	48
5	Metode for analyse av HMS-videoer	49
5.1	Transkripsjon, å plukke fra hverandre	50
5.2	Egen metode	50
5.2.1	Scener og sekvenser/temaer.....	51
5.2.2	Kontekst.....	51
5.2.3	Lydlandskap.....	52
5.3	Oppbygging av analyseskjemaene	52
5.4	Tabeller for HMS-videoene	53
5.5	Transkribering som underlag for tidslinje.....	56
5.6	Oppsummering	57
6	Analyse av HMS-videoen	58
6.1	HMS-video: Informasjon til nytt personell på sokkelen.....	58
6.1.2	Anslag	62
6.1.3	Prosedyre for å ivareta sikkerhet	65
6.1.4	Organisering av arbeid.....	67
6.1.5	Sikkerhet ivaretatt	71
6.1.6	Velferd	75

6.1.7	Fokusområder	76
6.1.8	IT-sikkerhet.....	79
6.1.9	Avslutning av Informasjon til nytt personell på sokkelen	80
6.1.10	Oppsummering av Informasjon til nytt personell på sokkelen	81
6.2	HMS-video: Skulle bare	83
6.2.1	Anslaget.....	83
6.2.2	Presentasjon.....	85
6.2.3	På jobb, første vendepunkt	86
6.2.4	Konflikt og andre vendepunkt.....	89
6.2.5	Ulykken	91
6.2.6	Sykehuset	93
6.2.7	Løsningen	95
6.2.8	Spole tilbake	96
6.2.9	Oppsummering av skulle bare.....	97
6.3	HMS-videoen: Trygt hjem – farlig fiskeryrke	98
6.3.1	Anslag	99
6.3.2	Historier fra etterlatte og pårørende.....	101
6.3.3	Historier fra og om overlevende	103
6.3.4	Rekonstruksjon	104
6.3.5	Spesialsekvenser	107
6.3.6	Oppsummering Trygt hjem – farlig fiskeryrke.....	111
6.4	Avslutning av kapitlet	112
7	Drøfting av funn i analysen	114
7.1	Anslag og avslutning	114
7.2	Hopping i temaer og ulogisk rekkefølge	115
7.3	Bildekomposisjon.....	116
7.4	Kollasj.....	116
7.5	Det visuelle er upresist eller bare fyll	117
7.6	Det visuelle skaper misforståelser eller er malplassert	118
7.7	Forvirrende bruk av multimodale ressurser	119
7.8	Kilder og bruk av andres symboler.....	119
7.9	Tekst på skjerm	120

7.10	Fortellerstemme	121
7.11	Musikk og lydeffekter	123
7.12	Avslutning.....	123
8	Opplæring på nett i nær fremtid	124
	Referanser/litteraturliste	128
	Vedlegg	132

Forord

Jeg har vurdert tre videoer som ligger offentlig tilgjengelig på nett og har av den grunn ikke hentet inn samtykke fra eierne av videoene for å benytte meg av dem. Jeg håper allikevel at de ikke har noen innvendinger mot min bruk av deres videoer.

Det er en del sider med transkripsjon og skisser som er brukt som underlag til denne oppgaven. Disse ligger vedlagt som vedlegg for de som kunne være interessert.

Jeg vil takke min veileder professor Norunn Askeland uvurderlig støtte og veiledning gjennom denne masteroppgaven.

Jeg må også takke for uvurderlig støtte fra min mann og all tilrettelegging han har gjort slik at jeg kunne jobbe med oppgaver i masterstudiet og nå til slutt masteroppgaven.

Åsgårdstrand 26.mai 2018

Ranveig Morberg Eldevik

1 Innledning

Dette er en oppgave om bruk av multimodale ressurser i HMS-videoer. Mitt hovedmål med oppgaven er å lære mer om hvordan alle elementer som bilde, grafikk, tekst på skjerm, fortellerstemme, musikk og lydeffekter brukes i opplæring over nett. Siden jeg til daglig jobber med opplæring over nett, e-læring for maritim sektor og bygge- og anleggsbransjen, er det naturlig for meg å konsentrere oppgaven min rundt e-læring i disse bransjene.

E-læring brukes som et samlebegrep på norsk for opplæring som gjennomføres på et digitalt medium som PC, nettbrett og smarttelefon. Tilsvarende begrep på engelsk er E-learning (Clark & Mayer 2011:7). Dette er en forkortelse for elektronisk læring. Opplæringsfilmer, videoer, oppgaver med et pedagogisk formål o.l. som gjennomføres på et digitalt medium, faller også inn under termen e-læring. Jeg kommer til å veksle mellom betegnelsene e-læring og video og når jeg beskriver det allmenne rundt læring på nett, og video når jeg skriver om de videoene jeg har analysert.

1.1 Min bakgrunn

Til daglig skriver jeg manus til e-læring for Trainor Elsikkerhet AS. Jeg startet yrkeslivet som elektrikerlærling og etter hvert elektriker, før jeg gikk videre på skole og tok veiledningspedagogikk og sosiologi, og til slutt endte opp med å utdanne meg til elektroingeniør. Med den varierte bakgrunnen min med både samfunnsvitenskapelige og tekniske fag ble jeg manusforfatter, hvor jeg kan kombinere begge disiplinene. Jeg har skrevet manus om helse, miljø og sikkerhet innenfor elektrofagene siden 2005.

I arbeidet med Trainor Elsikkerhet sine e-læringskurs er det jeg som velger faglig innhold og skriver tekster om dette. Jeg er også involvert i utvelgelse av hvilke bilder som passer til hvilken tekst, rent elektrofaglig. Men det er grafiske designere hos Trainor Elsikkerhet AS som sammenstiller e-læringskursene og velger design. I tillegg kvalitetssikrer jeg at sluttproduktet er i tråd med hva målgruppen trenger av opplæring. Min tekst blir lest inn av profesjonelle skuespillere og satt sammen med bilder og den grafikken designerne utformer. Gjennom dette arbeidet er jeg nysgjerrig på hvordan lyd, bilde, tekst på skjerm og eventuelt musikk og lydeffekter sammen får frem et budskap. På veien har jeg lært at lyd, bilde, tekst, musikk og lydeffekter er deler av et

meningsskapende system (Maagerø & Tønnesen 2014:18). Det vil si en helhet av multimodale ressurser.

Trainor Elsikkerhet AS startet med e-læring allerede på slutten av 1990-tallet, da med utsendelse av disketter og CD-ROM. Siden da har det vært en rivende utvikling innen e-læring, særlig da på den tekniske og designmessige siden. I dag bruker Trainor Elsikkerhet AS både video, animasjoner, tredimensjonale tegnede miljøer og stillbilder. Vi benytter oss også av våre egne tegneseriefignurer som settes inn i fotografier som erstatning for mennesker. (Se bilde 1 nedenfor.)

Bilde 1: Eksempel på bruk av tegneseriefignur i vanlig bilde

Trainor Elsikkerhet AS¹ har fått støtte fra Innovasjon Norge (2017) til å forske på bruk av Virtual Reality-briller (VR-briller) i et 3D-miljø laget av oss. I 3D-miljøet skal man simulere risikofylte jobber uten å utsette seg for farer.

Hovedmålgruppen for Trainor Elsikkerhetskurs er elektrikere og andre elektrofagfolk som kan mye om faget og som kjenner farene godt. Men i porteføljen har vi også elsikkerhetskurs som er tilpasset andre yrkesgrupper som jobber nær elektriske anlegg som kraftledninger, kabler eller uferdige anlegg på byggeplasser, samt med brannforebygging i byggebransjen og rene HMS-kurs.

¹ <http://www.bygg.no/article/1319925>

1.2 Motivasjon for oppgaven

Jeg skriver denne oppgaven for å lære noe selv og med et håp om at det kan være noe i oppgaven som har interesse for andre. For egen del ønsker jeg å få innsikt i hvordan de multimodale ressursene vi har til rådighet kan benyttes på best mulig måte i e-læring.

Gjennom studier av teori og analyse av andres HMS-videoer, både gode og mindre gode, håper jeg å sitte igjen med kunnskaper som gjør det enklere for meg å kartlegge hvordan vi selv gjør det og hva vi kan gjøre for å forbedre egne kurs. Jeg tror vi har et stort forbedringspotensial om vi utnytter de multimodale ressursene vi har tilgjengelig på en bedre måte. Hva som er den beste kombinasjonen av ressursene, er jeg usikker på, og jeg er ikke sikker på om jeg finner eksakte svar på dette, men en bedre innsikt regner jeg med å få.

Gjennom min egen praksis har jeg sett at vi har en tendens til å ikke stole på at den meningen som formidles gjennom synssansen er tilstrekkelig for å gi nødvendig opplæring. All informasjon til kursdeltakerne blir i hovedsak lest opp, og dermed har vi mye fokus på verbal tekst. Jeg tror at det er endel tekst vi ikke hadde behøvd å lese opp om vi hadde utnytter de multimodale ressursene på riktig måte.

Norsk arbeidsliv setter store krav til arbeidsgivere om at arbeidskraften de benytter, skal ha riktige kvalifikasjoner i forhold til de arbeidsoppgavene de skal utføre. Arbeidsgiver skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risikoforholdene i virksomheten, utarbeide planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen (AML §3-1). Det er krav om at man skal få opplæring i både arbeid som skal utføres og utstyr som skal brukes (Arbeidsmiljøloven AML § 3-2). Det er også krav til arbeidstakerne om medvirkningsplikt (AML §2-3). De skal følge de instruksjoner og retningslinjer som blir gitt og aktivt medvirke ved gjennomføring av de tiltak som blir satt i verk for å skape et godt og sikkert arbeidsmiljø.

For at arbeidstakerne skal ha de riktige kvalifikasjonene må det gis opplæring både i hvordan arbeidet skal utføres og i hvordan ivareta sin egen og andres sikkerhet, slik at man beholder helsen og heller ikke ødelegger miljøet. For å få til dette gis det opplæring i klasserom eller på nett som ett av flere virkemidler for å oppfylle kravene. Opplæring i helse, miljø og sikkerhet benevnes som regel som HMS-opplæring.

HMS-videoer kan være en rimelig, fleksibel og effektiv måte å gjennomføre opplæring på, blant annet fordi kursene kan tas akkurat når det passer for kursdeltakeren.

Sikkerhetsopplæring er ikke et særnorsk fenomen, og heller ikke HMS-videoer. Med Youtube har jeg kunne se nærmest ubegrenset antall videoer fra alle verdens hjørner.

Jeg har valgt å se på HMS-videoer fra bransjer med potensielt fysisk farlige miljøer, siden dette er bransjer jeg kjenner godt. Bygg- og anlegg og fiskeri er høyt oppe på ulykkesstatistikken, mens offshorebransjen har langt færre ulykker enn fiskeri, men personell i alle tre bransjene beveger seg daglig i farlige omgivelser.

1.3 Problemstilling/forskningsspørsmål

Vi ser at nye tekniske muligheter kan gi oss ubegrenset med grafiske finesser og spennende lyd. Men hvordan kombinerer vi disse for å lage HMS-videoer? Jeg håper å finne noen svar på dette med disse to forskningsspørsmålene:

1. Hvilke multimodale ressurser er brukt i videoene?

Gjennom analyser av tre typer ganske forskjellige HMS-videoer vil jeg se på hvilke multimodale ressurser som er brukt. Kartlegging av de forskjellige ressursene i HMS-videoene vil kunne gi meg et totalbilde av hvilke multimodale ressurser som er til rådighet i denne type opplæring.

2. Hvordan er de multimodale ressursene brukt i videoene?

Jeg vil deretter se på hvordan de multimodale ressursene er brukt, for å kartlegge om de utfyller hverandre. Dersom ressursene ikke henger sammen og ikke gir bedre forståelse sammen, og kunne de like godt vært gjort om til en «lydbok», eller man kunne bare lest tekst på skjerm. Jeg ønsker å kartlegge om det er kombinasjoner av ressurser som er gode, men også om det er dårlige kombinasjoner. I analysen vil jeg kartlegge hvordan de multimodale ressursene skaper mening sammen.

Jeg vil kun ta for meg de multimodale ressursene og ikke vurdere læringsutbyttet av hver enkelt HMS-video. (Mer om begreper i kap. 2).

1.4 Oppgavens oppbygning

Masteroppgaven er delt inn i åtte kapitler. Etter innledningskapitlet tar jeg i kapittel 2 for meg forskjellige typer e-læring, historisk utvikling, tidligere forskning på feltet, og hva vi har gjort i Trainor Elsikkerhet når vi har utviklet kurs. I kapittel 3 presenterer jeg teori som er relevant for å belyse problemstillingen som ble presentert ovenfor. I kapittel 4 vil jeg orientere om de tre HMS-videoene jeg har bestemt meg for å analysere. Jeg har støtt på noen utfordringer i forhold til å velge metode og har endt opp med å lage min egen, inspirert av andre. Dette vil jeg presentere i kapittel 5. Kapittel 6 tar for seg selve analysen og resultatene av denne. I kapittel 7 drøfter jeg de funnene jeg har gjort, svakheter ved

metoden og hva som ønskes oppnådd ved den type HMS-videoer jeg har analysert. I kapitel 8 prøver jeg å se inni fremtiden for en opplæringsform som er i rivende utvikling, både fordi teknikken gir nye muligheter, og fordi menneskene ser mulighetene teknikken gir.

1.5 Oppsummering

I denne innledningen har jeg forklart hvorfor jeg er interessert i kombinasjonen av ressurser innen e-læring. Jeg har fortalt om min bakgrunn, og motivasjonen min for de to forskningsspørsmålene jeg har stilt.

Når jeg har lett rundt etter tidligere forskning og teori, finner jeg svært lite som dreier seg om multimodale ressurser brukt ved e-læring for voksne. I neste kapittel vil jeg gå nærmere inn på hva som er gjort av tidligere forskning om multimodale ressurser, og gjøre rede for andre elementer som danner bakgrunnen for oppgaven og egen erfaring med produksjon av HMS-opplæring på nett.

2 Tidligere forskning

2.1 Historisk utvikling og definisjoner

Jeg har søkt mye etter forskning om bruk av multimodale ressurser i e-læring og opplæringsvideoer. Inkludert i søket er forskning om interaktiv opplæring, dokumentarer som opplæring, opplæringsfilmer og HMS-opplæring (på engelsk HSE). Det har vært lite relevant å finne. Ved oppslag på kortfilm² på Wikipedia oppdaget jeg at det ikke engang der var skrevet artikler verken om instruksjonsfilm eller opplysningsfilm for eksempel næringslivet.

Jeg har meldt meg på nyhetsbrev fra flere grupper innen e-læring som eLearning Industry på LinkedIn, REN forkortelse for Research and Educational Network (Norge) på Facebook. Her får jeg tilgang til mange artikler om e-læring. Dessverre bærer mange av artiklene preg av innsalg mot kunder, i og med at det framheves hvor fortreffelig e-læring er. Dette gjelder artikler fra bedrifter, men også fra akademikere innen feltet. På den annen side finnes det en del artikler av mer teknisk art om programmering og algoritmer, samt om hvordan lede og gjennomføre e-læring i bedriftene.

Jeg har funnet få kilder som tar for seg multimodale ressurser i e-læring spesielt. Men innføringsboken *E-learning and the Science of Instruction*³ (Clark & Mayer, 2011) gir god oversikt over feltet. Richard E. Mayer er professor i psykologi ved Universitetet i California, Santa Barbara (UCSB). Hans spesialfelt er utdanningspsykologi, der han har forsket på læring med bruk av multimedia. Medforfatteren Ruth Colvin Clark har en doktorgrad i utdanningspsykologi og instruksjonsteknologi fra Universitet i South California (UCS). Hennes spesialfelt er design av instruksjoner og teknisk trening. I forordet skriver de at mye av ny forskning er utilgjengelig for de som produserer og evaluerer e-læring, siden det stort sett publiseres innenfor forskningsmiljøet (Clark & Mayer 2011). Det vil si at undersøkelsene som eventuelt er gjort om e-læring og multimodale ressurser, er godt gjemt. Det er bare denne boken som har gitt meg opplysninger om hva som er testet ut på en vitenskapelig måte, hvilke multimodale ressurser som ser ut til å virke, og hvilke fallgruver som finnes ved utforming av e-læring. Clark og Mayer diskuterer nøye og viser til forskningsresultater om hva man bør og ikke bør gjøre når man produserer e-læring. De tar for seg e-læringstyper, læringsutbytte, tips

² <https://no.wikipedia.org/wiki/Kortfilm> pr. 10.02.18.

³ Clark og Mayer kom med en 4.utgave av boken i 2016, men jeg benytter først og fremst 2011-utgaven.

til utforming av e-læringskurs og bruk av multimodale ressurser. De er opptatt av innlæringsmetoder og mener å ha sett at det er viktig å ikke overbelaste sansene hvis man skal oppnå god læring. Nå er ikke læringsutbytte en del av mine forskningsspørsmål, men i analysen vil jeg likevel vurdere overdreven bruk av ressurser..

I tillegg har jeg funnet relevante og gode betraktninger i boken *Design för lärande - et multimodalt perspektiv* skrevet av professor i didaktikk Staffan Selander ved Stockholms universitet og hans samarbeidspartner Gunter Kress, professor i semiotikk og utdanning ved University of London. I boken har de tatt for seg spørsmål om design og de digitale grensesnitt som elever møter. De tar ikke for seg ulike ressurser i bruk i digitale læremidler, men er opptatt av hvordan elevene representerer den informasjonen de finner på nett. En representasjon er en måte å vise hvordan man forstår verden (Selander & Kress, 2010:37). Det digitale mediet krever et aktivt og kritisk forhold til tekster av ulike slag (Selander & Kress, 2010:134). Produksjonen av HMS-videoene er en avsendelse av hvordan designere og manusforfattere oppfatter verden og de symboler og referanser de benytter.

Videre har jeg funnet interessant stoff om bruk av musikk i dokumentarfilmer beregnet på undervisning i masteroppgaven til Kristin Lynn Glover, *Connections: Making sense of the world around us (The use of music in documentary films)* (Glover, 2009). Her hevder Glover at musikk kan gjøre en film mer engasjerende og mer effektiv:

Adhering to the theory of documentary film genre as an educational tool first and foremost, the use of music can strengthen a film's potential to engage with and educate an audience on an unprecedented and uniquely complex level. (Glover, 2009: 1).

Glover mener at musikk ofte er et oversett eller undervurdert element i dokumentarfilmer og at musikk gir en unik mulighet for å kombinere stimuli av flere sanser som kan gi en sterk totalopplevelse. Glover har måttet finne teori fra forskjellige felt for å underbygge sin tese om musikk i dokumentarfilmer.

Det finnes også en del teori om læringsutbytte, interaktive oppgaver og pedagogiske metoder i e-læring. Dette er forskning som er på siden av det oppgaven min skal dreie seg om.

2.2 Historisk utvikling innen e-læring

Forløperen til dagens e-læring oppstod i 1920 da Henry Ford fikk laget 51 instruksjonsfilmer ved hjelp av forelesere ved University of Wisconsin. Hver film kom med en komplett synopsis og et pensum som inkluderte undervisningsmål, aktiviteter, diskusjonsspørsmål, problemer, tester og en referanseliste (Lippman 2010:103).

I etterkant av filmene skulle det løses oppgaver. En slik filmfremvisning og oppgaveløsning krevde at man måtte være tilstede på samme sted og i samme rom som de andre deltakerne og læreren/lederen for opplæringen. På 1920-tallet ble det også laget instruksjonsfilmer om baseball, hvor bevegelsene ble vist i sakte film for instruksjonens skyld (Jankens 2015).

Psykologen og behavioristen B.F. Skinner innførte på 50-tallet ideen om at man kunne lære barn riktig staving og matematikk ved å bruke hans læringsmaskin (Teaching Machine). Denne kunne erstatte læreren ved at barna kunne kjøre opplæringen i sitt eget tempo, og tanken bak var at alle barna ville lære det samme. Man kunne også jobbe på sin egen maskin uavhengig av når og hvor de andre jobbet. Det krevde aktivitet og riktig staving eller regning for å komme videre med oppgavene i maskinen. Dette kan man kjenne igjen i databaserte læringsprogrammer hvor man har delt opp oppgavene i små deler som må løses for å komme videre.

Opplæring ved bruk av PC ble introdusert for rundt 40 år siden, kjent som Computer-based-training, CBT. De tidligste utgavene var bare tekst på skjerm med spørsmål innimellom, en slags elektronisk versjon av Skinners læringsmaskin (Clark & Mayer 2011:11). Innenfor CBT benytter man i dag fortellerstemmer, stillbilder, animasjoner og eventuelt videoer sammen. Her er ofte opplæringen delt opp i kortere enheter hvor du klikker deg videre til neste trinn når det du ser på er fullført.

Min arbeidsgiver Trainor Elsikkerhet leverte i begynnelsen opplæringen på CD hvor det var plass til ganske store datamengder. Trainor Elsikkerhet var tidlig ute i Norge med å gå fra e-læring på CD til bruk av internett. Dette krevde tekniske tilpasninger som også påvirket grafikken og lengden på hvert trinn. Da jeg begynte i e-læringsbransjen i 2005, la dårlig linjekapasitet på ISDN-nettet begrensninger på hvor store filene i hver presentasjon kunne være. Kursenes design måtte ta hensyn til at filene som ble lastet ned, ikke ble for stor. Selv om de tekniske begrensningene nå er borte, brukes det fortsatt presentasjoner med bilder, tegninger i 2D eller 3D, fortellerstemmer, musikk og lydeffekter i mindre enheter, med oppgaver innimellom.

Det helt nye i dag er opplæring i Virtual Reality, VR, hvor deltakeren beveger seg i en kunstig virkelighet i en tredimensjonal verden og kan utføre oppgaver og føle farer selv om vedkommende står trygt plassert i et rom. Dette har først vært benyttet i spillindustrien, men når jeg har googlet litt rundt, ser jeg at innen HMS dukker dette opp som en mulighet i 2016. Et dansk byggefirma⁴ har nettopp begynt å benytte seg av dette.

De siste årene har Flipped Classroom, på norsk omvendt undervisning, blitt introdusert som den nye metoden for læring. Elevene ser på korte videoer om emnet hjemme, for eksempel gjennomgang av en regnemetode, og gjør oppgaver på skolen med støtte av lærer. Dette skal i noen grad erstatte lærerens gjennomgang på tavlen og oppgaveløsning, mens diskusjoner om emnet kan foregå på skolen.

I følge Clark og Mayer foregikk ca. 11% av opplæringen i arbeidslivet i 2001 som e-læring. I 2006 hadde andelen økt til 29 %, og i 2010 var det kommet opp i 36,5 % (Clark & Mayer 2011:14). I 2016 kom Clark og Mayer med en ny utgave av boken, og der fant jeg at man i 2013 var oppe i 45 %. Dette er amerikanske tall, men sannsynligvis er ikke norske tall noe lavere enn de amerikanske.

2.3 Forskjellige typer målsetting med opplæringen

Clark og Mayer deler opp e-læring i tre forskjellige typer, Inform, Perform Procedure og Perform Tasks (Clark & Mayer 2011:20). Inform er e-læring om for eksempel bedriftshistorien for nyansatte eller informasjon om et nytt produkt. Nummer to, Perform Procedure, er mer en direkte opplæring i hvordan gjøre ting, for eksempel hvordan logge på intranett på jobb eller skifte lypære. Dette vil vi på norsk vil kalle instruksjonsvideoer. Hensikten er at man skal tilegne seg spesifikke ferdigheter som for eksempel å skifte olje på en maskin. Den tredje typen, Perform task, er forklart som opplæring som ikke gir en direkte oppskrift på hvordan utføre noe, men allikevel gir opplæring, som for eksempel hvordan gjennomføre et salg i slutfasen (Clark & Mayer 2011:11). Ved Perform task er det flere metoder, men ingen eksakt fasit, da det er en mottaker som tolker det som blir presentert, og som igjen bruker dette i sin jobb. Å finne et godt norsk uttrykk for dette har vært vanskelig, men det er viktig å være oppmerksom på at mottakeren er en «ukjent» variabel som tolker på bakgrunn av egne erfaringer, utdanning, kultur og kontekst.

Ut fra hvor, når og hvordan man kan gjennomføre opplæringen, skiller man i moderne e-læring mellom asynkron og synkron e-læring (Clark & Mayer 2011:9). Med

⁴ <https://www.nrk.no/buskerud/spillet-som-kan-redde-liv-1.13902352>

asynkron e-læring menes selv-studium som kan gjennomføres når som helst av deltakerne. Denne formen for opplæring setter ikke krav til verken tid eller rom, og hvor man befinner seg i verden er omtrent uvesentlig. Synkron e-læring, derimot, er en instruktørledet opplæring som vi finner i virtuelle klasserom eller webinar (Clark & Mayer 2011:10). Her må deltakeren være «tilstede» når undervisningen foregår, uansett hvilken tid det er på døgnet der deltakeren fysisk oppholder seg.

HMS-kursene er ofte en kombinasjon av alle tre typer e-læring, *Inform*, *Perform procedure* og *Perform task*. Man informerer om farlige situasjoner som kan forekomme, man gir instruksjoner på hvordan man skal agere, men også hvordan man skal vurdere situasjonen før man agerer. Det kan dukke opp nye potensielt farlige situasjoner som det ikke er har tatt høyde for, slik at det er umulig å lage en detaljert opplæring som forklarer hva du skal gjøre i hver enkelt situasjon. Det er i disse situasjonene holdningene, som er lært gjennom HMS-videoene og annen HMS-opplæring, skal ha gitt mottakeren kompetanse til å ta de riktige valgene. Noen hopper over instruksjoner om hvordan man skal agere fordi det ikke finnes en fasit som dekker alle tilfeller. Dermed blir egen vurdering av en situasjon et fremtredende element i HMS-opplæringen, for eksempel i opplæring om ulykker som har skjedd eller kunne ha skjedd.

Det er med andre ord viktig å oppøve egen vurderingsevne i e-læring om sikkerhet. Dette blir også understreket av Mark Hackling med flere i artikkelen *Teacher orchestration of multimodal resources to support the construction of an explanation in a Year 4 Astronomy topic* (Hackling m. fl, 2013). Her hevdes det at transkripsjon av multimodale presentasjoner i klasserommet skaper rom for dypere læring for barna ved at diskuterer alle aspekter av det de ser og hører, og ved at læreren stiller spørsmål. Det er kanskje slik man bør lære seg å vurdere bruken av multimodale ressurser, før man setter i gang å produsere e-læring.

2.4 Trainor Elsikkerhet AS, min arbeidsgiver

Trainor Elsikkerhet produserer asynkron e-læring, og vi skriver manus og produserer grafikk selv. Bildene som brukes i kursene har vi eller kundene tatt selv. Det er lite bruk av det som kalles Stock-foto⁵, det vil si bilder som kjøpes og som er såpass universelle at du kan finne dem igjen i hos andre som også har kjøpt bildet. Hos Trainor Elsikkerhet er

⁵ Stockfootage eller arkivbilde illustrerer ofte almene situasjoner og kan brukes der man mangler egne bilder

det både designere og ingeniører som tar bilder. I Trainor Elsikkerhet sine kurs ønsker vi å vise bilder på skjermen av det man snakker om, og vi ønsker å gjøre det samtidig. Men vi har utviklet oss fra å «måtte» si alt i lyden til å korte ned noe lyd og overlate noe mer til grafikken. Altså tenker vi mer multimodalt i dag enn tidligere, men det er stadig rom for forbedringer.

2.5 Oppsummering

Som tidligere nevnt, har det vært vanskelig å finne fram til tidligere forskning om e-læring i HMS-videoer. Jeg har brukt Oria for å søke etter bøker og artikler og får en del treff. Men når jeg begynner å undersøke nærmere, handler de fleste om hvordan man får studenter til å samhandle ved hjelp av dataprogrammer eller programmer med algoritmer hvor man får tilpassede oppgaver. Det er også en del litteratur om hvordan implementere og ta i bruk e-læring, og om hvilke utfordringer lærere og studenter møter ved å gå fra digitale tekster til å skrive for hånd, eller motsatt. Jeg ser selvsagt ikke bort fra at jeg kan ha oversett en viktig bok, artikkel eller velkjent nestor på feltet. Den litteraturen jeg har funnet, selv om det er snakk om få titler, har likevel vært til nytte for meg i arbeidet med å analysere HMS-videoene.

3 Teori om film, visuelle ressurser og lydlandskap

Problemstillingen for denne oppgaven er som nevnt hvilke multimodale ressurser som er brukt i HMS-videoer og hvordan disse ressursene er brukt.

Tekstforskerne Eva Maagerø og Elise Seip Tønnesesen har skrevet boken *Multimodal tekstkompetanse* (2014). Her definerer de multimodalitet som et meningsskapende system av verbaltekst, bilder, farger, symboler og en mer eller mindre gjennomtenkt design (Maagerø & Tønnessen 2014). I deres bok er hovedtemaet tekster i trykte medier. Men boken diskuterer også hvordan digitale tekster gir en ytterligere dimensjon, da man skaper mening på enda flere måter fordi mediet gjør det mulig å bruke levende bilder og lyd.

Antony Baldry, professor ved University of Messina, Italia og Paul Thibault, professor ved Universitetet i Agder skriver i *Multimodal Transcription and Text Analysis* (2010) at man må skille de forskjellige elementene av meningsbærende ressurser istedenfor å gruppere dem sammen som enheter i mer generelle former. Da unngår man å miste de forskjellige egenskapene til elementene (Baldry & Thibault 2010:21). Termen multimodal sier i seg selv at forskjellige ressurser er kombinert for å gi en overordnet tekstuell mening, en mening som er multiplikativ (Baldry & Thibault 2010:21) Det vil si at meningen ikke oppstår ved at en modalitet legges til en annen, fordi meningen er mer enn summen av det modalitetene uttrykker. Det er dermed snakk om multiplikasjon av mening (Maagerø & Tønnesesen 2014:42).

For å finne relevant teori har jeg måttet søke i forskjellige disipliner som bildekomposisjon, design, fargebruk, dokumentarfilm, TV- og filmmusikk og lydeffekter. For å forstå og tolke de visuelle virkemidlene har jeg brukt teori om bilder, plassering av elementer og lesing av bilder. Teori fra Gunther Kress og Theo van Leeuwen har vært særlig nyttig, da de har skrevet bøker om lesing, bruk av multimodale ressurser, komposisjon og farger. Samtidig har teori fra Baldry og Thibault angående tolkning av bilder og lesing av sekvenser i film gitt meg redskaper i analysen.

Teori om dokumentarfilmer og spillefilmer er relevant selv om HMS-videoene skiller seg noe fra disse. Her har jeg funnet teori om dramaturgi, historiefortelling, levende bilder, scener, klipping og bildeutsnitt. Særlig har jeg hentet teori fra Geir Eriksens bok *Fortellerteknikk og dramaturgi for film og fjernsyn* (2000). Eriksen har skrevet flere lærebøker og har vært manusforfatter til flere norske filmer og TV-serier. Ellers har boken *Film – en innføring* (2011) skrevet av Arne Engelstad og Elise Seip Tønnesesen vært inspirerende og til god hjelp. I tillegg har jeg funnet relevant teori i

amerikanske bøker som *Documentary storytelling* (2015) av Sheila Curran Bernard, og *Introduction to Documentay* (2010) av Bill Nichols.

Hvordan lydlandskapet er utformet, det vil si det totale lydbildet med musikk, lydeffekter og stemmebruk, er også relevant for mine analyser. Spesielt relevant er teori fra bøkene *Lydlandskap* (2005) av Even Ruud, *Speech, Music, Sound* (1999). av van Leeuwen.

Teorier om multimodalitet i tekster presiserer at det må tas hensyn til hvilken kontekst og kultur tekstene er laget i. Malinowski innførte i 1923 begrepet *context of situation*, for å utvide begrepet kontekst. Han mente at betydningen av hvert enkelt ord i høy grad er avhengig av sammenhengen eller ytringen det er brukt i. Han påpekte at ytringen i seg selv blir bare forståelig når den er plassert i sammenheng med situasjonen (Baldry 2006:2). Selander og Kress hevder at det ikke alltid er så lett å finne ut hva som er konteksten, eller hvordan ting egentlig henger i hop i et samfunn med økende grad av spesialisering:

Ett problem som hänger samman med utbildningens specialisering är att olika yrkes- och intressegrupper får allt svårare att förstå varandra. Det förefaller svårt att skapa sammanhängande, og gemensamt delande, föreställningar (teorier) om hur saker og ting hänger i hop. (Selander & Kress 2010:12).

Dette beskriver den utfordringen produksjonen av HMS-videoene har, der designerne som produserer, ikke kjenner til det yrket de designer for, og ikke har erfaring fra den typen arbeid de skal lage HMS-videoer om.

Jeg har valgt å dele opp teoridelen i tre. Første del tar for seg dokumentarfilm og annen relevant filmteori. Andre del handler om teori om det visuelle, og tredje del om teori om lydlandskap. Det er vanskelig å skille helt mellom disse tre delene, da teori om dokumentarfilm og film selvfølgelig også dreier seg om visuelle virkemidler og lydlandskap.

3.1 Dokumentarfilm, faktafilm og annen filmteori

HMS-videoer har i mine øyne en del fellestrekk med dokumentarfilm, faktafilm og til dels fiksjonsfilm. Liv Hausken skriver at det i og for seg ikke er noe i veien for å omtale dokumentarfilm som faktafilm. Med betegnelsen «faktafilm» ville en samtidig kunne opprettholde forskjellen mellom film med faktastatus og audiovisuelle faktatekster som vi ikke kaller film, for eksempel aktualitetsprogrammer, magasinprogram, nyheter,

reportasjer og andre typiske fjernsynstekster (Hausken 1999:212). Enkelte deler av den ene HMS-videoen jeg analyserer kunne godt vært et innslag i en nyhetsending.

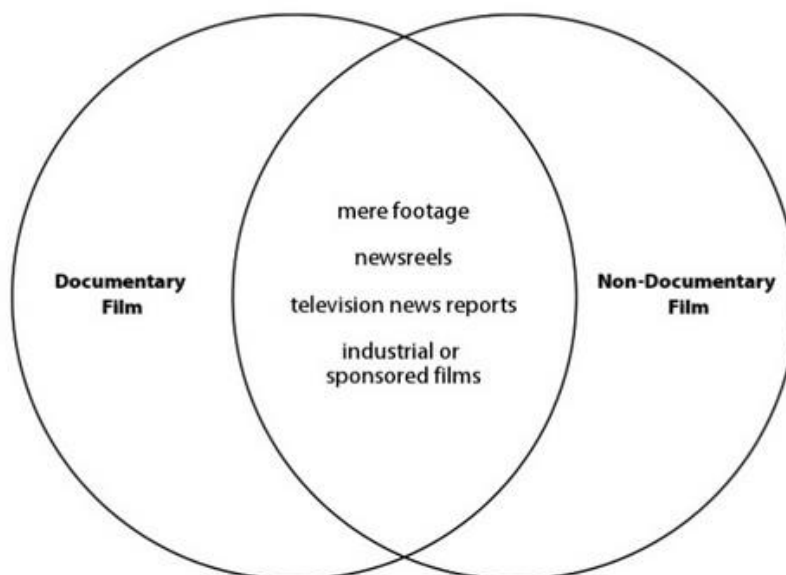
Til sammenligning ser det ut som HMS-videoene, per definisjon hos Nichols, i hovedsak er industrielle eller sponsede filmer:

Industrial or sponsored films usually address a very limited clientele or openly promote a specific business or product. Advertisements, which may have some documentary elements, are highly promotional. Their partisanship urges the purchase of a product, a more limited goal than most documentaries. Although they share many of the same rhetorical techniques. (Nichols 2010:146)

HMS-videoene jeg analyserer skal i utgangspunktet ikke selge et produkt, men en ide/holdning som skal begrense antall yrkesskader og i den forstand promoterer de sikkerhet. HMS-videoene er for et begrenset publikum, men de deler mange av de samme elementene fra dokumentarfilmen, og det er også overlappinger fra spillefilm. Derfor er teori fra disse sjangerne nødvendig for å analysere HMS-videoene.

Nichols hevder videre at det er glidende overganger mellom sjangrene, som vis i figur 1. nedenfor.

TABLE 6.2. The Relation of Documentary to Nondocumentary Films

Figur 1: Sammenhengen mellom dokumentar og ikke dokumentarisk film (Nichols 2010:146)

Hausken utfyller bildet om filmsjangrene på denne måten: dokumentarfilmen framstiller det som har skjedd, fiksjonsfilm det som kunne ha skjedd og kan skje. Fiksjonsfilmen

uttrykker det allmenne, dokumentarfilmen det enkelte (Hausken 1999:205). I tillegg har vi den engelske dramadokumentaren⁶ som kombinerer fiksjon og fakta i den forstand at den formidler en fiktiv, men eksemplarisk historie, og gjennom det søker den å tematisere noen konkrete empiriske forhold i et bestemt samfunn (Hausken 1999:208) Det vil si en dramatisering av en hendelse som kunne ha skjedd, den skiller seg fra rekonstruksjon som er en innspilling av en enkelt hendelse som har skjedd. Når det gjelder rekonstruksjoner, er det viktig å markere dette på en måte, slik at seerne vet at det er en rekonstruksjon. Rekonstruksjon er for øvrig et vanlig virkemiddel i dokumentarer og faktafilmer

Til forskjell fra historiografi⁷ og nyhetsformidling er imidlertid ikke dokumentarfilmen underlagt noe objektivitetskrav. Ifølge Hausken er dokumentarfilmen på sett og vis en fristilt selvtilstrekkelig diskurs (Hausken 1999:212-213).

Når en dokumentar «snakker om noe», da «snakker vi om det for deg». For eksempel snakker den gjennom komposisjonen av scener, sammenstillingen av forskjellige elementer, og bruk av musikk. Alt vi ser og hører representerer ikke bare den historiske verden, men også hvordan filmskaperen ønsker å snakke om verden (Nichols 2010:67). Overført til HMS-videoen er det kurseieren som snakker om hvordan HMS-arbeidet eller din adferd påvirker bedriften, fra sitt ståsted, gjennom valg av tema, lyd og bilder/grafikk. På samme måte som dokumentaren, har HMS-videoen sin egen stemme, «a voice of its own»:

Just like the orator or public speaker who uses who uses his entire body to give voice to a particular perspective, documentaries speak with all the means at their disposal (Nichols 2010:67).

Nichols påpeker at dokumentarens stemme gjør oss oppmerksomme på at noen snakker til oss fra hennes eller hans perspektiv på verden vi lever i sammen (Nichols 201:68). Stemme blir da et spørsmål om hvordan logikken og perspektivet i dokumentaren, HMS-videoen, blir formidlet til oss (Nichols 2010:69).

HMS på arbeidsplassen er i utgangpunktet ikke et tema man er sterkt uenige om i organisasjonen, men det kan være ulike meninger om hva som er den beste HMS-løsningen. Dokumentarer, derimot, kan være innspill i samfunnsdebatten med sterke

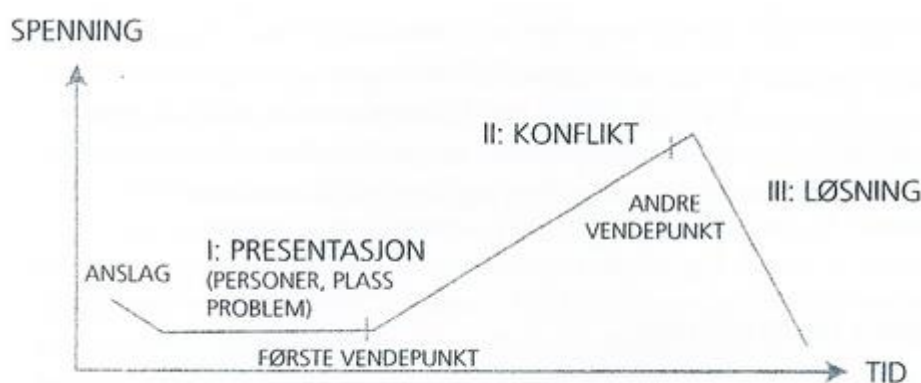
⁶ Den engelske termen dokumentardrama må ikke forveksles med den amerikanske termen dokudrama som kombinerer fiksjon og fakta på en annen måte. Den rekonstruerer en spesifikk, historisk begivenhet og supplerer denne med fiktive hendelser og fiktive karakterer.

⁷ Historiografien spør så hvordan det er mulig for historikeren, som nødvendigvis må arbeide ut fra den kultur hun eller han er en del av, å gi en «objektiv» fremstilling av en annen kultur. (Store norske leksikon SNL)

motsetninger, og være sterkt kontroversielle. På dette området kan HMS-videoer ikke sammenlignes med dokumentaren.

3.1.1 Dramaturgi, oppbygging av historie

Dramaturgi er læren om hvordan fortellinger i dramatisk form (teater og film) er bygd opp. (Engelstad & Tønnesen 2011:45). Standarddramaturgien med innledning, et midtparti og slutt er svært utbredt. Mennesker har et nært og nærmest intuitivt forhold til denne strukturen, ikke minst fordi den gjenspeiler livets tre faser, oppvekst, voksenliv og alderdom (Engelstad & Tønnesen 2011:45). Engelstad & Tønnesen framstiller standarddramaturgien slik:

Figur 2 Standarddramaturgi. Figuren er hentet fra *Film - en innføring* av Engelstad & Tønnesen 2011: 46.

Standarddramaturgien er enkel å bruke for å analysere særlig den ene HMS-videoen. Men samtidig er HMS-videoene svært korte i forhold til både dokumentarfilmer og kortfilmer, og det kan være vanskelig å skille mellom anslag og presentasjon. Presentasjon har som hovedfunksjon å gi tilskuerne all den informasjon som er nødvendig for at de senere skal kunne involvere seg i personene og det som etter hvert kommer til å skje med dem (Engelstad & Tønnessen 2011:46).

En annen måte å fortelle på er kontrafaktisk fortelling, en filmfortelling som beskriver flere alternative handlingsforløp avhengig av hva som skjer på det enkelte punkt i årsaksrekken. Dette er gjort i spillefilmen «Sliding doors» fra 1998 (Engelstad & Tønnessen 2011:61). I «Sliding doors» er det avgjørende om hovedpersonen rekker å komme med toget eller ikke. Fra dette utgangspunktet lages det to parallelle historier. Kontrafaktisk historieskriving kan ha et positivt budskap til seeren, ved å understreke

hvor mye for eksempel et menneskes adferd eller handling i en gitt situasjon kan influere på historiens forløp (Engelstad & Tønnessen 2011:61).

For å skildre begivenheter som foregår på samme tid, men på forskjellige steder, benytter man parallellklipping (Engelstad & Tønnessen 2011:99). Ved å klippe frem og tilbake kan man se hva som foregår på jobben samtidig med at man ser hva som foregår hjemme.

En film som følger det standarddramaturgiske mønsteret vil ha en lukket slutt, ingen store spørsmål gjenstår ubesvart (Engelstad & Tønnessen 2011:56). Åpne eller tilnærmede lukkede avslutninger kan gi hint til en oppfølger eller tilskueren inviteres til å fylle ut, finne svar og fylle ut (Engelstad & Tønnessen 2011:56). Slike grep er relevante i HMS-videoen som har som mål å få tilskueren til å overføre det han eller hun lærer over i sitt daglige arbeid.

3.1.2 Anslag

Anslaget er et komposisjonelt element fra filmens verden, og er brukt i alle tre HMS-videoene. Anslaget er filmens åpningssekvens som i svært mange filmfortellinger har fått en viktig og temmelig sammensatt dramaturgi. De gamle grekerne benyttet teknikker som å fortelle om hva som kom til å skje, samtidig som de var klar over hvor viktig begynnelsen er for å fange leserens oppmerksomhet i enhver kommunikasjon (Engelstad & Tønnessen 2011:56).

Anslaget har i mange filmer til hensikt å gi mottakeren en forsmak på hva de har i vente rent innholdsmessig. Anslaget kan introdusere eller antyde fortellingens hovedtematikk og presentere oss for de karakterene som vi skal identifisere oss med eller ta avstand fra i fortellingen. Videre kan anslaget gi et hint om graden av realisme i filmen. Anslaget kan også introdusere tid og sted, og fortellemåten som er valgt. I mange tilfeller vil betydningen av anslaget ikke stå klart for tilskuerne før de har sett hele filmen og kan forstå forbindelsen mellom selve filmen og åpningssekvensen (Engelstad & Tønnessen 2011:57). I HMS-videoene er det brukt mer tradisjonelle virkemidler i anslaget. Videoene er med andre ord ikke eksperimentelle.

3.1.3 Scener og sekvenser

I film brukes scener om flere klipp som skal vise en hendelse eller en sekvens. Baldry og Thibault bruker Phase for scener, men deler opp i subphase for hvert klipp (shot) (Baldry & Thibault 2011:5). En film er konstruert på en måte som ligner kinesiske esker, der

bilderutene settes sammen til innstillinger, innstillinger settes sammen til scener, og scener settes sammen til sekvenser (Engelstad & Tønnessen 2011:94). For eksempel vil et morgenrituale med dusjing, frokost og avreise fra hjemmet, være en sekvens bestående av mange scener med klipp i ulike kameravinkler fra samme hendelse, som for eksempel på kjøkkenet under frokosten. I HMS-videoene er det ikke alltid like lett å si hva som er en sekvens, men jeg har valgt å tenke på oppdelte tema som egne sekvenser, selv om det ikke stemmer helt med slik det gjøres i film, hvor scenene og klippene hører mer sammen.

Å klippe film handler ikke om å fjerne «det som ikke skal være med», men om å sette sammen de bitene som skal brukes i en hensiktsmessig rekkefølge (Eriksen 2000: 11). Filmfortellinger inneholder elementer som bare er tilgjengelig for filmens rollekarakterer, mens tilskueren må tenke seg til det som skjer. Tilskueren må tenke seg til denne delen i fortellingen, mens rollefiguren «opplever» denne. Det å se hele sykkelturen hjemmefra til jobb, hvis ikke sykkelturen er selve målet med filmen, vil bli for kjedelig for seeren. Man oppnår det samme ved å se at man sykler hjemmefra og at det klippes over til når man sykler inn eller parkerer sykkelen på jobben. Ved å gjøre dette oppnår man også en tidsforkorting i filmen og kan bruke tiden på andre ting. Eriksen skriver at man skal tidsforkorte alt publikum kan tenke seg til. Film er et medium der vi ikke har råd til å trette publikum med hendelser som ikke aktiviserer tankevirksomheten (Eriksen 2000:32).

Engelstad & Tønnesen skriver om scenisk klipping at en scene kan bestå av bare én innstilling og plassering av kamera, men som oftest vil den bestå av en rekke kamerainnstillinger som ikke hopper i tid og rom (Engelstad & Tønnessen 2011:94). En av grunnene til at en filmscene klippes sammen av flere innstillinger, er behovet for variasjon, slik at det ikke blir stillestående og kjedelig. En annen grunn er at filmen gjennom scenisk klipping kan karakterisere personer og fortelle om situasjoner gjennom å vise dem i forskjellige utsnitt og vinkler (Engelstad & Tønnessen 2011:95). Korte innstillinger i rask rekkefølge egner seg til dramatisk og actionpreget handling, mens lange dvelende innstillinger kan gi signaler til tilskueren om noe spesielt betydningsfullt i det visuelle innholdet (Engelstad & Tønnessen 2011:103).

3.1.4 Bildeutsnitt og perspektiv

Teori om bildeutsnitt og perspektiv har jeg i hovedsak hentet fra Eriksens *Fortellerteknikk og dramaturgi for film og fjernsyn* (2000:24). Følgende koder brukes bildeutsnitt:

- STOT – STOR TOTAL – vesentlig mer enn hele personen vises.
- TOT – TOTAL – hele personen vises
- HTOT – HALVTOTAL – personen vises ned til livet ev. med hendene
- HNÆ – HALVNÆRT – personen vises ned til armhulene
- NÆ – NÆRBILDE – bare hodet og ev. halsen vises, ikke skuldrene
- UNÆ – ULTRA NÆRT (ELLER DETALJ) – et enda mindre utsnitt, i teksten angis gjerne av hva

I tillegg til bildeutsnittene beskrives kamerabevegelser som panorering PAN, vertikal kamerabevegelse TILT (opp eller ned), optisk forandring av brennvidden mens kameraet står stille ZOOM og fysisk forflytning av kameraet, det vil si en KJØRING (Eriksen 2000:24).

Eriksen skriver at et bilde av en person ofte tas med objektivet omtrent på høyde med personens øyne. Avviker man fra de vanlige kameraplasseringene, betegnes det som filmes fra lavere plassering enn øynene, som undervinklet/froskeperspektiv, og dette kan gjøre en person stor og truende. Ved kamera høyere enn vanlig får man overvinklet/fugleperspektiv som kan gi seeren følelse at personen er ensom, liten og hjelpeløs.

3.1.5 Talking heads

I dokumentarfilmer og da særlig i TV-dokumentarer er det vanlig å benytte seg av «talking heads». Det vil si opptak av personer som snakker uten at det skjer noe mer i bildet. Ifølge Kriwaczek gir uttrykket en negativ vurdering av denne type intervjuer.

Such an image is considered too static and too unilluminating. It is thought to emphasize the literary, the words, in a medium that is above all visual. But while the talking head is criticized as a motif, yet it is the principal means by which the television documentary carries spoken exposition, explanation, narrative and expressed emotion. Human communication depends on far more than just words. The expressions that pass across a speaker's face while telling a story that has personal significance adds immeasurably to the text (Kriwaczek 1997: Part 2 Section C kap.8 The talking head).

«Talking heads» egner seg for å få frem hvilke følelser for eksempel etterlatte sitter igjen med. Det kan vekke medfølelse i oss eller vi kan sette oss inn i tilsvarende situasjon. «No film-maker should dismiss the power of the talking head to touch the audience» (Kriwaczek 1997: Part 2 Section C kap.8). Dette virkemiddelet kan passe godt til e-læring innen HMS, hvor ingen situasjoner er identiske, mens overføring av holdninger er målet. Ved bruk av «talking heads» vises den enkelt person i et halvnært bildeutsnitt. I

bakgrunnen er det ofte elementer som passer godt med temaet for intervjuet, som i rockegruppedokumentarer med instrumenter, miksepulter eller musikkstudioer. Intervjuobjektet som er «talking heads», snakker og ser mot en, for oss, usynlig intervjuer. Sheila Curran Bernard beskriver det slik i sin bok:

Only rarely is an interviewee asked to speak directly into the camera, in part because few “regular” people can do it comfortably. Most filmmakers, instead, sit opposite the person (or people) being interviewed and just slightly to the left or right of the camera lens. The person looks at the interviewer, and so appears to be looking just slightly off camera. (Bernard 2015:186)

Ved bruk av «talking heads» verken ser eller hører man intervjueren. Intervjuerens spørsmål er klippet bort, man hører bare personens svar. «Talking heads» benyttes som regel sammen med autentiske filmklipp. Enten brukes personens tale som en innledning til det som vises eller som en oppsummering eller utdyping av det som har vært presentert av filmklipp. Det kan også være en fortellerstemme, fra en profesjonell forteller eller ledelse/ansatte, som snakker underveis om bedriftens sikkerhetsfilosofi sammen med filmsnutter.

3.2 Bilder og grafikk

3.2.1 Bildekomposisjon

Når jeg snakker om bildekomposisjon i denne oppgaven, gjelder det alt som vises på skjermen samtidig. Det vil si at bildekomposisjon kan bestå av bare bilde eller tegning, eller kun tekst på skjerm, eller alle variasjoner mellom dette. Det finnes noen grunnregler ved bildekomposisjon. Kress & van Leeuwen tar for seg dette i sin bok *Reading Images, The grammar of Visual design*.

Kress & van Leeuwen er blant grunnleggerne av forskingsfeltet multimodalitet. De har vært opptatt av hvilket meningsbærende potensial det ligger i å bruke ulike semiotiske ressurser. Det være seg visuell design, fargebruk, lyd og språk. Kress & van Leeuwen har i utgangspunktet skrevet om bildekomposisjon ut fra markedsføringsplakater, magasiner, lærebøker, nettsider, film og malerier. Komposisjonens mening og dynamikk er avhengig av tre momenter som danner et system

for å kunne forstå eller tolke det man ser. De tre momentene er informasjonsverdi, fremtredenhet og innramming⁸.

Informasjonsverdien i en komposisjon gis ved plassering av elementene i de ulike sonene i bildet, til venstre og høyre, topp og bunn, sentrum og ytterkanter. Hvordan man leser bilder er avhengig av kultur og leseretning. Siden det her er snakk om norske HMS-videoer, tilhører de vestlig kultur og lese måte.

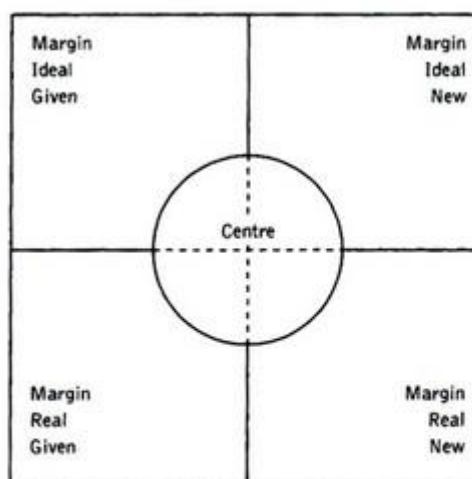

Fig 6.15 The dimensions of visual space

Figur 3 Hentet fra *Reading images* (2006:197)

I den vertikale delingen av bildet skiller man mellom høyre og venstre. Det som ligger til venstre i bildet er kjent fra før, det vil si «det gitte». Det som er nytt, «det nye» er da plassert til høyre, og det er dette leseren eller seeren skal rette mest av sin oppmerksomhet mot. Fornorskningen av Given til «det gitte» og New til «det nye» er hentet fra Engelstad & Tønnesen (2011:87). «Det gitte» står for noe leseren eller seeren vet fra før, det vil si at utgangspunkt for eksempelvis artikkelen, annonsen eller tv-programmet er anerkjent og akseptert (Kress & van Leeuwen 2006:181). Det være seg bølgende skinnende hår i en TV-reklame for shampo eller et slagord som «Vårt mål er null ulykker». For at noe skal være «det nye» må det presentere noe som ikke ennå er kjent, eller noe som ikke er anerkjent av leseren/seeren. Det er dette leseren eller seeren må være spesielt

⁸ Jeg har brukt de norske oversettelsene av information value (informasjonverdi), salience (fremtredenhet) og framing (innramming).

oppmerksom på. Grovt sett kan man si at «det nye» er «problematisk» eller at informasjonen som presenteres er diskuterbar. (Kress & van Leeuwen 2006:181).

Det vanligste er altså å presentere «det gitte» til venstre og «det nye» til høyre. Men det betyr ikke at det alltid gjøres på denne måten. Å eksperimentere med normen kan gi uttrykk som overrasker seeren, men det kan også forvirre og virke mot sin hensikt. Denne strukturen er ideologisk og korresponderer kanskje ikke verken med det produsentens eller forbrukerens oppfattelse av bildet. Den som skal lese bildet, må ha en struktur å forholde seg til, selv om man avviser at dette er det riktige (Kress & van Leeuwen 2006:181).

Når det gjelder den horisontale delingen av en komposisjon mellom topp og bunn, er det ofte mindre kontakt mellom disse delene, enn høyre og venstre del i komposisjonen. Istedenfor er det en følelse av kontrast, en motsetning mellom de to. Den øverste delen tenderer til å lage en slags følelsesmessig appell, og vise oss hva som kunne ha vært, det ideelle. Den nederste delen ser ut til være mer informativ og praktisk og viser oss det reelle, det som faktisk er. Det kan være et ganske skarp skille mellom disse to, men det finnes også bruk av elementer som holder dem samme. (Kress & van Leeuwen 2006:186). I religiøse bilder er som oftest det gudommelige malt øverst og det menneskelige malt nederst i bildet, og slik symboliseres det ideelle og reelle.

Fremtredenhet handler om hva som er gjort med elementene for at de mer eller mindre skal tiltrekke seg seerens oppmerksomhet. Dette kan gjøres uavhengig av hvor de er plassert i komposisjonen og fremtredenhet kan skape et hierarki om hva som er viktig av de elementene som presenteres (Kress & van Leeuwen 2006:201). Ved å plassere elementene i forgrunnen eller bakgrunnen, hvilken størrelse man gir elementet og hvor mye plass det tar i bildet ved, kontraster, fargevalg og forskjellig skarphet og lignende er avgjørende. Det «gitte» kan være mer fremtredende enn det «nye» eller motsatt, eller de kan være likeverdige (Kress & van Leeuwen 2006:201). Tilskueren til en romlig komposisjon vil intuitivt bedømme «vekten» av de forskjellige elementene i komposisjonen, og desto større «vekt» et element har jo større er fremtredenheten. Denne fremtredenheten kan ikke måles objektivt, men er et resultat av kompleks interaksjon mellom flere faktorer som størrelse, skarphet og fokus, tonal kontrast (eksempelvis grenser mellom sort og hvit), fargekontraster, plassering i komposisjonen, perspektiv og kulturelle faktorer (Kress & van Leeuwen 2006:201). Ved bruk av grafikk i HMS-

videoene kan man styre hvor man ønsker at tilskueren skal se og hva man anser som det aller viktigste i det man presenterer på skjermen.

Innramming vil si tilstedeværelse eller fravær av rammer i eller utenfor komposisjonen. Dette gjøres ved hjelp av elementer som skaper skillelinjer, eller ved faktiske linjer, som knytter elementer i komposisjonen sammen eller skiller dem fra hverandre for å vise om de hører sammen eller ikke (Kress & van Leeuwen 2006:177). I film og stillbilder kan dette gjøres ved at personer står og snakker med hverandre, men har ulike bakgrunner, som ved et hushjørne hvor en har husveggen som bakgrunn mens den andre har et åpent landskap. Jo mer elementer er forbundet med hverandre i en romlig komposisjon, jo mer blir de presentert som å høre sammen, som en enkelt enhet av informasjon (Kress & van Leeuwen 2006:204). Innramming kan oppnås på mange forskjellige måter. Det kan understrekes av vektorer, avbildede elementer eller abstrakte grafiske elementer som leder øyet fra et element til et annet, begynnende med det mest fremtredende elementet som tiltrekker seg øyets oppmerksomhet (Kress & van Leeuwen 2006:204). I grafiske fremstillinger er dette verktøy som kan brukes som en ressurs for å trekke til seg oppmerksomhet om det som er det viktigste som vises.

Jeg har valgt å bruke disse tre prinsippene informasjonsverdi, fremtredenhet og innramming da Kress & van Leeuwen hevder at de ikke bare gjelder bilder:

These three principles of composition apply not just to single pictures, ..., they apply also to composite visuals, visuals which combine text and image and, perhaps other graphic elements, be it on a page or on a television or computer screen. (2006:177).

Kress & van Leeuwen mener at man ikke kan dele opp og analysere elementene i en komposisjon og så legge disse sammen, men at en bør vurdere helheten og se på hvordan de forskjellige elementene påvirker hverandre og til sammen gir mening.

3.2.2 Billedlig vignett og filmtrailer

Sara Brinch skriver at vignetten er fjernsynsprogrammenes emballasje. Oppmerksomheten skapes i hovedsakelig på grunn av det blikkfanget som vignetten utgjør. (Brinch 2003:30,32). I overføring til HMS-videoer vil en vignett som kan minne om en nyhetssending være et grep man kan ty til. En programvignett har en klar retorisk dimensjon som kommer til uttrykk både i dens sammensetning og oppbygning. Vignetten skal fange seernes oppmerksomhet og sette dem i riktig «seer-modus» (Brinch 2003:31). Ved valg av en «nyhetsvignett» skaper man forventning om at det som kommer er viktig

informasjon som man bør få med seg. Slik Brinch ser det, vil dagens grafikkprogrammer og tilgjengelig datakraft gi uante muligheter for å designe vignetter med både film og grafiske elementer:

En symbolsk tetthet og uttrykksmessig kompleksitet vil kunne skapes ved å jobbe i overlappende sjikt og lag innenfor bilderammen. Bildets todimensjonale flate vil da bli tilført en dybde, enten gjennom lagenes forskjellige fokuseringspunkt eller bruk av transparens som effekt, som en overtoning. En slik romlig orientert montasjeteknikk kan både benyttes for å betone et poetisk tilsnitt eller som en øyeåpner og attraksjonsmoment (Brinch 2003:33).

Denne todimensjonale muligheten er en teknisk videreføring av det man kaller kollasj, som betyr en samling eller kombinasjon av forskjellige ting. I utgangspunktet i det visuelle har kollasjer vært en gruppe bilder som er satt sammen for å danne et nytt bilde, enten for å vise de enkelte elementene sammen, eller ved først å fremst bruke papir i forskjellige farger som man klistrer sammen på en måte slik at det danner et helt nytt bilde. Med den moderne teknikken kan overgangen mellom filmene gjøre det vanskelig å se hvor noe stopper og noe annet begynner, eller å vurdere hva som ligger i forgrunnen eller i bakgrunnen når filmene ligger transparent over hverandre.

3.2.3 Tekst på skjerm

I flere av HMS-videoene brukes det tekst på skjerm. Effekten av dette avhenger av måten man gjør det på. Mike Taylor skriver i sin artikkel “Redundancy Principle: Should You Duplicate Narrated Text On-Screen?” følgende:

Learners can only process one thing visually at a time. If they're reading the text, they can't look at the graphics simultaneously. However, presenting the text as audio narration lets learners process it with their ears, and frees their eyes to focus on the graphic being explained (Taylor 22.04.18⁹).

Tilskueren kan bli mer opptatt av å lese teksten opp mot lyden som en slags automatisk og ufrivillig kvalitetssikring, fremfor å høre etter hva som blir sagt. Da er det vanskelig å oppnå det som ønskes, og det er usikkert om prosessen kan kalles multimodal. At tekstene blir uttrykt gjennom ulike modaliteter, betyr at de også taler til sanseapparatet vårt på nye måter (Maagerø & Tønnesen 2014:22). Å bruke bilder i e-læring skal gi mer læring enn om man bare bruker manus og leser tekst. Tekstens mening realiseres i samspillet mellom

⁹ <https://community.articulate.com/articles/redundancy-principle-should-you-duplicate-narrated-text-on-screen> 22.04.18

de ulike modalitetene slik som alle trekk ved språket er med på å gi den verbalspråklige teksten mening (Maagerø & Tønnesen 2014:24). I e-læring er teksten som oftest ikke synlig i sin helhet, teksten er opplest lyd som kommer sammen med film og grafikk. Her ligner e-læring mer på dokumentarfilmer.

Tekstplakater og/eller tekst på skjerm i film er en overlevning fra stumfilmens dager og brukes som en rask informasjon til seeren, hvor man kan flytte handlingens tid eller sted, og dermed også oppnå tidsforkortelse. Tekst på skjerm brukes også for å legge til informasjon som ellers ikke er åpenbar, hevder Bernard:

At times, filmmakers “narrate” films without speaking, through the use of text on screen. This usually means using either title cards (text on a neutral background) or lower thirds (text over a scene) to add information that’s not otherwise evident. This technique is generally used in films that are strongly vérité (action unfolds on screen) and is always used sparingly (Bernard 2015:213).

At teksten gir oss informasjon som ikke er åpenbar, gjør at man sparer tid, fordi forklaring ikke må gis av fortellerstemmen, og dermed flyter informasjonen lettere. Tekst eller tekstplakater på skjermen som bare gir tilleggsinformasjon og ikke er nødvendig for historien, er sammenlignbart med en fotnote. Tekst på skjermen brukes også på samme som en foreleser ville gjort på tavlen mens han/hun snakket, som en slags oppsummering. Tekst på skjerm er et element som bare vi som tilskuere har tilgang til og et ikke-diegetisk element (Engelstad & Tønnesen 2011:33).

3.2.4 Fargebruk og lys

Transparens i grafiske elementer er mye brukt i HMS-videoer. van Leeuwen skriver i sin bok *The language of colour* at en farge er transparent hvis lyset skinner igjennom slik at ting i bakgrunnen kan bli sett gjennom ting i forgrunnen (van Leeuwen 2011:36). Det er mulig å skape en illusjon av tredimensjonalt rom i todimensjonale rom, noe renessansekunstnerne systematisk utforsket (van Leeuwen 2011:37). Dette benyttes i grafisk design for å skape rom og bakgrunn for andre elementer. Farger kan også skape en illusjon av dybde. Forgrunnsfargene vil være varmere og mer fremtredende, mens bakgrunnsfarger er kaldere og dermed mindre fremtredende og mer ensartede i fargetone (van Leeuwen 2011:38). Kombinasjon av farger som skaper dybde og transparens som skaper illusjon om tredimensjonale rom, kan benyttes som bakgrunn eller miljø for tredimensjonale elementer.

Farge kan være med på å gi tekstlig sammenheng og fremtredenhet til elementer som man anser som spesielt viktig (van Leeuwen 2011:93). Farge kan også gi en overordnet sammenheng og skape inntrykk av enhet og gi identitet til den som benytter seg av for eksempel en PowerPoint-presentasjon med sammenhengende bakgrunnsfarge (van Leeuwen 2011:93). I HMS-videoer kan slike bakgrunnsfarger skape en helhet i en video som i utgangspunktet tar for seg ganske forskjellige temaer.

Farge kan også hjelpe til med å dele opp tekst i forskjellige meningsfulle enheter ved å lage innramming. Identiteten til teksten kan bestemmes med fargen som brukes i innrammingen (van Leeuwen 2011:93). På en nettside kan det være slik at linker videre til underliggende sider er plassert i felter med forskjellig fargebakgrunn eller en farget innramming. Hvis dette gjøres på en enhetlig måte på hele nettstedet, vil en farge bety et tema, for eksempel vil tekniske beskrivelser ligge på en farge, mens bilder eller illustrasjoner ligger på en annen.

Fargenavn starter opp som metaforer, og de fleste metaforer blir etter hvert en del av dagliglivet (2011:37), eksempelvis mosegrønn og himmelblå. van Leeuwen understreker at fargenes betydnings- eller metaforpotensial ikke er konkrete, men avhengige av kulturelle og situasjonsbestemte sammenhenger (van Leeuwen 2011:37).

3.3 Lydlandskap

Et lydlandskap består av noe som kan høres, som tale, lydeffekter, bakgrunnslyder og musikk. De ulike elementene må samarbeide for å skape en effektiv fortellerstil, forklarer Larry Sider, direktør for The School of sound i UK i et intervju med Phil Parker i *ScriptWriter Magazine*:

En effektiv fortellerstil vever ikke bare sammen de forskjellige lydelementer – dialog, musikk, lydeffekter – men får dem til å samarbeide med kameraarbeidet, lyssettingen, designet og de andre ingrediensene som filmskapning består av. (Rom for lyd nr.3-4 2005:30)

På 70-tallet utviklet den kanadiske komponisten, musikkpedagogen og musikkforskeren R. Murray Schafer begrepet «soundscape» for å henlede vår oppmerksomhet på betydningen av vårt auditive miljø (Ruud 2005:41). Ruud bruker lydlandskap som en forforskning av begrepet soundscape. Ruud viser til doktoravhandlingen til medieforskeren Arnt Maasø, *Lyd på TV*. I følge Maasø er det lyden som holder oss lenket til TV-skjermen, og programskaperne har forstått lydens betydning for å holde på vår

oppmerksomhet de tre første avgjørende sekundene av et nytt innslag fordi det er da seerne er mest troløse

Opplevelsesmessig sett fungerer hørsel og syn forskjellig. Med utgangspunkt i en fenomenologisk forståelse av denne forskjellen betoner Maasø lydens flyktige karakter. Lyden må gripes mens den er i luften, den krever vår kontinuerlige og nærværende oppmerksomhet (Ruud 2005:27).

van Leeuwen skriver at lyd ikke er ting, og at lyder ikke kan representere ting. Lyd er aktivitet og kan bare representere aktivitet fra folk, steder og ting (van Leeuwen 1999:93). Lyden er en stor bidragsyter til å sette kontekst, som igjen kan bidra til at man forstår bedre. I masteroppgaven sin påpeker Kristin Lynn Glover at lyd i dokumentarfilmer kan øke læringen:

Adhering to the theory of the documentary film genre as an educational tool first and foremost, the use of music can strengthen a film's potential to engage with and educate an audience on an unprecedented and uniquely complex level. (Glover 2009:1)

Det at lyden hjelper til med å sette kontekst kan få mottakerne til å forstå det som blir presentert på en bedre måte. Dette kan ha sammenheng med at mottakeren underbevist kjenner seg igjen ved kjente lyder. Glover refererer til Torben Grodal¹⁰ når hun skriver at ved å se en film prosesserer seeren informasjonen de ser (og hører, egen tilføyelse) på varierte måter, noen bevisste og noen ubevisste (Glover 2009:4).

Lydlandskapet i HMS-videoene er kombinasjoner av tale, musikk og lydeffekter. I følge van Leeuwen blir disse lydelementene vanligvis behandlet hver for seg, som egne disipliner (van Leeuwen 1999:1). van Leeuwen mener man må se på disse i sammenheng når de opptrer samtidig eller etter hverandre, som integrerte lydlandskap. Dette er i overensstemmelse med hva Ruud skriver.

3.3.1 Perspektiv, forgrunn og bakgrunn i lydlandskap

Som man i film og tegneserier snakker om bildeutsnitt for å skape distanse eller nærhet, kan man snakke om distanserte eller nære lyder i lydlandskap. van Leeuwen viser til at den kjente lydteknikeren Walter Murch¹¹ mente at man måtte bryte lyden ned i flere plan for å få kontroll på den. Som eksempel viser Murch til at en karakter i en film som bor

¹⁰ Torben Grodal, professor ved Universitetet i København

¹¹ Walter Murch Lydtekniker til filmene til Georg Lucas og F.F. Coppola

ved en motorvei ikke langt fra en flyplass, må ha en bakgrunnslyd av trafikkstøy ispedd ett og annet fly. Lyder i huset som lukking av dører, revolverskudd eller noen som går i andre etasje, er et annet lydlag med isolerte hendelser. De er støttelyder til det som foregår i filmen, men er ikke det som foregår i forgrunnen og som er eksempelvis en samtale. For å ha kontroll på disse lydlagene kan man også velge å veksle mellom hva som ligger i forgrunnen og hva som kan komme i bakgrunnen (van Leeuwen 1999:16).

Lydlandskapet deles ofte opp i minst tre soner. van Leeuwen benytter Murray Schafers begreper *Figure*, *Ground* og *Field* (van Leeuwen 1999:23 ff). van Leeuwen beskriver de tre sonene over flere sider, og jeg har prøvd å sammenfatte dette kort her.

- *Figure* er lydene som ligger i forgrunnen, den som er den/de viktigste lydene som lytteren bevisst oppfatter og reagerer og/eller handler etter.
- *Ground* er lydene som setter konteksten eller slår an grunntonen og hjelper til med å sette lytteren inn i en sosial setting. Dette er lyder man tar som en selvfølge og ikke legger merke til før de er borte, som med kjøleskap man ikke legger merke til før de slår seg av ved oppnådd riktig temperatur.
- *Field* er lyder som eksisterer i lytterens fysiske verden, men som ikke er en del av det sosiale, som for eksempel trafikkstøy. Allikevel hjelper de til med å sette lytteren inn i scenen. Sammenlignet med lyden i *ground* er de ikke en del av vår verden og vi fester oss ikke ved dem.

Som sagt velger van Leeuwen Schafers inndeling, men med noen forbehold. Lydlandskapene kan ikke bare gjelde for steder i bokstavelig forstand, men også for symbolske steder eller posisjoner som for eksempel i musikk. Noen ganger kan det være bare to lag, forgrunn og bakgrunn (van Leeuwen 1999:16). Volumet i lyden bestemmer i hovedsak hvilket perspektiv og hvilken plass lyden får i lydlandskapet. van Leeuwen forklarer perspektiv på denne måten:

Perspective is realized by the relative loudness of the simultaneous sounds, regardless of whether this results from the levels of the sounds themselves, from the relative distance of the people or objects that produce them, or from the way a soundtrack is mixed (van Leeuwen 1999:23).

Perspektiv er med andre ord knyttet til volumet til i de forskjellige lydene selv om man er lang fra eller nærme, rent filmatisk, de lydene som gis i lydbildet. Hvis man endrer volumet til en av lydene, slik at lydene som var i forgrunn kommer i bakgrunnen, vil meningen som gis i lydlandskapet skifte.

Stemmebruk eller fortellerstemmen er en viktig del av lydlandskapet i mange HMS-videoer og ligger som regel i forgrunnen.

3.3.2 Analyse av det totale lydlandskapet

van Leeuwen presenterer en skjematisk metode hvor lyden og dens perspektiv deles opp i alle sine mindre deler (1999:200). Hensikten med en slik analyse er gjennom splitting av delene å kunne få øye på hva som gir sammenhenger. Tale vil som oftest være tydeligst, men musikk og lydeffekter kan gi en ytterligere dimensjon. I et radiohørespill vil musikk og annen lyd være en bro som varsler scenskift, at noen har kommet inn i rommet eller man har skiftet sted, fra land til by, med fuglekvisper til en mer urban lyd (van Leeuwen 1999:32) Slike analyser kan få frem interessante mønstre i lydbruken. Engelstad & Tønnesen skriver at lydeffekter, tale og musikk brukes som lydbru for å binde sammen scener som hopper i tid og rom til en sekvens (Engelstad & Tønnesen 2011:98).

3.3.3 Fortellerstemme

Mye e-læring bruker innlest tekst med en fortellerstemme der oppleseren ikke er «synlig» for kursdeltakeren. Noen stemmer blir berømte i seg selv, som David Attenboroughs, men de fleste forblir ukjente. Hvordan stemmen brukes ved opplesning, ser ut til å ha betydning for hvor viktig avsender mener innholdet er (Clark & Mayer 2011:184).

Det er stor forskjell på hvilken form oppleseren benytter ved innlesing av manus. Ofte brukes det skuespillere som leser etter kundens spesifikasjoner. Hvordan manus er skrevet, formelt eller uformelt, vil sannsynligvis påvirke hvordan fortellerstemmen leser. En del HMS-opplæring er gjennomgang av skriftlige instruksjoner. Som oftest er instruksene skrevet i en formell form med overskrifter og underpunkter. Ved omgjøring av dette til manus blir det lett en formell form på teksten.

Det kan i virke rasjonelt og fornuftig å tro at en formell og nøytral form vil understreke det seriøse i budskapet i opplæringen, mens en uformell form med bruk av personlige pronomen som *jeg* og *du* vil redusere viktigheten av budskapet (Clark & Mayer 2011:183). Clark og Mayer spør seg om det vil hjelpe eller skade opplæringen å la oppleseren bruke en uformell og konverserende tale i e-læringen (Clark & Mayer 2011:184). Clark og Mayer mener at det styrende prinsippet må være å presentere grunnleggende informasjon på enklest mulig måte. Forskning på hvordan man lærer fra forelesninger viser at studentene jobber hardere for å forstå innholdet når de føler at de er

i en konversasjon med en partner, fremfor situasjoner der de bare skal motta informasjon. Derfor vil bruk av en konverserende form i multimediapresentasjoner kunne føre til at mottakeren vil arbeide hardt for å forstå hva den konverserende «partneren», det vil si oppleseren, forklarer for dem (Clark & Mayer 2011:184). Engelstad & Tønnesen skriver at når det gjelder fortellerstemme i instruksjons- og opplysningsfilm kan dennes hovedfunksjon være å forklare og fortolke bildenes innhold for tilskueren (Engelstad & Tønnesen 2011:105).

van Leeuwen skriver at stemmens lyd, (og på norsk ville jeg lagt til tone og klang for å dekke begrepet sound), er en viktig faktor ved sosial nærhet og distanse ved opplesing av lyd til bilde i alle former. Med dagens teknologi er det mulig å skape innbilt relasjoner mellom det som leses opp og mottakeren. van Leeuwen deler den sosiale distansen opp i fem, Intimate, Personal, Informal, Formal og Public distanse (van Leeuwen 1999:27). Jeg vil konsentrere meg om de tre midterste, da disse er mest relevante for HMS-videoene.

Personlig distanse står for en virkelig eller innbilt personlig relasjon, som indikerer en venn som man kan diskutere personlige ting med. Stemmen er myk, avslappet og har lavt volum og toneleie.

Den uformelle distansen, virkelig eller innbilt, representerer den stemmen og toneleiet man ville bruke overfor noen man har et profesjonelt, men uformelt forhold til, som kollegaer eller forretningspartnere. Talen har et fullt volum og et høyere toneleie. Fullt volum vil si det volumet man kan snakke i uten å anstrenge seg.

Den formelle distansen kjennetegnes ved at man snakker på en formell måte, ofte da i en offentlig kontekst. Den formelle stemmen har et høyere, oppspilt og anspent toneleie, og som van Leeuwen beskriver det, en projiserende stemme, som en stemme som vil overføre informasjon eller opplysninger. En viss grad av anspenhet er nødvendig når man skal snakke i offentligheten eller i formelle fora, man må bli hørt, stå frem og være synlig. Man må være frempå og oppmerksom, og man kan ikke si det første og beste man kommer på. Man må med andre ord ha kontroll og legge bånd på seg selv når situasjonen ikke er dagligdags, avslappet og uformell (van Leeuwen 1999:131).

I tillegg til toneleie påvirker tempoet i talen hvordan den oppfattes av lytteren. Den ene HMS-videoen jeg skal analysere, inneholder intervjuer med etterlatte og forulykkede. Disse snakker direkte om hvordan de opplever eller opplevde det som har skjedd. Den muntlige talen følger ikke nødvendigvis de grammatiske reglene for skriftspråket. Intervjuobjektene påvirkes av det de forteller, tar pauser der de trenger det

og snakker fortere der det er naturlig for dem. van Leeuwen skriver at den som snakker, er motivert av de grepene som kan hjelpe til i kommunikasjonen for å frem sin mening på best mulig måte. I motsetning til dette bør ikke nyhetsopplere bruke egen intonasjon og rytme når de leser, da dette kan oppfattes som en personlig tolkning av tekstene (van Leeuwen 1999:45).

Det interessante er at det er kjønnsforskjeller. Fordi menns stemmer vanligvis er mørkere enn dame- og barnestemmer, knyttes mørk eller lys stemme til kjønn på en kompleks måte. Menn bruker et lysere stemmeleie enn normalt for å hevde seg og dominere. Kvinner derimot bruker et lavere toneleie enn sitt normale for å hevde seg (van Leeuwen 1999:134).

Mannlige nyhetsopplere snakker i et høyere toneleie når de er på luften enn ved alminnelig tale. Kvinnelige nyhetsopplere gjør det motsatte og går ned i toneleie (van Leeuwen 1999:100-101). Årsaken til at kvinner velger å gå ned i toneleie kan være at lavere tone og fullt volum vil gjøre at man fremstå som selvsikkert og dominerende, mens menn vil oppnå det samme ved å gjøre det motsatte.

van Leeuwen viser til den kjente semiotikeren Roland Barthes som i sin artikkel «The grain of the voice» beskriver at stemmen i seg selv blir direkte overført til øret og påvirker lytteren rent fysisk, uavhengig av det som blir sagt (van Leeuwen 1999:128). I en slik sammenheng kan det se ut som om man kanskje må velge stemmer med toneleie og volum som passer til det man ønsker å formidle i tillegg til teksten i manus.

3.3.4 Uten bruk av fortellerstemme

I utgangspunktet tenkte jeg at en HMS-video uten fortellerstemme ikke var aktuell å analysere fordi fortellerstemme er vanlig å bruke i e-læring. Men så fant jeg en utvidet forklaring på tekst i Baldry og Thibaults henvisning til Halliday¹² i *Multimodal Transcription and Text Analysis* (2010): «The definition of text readily extends to a multimodal text and even to text in which there is no language whatsoever» (Baldry & Thibault 2010:3). Baldry & Thibault mener at noen videoer kan sammenlignes med en slags filmatisering av en bok. Som en bok blir til film, vil en instruks som blir lyd og bilde også få en ny kontekst. Man kan se hvor instruksjonen gjelder, hvordan det kan se ut på stedet, og man får en konkretisering av farene ved å vise dem på skjerm. En del slike instruksjoner har omtrent samme opplest lyd som det som står i instruksjonen, men bildene

¹² M.A.K. Halliday, utviklet systemic functional linguistic (SFL) og systemic functional grammar (SFG)

bidrar med noe mer, teksten blir adaptert, det vil si overført fra et medium og tilrettelagt for et annet (Engelstad & Tønnessen 2011:35).

En bok kan beskrive lyder, lukter eller følelser som gir omskrivingen til en film en dimensjon av hva man skal få frem. I motsetning til en bok er instruksjer sjelden fylt med beskrivelser av slik art. Men de sier noe om hvordan man skal utføre noe eller hva man skal passe seg for. Grafikk, bilder, musikk og lydeffekter kan hjelpe til med å få budskapet tydeligere frem.

3.3.5 Lydeffekter

Lydeffekter brukes gjerne for å hjelpe til med å lage et akustisk bilde, og de kan omslutte oss slik at vi føler at vi er en del av det vi hører eller hører og ser. Slik lyd er vanskelig å lokalisere og er det van Leeuwen betegner som «Field». Eksempel på dette er støy i en storby eller en tåkelur på havet.

I filmsammenheng brukes betegnelsene diegetisk og ikke-diegetisk lyd om den verdenen hvor den fiktive handlingen utspiller seg. Forenklet kan vi si at alt som filmens rollefigurer kan høre og se er diegetisk lyd, skriver Engelstad & Tønnesen i *Film – en innføring* (2011:107). Om diegetisk lyd bruker Ruud uttrykket reallyd. Lydeffekter som brukes i film er i større grad reallyd, da disse er med på å bygge opp den fiktive verdenen som rollefigurene lever i. Generelt kan det sies at det er sjelden vi bevisst registrerer reallyden i en film, ettersom bilde- og lydside passer sammen og bekrefter hverandre (Engelstad & Tønnesen 2011:107).

Lydeffektene drar oss mer inn i scenene enn det selve bildet gjør, hvor man i større grad er observatør. Ved for eksempel å vise et lynnedslag vil tordenlyd kort tid etter gi følelsen av at lynet slo ned rett ved. Tar det tid før tordenlyden kommer, gir det følelsen av at lynet slo ned litt lenger unna. Lyden gir da større forståelse av de omgivelsene filmen prøver å vise oss. Lydeffekter brukes også til å sette scenen for hvor man befinner seg. Er man på en byggeplass, vil lyder som trykkluftpistol, hamring og saging gi illusjoner om hvor man er.

I tillegg kan lyd forsterkes langt utover det realistiske, dette kalles effektlyd. Dette brukes ofte i skrekk- og katastrofefilmer der man tar i bruk den nyeste lydteknologien for til å skape voldsomme effekter. Er filmen tilstrekkelig suggererende, registrerer tilskuerne som regel ikke at de blir utsatt for slik lyd. Fravær av lyd der det ville vært naturlig at det var lyd, er også en effektlyd, men er mindre vanlig å bruke (Engelstad & Tønnessen 2011:107).

3.3.6 Musikk

Bruk av musikk brukes ofte for å lage et stemningsbilde. Musikk som er skrevet for TV eller film, er ofte skrevet for å underbygge en følelse som man ønsker å fremheve sammen med filmen eller bildene. TV- og filmmusikk skal få frem budskapet, sammen med det visuelle, men formidler ikke sitt budskap på egenhånd. Dette i motsetning til en vanlig poplått eller annen musikk som står på egne ben. TV- og filmmusikk som kategori kan egentlig inneholde alle typer musikk. Det finnes store musikkbibliotek på nettet hvor man kan kjøpe musikk etter den følelsen man ønsker.

Musikk i filmfortellingen brukes ofte slik at vi som tilskuere forstår at det bare er vi som har tilgang til musikken, og at personene i filmen ikke hører den. Filmmusikk som brukes på denne måten, benevnes som ikke-diegetisk, det vil si at den bare er beregnet på tilskuernes ører. Ofte kan virkningen være at tilskuerne varsles om forhold som rollefigurene i filmen er lykkelig uvitende om (Engelstad & Tønnessen 2011:33-34). Musikken kan varsle seeren om at noe er i ferd med å skje, og gir en ekstra effekt for å trekke tilskueren inn i handlingen. Musikk er sjelden låst til en fast betydning og kan tas i bruk på mange forskjellige måter. Men musikk kan også representere reallyd hvis personen i en film for eksempel er på en konsert.

For å lage en kontekst kan man benytte seg av tematisk musikk som knytter seg til filmens tema og budskap. Noen skiller skarp mellom tematisk musikk og ledemotiv, andre ikke. Jeg har valgt å ikke utdype dette nærmere. Ledemotiv gir en ekstra musikalsk effekt. Ledemotiv oppstod i forbindelse med operaer der karakterer i stykket fikk sin egen melodi, forklarer Stan Link:

While commonly associated with symphonic and operatic genres, the leitmotif's transduction of the extra-musical into musical thematic analogues makes it eminently adaptable to the visual and narrative elements of film (Link 2009:180).

I film kan ledemotiv brukes for å beskrive en bestemt situasjon, og hjelpe til med å sette tilskueren tilbake i samme situasjon som tidligere i filmen, når samme musikk kommer tilbake. Ledemotivets analogi gjør at man kan anta at ting eller forhold er like. Nokså like scener i samme miljø med de samme menneskene får da den samme musikken. Ruud skriver videre om funnene i Maasøs avhandling:

For å holde på vår oppmerksomhet på TV inngår reallyd, musikk, dialoger, henvendelser og kommentarstemmer på strategiske steder i produksjonen. Dette brukes som dramatiserende forsøk på å invitere blikket vårt tilbake når den visuelle fortellingen ikke er bærekraftig i seg selv. I tillegg brukes det musikalske

innslag i form av vignetter og kjenningsmelodier, såkalte musikalske «act-ins» og «act-outs» som er plassert mellom scener og sekvenser. Alt dette forteller oss at det er noe nytt som skal skje» (Ruud 2005:27).

For å fange oppmerksomheten til seerne for et tv-program eller nyhetssendinger brukes det som nevnt tidligere vignetter. Vignetter består av både lyd og grafikk/bilde. Musikken som brukes i vignetter skal påkalle din oppmerksomhet og gi deg inntrykk av hva slags program eller film som kommer.

I moderne film brukes musikk mer sparsomt enn tidligere, for å understreke viktige vendepunkter i handlingen. Det har vært et ideal at den beste filmmusikken er den som er så integrert i den totale filmopplevelsen at publikum ikke legger merke til den, det vil si ikke bevisst (Engelstad & Tønnessen 2011:111). En slik bruk setter tilskueren en stemning eller kontekst hvor man ubevisst blir varslet.

3.4 Oppsummering

Som skrevet innledningsvis har jeg måttet finne teori fra forskjellige fagfelt for å få verktøy til å analysere innhold og form i HMS-videoene. Dette har jeg organisert i tre deler, der jeg har tatt for meg filmteori, spesielt om dokumentarfilm, teori om visuelle ressurser og teori om lydlandskap. Disse tre delene kan ikke alltid skilles skarpt fra hverandre, og det er derfor overlappinger i de tre hovedgruppene. I neste kapitittel presenterer jeg de tre HMS-videoene jeg skal analysere.

4 Orientering om analyse materialet

Det finnes et nærmest ubegrenset utvalg av HMS-videoer fritt tilgjengelig på Youtube. Etter å ha sett igjennom et utall videoer fra forskjellige land, bestemte jeg meg for å analysere tre norske HMS-videoer. Dette er en kultur jeg kjenner og kontekster jeg forstår. I asiatiske videoer spesielt kan det være poenger jeg ikke ville fått med meg eller hadde oversett. Utfordringen med å velge norske videoer er at det kan være vanskelig å vurdere hvilke kontekster som er spesielt norske. De norske kontekstene er lett å overse fordi de er selvfølgelig for meg.

Alle HMS-videoene er fra mannsdominerte bransjer, og farene som HMS-videoene omhandler, er i hovedsak fysiske farer fra utstyr og materiell som skal forebygges og unngås. Det er ikke farer fra utagerende personer, misfornøyde kunder eller dårlig psykososialt arbeidsmiljø som er på agendaen. Felles for HMS-videoene er at de alle bruker familierelasjoner som motivasjon og begrunnelse for å unngå ulykker. De minner om familien som venter på deg der hjemme, og viser ofte hvordan en ulykke vil kunne påvirke eller har påvirket de pårørende i ettertid.

Årsaken til at jeg valgte akkurat disse tre HMS-videoene er at de til tross for samme tema, har svært ulike uttrykk, både i tekst og bilde. Multimodalt er de veldig forskjellig, og det er brukt ulike fortellergrep. De representerer derfor forskjellige retninger innenfor HMS-opplæringen. I det følgende presenterer jeg hver video for seg.

4.1 HMS-video: Informasjon til nytt personell på sokkelen

Den første HMS-videoen, *Informasjon til nytt personell på sokkelen*, er en informasjonsvideo om helse-, miljø og sikkerhetsarbeid for personell som for første gang skal jobbe på oljeinstallasjoner på norsk kontinentalsokkel. HMS-videoen er 12,26 minutter lang og gir generell informasjon og henvender seg til alle yrkesgrupper om bord.

4.1.1 Kurseier og produsent

HMS-videoen er produsert for Oljeindustriens Landsforening, OLF, (nå Norsk olje og gass) i 2010. Norsk olje og gass er ifølge deres hjemmeside en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for oljeselskaper og leverandørbedrifter knyttet til utforsking og produksjon av olje og gass på norsk kontinentalsokkel. Norsk olje og gass er en landsforening i NHO, Næringslivets Hovedorganisasjon. Kurset er produsert av Mintra

film i 2010. Mintra Trainingportal (tidl. film) har siden 1997 utviklet e-læringskurs og filmproduksjoner.

4.1.2 Kort om tekst, lyd og grafikk

Informasjon til nytt personell på sokkelen er en helanimert HMS-video, med noen få fotografier. Ellers er det animerte figurer og tegnede omgivelser. Hovedfargene er himmelblå med innslag av andre blåtoner og gråtoner. Figurene har i hovedsak i orange klær. Det er benyttet noe tekst på skjerm som overskrifter og opplisting av punkter.

Bilde 2 fra Informasjon til nytt personell på sokkelen (OLF publisert 04.01.2011)

HMS-videoen presenteres som en sammenhengende video uten opphold. Antageligvis er HMS-videoen i utgangspunktet produsert som en CBT. Det vil si at opplæringen er delt opp i kortere enheter på mellom 0,5 -1,5 minutt, hvor du må trykke på en «knapp» eller Enter for å komme videre til neste trinn. Jeg antar dette fordi de enkelte overgangene mellom temaene mangler introduksjoner eller naturlige overganger. Som CBT vil korte videoer (trinn) stoppe opp, og du må aktiv trykke på et ikon i skjermbildet for å komme videre. Dette bruddet gjør at overgangen tilsynelatende ikke er like brå som når alle de små videoene vises som en hel video uten pauser.

Her er internettadressen til HMS-videoen *Informasjon til nytt personell på sokkelen*: <https://www.youtube.com/watch?v=CR0WifKeXQs>

4.2 HMS-video: Skulle bare ...

Målgruppen for HMS-videoen er alle ansatte i Veidekke Entreprenør AS, men først og fremst de ansatte som beveger seg rundt på byggeplasser av og til eller daglig. I følge Veidekkes hjemmesider skal alle som jobber i eller for Veidekke, ha gjennomgått og bestått deres interaktive sikkerhetskurs. Som innlogget på intranettet kan du gjennomføre HMS-kurs på nett (e-læring). Videoens lengde er 5:09 minutter.

Veidekke Entreprenør AS har ansatte med ulike morsmål. På egne nettsider har de informasjon på norsk, engelsk og polsk. Veidekke arrangerer hvert år egen skandinavisk HMS-dag. På slike HMS-dager er det ofte premierevisning på slike HMS-videoer som *Skulle bare ...*. *Skulle bare ...* er bare en av flere HMS-videoer som Veidekke har på Youtube.

4.2.1 Kurseier og produsent

Kurseier er Veidekke Entreprenør AS. Jeg har ikke klart å spore opp hvem som har produsert HMS-videoen til Veidekke. Det kommer ikke frem på Youtube eller på deres hjemmesider.

4.2.2 Kort om tekst, lyd og grafikk

Skulle bare ... til Veidekke er en fiksjonsfilm om noe som kan skje i en helt dagligdags situasjon. Historien i filmen er lagt opp som en dramadokumentar, det vil si en dramatisering av en tenkt hendelse. HMS-videoen benytter seg parallellfortelling, og fokuserer på hvordan livet kan endres dramatisk av små enkeltvalg. Den spoler seg tilbake for å se utfallet hvis man gjorde et annet og riktig valg i forhold til sikkerhet. Den har to avslutninger, avhengig av om skuespilleren gjør de sikkerhetsmessige kloke valgene eller ikke.

Bilde 3 fra *Skulle bare ...* (Veidekke publisert 08.09.2011)

Fiksjonsfortellingen illustrerer konkrete forhold i samfunnet og på byggeplassen. HMS-videoen er uten fortellerstemme eller dialog. Det er brukt forskjellige filmatiske og grafiske elementer, lydeffekter og musikk aktivt gjennom hele videoen, og det er norsk tekst på skjerm enkelte steder.

Her er internettadressen til HMS-videoen *Skulle bare ...*

<https://www.youtube.com/watch?v=H3YlvIH4xUg>

4.3 HMS-video: Trygt hjem – farlig fiskeryrke

Fiskere har et risikoutsatt yrke hvor skadegraden er mye høyere enn i andre utsatte yrker som landbruk og offshore, med et gjennomsnitt på 13 dødsulykker hvert år. For å rette oppmerksomheten mot dette har myndighetene, det vil si Sjøfartsdirektoratet, og interesseorganisasjoner, fått laget en video som skal informere og motivere til godt HMS-arbeid om bord.

Målgruppen for videoen er fiskere på alle fartøy, men først og fremst de som jobber alene om bord på sjarker. Eksempler på ulykker som har skjedd, er fra slike fartøy, da de er overrepresentert i ulykkesstatistikken. De forulykkede er godt voksne menn med lang erfaring. Hovedbudskapet er at man ved å bruke riktig redningsutstyr eller investere i sikkerhetsutstyr og bruke dette, kan spare liv. *Trygt hjem – farlig fiskeryrke* på 7:32 minutter er en forkortet film av *Trygt hjem – en film om helse miljø og sikkerhet i fiskeflåten* som er 25,31 minutter lang.

4.3.1 Kurseier og produsent

HMS-videoen er produsert for Sjøfartsdirektoratet i samarbeid med Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag, Norsk Sjømannsforbund, SINTEF, Bud og Hustad forsikring. HMS-opplæringen er produsert av Svein Morten Hagen i AFTV – Absolutt Film & TV-produksjon i Haugesund. AFTV har produsert seks videoer for Sjøfartsdirektoratet, to videoer for Vegdirektoratet, i tillegg kommer andre firmapresentasjoner.

4.3.2 Kort om tekst, lyd og grafikk

Sjøfartsdirektoratet skriver om denne HMS-videoen på Youtube: «Sikkerhetsfilmen *Trygt hjem* er en serie med filmer basert på risikovurdering for yrkesfiskere. Foruten risikovurdering inneholder filmene reelle situasjoner og rekonstruksjoner».

HMS-videoen er en blanding av informasjons- og dokumentarfilm. Det veksles mellom rekonstruksjon av ulykker, intervjuer og informasjon om mer statistiske fakta. Det benyttes Talking heads som er vanlig i dokumentarfilmer, og det er både overlevende og etterlatte som forteller sin historie.

Bilde 4 fra *Trygt hjem - farlig fiskeryrke* (Sjøfartsdirektoratet publisert 29.03.2012)

Intervjuene bindes sammen av film med båter og sjø med en oppleser som presenterer informasjon omtrent som en nyhetsoppleser. Det benyttes rekonstruksjoner av ulykker, med uklare bilder. Dette gjør at videoen ikke blir støtende for etterlatte eller den skadede. Her er internettadressen til HMS-videoen *Trygt hjem*: <https://www.youtube.com/watch?v=LdkJfPMLBNE&t=141s>

4.4 Oppsummering

Som omtalen av de forskjellige HMS-videoene viser, er videoene forskjellige i bruk av fortellerstemme, musikk, sjanger, bilder, filming og animasjoner. Dette er spennende, men også utfordrende, da jeg har satt meg som oppgave å kartlegge hvilke ressurser som er brukt. Metoden for å transkribere og analysere HMS-videoene, vil jeg gjøre rede for i neste kapittel som handler om metode.

5 Metode for analyse av HMS-videoer

Jobben som manusforfatter og «regissør» av e-læringskurs har ført til at jeg har blitt opptatt av detaljer. Min erfaring er at målgruppene for HMS-videoene er personer som har god kjennskap til det som blir presentert, og at de legger merke til om teksten ikke er relevant eller om det som presenteres i visuelt, avviker fra den teksten som fortellerstemmen leser opp. Dette har helt klart påvirket min tilnærming til HMS-videoene og hvilken metode jeg har valgt. Baldry og Thibaults metode for transkribering med høyt detaljnivå stemte godt med min oppfattelse av hva som måtte til for å kartlegge HMS-videoene. Med en slik tilnærming var det bare rom for å se på tre HMS-videoer.

Jeg så mange HMS-videoer på Youtube før jeg gjorde mitt utvalg, og jeg vurderte om jeg skulle velge mange HMS-videoer, gruppere dem og se hva som var typisk for de ulike sjangrene. En slik metode ville gitt en bredere og mer overfladisk analyse av flere videoer, og jeg ville ikke kunne gå nøye inn på den enkelte video. Det er mange hybrider innen HMS-videoer, og sjangrene måtte jeg da ha laget selv. Dette kunne vært nyttig for å få en oversikt over hva som er vanlig å gjøre, hva som er vanlige valg før man begynner en produksjon. Jeg valgte allikevel å gå mer detaljert til verks på bakgrunn av erfaring om at målgruppen legger merke til detaljer som ikke passer i videoen. Er man heldig, så får man tilbakemelding om dette. Hvis ikke, kjøres kurset av mange uten at innholdet ikke blir tatt helt på alvor.

Tre såpass lange HMS-videoer har ført til at jeg har kuttet endel ned på beskrivelser og valgt bort å analysere alt for å begrense omfanget av oppgaven. Jeg har først og fremst fjernet beskrivelser og analyser der deler av innholdet i HMS-videoen har brukt ressursene på tilsvarende måter som i andre deler i samme video.

I ettertid ser jeg at jeg at analysen har overvekt på lydlandskap, som nok bunner i at jeg som manusforfatter er opptatt av tekst og hvordan den fortelles. En grafisk designer ville nok sett og skrevet helt annerledes om film, farge og design enn meg og fått øye på flere detaljer og gode og dårlige løsninger i så måte. Tekstkompetanse dreier seg om en kompetanse i å foreta valg mellom modularitet og medieringsformer. Det dreier seg både om å kjenne innarbeidede mønstre og om selv å kunne bidra til å skape nye. (Maagerø & Tønnesen 2014:17). Dette er en kjerneproblemstilling når det dreier seg om opplæringsvideoer, og jeg er usikker på om en person alene kan fylle alle rollene ved utvikling opplæringsvideoene.

De tre HMS-videoene bruker de multimodale ressursene på forskjellige måter, men jeg har valgt omtrent samme metode for å prøve å avlese fortellerstemme, musikk,

sjanger, bilder, filming og animasjoner. Men jeg fant ingen metoder som passet akkurat for meg, så jeg laget min egen basert på Baldry og Thibault.

5.1 Transkripsjon, å plukke fra hverandre

Baldry og Thibault beskriver i *Multimodal Transcription and Text Analysis* (2010) en metode eller et begrep som de kaller Codeployment (Baldry og Thibault 2010:20). Begrepet ser ut til å være en sammenstilling av co og deployment. Co står for sammen og deployment er, oversatt til norsk, distribusjon. Slik jeg tolker det, altså en sammendistribusjon av tekst, voiceover, musikk, bilder og grafikk. Codeployment er, ifølge språkforsker Eva Maagerø (avklart pr. epost 23.03.16), ikke et fast, men et begrep som kan bety språk som opptrer sammen. Språk er da ikke bare tekst, stemmer og fortellerstemmer men også bilder og naturlige lyder. Baldry og Thibault understreker at det, i hvert fall fram til det tidspunktet de skrev første utgave av boka si i 2006, var vanlig å se på verbalspråk som et viktigere meningsskapende system enn andre meningsskapende systemer. De andre ble ikke sett på som like fullverdige, og de ble betraktet som paralingvistisk støtte for verbalspråket, mer enn som egne fullverdige måter å skape mening på. I Baldry og Thibaults transkripsjoner vektlegges de andre måtene å skape mening på. Da boken deres ble gitt ut, var det få, om noen, som hadde laget liknende transkripsjonssystemer.

Baldry og Thibault viser et eksempel på codeployment ved å beskrive hånd og armbevegelser i en bilreklame (Baldry & Thibault 2010:5). Her har de delt opp Codeployment i fem kolonner: action, visual image (+ camera position), movement and/or gesture, space and meaning.

Med utgangspunkt i eksempelet fra Baldry og Thibault bruker jeg en metode hvor jeg avleser alle elementer i HMS-videoen og systematiserer disse.

5.2 Egen metode

For å kunne transkribere det jeg så og hørte, begynte jeg å lese teori om bildeutsnitt, bildekomposisjon, bruk av musikk, lydeffekter og multimodalitet. Jeg startet delvis opp på teorikapittelet, samtidig som jeg begynte å transkribere en og en video nøye. Jeg hadde jo sett gjennom videoene ganske mange ganger før jeg gjorde dette, og trodde jeg hadde ganske god oversikt over hva som var brukt av virkemidler.

Jeg så fort jeg ikke at jeg ikke kunne bruke identiske tabeller med like kolonner for samtlige HMS-videoer, til dette var de multimodale ressursene brukt på så forskjellige måter. For å få med nok detaljer og nyanser, laget jeg tre forskjellige skjemaer. Hvert skjema dekker de behovene jeg har i mine transkripsjoner av HMS-videoene. Jeg har ikke kunnet gå så detaljert til verks som Baldry og Thibault, da HMS-videoene er mellom 5 og 12 minutter lange.

Jeg antok at jeg ville få bedre oversikt over innholdet når jeg delte opp lyden i tale, lydeffekter og musikk, fremfor å se hele lydbildet under ett. Det samme gjelder bildene, med bildeutsnitt, vekting i bildet, farger, animasjon og bevegelser. Metoden ligner i så måte på å gå den bakvendte veien fra HMS-video til dreiebok. En dreiebok er filmregissørens og fotografens videreføring av manuset og kan nesten se ut som en tegneserie, men analysekjemaene mine inneholder ikke tegninger eller bilder, kun beskrivelser.

5.2.1 Scener og sekvenser/temaer

For å kunne avlese de multimodale ressursene vil det være nødvendig å skrive ned hver scene for senere å se dem i sammenheng som en sekvens. Jeg må kartlegge hvilke scener som er hva i sekvensen, start, midte og slutt. Gjennom å avlese alle scenene vil jeg også få oversikt over hvordan man har tidsavkortet for å få mest ut av den tiden man har til rådighet (Eriksen 2000:22). Dramaturgien i HMS-videoene har jeg kartlagt ved å se på skjemaene og lage meg en «tidslinje» for å få oversikt. Gjennom dette har jeg lokalisert historienes vendepunkt der dette finnes. For å unngå for mange filmtekniske uttrykk, som jeg for den saks skyld heller ikke er veldig kjent med, beskriver jeg i transkriberingen overgangene mellom klipp, scener og handling slik jeg ser dem. Jeg beskriver om de er brå, og hvilke grafiske elementer som brukes. I en av videoene brukes noe som jeg kaller å bla over til neste side som i et magasin.

5.2.2 Kontekst

I selve transkriberingen av HMS-videoene har jeg ikke beskrevet kontekst som en egen kolonne, men har i de ulike kolonnene beskrevet hva bilder eller lyd bidrar med til å lage miljø og dermed sette kontekst

5.2.3 Lydlandskap

Ved analyse av lydlandskapet er det nødvendig å kartlegge all lyd som blir presentert hver for seg, men samtidig vise hvordan de spiller sammen som et totalt lydlandskap. Først har jeg hørt på lyden for å avgjøre hva som dominerer og hva som er mindre fremtredende. Når det gjelder lydeffekter og musikk, beskriver jeg også overganger slik jeg hører dem, uten de rent faglige uttrykkene som ville blitt brukt av en musiker eller lydtekniker.

I utgangspunktet har jeg ikke verken stor interesse eller kunnskap om musikk, musikkinstrumenter eller musikkjangre. For å hjelpe meg med å finne ut av hva slags type musikk vi hører i HMS-videoene, har jeg benyttet meg av nettbutikker hvor man kan kjøpe forskjellig musikk og instrumenter etter den følelsen man ønsker etter tema, stemning eller musikkjangrer. Ved å høre på de forskjellige typene har jeg kunnet beskrive hva slags TV/film-musikk som brukes i HMS-videoene. Jeg anser det som viktigere å finne ut hvilken stemning og kontekst musikken vil sette oss i, enn å få med de riktige instrumentene i min analyse.

Jeg ser det som relevant, i lys av de HMS-videoene jeg har valgt, å studere hvilket toneleie og tempo fortellerne har. Det samme gjelder for intervjuede personer.

5.3 Oppbygging av analyseskjemaene

I det følgende skal jeg forklare og kommentere analyseskjemaene nedenfor. Jeg har valgt å forklare alle kolonnene som er i analysetabellene under ett, for å unngå gjentakelse om samme innhold i kolonnene for hver HMS-video.

Tid. Kolonnen tid viser hvor i HMS-videoen endringen i starter. Hvis det foregår omtrent det samme, og det ikke er stor forandring i bildet selv om det zoomes eller kjøres i kameraet, vil det ikke komme en ny tid. Nytt tidspunkt og ny rad begynner ved neste endring, det vil si ny sekvens.

Bildeutsnitt. For å beskrive kort hva som vises på skjermen, har jeg en kolonne der jeg bruker de kodene for bildeutsnitt som jeg beskrev i teoridelen, der det vises mennesker eller figurer. Bildeutsnitt bruker jeg i analysen av alle HMS-videoene, men i den animerte filmen er det vanskelig å si om en kule er i STOT, TOT eller NÆR. Jeg har allikevel valgt å beskrive menneskelige figurer som opptrer i deler av bildet som et bildeutsnitt i seg selv, selv om utsnittet da bare gjelder deler av den skjermen vi ser.

Sekvenser og scener. I denne kolonnen har jeg valgt å dele opp avlesninger i sekvenser og scener. Eksempel på en scene er ved frokostbordet innendørs, mens avreise hjemmefra utenfor huset er en annen scene. I denne typen video er det enkelt å bruke filmens terminologi, mens i den helanimerte HMS-videoen, som er en mer ren informasjonsvideo, er dette vanskeligere. Men det er først etter alle sekvensene er nedskrevet at jeg kan se hva som hører inn under de forskjellige scenene.

Beskrivelse skjerm er kolonnen for hva videoen eller bildet viser. Jeg har prøvd å beskrive det som skjer på skjermen så nøyaktig som mulig. Dette for å kunne enkelt se om jeg har fått med meg alt og ved kontroll se om det eventuelt er noe som er oversett.

Tekst på skjerm er en egen kolonne for å holde orden på hva som skrives på skjermen samtidig som lyden leses opp.

Grafiske elementer er kolonnen for å beskrive filtre i filming, abstrakte elementer, tegninger og liknende.

Verbaltekst er kolonnen for å beskrive selve teksten som leses opp, og det registreres om det er en kvinne eller mann som leser opp, samt dialekt og eventuell spesiell intonasjon. I den ene videoen er det behov for to kolonner for verbaltekst for å skille mellom private fortellinger og profesjonell opplesers tale.

Tale forteller er en kolonne som inneholder informasjon om mannlig eller kvinnelig oppleser, dialekt, intonasjon, formell eller uformell stil.

Musikk er en kolonne for beskrivelse av hva slags type musikk vi hører. Jeg har beskrevet dette på en uprofesjonell måte, da jeg selv ikke har kompetanse på området, men jeg hører om det er lystig, dystert, dramatisk og så videre.

Lydeffekter er en kolonne for å beskrive all lyd som ikke er musikk, opplest lyd eller tale i HMS-videoene.

I de følgende tabellene viser jeg hvordan jeg har delt opp kolonnene i de tre forskjellige videoene.

5.4 Tabeller for HMS-videoene

I *Skulle bare ...* som er en dramadokumentar, uten dialoger eller monologer har jeg delt opp kolonnene slik:

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
-------	--------------	------------------------	-------------	-----------------------	---

0.00			Ingen lyd		Skulle bare ...	Stor hvit tekst på sort bunn
0.01	TO	Fronten med inngangsparti på et godt vedlikeholdt hus med belegningsstein i innkjørselen. Gult hus, hvite karmar og dør. Voksensykkel ved inngangstrappen, blomster langs veggen. Det er solskinn og pent vær.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			Zoomer inn mot døren fra 0.01 til 0.04.

I *Informasjon til nytt personell på sokkelen* med svært lite lydeffekter og musikk har jeg valgt å dele opp tabellen slik:

Framme	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
0:00				Blå innramming hav og himmel går i et i horisonten. Kuler kommer inn fra sidene og innover i bildet hvor det vises en himmel med godværsskyer. «Mot deg kommer hvite		Kulene forsvinner mot horisonten der luft og hav kommer sammen. Perspektiv som å sitte i cockpiten på et fly	Nyhetsmusikk, lignende NRK/CNN nyheters vignet, hvor man også hører noe som kan minne om «morsesignaler». Heretter benevnt som Nyhetsvignet i resten av transkriberingen.

Framme	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				nesten gjennomsiktige skyer som springer ut av punktet hvor kulene ender og de går ut til sidene i skjermen.		eller helikopter	

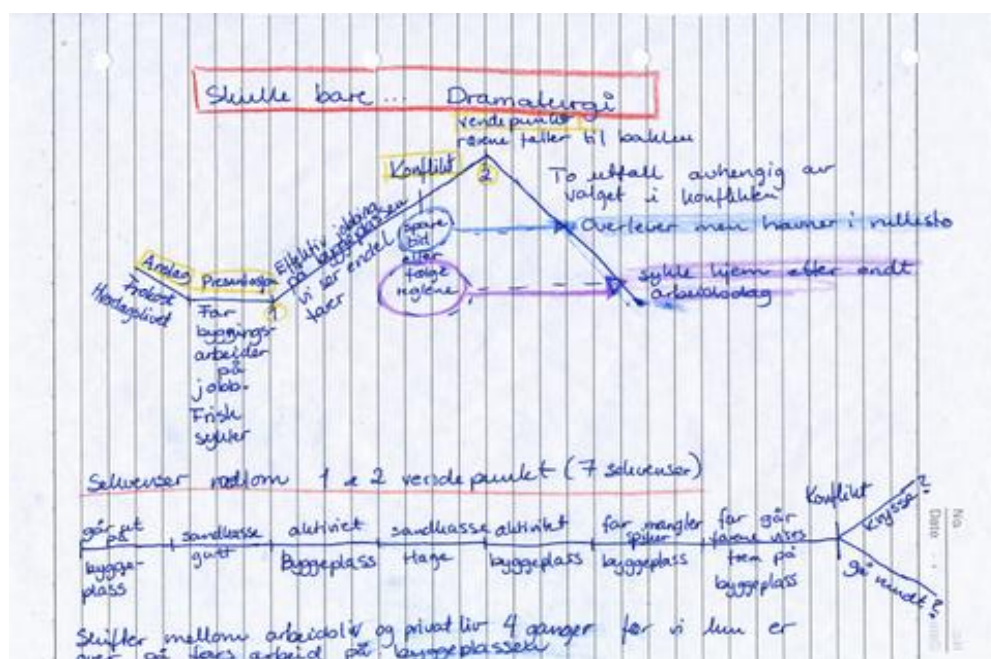
I *Trygt Hjem – farlig fiskeryrke* som kombinerer opplesning av faktabasert informasjon, omtrent som nyheter, med intervjuer med etterlatte og overlevende. Disse kommer fra forskjellige landsdeler med ulike dialekter. Det brukes både musikk og lydelementer. Jeg har valgt å dele opp tabellen for denne transkriberingen på denne måten.

Fra	Bildeutsnitt	Hva viser eller videoen?	Forteller/ intervjuobjekt	Motrolig fra intervjuede,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
0:00	TOT	Fiskebåt som tar en krapp sving på sjøen. Dette er en film som er lagt oppå en annen film som viser av sjø tett ved land, inne i en fjord med øyer i. Fiskebåten ligger halvveis oppå åsen inne på land i filmen som ligger i bakgrunnen før den svinger og blir liggende på vannet i bakgrunnsfilmen.			Dramatisk, elektroniske musikk, omsvøper på en måte og det høres ut som en vokal/kor som ligger i musikken også. Blir roligere			Bildeperspektivet er Helikopterperspektiv

5.5 Transkribering som underlag for tidslinje

Eksempel på transkriberingene ovenfor er grunnlag for analysen av HMS-videoene.

Men underveis i analysen fikk jeg et behov for å se den store sammenhengen. Dette var vanskelig når jeg hadde til sammen 110 sider med tabeller med nøyaktig transkribering. Dette løste jeg ved å lage tidslinjer, for hånd, ut fra tabellene med transkriberingen, se figuren nedenfor.

Figur 4: Tidslinje og notater om dramaturgi for Skulle bare ...

Dette gjorde det også enklere sette sammen flere sekvenser til scener eller temaer, en måte som var mer fornuftig for to av HMS-videoene. I analysen vil jeg ta for meg scenene/temaene, altså noen større «enheter» enn det som forekommer i transkribert. Etter selve transkriberingen gikk jeg igjen gjennom HMS-videoene for å mer nøyaktig kunne avgjøre og registrere om noe er forgrunn, miljøskapende eller bakgrunn både i lyd og bilde. Det som alltid er moro er å oppdage hvor «feil» man har oppfattet ting når man ser på videoen sekund for sekund. Det kommer for dagen at det er flere detaljer og grep som jeg overser inntil transkriberingen avslører dette. Etter transkriberingen har jeg jobbet parallelt med analysen og teorikapittelet. Jeg har underveis lest samme teori grundigere og funnet mer teori som kunne forklare mer om ressursene som ble brukt.

For å forklare hvordan jeg har tenkt når det gjelder pålitelighet og gyldighet (i mange sammenhenger betegnet som validitet) med min metode støtter jeg meg på Postholm. Hun skriver at jeg må vurdere hvor gyldige mine funn og resultater. Har jeg dekning i data for de tolkningene jeg gjør? Og hvor pålitelige er mine funn og resultater. Er det åpenbare feil og mangler knyttet til datainnsamlingen? (Postholm 2011:126) Jeg mener metoden jeg har brukt er pålitelig og kan etterprøves. HMS-videoene er åpent tilgjengelige på Youtube, og transkriberingen av hver sekvens og til dels scener er lagt ved oppgaven. Jeg oppdaget mens jeg analyserte at det var ting jeg hadde oversett under transkriberingen, og fikk rettet dette opp også i transkriberingen og ikke bare benyttet funnet i analysen. Dette er dermed underlag som andre kan benytte for å se om mine funn i analysen har åpenbare feil. Men jeg vil tro at selve datainnsamlingen, dvs. transkriberingen, ikke inneholder grove feil.

Om mine funn er gyldige og overførbare for andre HMS-videoer, kan jeg ikke garantere. Det er et lite utvalg av videoer, men jeg kan ha funnet trender og vanlige metoder for bruk av multimodale ressurser i HMS-videoer. Jeg har ikke hatt kontakt med noen av eierne av HMS-videoene og har ikke informert dem om at jeg ville analysere videoene deres i en masteroppgave. Årsaken til at jeg ikke har gjort dette er at filmene er publisert på Youtube uten noen form for begrensning.

5.6 Oppsummering

I dette kapitlet har jeg gjort rede for metode for transkripsjon av videoene, der jeg har lagt vekt på å finne en metode som gjør at det spesielle ved hver enkelt video kommer fram, samtidig som kategoriene jeg bruker også er delvis felles for videoene. Jeg har også beskrevet arbeidsgangen i og vekslingen mellom registrering, utarbeiding av metode og lesing av teori. I neste kapittel benytter jeg transkriberingen, sammen med tidslinjer og utallige repetisjoner av HMS-videoene, til hjelp for å analysere HMS-videoene.

6 Analyse av HMS-videoen

Forskningsspørsmålene som jeg stilte i innledningen var «Hvilke multimodale ressurser er brukt i videoene?» og «Hvordan er de multimodale ressursene brukt i videoene?» Ut fra disse spørsmålene vil jeg analysere bruk av dramaturgi, design, musikk, lydeffekter, fortellerstemmer og tekst. I hvilken rekkefølge det gjøres, kommer litt an på hva som er mest fremtredende i de forskjellige videoene og i sekvensene i videoene. Jeg vil legge vekt på å studere om det som vises på skjermen og det vi hører, «hjelper» hverandre slik at budskapet i videoen blir mer forståelig for den som ser på. Er det elementer som forvirrer mer enn forklarer, eller er noe unødvendig fyll uten å hjelpe budskapet? Jeg plukker videoene fra hverandre for å få øye på detaljene, men det er helheten de utgjør sammen, som er meningsbærende. Derfor vil jeg underveis analysere de multimodale ressursenes bidrag til et meningsbærende budskap om HMS.

Jeg har et omfattende analysemateriale og har vært nødt til å kutte ned enkelte temaer hardt. I størst grad har jeg gjort dette i *Informasjon til nytt personell på sokkelen* der flere temaer er omtrent like, noe som gjør at analysene av dem også vil være ganske like.

HMS-videoene gir ingen direkte opplæring i ferdigheter som kan måles, men gir heller oppfordring om å gjøre de rette valgene når man er på jobb. Det vil si at opplæringen går mer i retning av informasjon og forhåndsregler man bør ta for at hendelser ikke skal få katastrofale konsekvenser (Inform og Perform task (Clark & Mayer 2011:20)).

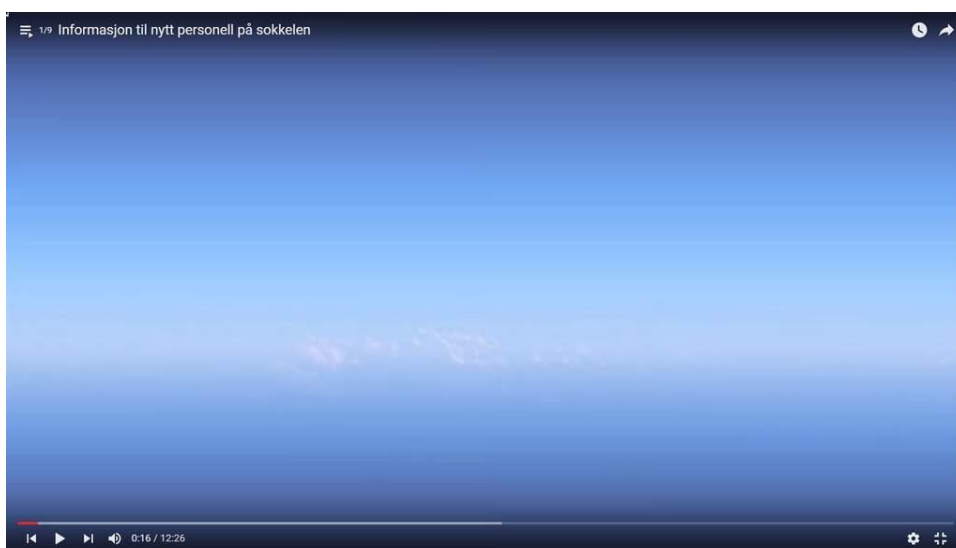
6.1 HMS-video: Informasjon til nytt personell på sokkelen

Informasjon til nytt personell på sokkelen er oppdelt i forskjellige temaer, men bruker samme innramming og generelle grafiske elementer. Først tar jeg for meg de felles grafiske elementene, fortellerstemmene og musikken som brukes gjennom hele HMS-videoen.

Konteksten er satt gjennom navnet på HMS-videoen *Informasjon til nytt personell på sokkelen*. Norsk kontinentalsokkel blir i oljebransjen ofte forkortet til norsk sokkel, også i nyheter, og bør være kjent for de fleste.

6.1.1.1 Innramming, bakgrunn av himmel og hav

HMS-videoen har denne bakgrunnen av blå sjatteringer. De to sorte feltene øverst og nederst er Youtubes rammeverk og ikke en del av HMS-videoen.

Bilde 5 Innramming, gjennom hele kurset. En bakgrunn av himmel og hav, i himmelblå farge

De blå sjatteringene ligger horisontalt og endrer seg gradvis fra mellomblått øverst ned mot lyselyseblått for så å bli mørkere igjen. Den øverste og nederste delen fremstår som identiske, bare speilvendt. På midten er det større variasjon, og der fargen går fra lys til mørkere igjen, er det lagt inn en nesten hvit illustrasjon.

Toppen og bunnen i en bildekomposisjon er ofte ganske adskilt horisontalt (Kress & van Leeuwen 2006:186), men i dette bildet har man laget kontakt mellom øvre og nedre del ved å bruke de samme elementene og fargene begge steder, og det er skapt en illusjon av tredimensjonalt rom på denne todimensjonale flaten (van Leeuwen 2011:37). I høyre og venstre kant er det ikke en avslutning, slik at det der ut som vi ville sett det samme hvis man hadde panorert til en eller begge sidene. Fargene og skyene får meg til å assosiere at man ser himmel og hav smelte sammen i horisonten på en godværsdag. Utsikten du vil ha fra offshoreinstallasjoner er i store deler også himmel og hav, og denne innrammingen kan også illustrere dette. Blåfargene på midten er himmelblå og i seg selv en metafor som er blitt en del av dagligtalen og blitt en selvfølge (van Leeuwen 2011:50).

Den blå bakgrunnen danner en ramme, innramming, i bildekomposisjonen (Kress og van Leeuwen 2006:177). I denne innrammingen legges forskjellige andre elementer i forgrunnen for at disse skal være fremtredende.

6.1.1.2 Kulekuben som grafisk element

En «luftig» kube, en kulekube, bestående av 21 blå kuler som henger sammen i et rektangulært gitter brukes mye gjennom kurset, se bilde 2. Dette er et totalt bildeutsnitt av kulekuben.

Bilde 6 Kulekuben med tilhørende tekst, i totalt bildeutsnitt. I teksten er det brukt «Introduksjon» fremfor «Informasjon» som er brukt i HMS-videoens tittel og tale.

Kulene i kulekuben er knyttet til sammen med varierende «styrke» med forbindelser fra 3 til 6 med andre kuler. Antall forbindelser er avhengig av hvor kulen er plassert i kulekuben, og de i hjørnene har den svakeste forbindelsen. I litteraturen rundt forebygging av ulykker, risikovurderinger og lignende, snakker man om å ha flere barrierer. Det vil si at svikt ikke fører til en ulykke fordi man har sikret seg med flere barrierer. Ved en ulykke er det i teorien fordi flere barrierer har sviktet på en gang. Kulekuben kan symbolisere at alt henger sammen i et sikkerhetsnett, og den kan representere en grafisk metafor for dette.

Kulekuben er modellert i et 3D-program, men opptrer som et bilde på skjermen. Det betyr kort fortalt at det er laget tredimensjonale objekter i et program som man «skriver ut» som et todimensjonalt bilde. Inne i 3D-programmet er det «filmkameraer» som man kan stille og plassere i forskjellige vinkler på samme scene, slik at det kan tas flere klipp eller bilder av det samme oppsettet, akkurat som man ville brukt flere kameraer som filmer samme scene i en filmproduksjon og så valgt klipp fra de forskjellige kameraene for å lage en film.

Kulekuben brukes i flere sammenhenger i denne videoen, enten på høykant eller i andre perspektiv, som et fremtredende element på innrammingen.

6.1.1.3 Menneskelige figurer som brukes mye gjennom videoen

Kulekuben brukes også som innramming for andre grafiske elementer. Den skaper en skillelinje mellom det ytre miljøet som jeg mener den blå bakgrunnen og innrammingen er og livet om bord. Det skjer når det zoomes inn mot kulen og vi får kikke inn i forskjellige miljøer om bord på oljeinstallasjonen. Det blir en romlig komposisjon av livet på oljeinstallasjonen mellom bakgrunnen og kulen, som blir presentert som å høre sammen som en enkelt enhet av informasjon (Kress & van Leeuwen 2006:204).

Bilde 7 "Livet" i kulene

Bildeeksempelet viser hvordan de to elementene skaper skille men også knytter dem sammen i komposisjonen. Kulekuben er i bildeeksempelet vist som et ultranært bildeutsnitt, mens livet inne i kulen viser et totalt bildeutsnitt av et kontrollrom. Dette kan være en utfordring å beskrive i analysen, men for å ikke skape forvirring og tung tekst har jeg valgt å bare beskrive og analysere det som skjer inne kulene i disse bildeutsnittene, med henvisning til «livet i kulene».

De menneskelige figurene er også modellert i 3D, og disse er laget som en video slik at vi ser dem beveger seg. I kurset er det benyttet syv menneskelige figurer, tre kvinner og fire menn, som vi ser i helfigur i totale eller stortotale bildeutsnitt. I tillegg er det brukt to mer detaljerte figurer, en kvinne og en mann, som vi ser i nærbilde og halvtotalt.

6.1.1.4 Lydlandskap

Lydlandskapet i denne HMS-videoen består av to fortellerstemmer, musikk og alarmlyder. Fortellerne er ikke synlig for oss som tilskuere. Fortellerstemmene, en kvinne

og en mann, snakker begge østlandsdialekt. Stemmebruken varierer lite, og de bruker lik intonasjon uansett hva de leser opp fra manus. Kvinnestemmen ligger i et normalt stemmeleie og er formell. Tone og klang i mannsstemmen har også en formell form, men han er litt mere frempå (van Leeuwen 1999:131).

I begynnelsen hadde jeg inntrykk av at kvinnen og mannen snakket omtrent 50% hver. Loggføringen derimot avslørte at kvinnestemmen bare er brukt i 25% av videoen. Kvinnen leser innledninger og avslutninger, noen få hele temaer, samt noen oppsummeringer innimellom. Dette kan være en av årsakene til at man får inntrykk at stemmen hennes brukes mer enn det som er reelt.

Musikken i HMS-videoen minner om vignetter som brukes i forbindelse med nyhetsendinger. En nyhetsvignett er laget for å fange tilhørerne, her kommer viktige nyheter (Ruud 2005:27). Vignetten har to lag, forgrunn og bakgrunn (van Leeuwen 1999:16). I bakgrunnen hører vi først dype rytmiske toner og etter hvert et elektronisk «symfoniorkester». I forgrunnen er det en fremtredende tone som gjentas i ujevn takt. Takten ligner den som brukes ved sending av morsesignaler¹³. De som har erfaring fra det maritime miljøet vil kanskje gjenkjenne det som morse, andre vil kanskje heller bare forbinde det med nyhetsvignett. Denne vignetten brukes ti ganger, ni ganger før et nytt hovedtema og som avslutning. Vignetten er HMS-videoens ledemotiv. Selv om ledemotiv først og fremst assosieres med opera, passer vignetten godt som et fortellende element i film, eller her i HMS-video for å gi varsel om viktig informasjon (Link 2009:180). Vignetten varsler med ujevne mellomrom at ja, det som kommer nå, er viktig å få med seg (Ruud 2005:27). Det kan imidlertid diskuteres om nyhetsvignetten er brukt der den aller viktigste informasjonen om sikkerhet er gitt.

6.1.2 Anslag

Anslaget starter med den blå bakgrunnen og nyhetsvignetten. Samtidig kommer det blå kuler fra ytterkanten av skjermen som store kuler som blir mindre og mindre før de «forsvinner» inn i skybanken. «Mot» deg kommer hvite, transparente felter, som ser ut som florlette skyer. Disse skyene springer ut fra samme sted i horisonten hvor kulene forsvinner inn. Abstrakte grafiske elementer kan lede øyet fra et element til et annet, hvor det mest fremtredende elementet tiltrekker seg øyets oppmerksomhet (Kress & van Leeuwen 2006:204). Kulene er dette mest fremtreende elementet som trekker med seg

¹³ Morse var den vanlige kommunikasjonsmetoden mellom skip og skip og land frem til årtusenskiftet. NRK og CNN bruker lignende elementer i lyden til sine vignetter.

øyene mot det punktet i bildet skyformasjonen befinner seg. Dette gir seeren en følelse av at man selv er på vei fremover og at man passerer skyene på veien. Skyene forsvinner tilsynelatende til sidene i det du «passerer» dem, og blir liggende bak. Her benytter man seg av de mulighetene moderne digital grafikk har ved bruk av lag til å lage en dybde både med lagenes fokuseringspunkt og transparente effekter (Brinch 2003:33). Både kuler og skyer beveger seg i raskt tempo. For å komme ut på offshoreinstallasjonene må man som oftest bruke helikopter for å lande på installasjonen som er på havet. Kulene og skyene gir en følelse av at du sitter i cockpiten på et fly eller helikopter. Bildeutsnittet er ultratotalt, hvor man ser ut i det uendelige.

Fra horisonten kommer kulekuben roterende og plasseres til venstre i bildets øvre halvdel. Kulekubens plassering gjør at den i henhold til klassisk bildeteori representerer det ideelle og gitte (van Leeuwen 1999:197). Det som er anerkjent og akseptert mål for sikkerheten. Til høyre på skjermen kommer teksten «Introduksjon til nytt personell ombord¹⁴». Som bilde 2 viser er bokstavene hvite i stor font. Tekstens plassering til venstre forteller at dette er det nye

Samtidig dempes nyhetsvignetten og den kvinnelige fortellerstemmen begynner: «Velkommen til denne informasjonsfilmen som vil gi deg generell innføring om sikkerhet på sokkelen. Vi ønsker med dette å bidra til å skape positive holdninger til sikker adferd». Det er styrken i volumet mellom musikk og stemme som avgjør forgrunn og bakgrunn (van Leeuwen 1999:16). Fortellerstemmen har høyere volum enn nyhetsvignetten og er dermed i forgrunnen. Nyhetsvignetten forsvinner helt i løpet av første setning. Alle overganger fra nyhetsvignett til fortellerstemme i HMS-videoen er gjort på denne måten, men nyhetsvignetten starter aldri opp før stemmen har gjort seg ferdig med teksten. Dette indikerer at fortellerstemmens informasjon er det viktigste, mens musikkens hensikt er å fange oppmerksomheten til tilskueren før informasjonen kommer.

Det snor seg en transparent bue opp og rundt kulekuben som blir «dratt» med rundt av buen, og teksten på skjermen forsvinner ut. Ved bruk av denne transparensen som effekt blir bildets todimensjonale flate tilført en dybde som lager et annet

¹⁴ om bord skrives ikke som et ord, men dette er en vanlig skrivefeil.

fokuseringspunkt (Brinch 2003:33) I det buen svakt blir bredere når den kommer ut i høyre halvdel av skjermen, springer det ut en ny tekst av buen se bilde under.

Bilde 8 Kulekuben med transparent bue, og punkter iht. opplest tekst

Buen styrer blikket først mot kuben, så man nesten ikke legger merke til at den første teksten forsvinner. Så styrer den igjen øynene mot den nye overskriften som «springer» ut av den.

Den kvinnelige fortellerstemmen som fortsetter «Vårt mål er ingen skade på helse, ingen skade på miljø, sikker arbeidsplass». Se bilde 4 hvor oppramsingen i teksten presenteres i punkter med blå skrift.. Hvert punkt blir synlig i takt med det som leses opp, omtrent som tavlenotater for å understreke det som blir sagt. Problemet her er at manus ikke er skrevet som en setning, men som en oppramsing av det samme som skrives på skjermen. Her blir ikke tekstens mening realisert i samspill mellom modalitetene (Maagerø & Tønnesen 2014:24). Dette gjør at avstanden til tilskueren økes, og samtidig blir tilskueren opptatt av å lese som en slags automatisk og ufrivillig kvalitetssikring (Taylor 22.04.18)

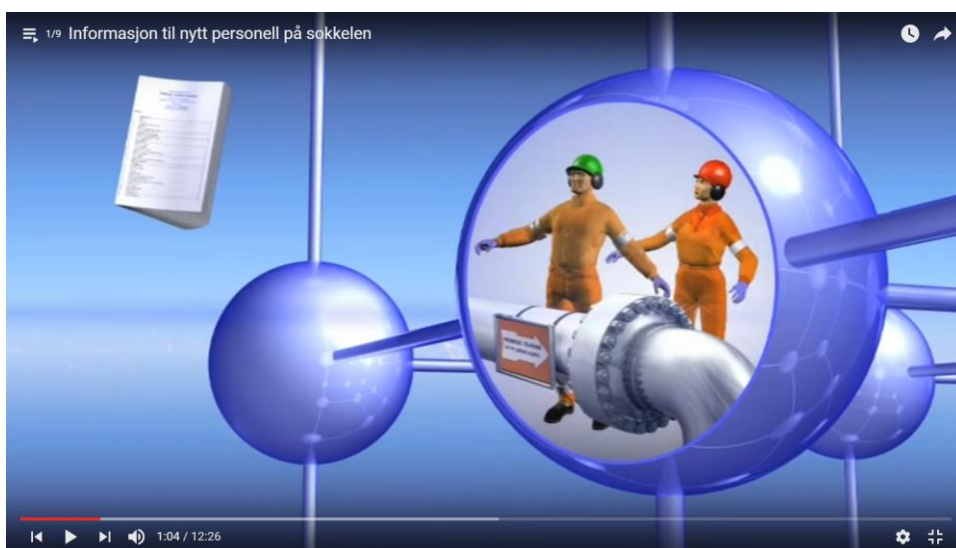
Her kunne anslaget vært over, men fortellerstemmen fortsetter videre: «Etter informasjon og kjentmannsrunde skal du vite hvilke holdninger til HMS som forventes av deg. Du skal også kjenne til hvordan du bruker prosedyrer og retningslinjer i utførelsen av arbeidet ditt». Et hvitt «hefte» som kommer flyvende inn fra horisonten og plasserer seg til høyre i bildet og vi kan ane en innholdsfortegnelse på fronten. Fortellerstemmen har nevnt prosedyrer og retningslinjer, og heftet indikerer en av flere mulige prosedyrer. Plassering av tekster og heftet i høyre del av bildet gjør at det etter klassisk bildekomposisjon representerer det nye (Kress og van Leeuwen 2006:177), og kan forstås

som at dette er noe HMS-videoen skal lære bort. Anslaget varer i 52 sekunder, og det er mer en innledning enn et anslag. Det er ønsket velkommen, målsetting er forklart, og det har blitt antydnet hva HMS-videoen vil dreie seg om.

Fortellerstemmen er den som formidler innhold. De grafiske ressursene er abstrakte og hjelper ikke til med å få frem innholdet i teksten. Lite eller ingenting er overlatt til det visuelle å forklare (Baldry og Thibault 2006:12). Vi har ikke sett oljeinstallasjoner eller annen grafikk som vi kan knytte opp mot teksten eller som forklarer noe på egenhånd.

6.1.3 Prosedyre for å ivareta sikkerhet

Etter anslaget spilles nyhetsvignetten i fire sekunder. Kulekuben kommer nærmere, og vi ser bare tre av kulene, men ser gjenskinn av kulekuben i kulene. Dette skaper en romlig komposisjon hvor vi intuitivt forstår at vekten av denne komposisjonen ligger i den nærmeste kulen (Kress & van Leeuwen 2006:201). Gjenskinnet av kulekuben i kulene gjør den buet, og assosiasjonen til nett, og igjen da sikkerhetsnett, blir mer tydelig. Barrierer og sikkerhetsnett er innen HMS-arbeid to navn på samme tiltak som skal forhindre ulykker. (Se bilde 9 nedenfor).

Bilde 9 Refleksjon av kulekuben ses som nett på utsiden av kulene. Prosedyreheftet kommer her svevende inn fra øvre venstre hjørne.

Den mannlige fortellerstemme overtar i forgrunnen «Prosedyrer er utarbeidet for å ivareta sikkerheten på sokkelen. De er laget for at ingen skal skade verken seg selv, kolleger, miljø eller materiell». I den nærmeste kulen dukker prosedyreheftet opp med teksten

«Prosedyrer» for å understreke at det er prosedyrer vi snakker. Dette bekrefter antagelsen om at det var et prosedyrehefte vi så første gangen. Prosedyreheftet svever fra kulen og opp i den øvre venstre kvadrant av bildet, til det ideelle og gitte. Men for kursets målgruppe, nytt personell på sokkelen, er ikke innholdet i prosedyrene kjent. Ut fra klassisk bildeteori er prosedyren da plassert «feil», hvis man da ikke antar at siden prosedyrene er presentert et par ganger allerede, så er man nå kjent med at det finnes prosedyrer, selv om man ikke kjenner innholdet.

I store deler av høyre side åpnes den ene kulen, (se bilde over), og vi ser inn på «livet i kulen», hvor to figurer står bak en sølvfarget rørskjøt med retningsbestemt skilt, Bildeutsnittet inne i kulen er totalt. Kvinne- og mannfigurene har orange kjeledresser og hjelm med øreklokker. Fargene på kjeledressene er noe forskjellige, og kvinnefigurens er klarere i fargen. Hvorfor man har valgt å gjøre dette er jeg usikker på, men en klarere farge på arbeidstøy i virkeligheten indikerer at det er mindre slitt. Figurene er ganske små med få detaljer. For å få frem kjønnsforskjellene har den kvinnelige figuren fått markert livet noe høyere, og brystet er litt dypere.

Mellom «livet i kulen» hvor figurene står og ser ut på det som skjer og prosedyreheftet, dukker det først opp et stort trafikklys som etter hvert erstattes av tre relativt store veiskilt med symbolene for forkjøringsvei, vikeplikt og full stopp. Mannsstemmen sier samtidig: «Prosedyrer kan sammenlignes med trafikkregler eller kjøreregler. For å unngå uønskede hendelser er det viktig at alle kjenner til og respekterer kjørereglene. Forståelse av forkjøringsvei, vikeplikt og full stopp er minst like viktig på sokkelen som i trafikken på land,» Trafikklys og skilt forsterker de metaforene som er brukt i teksten. Mens trafikkskiltene svever inn i prosedyreheftet, sier fortellerstemmen videre: «Arbeidet med å lage gode og sikre prosedyrer er en kontinuerlig prosess». Sammenligningen mellom de statiske trafikkreglene og de kontinuerlige prosessene stemmer ikke overens, og metaforen som først fremstod som god, blir nå forvirrende.

Prosedyreheftet kommer nok en gang roterende fremover, men nå lander det i nedre høyre hjørne, det nye og reelle, mens den mannlige fortelleren sier: «Nye erfaringer og ny teknologi bidrar til å gjøre prosedyrene sikrere og mer effektive». Plasseringen i bildet underbygger nå at prosedyrene er en del av den virkelige verden, selv om de tidligere har svevd oppe i den gitte og ideelle verden. Flytting av elementer rundt på denne måten er ganske rotete, og det kan mistenkes at disse grepene bare er gjort for å skape variasjon, uten noen dypere symbolikk.

6.1.4 Organisering av arbeid

Neste tema innledes med nok en nyhetsvignett og er to minutter langt. Den kan ikke kalles en sekvens, da det er store variasjoner i grafikken, og innholdet strekker seg fra kontrollrom, ledelse, planlegging av arbeid (SJA¹⁵ /AT¹⁶), verneombud, rapportering (RUH¹⁷) og organisering av arbeid.

Kulen med kontrollrommet er plassert til venstre og er det gitte. I kontrollrommet ser vi to mannsfigurer med orange arbeidsbukser og sivile gensere. Den mannlige fortellerstemmen sier: «På alle installasjoner finnes et sentralt kontrollrom. Sentralt kontrollrom er selve hjernen. Her blir operasjoner koordinert og viktige beslutninger tatt». Den midterste setningen om at kontrollrommet er selve hjernen, bringer opp spørsmål om hjernen til hva? Verken grafikk eller tekst viser hva det er hjernen til. Hele setningen kunne godt vært kuttet ut, den gir ingen informasjon i tillegg til det som leses før og etter. Å lese sentralt kontrollrom rett etter hverandre istedenfor å erstatte med bestemt form «kontrollrommet» i andre setning blir tungt. Om det er gjort for å lage få til en slags nøytralitet, er jeg usikker på. Ellers stemmer grafikken og opplest lyd godt overens, med de diskuterende figurene og informasjonen om at det er i kontrollrommet avgjørelsene blir tatt.

Kulekuben roterer ut i totalt bildeutsnitt og settes høykant. Når kulekuben står på hjørnekuler, dekker kulen i sentrum de tre bak. De andre «frontkulene» i ytterkant og kulene «bak» bygger seg mot midten av skjermen som en trakt som et optisk bedrag, da en ekte kube aldri kan ses i dette perspektivet.

Inne i hver av de ni kulene i front dukker det opp identiske figurer i halvnært bildeutsnitt. (Se bilde 10 under.)

¹⁵ SJA forkortelse for Sikker jobb analyse

¹⁶ AT forkortelse for Arbeidstillatelse

¹⁷ RUH forkortelse for Rapport om uønsket hendelse

Bilde 10 Kulekuben på høykant med optisk bedrag mot midten og identiske figurer i hver frontkule.

Figurene har en noe unaturlig positur med armene ut fra kroppen, og de roterer rundt sin egen akse fire ganger før de stopper opp med ansiktet frem og får et hvitt ark i hånden. Fortellerstemmen sier samtidig: «Ledelsen har oversikt og organiserer alt arbeid, slik at sikkerheten i de forskjellige jobbene ivaretas. Ledelsen er også ansvarlig for at forskjellige prosedyrer er oppdatert og tilgjengelig for mannskapet.»

Sammenhengen med de identiske figurene og teksten er uklar. De identiske figurene skal kanskje forestille mannskapet, men her er temaet ledelsens ansvar. Når figurene er identiske, får man allikevel ikke en forståelse av at det er snakk om flere personer slik det er i et mannskap. Heftene som kommer svevende indikerer at prosedyrene gjøres tilgjengelig, men kommer de ut av løse lufta? Denne framstillingen hjelper oss ikke til å forstå hvor man kan finne prosedyrene. Bruk av kulekuben på høykant gir heller ikke inntrykk av et normalt organisasjonskart med ledelsen på toppen.

Fra dokumentet hos figurene svever det nå ut et ark som stables som 3x3 ark til venstre i bildet med påskriften AT¹⁸. Fortellerstemmen sier: «De fleste oppgavene på installasjonen krever en arbeidstillatelse. Uansett arbeidsoppgave, vil det du gjør involvere og ha konsekvenser for andre.» og AT-arkene svever tilbake til den enkelte figur i kule. Så roteres figurene 90 grader til venstre, og med arket i hånden begynner figurene å gå i takt, på stedet hvil i hver sin kule. Denne animasjonen er forvirrende. Det

¹⁸ AT er forkortelse for arbeidstillatelse, en metode for å samordne arbeider slik at de ikke kommer i konflikt med hverandre. Noen arbeider kan ikke foregå samtidig og derfor må man få en tillatelse før man setter i gang med arbeid om bord.

er logisk at figurene får AT-arkene og begynner å gå til for oss et ukjent arbeid, og det er i overenstemmelse med opplysningen om at oppgavene om bord krever en AT. Men at arkene ser ut til å komme fra figurene først kan misoppfattes, som om de selv gir seg selv en arbeidstillatelse, mens meningen er kanskje er at de leverer inn et oppdrag som de må få godkjenning for gjennom en AT før de kan begynne å jobbe. Dette er ikke åpenbart.

Et AT-ark kommer opp i venstre side for kulekuben mens figurene fortsatt går, akkompagnert av denne opplesingen fra mannsstemmen: «AT ivaretar sikkerhet for deg og andre kollegaer. En av de viktigste prosedyrene på sokkelen er SJA¹⁹, sikker jobb analyse.» Kulekuben roterer og kommer i normalt perspektiv, midt i bildet, og til venstre kommer det et ark med teksten SJA, som representerer det nye. Det zoomes inn, og vi ser inn på «livet i kulen» og på et møterom med fire deltakere (se bilde 11).

Bilde 11 Møterom med tre tilhørere i orange kjeledress, med ark og kaffekopper og smartskjerm/whiteboard.

Det lysegrå feltet med en rørskjøt skal illustrere en smartskjerm/whiteboard e.l. Animasjonen viser at den stående figuren snur seg til og fra tilhørerne og peker på noe på skjermen. De andre figurenes animering er slik at det ser ut som de deltar og kommuniserer. Fortellerstemmen informerer om SJA og om at alle deltar aktivt.

Illustrasjonen på smartskjermen i møterommet byttes ut med teksten AT og SJA. Og mannsstemmen sier «Egen opplæring i AT og SJA vil bli gitt før arbeidet blir igangsatt». Dette er kanskje for å berolige seerne som kan synes omfanget av opplæringen

¹⁹ SJA er forkortelse for sikker jobb analyse. En systematisk og trinnvis gjennomgang av alle risikoelementer, i forkant av en konkret arbeidsoppgave eller operasjon.

kan virke overveldende. Akkurat dette avsnittet kunne godt vært flyttet til begynnelsen av temaet slik at man allerede da får vite at dette er en kort informasjon om AT og SJA.

Kulekuben roterer tilbake på høykant, med AT-ark til venstre og SJA-ark til høyre. Jeg tror ikke plasseringen av AT som det gitte og SJA som det nye er relevant her, symbolikken er kanskje heller at AT og SJA er en del av det sikkerhetsnett som kulekuben representerer. Kulene markeres med en ring rundt seg mens den mannlige fortellerstemmen sier: «Potensielle farlige situasjoner kan bli eliminert med arbeidstillatelser og SJA. Ved hjelp av disse systemene kan du være trygg på at jobben du skal gjøre ikke kommer i konflikt med andre oppgaver på installasjonen.» Jeg har tidligere nevnt at kulekuben er en grafisk metafor for sikkerhetsnett og barrierer. Men nå blir kulene markert med ringer når det er snakk potensielt farlige situasjoner. Dette er uheldig og forvirrende. Kulene representerer de nå potensielle farlige situasjonene, mens de har vært en del av et sikkerhetsnett tidligere i kurset. Her tror jeg man har vært så redd for at videoen skulle bli kjedelig, at man har slengt på litt ekstra grafikk, uten å tenke på hvilken mening det da kunne få. Ved siste setning dukker de ni like figurene opp igjen mens fortelleren sier: «Men husk det er du som er ansvarlig for at jobben blir utført sikkert.»

Så zoomes vi inn i «livet i kulen» hvor damefiguren kommer gående i løse lufta, uten at det er noe klart gulv, men en skyggelegging under figuren gir en illusjon av underlag. Dette er gjort flere steder i videoen. (Se bilde 13.) Mannsstemmen sier: «Verneombud har oppgaver i forhold til sikkerhets- og arbeidsmiljøarbeidet». Damefiguren møter mannfiguren som snur seg og peker mot der han kom fra, og i en snakkeboble vises det en dam som kommer ut av et rør. Fortelleren sier «De har som oppgave å passe på at arbeidsoppgaver foregår sikkert og uten fare for personell eller materiell». Her er det underforstått at 'de' er verneombudene. Fortelleren forsetter: «Alle som jobber på en installasjon har ansvar og oppgave i å bidra til økt sikkerhet», dette mens figurene går sammen tilbake der mannfiguren kom fra og kommer frem til dammen. Her kunne man med fordel synkronisert tekst og bilde bedre. Produsenten burde ventet med å introdusere mannfiguren til setning nummer tre, «Alle som jobber ...». Da hadde verneombudet blitt presentert alene mens teksten snakker om verneombudet, og mannfiguren ville representert det at alle skal si ifra. For øvrig halter setning nummer to da det mangler en preposisjon, og to forskjellige setninger er prøvd dradd sammen. Man burde ha skrevet setningene helt ut slik: «Alle som jobber på en installasjon har ansvar

for sikkerheten og har i oppgave å bidra til økt sikkerhet». Temaet avsluttes med informasjon om rapportering av hendelser og en kort oppsummering.

6.1.5 Sikkerhet ivaretatt

Sikkerhet ivaretatt er et nytt hovedtema som varer i ca. 3 minutter, og som starter med kulekuben og nyhetsvignetten. Kvinnestemmen sier: «Det er også utarbeidet instruksjoner og retningslinjer som gjelder deg personlig.» Kulekuben forsvinner inn i horisonten, og mot oss åpnes det et slags nytt lag med en oval ramme, som er mer todimensjonal enn kulene. Dette er en ny måte å markere overgang på i dette kurset.

Bilde 12 Figurene på helikopterdekket, totalt bildeutsnitt.

Her er vårt første møte med oljeplattformen, et grått helikopterdekk. Dame- og mannfiguren faller ned fra toppen av bildet og lander på bokstaven H²⁰ på helikopterdekket. Figurene strekker seg oppover for å ta imot hvite ark som også kommer fra samme sted som dem. Den mannlige fortellerstemmen har overtatt og sier: «På installasjonen får du en personlig sikkerhåndbok som inneholder de mest generelle instruksene og retningslinjene for sikkerhet på installasjonen. Vi skal se på noen av dem her.» At både figurer og ark kommer fra himmelen er litt pussig og uheldig som meningsbærer. Hopper personellet fra helikopteret? Kommer håndbøkene fra oven, en fjern ledelse langt der oppe et sted? Håndboken er tema, og vi kunne gjerne sett et eksemplar av den istedenfor.

²⁰ En stor H males på alle helikopterdekk slik at de er lett synlige for helikopterpiloten.

Fra høyre nede bildekant dukker det opp en detaljert tegnet mannsfigur, som trolig er i eske (bilde 13), med grønn hjelm med øreklokker nede på ørene og med orange kjeledress. På kjeledressen ser vi radiosamband og ark og penner stikke opp fra lommer, samt en rekke andre detaljer som gjør figuren virkelighetsnær. Siden figuren har grønn hjelm, kan dette illustrere at dette er et nærbilde av den figuren vi har sett på avstand ved tidligere anledninger. Figuren til høyre i bildet skal da være det nye, det som vi skal rette oppmerksomheten mot etter tradisjonell billedkomposisjon (van Leeuwen 1999:197). Samtidig her dukker det opp en blå litt utflytende horisontal strek som vipper opp og ned og kommer og går i bildet. Den har vært tilstede tidligere også, men herfra ble den veldig fremtredende. Den blå streken deler topp og bunn i bildet, men hensikten er jeg litt usikker på. Streken beveger seg litt som om man er på båt og gynger opp og ned, og det er kanskje denne følelsen man skal få.

På høyre side dukker det opp tekst «Brann», «Gass», «Mann over bord». Samtidig med «Mann over bord» faller det i bakgrunnen en sprellende figur med orange kjeledress og grønn hjelm fra toppen av bildet. Figuren til høyre skifter ansiktsuttrykk til forferdet mens figuren bak ham, som han ikke ser, faller nedover skjermen og forsvinner ut i bunnen. Dette blir ufrivillig komisk da det ligner mer en animasjon fra tegnefilm. Det komiske stemmer dårlig med det alvorlige budskapet den mannlige fortelleren kommer med om varslingsrutiner og nødtelefon. Hadde man brukt humor tidligere, kunne dette fungert bedre. Tekst byttes med et bilde av en reel nødtelefon (se bilde 13).

Bilde 13 Blanding av 3D-grafikk og fotografi.

Nødtelefonen forsvinner mens figuren blir stående, og fortellerstemmen fortsetter å snakke om generell alarm og hva denne signaliserer.» Alarmlyden brukes som

lydeffekter og ligger i bakgrunnen inntil fortellerstemmen er ferdig. Det vises et høytalersymbol nede til venstre med pulserende sirkler i takt med alarmen, og i øvre halvdel av bildet kommer det opp et rektangel som viser at lydbølgen til alarmen nå er alene i lydlandskapet med fullt volum. Figuren står stille med noen få øyebevegelser og ser lyttende ut. Effektllyden brukes slik at den skal fremstå som en reallyd for figuren, selv om det bare er en figur, og det er åpenbart at det ikke er reelt. Men for de som kommer om bord, vil denne situasjonen kunne bli reell, og alarmlyden er i overensstemmelse med det man da vil høre.

Alarmlyden dempes og bildet skifter til et plattformdekk på høyre side av skjermen. Der er det en liten figur med grønn hjelm som sitter på huk, reiser seg, bøyer seg ned igjen og ser ut som den flytter noe og reiser seg igjen og springer mot høyre. Dette blir det nye som forklarer hvordan du skal opptre. Alt på og med plattformdekket er i ultratotalt bildeutsnitt. Mannsstemmen sier i forgrunnen: «Det betyr at du må ta deg frem til mønstringsstedet så raskt som mulig. Før du går til mønstringsstedet må du først sikre arbeidsstedet slik at ingen skader seg der.» Her forsterker grafikken det fortellerstemmen sier og viser med figuren at man må ta seg tid til å sikre stedet før man forlater det. I den siste setningen konkurrerer alarmen med fortellerstemmen om å ligge i forgrunnen og gjør det litt vanskelig å høre hva han sier. Kanskje skal dette illustrere at alarmlyden er sterk og at det kan være vanskelig å høre hverandre? Eller det er bare uheldig bruk av lyd?

Fortellerstemmen forteller om evakueringsalarm, og alarmen overtar med høyt volum. Høytalersymbolet har hurtigere pulserende sirkler, og lydbølgen som vises ser annerledes. Volumet på alarmlyden dempes noe, og fortellerstemmen sier: «Det betyr at du skal forberede for evakuering av installasjonen. Følg skilting og gule striper direkte til din livbåt.» Fra toppen av skjermen kommer tre grønne firkanter med symboler i. (Se bilde 14 med forklaring.)

Bilde 14; Pilen viser vei mot livbåt, og tallene sier hvilket nummer som er på livbåtene i den retningen. Alle har i utgangspunktet plass i en bestemt livbåt. Den gule stripen og figuren som løper beveger seg i lik hastighet innover i bildet.

Feltet med livbåten blir større, mens resten forsvinner. Den løpende figuren stopper opp under livbåten hvor det står en identisk figur. Fortellerstemmen sier «Husk å melde deg til din livbåtfører når du kommer til mønstringsstedet», og først nå stopper alarmlyden i bakgrunnen. Den løpende figuren hopper på en lite realistisk måte opp i livbåten. Til høyre er det sirkler hvor noen har kryss og en sirkel til får kryss. Livbåtførerfiguren peker og beveger armen samtidig som krysset settes. Dette tolker jeg i overført betydning som at livbåtføreren krysser av for hvem som har gått om bord i livbåten.

Den mannlige fortellerstemmen fortsetter: «Alle installasjoner har mye felles. Rømningsveier vises med gul stripe eller fluoriserende skilt langs dørken²¹. De viser vei til mønstringssted og livbåter.» Her er grafikken endret slik at vi ser et fotografi uten innrammingen, som tydelig viser gule striper malt bortover en gangbru som etterhvert ender ved en livbåt hvor innrammingen er tilbake i øverste del av skjermen. De transparente buene som er brukt tidligere, fører blikket vårt bortover rømningsveien. Dette fungerer godt for å vise og få oss til å fokusere på hvordan slik rømningsmerking vil se ut. Hele bildet er som en kollasj av bakgrunnen, to bilder og et grafisk element blir satt sammen til et nytt bilde.

Mannsstemmen forteller om alarminstruksen, og alarminstruksen vises på venstre side og representerer dermed det gitte. Overskriften på arket er STATION BILL. Men det

²¹ Dørken er på gulvet/underlaget om bord på et skip eller oljeinstallasjon.

er ikke åpenbart at Station bill og alarminstruks er det samme. På den andre siden lærer man det nå når fortelleren bruker norsk ord og bildet viser den engelske versjonen.

Så fortelles det om utstyr for redning og evakuering. I grafikken brukes det fotografier av det utstyret som omtales i som en kollasj på den blå bakgrunnen (se bilde 15).

Bilde 15 Kollasj mellom innramming og fotografier av det som nevnes av fortelleren.

Første gang det ble benyttet kollasj i videoen var ved nødtelefonen. Både der og her er kollasjen ikke ulik det man ville fått til hvis man klippet ut bilder av helikopter, livbåt osv. og limte dem på en blå bakgrunn. Det gode med disse kollasjene er at man får se hvordan utstyret ser ut om bord og kan kjenne igjen et nødtelefonhus og hva det skal brukes til.

Så kommer det et kort tema om mat hvor det er utstrakt bruk av bilder av mat som et satt sammen som kollasjer som den over. Temaet starter med kulekuben og nyhetsvignetten og fremstår da som et hovedtema og viktig informasjon. Det virker malplassert å bruke nyhetsvignett før dette temaet når det omtrent bare er info om spisetider.

6.1.6 Velferd

Videoen introduserer så et nytt hovedtema med vignett «Velferd», hvor det fortelles om velferdstilbudet samtidig som det vises noen symboler som passer til teksten, før en mannsfigur faller på en tredemølle. Den mannlige fortelleren sier: «Dersom du blir syk eller skadet er det hjelp å få. På sykestua får du behandling for det meste du måtte trenge». Oljearbeidere utsettes for store farer ute i anlegget, og skadene oppstår mens man er på

jobb, med kraner, rør, verktøy og så videre. Å illustrere dette med et overtråkk på tredemøllen er lite klokt, og har svært lite med virkeligheten å gjøre.

Etter dette gjennomgås reglene for røyking og konsekvensene av å ikke følge reglene, sammen med passende symboler og fotografier.

Så overtar den kvinnelige fortelleren: «Industrien ønsker å gi deg en forståelse av viktigheten av positive holdninger til sikker adferd. Vi har fokusområder²² der dette er av største betydning.» Kulekuben kommer i innrammingen i høyre side og er det nye. Det virker ulogisk, da denne alt er presentert flere ganger og har vært det gitte og ideelle tidligere. På venstre side dukker det opp to setninger: «Du og jeg har begge et ansvar for sikkerheten» og under denne: «La oss gå sammen for å skape en trygg arbeidsplass». Dette opplever jeg som ny informasjon, og det burde da ha vært i høyre side av skjermen. Det er tekst som hører sammen, om enn noe klønete, med det som sies av fortelleren.

6.1.7 Fokusområder

Så starter nyhetsvignetten starrer opp. Kulekuben blir stående, og teksten byttes ut med ny tekst, «Fokusområder», på venstre side. Den mannlige fortellerstemmen sier: «Det finnes prosedyrer og retningslinjer for alle arbeidsoperasjoner på en installasjon. Noen operasjoner er åpenbart mer risikable enn andre og er forbundet med fare. Vær spesielt oppmerksom i nærheten av løft og kranoperasjoner». I setningen kunne man med fordel ha kuttet ut « ...og er forbundet med fare», siden noe er risikabelt, så er dette åpenbart. Fra kulekuben blir vi flyttet inn i livet i kulen og ut på dekk hvor vi ser opp på en kran.

Inn fra høyre kommer det en detaljert kvinnefigur i halvnært bildeutsnitt i den blå innrammingen. Hun har hvit hjelm og færre detaljer enn den detaljerte mannfiguren Han har detaljer som viser at han jobber på en plattform, og han har grønn hjelm som binder ham sammen med den figuren vi har sett på avstand. Damefiguren har nå hvit hjelm, og ikke rød som tidligere, og dermed mister vi forbindelsen til damefiguren vi har sett på avstand. Den mannlige fortelleren sier: «På sokkelen arbeides det ofte i høyden», og øynene på figuren ser opp. Bildet skifter til fugleperspektiv, og et plattformdekk som fyller halve skjermen på høyre side. To figurer står på kanten av dekket, en på innsiden og en på utsiden. Den på utsiden har et belte rundt livet som er festet til rekkverket. De to figurene blir markert med en hvit ring rundt seg, og det blir en større sirkel under

²² Fokusområder, fokus er et punkt og kan dermed ikke være et område. Per Egil Hegge diskuterte bruk av fokus i Aftenposten 20.12.2012 <http://tux.aftenposten.no/spraak/spraak?action=question&id=4860>
<https://www.totaltekst.no/blogg/14-skriveskolen/90-tre-vanlige-feil>

figurene. På gangbroen som er under plattformdekket, kommer det gående en figur med grønn hjelm. Området under de to på plattformdekket blir også markert med en transparent halvsirkel. Halvsirkelen blir markert ytterst med samme farge som ringene rundt figurene. Figuren under stopper opp. På venstre side dukker det opp tekst (bilde 16), etter hvert som fortelleren leser: «Verktøy og annet utstyr kan falle ned. Følg retningslinjene som er utarbeidet for arbeid i høyden. Det kan være sikring av utstyr, montering av sikkerhetsnett eller oppsettelse av sperringer under arbeidsområdet». Jeg oppfatter teksten som det nye og ikke det gitte. Plattformdekket og teksten skulle etter tradisjonell bildeteori ha byttet plass.

Bilde 16 Arbeid i høyden, plattformdekk, sperringer og markering av figurer

Ringene går over i et smilefjes. (Se bilde over.) Venstre øye blunker til oss. Blinking med ett øye virker noe malplassert i denne alvorlige situasjonen, da dette ellers brukes når man skal understreke humor.

Tilbake på et plattformdekk i normalperspektiv ser vi gassflasker og et rør med en rørskjøt pluss to figurer, en mannsfigur med rød hjelm og en damefigur med grønn hjelm. Nå er fargene på hjelmene byttet om fra tidligere. Dette er uheldig fordi disse figurene har vært de pedagogiske agentene gjennom kurset. Vi ble kjent med damefiguren som verneombud og forbandt kanskje den røde hjelmen med dette, men nå blir vi usikre på om dette er den samme damefiguren. Et fotografi av noen som trener på å slukke en brann kommer i venstre bildehalvdel, og mannsstemmen forklarer om gasslekkasjer, alvorlige konsekvenser og om hvordan man skal bidra til å forhindre gasslekkasjer.

I fugleperspektiv ser vi at to figurer stopper for en avsperring, mens fortelleren snakker om at man må respektere avsperringer. Figurene snur og går tilbake der de kom

fra. En tredje figur med rød hjelm sitter på huk på en utstikker og ser ut til å tørke opp noe. Mannsstemmen fortsetter: «Vi ønsker å ha fokus på orden og renhold for å redusere farer». Kameraet vippes oppover, og vi ser en fastnøkkel som ligger halvveis utenfor kanten over der figurene kommer gående. Dette passer godt med det fortelleren sier: «Dette kan være gjenglemt gjenstander, glatte gulv eller farlige kjemikalier».

Bilde 17 Detaljert damefigur som i større grad mangler de kjennetegnene som den detaljerte mannfiguren hadde for å vise at man var offshore.

Den detaljerte damefiguren kommer inn fra venstre, og vi ser et boligkvarter i 3D til høyre (bilde 17). Den mannlige fortellerstemmen fortsetter: «Det samme gjelder på lugaren din. Ni av ti som jobber med sikkerhet sier at trivsel kan være en sikkerhetsfaktor». Dette kan virke som et underlig valg. Her skal man informere voksne folk om viktig informasjon før de reiser ut på en norsk installasjon, og så bruker man tiden på å be dem om å rydde på rommet sitt. Alle har en redningsdrakt på lugaren, og man kunne heller nevnt at redningsutstyr som finnes på lugaren må være på sin faste plass. Man kan også spørre seg om det er tilfeldig at det er damefiguren vises når dette fortelles.

Kvinnestemmen overtar og forklarer at det er viktig å ha det ryddig og ordentlig rundt seg, mens vi ser kulekuben på høykant. Deretter snakker hun om kildesortering og viser tre grønne søppelbøtter med symboler for det som ser ut til å være restavfall, metall og papir. Dette blir litt banalt, da det er annet avfall om bord som er farlig og som nytt personell kunne fått informasjon om. Men da må det brukes annen og riktig grafikk. Som kjent er det mye spesialavfall som må lagres i konteinere og annet industriavfall som må behandles på en spesiell måte. Det virker derfor uhensiktsmessig å fokusere på husholdningsavfall som alle kjenner til, og som de fleste vet hvordan man skal sortere fra

før. Her hopper man bukk over de virkelige utfordringene som finnes om bord. Det er det samme som med ryddigheten tidligere. Det er rot ute i anlegget som utgjør den største faren, men likevel velger man å konsentrere seg om rot på lugaren.

6.1.8 IT-sikkerhet

Nytt hovedtema introduseres med kulekube, nyhetsvignett og overskrift «IT-sikkerhet», plassert som i bilde 4. Kvinnestemmen leser: «Til slutt skal vi gå gjennom noen av retningslinjene som gjelder IT-sikkerhet.» Mannsstemmen overtar og forteller om hvilke regler som gjelder for bruk av IT-utstyr om bord. Samtidig brukes det en figur ved et skrivebord i heltotalt bildeutsnitt i froskeperspektiv med forskjellige symboler som vises i felter over pc-skjermen.

Bilde 18 Gjennomgående illustrasjon i IT-sikkerhet

Til slutt sier fortelleren: «Vær årvåken å varsle ved mistenkelige observasjoner.» Dette illustreres med et vindu oppe over pc-skjermen, og inne i dette lister det seg en figur i orange kjeledress med orangehjelm og øreklokker med noe i hendene. Det er noe humoristisk Kasper, Jesper og Jonathansk²³ over denne listingen, men jeg vet ikke om dette er den tiltenkte funksjonen. Det har ikke vært humor tidligere i kurset. Skulle man da heller ha vist et utsnitt av en reell mistenkelig epost fremfor denne listende figuren, som er plassert oppe i venstre hjørne både som det ideelle og gitte?

²³ Torbjørn Egners barnebok: *Folk og røvere i Kardemomme by*

6.1.9 Avslutning av Informasjon til nytt personell på sokkelen

Avslutningen kommer som et nytt hovedtema med kulekube, nyhetsvignett og overskrift. Kvinnestemmen leser: «Sikkerheten på sokkelen er i dag meget god. Samtidig har vi et kontinuerlig fokus for å minske faren for at uønskede hendelser skjer.» Vi ser en sirkel som illustrerer hvordan markeringen av fokus kan se ut når man kikker inn i et kamera. Sirkelen er ganske stor i forhold til kulekuben og sveiper att og fram på denne, og gjør at det som er inne i linsen blir noe større enn det utenfor. I overført betydning kan det se ut som man har problemer med å fokusere, eller finne ut hvor man skal sette fokus. Fokussymbolet blir enda større når det zoomes inn til livet i en av kulene, hvor dame- og mannsfiguren har fått tilbake den normale hjelmfargen. Kvinnestemmen forteller videre om prosedyrer og tillatelser som skal hjelpe deg til å jobbe trygt.

Kulekuben i normalt perspektiv er midt i innrammingen. Den kvinnelige fortelleren fortsetter: «En snarvei som virker uskyldig i øyeblikket kan være den siste i en rekke av feil som skjer samtidig. Da kan konsekvensene bli alvorlige.» Kulen i den ytterste raden mot høyre midt i blir litt uklar og beveger seg litt, før den faller ned på kulen under. Denne løsner også og begge kulene faller ut av bildet. Etter å ha brukt dette elementet gjennom hele kurset blir det først her vist hvilken metafor denne kulekuben representerer. Jeg skrev at jeg antok dette i begynnelsen, men jeg har ikke skrevet denne teksten uten å ha sett HMS-videoen utallige ganger. Om de fleste som ser denne videoen for første og kanskje siste gang, kan kuben være noe abstrakt som de ikke skjønner hensikten med før helt på slutten. Jeg er usikker på om det er lurt å legge opp til at man skal få en aha-opplevelse på slutten. Vil man da huske innholdet bedre, eller er det best å få innsikt i metaforen først, for å kunne bruke den til å assosiere underveis?

Kulene spretter opp på plass igjen, kuben roterer fremover, og kulene blir større i forhold til nettet som holder dem sammen. Kulene settes på høykant, og de ni identiske figurene står og roterer i hver sin kule igjen som i bilde 8. Fortelleren fortsetter: «Vi håper samtidig at du er aktiv og bidrar til at sikkerheten blir enda bedre på sokkelen. Dersom du opplever ubehagelige eller farlige situasjoner skal disse rapporteres». Her blir da du og den personlige teksten illustrert til ni like figurer, der ingen er unike eller individuelle. Dette er uheldig, fordi grafikken og teksten ikke stemmer overens.

Kulene i kuben forandrer form til 9 hjerter og kvinnestemmen sier: «Vi vil skape en sikker og god arbeidsplass for alt personell. Med dette ønsker vi deg et sikkert opphold på installasjonen og en sikker retur til dem som venter på deg hjemme». Så er det et halvt minutt med samme animasjon som i oppstarten med «helikopterturen» utover mot

horisonten, men nå også med teksten for HMS-mål og policy med underpunkter på skjermen. Til slutt danner ti kuler en ramme rundt teksten, disse forsvinner igjen, og frem kommer OLFs logo i hvit og ikke i deres egne farger, men tilpasset designen i kurset. Så kommer det følgende tekst over logen til Olf: «Utviklet av» og under kommer teksten «I samarbeid med ...» og til slutt logoen til Mintra, denne også i hvitt.

6.1.10 Oppsummering av Informasjon til nytt personell på sokkelen

Informasjon til nytt personell på sokkelen er en ren informasjonsfilm, en industriell eller sponset film som Nichols kaller det i figuren sin. Den er beregnet for et begrenset publikum (Nichols 2010:146). Informasjon til nytt personell på sokkelen har ingen historie å fortelle. Selv om jeg kaller innledningen et anslag, så er resten av videoen uten tradisjonell dramaturgi.

Det er så mye forskjellig som foregår på skjermen i denne HMS-videoen underveis, og det er mye opplest tekst av fortellerstemmene. Jeg har måttet velge å hoppe over noe både av grafikk og tekst og har valgt ut sekvenser avhengig hva som er typisk i videoen. Jeg har vurdert om det er ny bruk av ressurser, og jeg har vurdert gode og dårlige kombinasjoner av de ressursene man har valgt. I vedlegget som viser transkriberingen av denne HMS-videoen er alle detaljer tatt med.

I videoen er det utstrakt bruk av grafisk design, med bakgrunn i blått, abstrakte elementer, 3D-modell av en oljeplattform og menneskelignende figurer i forskjellig detaljnivå. Disse ressursene er brukt for å skape et miljø og et inntrykk som skal gi nytt personell som skal jobbe om bord på en oljeinstallasjon, en kort innføring om sikkerhet og velferd. I hovedsak er det brukt klassisk bildeteori med det gitte til venstre og det nye til høyre, selv om det glipper et par steder. Topp og bunn er har kontakt da de har samme farge, men det er ikke skilt på det ideelle og reelle i grafikken i bildene. Det er lite bilder eller animasjoner av reelle farer, men det er i overkant mye bruk av elementer som ikke er lett å forstå, og man har liten følelse med hvordan det egentlig er om bord på en oljeinstallasjon. På den annen side benytter man i videoen mange symboler knyttet til det man informerer om, som trafikkskilt, livbåter, sykestue, røyking forbudt, rømningsveier og lignende. Noen av disse symbolene er allmenne, mens andre er mer spesifikke for oljeinstallasjoner. Bruken av symboler forsterker og forklarer innholdet på en effektiv måte.

Men det er i stor grad fortellerstemmen som gir informasjon. Lyd, inkludert stemme, er flyktig og krever vår kontinuerlige og nærværende oppmerksomhet (Ruud

2005:27). Når det er fortellerstemmen som formidler budskapet i store deler av kurset, kan litt uoppmerksomhet føre til at viktig informasjon ikke blir oppfattet. Fortellerstemmenes jevne nyhetsoppleserintonasjon, uansett tema, engasjerer ikke lytteren. Bruk av denne intonasjonen også ved personlige beskjerer, skaper enda større avstand. Å benytte østlandsdialekt til en bransje som har overvekt av sør-, vest- og nordlendinger er ikke et klokt valg og kan også føre til distanse. At stemmen skal stå for det meste av informasjonen og abstrakt grafikk, kan gjøre det vanskelig å huske innholdet i ettertid. Noe så enkelt som stikkord på skjermen kunne hjulpet til med å få noen knagger å henge informasjonen på.

HMS-videoen har svært beskjedne bruk av lydeffekter, og det er ikke brukt musikk. Musikk kunne hjulpet til både med å lage lydbru for å binde sammen temaer (Engelstad & Tønnesen 2011:98). Bruk av reallyder, eller forsterkede reallyder, kunne hjulpet til med å skape en kontekst slik at vi føler at vi er om bord på en oljeinstallasjon eller andre maritime omgivelser.

Som nevnt ser vi ikke utvendig del av en oljeinstallasjon før vi har kommet en tredjedel ut i kurset. Denne er jo tilgjengelig og burde vært vist mye tidligere. Den grafiske kulekuben knytter sammen livet om bord og er en god innramming. Men det er snakk om sikkerhetsnett i de andre sekvensene, og man har ikke benyttet seg av anledningen av å dra den metaforen denne representerer inn når vi ser større deler av plattformen.

Temaene i HMS-videoen har til tider ulike grafiske uttrykk, selv om det er brukt samme bakgrunn. Nyhetsvignetten og kulekuben starter opp likt, men så blir det mer som forskjellige nyhetssaker som presenteres hver for seg, noen bruker livet i kulen, andre er uten innrammingen av kulen, og så er det brukt kollasj på den blå bakgrunnen.

I tillegg til forskjellige grafiske uttrykk mellom temaene i HMS, kommer temaene i en noe ulogisk rekkefølge. De kan alle dekket under tittelen, men viktigheten av temaene for sikkerheten om bord er varierende. Velferdstiltak kontra respekt for avsperring er et slikt tilfelle.

Informasjon til nytt personell på sokkelen gir mye informasjon på kort tid. Noen setninger er overflødige, og ved en mer bevisst bruk av bilder og grafikk kunne man kanskje formidlet mer gjennom synssansen. Da kunne videoen blitt kortere, mer variert og ikke fullt så langdryg som den fremstår nå. Det er pen grafikk, men grafikken formidler litt for lite.

6.2 HMS-video: Skulle bare ...

HMS-videoen *Skulle bare ...* er en bedriftsintern video for Veidekke AS. Veidekke AS har årlige HMS-dager, og til mange av disse dagene er det produsert nye HMS-videoer. Det er flere av de store bygg- og anleggsentreprenørene som har laget slike videoer, som de etter premierene legger ut på Youtube. Denne HMS-videoen er laget som en dramadokumentar, som en historie som ikke har skjedd, men som kunne ha skjedd (Hausken 1999:205). Altså er dette ikke så langt fra en virkelig historie som har skjedd, noe som kan styrke troverdigheten til videoen.

Gjennom hele HMS-videoen kommer det jevning opp tekster nederst i bildet som dekker ca. ¼ av skjermen, avhengig av lengden på teksten, om det er en eller to linjer. Teksten er midtsentret, det benyttes stor font, og fargen på bokstavene er tilnærmet hvite.

Siden dette er en HMS-video med en historie med en hovedperson, analyserer jeg den etter standard dramaturgi (Engelstad 2011:46), og ser på elementer som går igjen og som er knagger å henge historien på.

Bilde 19 Eksempel på hvit tekst på skjerm

6.2.1 Anslaget

HMS-videoen starter med en sort skjerm med den hvite teksten *Skulle bare ...*. Det er ingen lyd. Etter tre sekunder starter det opp med lett popmusikk ²⁴ .». Vi ser inngangspartiet og gårdsplassen til en gul velholdt enebolig, med en herresykkel ved

²⁴ Jeg oppdaget ved en tilfeldighet at selve instrumentalmusikken ligger tett opp til The Sundays²⁴ låt «Summertime» og The Sundays tilhører musikkjangeren Dream pop.

trappen. Det er solskinn og pent vær. Blomstene på trappen viser oss at det er sommer. Bildeutsnittet er halvtotalt.

Det zoomes inn mot døren, og vi klippes inn på kjøkkenet i et halvtotalt bildeutsnitt. Her sitter familien på tre, mor, far og sønn, ved et dekket bord. Gutten på 3-4 år har på seg lekehjelm og hørselvern og slår i bordet med en plasthammer. Far og mor ser kjærlig på sønnen. I lydlandskapet er samme musikk i forgrunnen mens vi bakgrunnen hører at plasthammeren treffer bordet (van Leeuwen 1999:23). At bordet er dekket med melkekartonger, brød og pålegg, gutten sitter halvpåkledd i truse og t-skjorte og at mor drikker kaffe, gjør at vi får assosiasjoner til at det er morgen og frokost.

Bilde 20 Familien ved kjøkkenbordet

Videoen klippes, og vi får se mor i nærbilde når hun tar kruset ned fra munnen og ser med smil i øyne og munn i en vinkel som gjør at man antar hun ser på sønnen på andre siden av bordet. Så snur hun hodet og nikker i retning mannen. Bildet klippes igjen, og vi ser en gul duplo²⁵ leketraktor med en duplomann med hjelm oppi. Vi ser hendene til gutten kjøre duplotraktoren att og fram på bordet, før kamera tilter opp (Eriksen 2000:24), og vi ser gutten smile mot mor. Musikken er fortsatt i forgrunnen. Far tar på hjelmen til sønnen og ler i bakgrunnen, og kamera går videre mot far i nært bildeutsnitt. Vi ser at han smiler ned mot gutten, og vi hører også prat i bakgrunnen av musikken. Det ser ut som en svært harmonisk morgen, hvor alle er glade og fornøyde. Her avsluttes frokostsekvensen (Engelstad & Tønnessen 2011:94). Den samme musikken spilles i

²⁵ Duplo er en forstørret versjon av legoklosser hvor det også er en del ferdig laget tilbehør som biler, båter, dyr og så videre.

forgrunnen gjennom hele anslaget. Det er brukt flere kamerainnstillinger og scenisk klipping for variasjon for at vi skal bli kjent med alle tre personene rundt frokostbordet (Engelstad& Tønnesen 2011:95).

Videoen tidsforkortes når vi er på gårdsplassen og ser far komme ut først og gå ned trappen, med ytterjakke på og sykkelhjelmer i hånden. Mor, hunden og gutten kommer etter. Gutten har fått på seg en skjorte utenpå t-skjorten og olabukse. Tidsforkortingene gjør at vi ikke ser at gutten og far tar på seg flere klær eller at de går fra kjøkkenet ut i gangen (Eriksen 2011:32).

Far tar på seg sykkelhelmen, kysser mor adjø, løfter gutten opp og sier noe som vi ikke oppfatter fordi musikken ligger i forgrunnen. Denne teksten kommer opp nederst i bildet: «Det er 230 vanlige arbeidsdager i et år». Far vinker og sykler av gårde. Mor, hunden og gutten, med den gule duplotraktoren i hånden står igjen på gårdsplassen og vinker. Her slutter anslaget som har to sekvenser, men mange scener. Vi har sett en familiefar som ser ut til å ha et godt forhold til både mor og barn, med en fin enebolig som familien steller godt med. Sykkelhelmen understreker at han er sikkerhetsbevisst. Vi vet ikke om det er far dette skal handle om, selv om vi har fått hint om at det er ham som er hovedpersonen, da det er far som har vært mest i fokus i filmingen i anslaget. Men hvor far er på vei, om det er hverdag eller helg, vet vi heller ikke.

6.2.2 Presentasjon

Mens far sykler nedover gata, spilles den samme idylliske musikken. Følgende tekst vises i nedre del av skjermen «Noen dager blir dessverre uvanlige.» Teksten blir stående mens filmen klippes, så vi ser Veidekkes banner på en brakkerigg i et par sekunder. Den hvite teksten varsler oss om at dette blir ikke en vanlig dag, dette er informasjon som ikke ellers er åpenbar (Bernard 2015:213). Musikken som spilles, gir foreløpig ingen indikasjon på at dette er en uvanlig dag. Filmingen av Veidekkes banner er en god måte å flette inn at det dreier seg om dette firmaet, uten at historien brytes opp. Kamera senkes ned mot bakkenivå med objektivet omtrent på høyde med fars øyne (Eriksen 2011:23). Vi ser far sykle inn på Veidekkes anleggsplass og gå av sykkelen. Her har vi en ny tidsforkorting, slik at vi slipper å se hele sykkelturen hjemmefra og til jobb. En annen effekt, tiltenkt eller ikke, er at været har gått over til å bli helt overskyet på veien til jobb. Mest sannsynlig er at man har filmet sekvensene hjemme og på anleggsplassen på to forskjellige dager. Bildeutsnittet i sykkelsekvensen er totalt og halvttotalt.

Vi ser far i garderoben på brakka iført arbeidsklær og tar på seg hjelm. Antrekket indikerer at han er bygningsarbeider. Dette i et nært bildeperspektiv. Bildeutsnittet endres til heltotal, og vi ser to andre bygningsarbeidere lenger inn i garderoben som også tar på seg arbeidsantrekk og snekkerbelte, og vi får bekreftet at vi er i garderoben til bygningsarbeidere.

Vi er blitt presentert for personene, far, mor og gutt (Engelstad 2011:46). Vi har fått et lite innblikk i fars privatliv med fin enebolig, en fin familie, arbeidsplass og yrke. Hvis HMS-videoen hadde droppet frokostscenen inne på kjøkkenet med en halvpåkledt gutt, ville det vært vanskeligere for oss å forstå at det var på morgenen far tok farvel, og vi hadde manglet innsyn i harmonien som råder i den lille familien. I tillegg har vi fått informasjon om at gutten er opptatt av bygge- og anleggsbransjen, gjennom de lekene vi ser han har. Dersom far ikke hadde dukket opp på byggeplassen, men for eksempel på et kontor, ville ikke lekene gitt oss informasjon om at gutten tydelig ser opp til far og fars jobb.

Presentasjonen har to sekvenser, ankomst til byggeplassen og påkledning i garderoben. Begge sekvensene har mange scener med klipp av samme hendelse, samt flere tidsforkortinger (Eriksen 2011:32). Presentasjonen er som i anslaget filmet på et lite område, det vil si at filmingen har foregått på omtrent samme sted i sekvensene, bare fra ulike vinkler.

6.2.3 På jobb, første vendepunkt

Far og de to kollegaene hans gå ut av garderoben. Her er det en liten glipp, for når de forlater garderoben, er det far som går først ut mot døra, men når de filmes i det de kommer ut fra garderoben på andre siden av døra, er far nummer to. Samtidig kommer følgende tekst i hvitt: «Omtrent 12 000 mennesker er på jobb for Veidekke hver dag.» Vi ser de tre anleggsarbeiderne, med Veidekkes logo på ryggen, i et ultratotalt bildeutsnitt, gå ut på anleggsområdet, og følgende tekst kommer frem nede i skjermen «Alle 12 000 har familie og venner.» Det skiftes over til en sekvens av gutten som leker i sandkassen. Det vises et nært bildeutsnitt den gule duplotraktoren, og en barnehånd setter duplofiguren med hjelm oppi traktoren. Det klippes igjen, og guttens lek i sandkassen ses i et fugleperspektiv i et halvtotalt bildeutsnitt, med følgende tekst nederst i bildet: «Hvor mange blir berørt om det hender noe med deg?»

Bilde 21 Sønnen leker i sandkassen hjemme med duplomann og duplotraktor

Den idylliske musikken i forgrunnen blir nå blandet med en motorlyd i tre sekunder mens vi fortsatt ser gutten. Lydlandskapet sammen med bilde 20 gjør at jeg et kort øyeblikk tror det er en lastebil som kjører på veien utenfor hagen, og at gutten hører denne som reallyd. Her er det laget en lydbru som binder sammen scener (Engelstad & Tønnesen 2011:98). Men det klippes raskt til anleggsplassen, musikken er borte, og igjen er bare motorlyden som høres mens vi ser et nærbilde av en gul anleggsmaskin med tilhenger kjøre forbi. Musikken og motorlyden binder leken i sandkassen sammen med anleggsplassen, og vi erfarer en parallellklipping. Det vil si at HMS-videoen skildrer to begivenheter som foregår samtidig, men på forskjellige steder (Engelstad & Tønnesen 2011:99). Vi skjønner at leken i sandkassen skjer samtidig som far går ut på byggeplassen.

Mellom anleggsmaskinen og tilhengeren, ser vi en bygningsarbeider som strekker opp et sperrebånd. Motorduren er alene bare et kort sekund før en ny type musikk overtar. Dette er en mer fremoverlent og energisk musikk, rock med vrent elektriskgitar, perkusjon, synt og elektroniske trommer, med raske repetitive rockerytmer, om igjen og om igjen. Musikken ligger i forgrunnen, mens man i bakgrunnen bruker lyder som forbindes med byggearbeider. Lydeffektene fra byggeplassene kommer inn akkurat der man ser det som også høres, slik som tenning av skjærebrenner, mottak av betong og hammerslag på spiker. Lydene forsterker bildene. Etter at anleggsmaskinen har passert, ser vi anleggsarbeideren og sperrebåndet nærmere, før det går over i andre scener fra byggeplassen. Scenene skifter hurtig, Videoen er kort innom far som spikrer før bildet skifter tilbake til en anleggsmaskin i et nært bildeutsnitt.

Bilde 22 Et eksempel på byggeplassaktivitet hvor lyden samtidig passer til det vi ser.

Mens samme musikk og lydeffekt fortsetter, parallellklippes vi tilbake i sandkassen i fugleperspektiv hvor gutten leker. Hensikten med fugleperspektiv er ofte at seeren skal få en følelse av at personen er ensom, liten og hjelpeløs (Eriksen 2000:25). Vi flyttes fra sandkassen til et totalt bildeutsnitt av hagen der gutten er i sandkassen, og mor sitter i en hagestol og leser et magasin og drikker kaffe. Hunden ligger i gresset. I hagen er det pent vær og sol. Det slår meg her er at dette er en veldig tradisjonell fremstilling. Mor og barn er hjemme på dagtid. Gutten er stor nok til å være i barnehage, men ikke til å være alene ute. Hagesekvensen indikerer enten at mor er hjemmeværende, eller at hun jobber turnus eller har ferie. Dette kan være gjort for å vise at far forsørger familien med sin jobb, og at familien dermed er avhengig av ham økonomisk.

Det klippes tilbake på byggeplassen, hvor det er overskyet. Musikken med rockerytmen fortsetter. Et kort øyeblikk bryter lyden av saging på sirkelsag gjennom i forgrunnen, mens vi ser sagbladet kutte seg gjennom en planke. Det klippes over til far som sitter på kne i et halvnært bildeutsnitt. Vi ser og hører ham slå inn spiker i en vegg, og vi ser et ultranærbilde av spikeren og hammeren. Musikken og hammerslagene sloss om hvem som ligger i forgrunn eller bakgrunn. Vi ser far i halvtotalt bilde der han stikker hånden ned i lomma for å hente flere spiker og så nærbilde av hånden i lomma, og det blir nesten helt stille, musikken og de fleste anleggslydene blir borte. Bare noen få lyder fra jernbinderens jobb ved siden av far høres. Å fjerne de fleste anleggslydene rundt er gjort for å trekke oppmerksomheten mot far. Denne overgangen til fravær av nesten ingen reallyder blir da en effektlyd (Engelstad & Tønnesen 2011:107).

Far reiser seg og samtidig begynner det å spilles en enkeltlyd fra en gongong²⁶, som tiltar i styrke, en dyster mørk tone som varsler oss som tilskuere om at noe skummelt er i ferd med å skje. Dette er ikke en ikke-diegetisk lyd, som personene i HMS-videoen ikke hører, men som varsler tilskueren (Engelstad & Tønnessen 2011:33-34). Far forlater selve arbeidsstedet, går bortover stillaset, kikker på klokka og hopper ned på bakken. Vi ser at han er sprek med god kropps kontroll. I det han lander, hører vi en slags lyd av en eksplosjon eller noe som treffer bakken i høy hastighet, sammen med den lange dype lyden fra gongongen. Det klippes så vi ser røde plastrør som henger i en stropp i tårnkranen. Det klippes raskt tilbake til far som er i ferd med å krysse anleggsveien. Han ser seg for før han krysser veien. Dette indikerer at han er klar over at det innebærer en viss fare å krysse veien og at han må se seg for. I det far er halvveis over veien, tones det dype tonen ut, og vi hører skritt mot grus, som er en reallyd som stemmer med at far går på grus.

Oppbygging av spenningen her mellom første og andre vendepunkt er hovedsakelig gjort ved bruk av musikk og effektlyd. Det parallellklippes mellom byggeplass og sandkasse fem ganger før vi tas videre i historien der far mangler spiker. Oppdagelsen av at han mangler spiker, er en sekvens, og at han går for å hente flere, er den andre og siste sekvensen i denne delen av HMS-videoen.

6.2.4 Konflikt og andre vendepunkt

Far kommer frem til et sperrebånd. Slik jeg oppfatter det, er dette det samme sperrebåndet vi så ble strukket opp tidligere på dagen, da vi så anleggsmaskinen. Her henter man med andre ord opp elementer fra tidligere i videoen, en detalj som ikke virket viktig da vi så den sist. Fremme ved sperrebåndet ser vi far i halvtotalt bildeutsnitt, slik at vi ser ansiktsuttrykket godt. Far kikker seg stjålent til begge sider, som om han håper at ingen ser ham, men han kikker ikke oppi luften, se bilde 23. Vi kan forestille oss at far tenker: Skal jeg spare tid og gå korteste vei? Jeg vet det er noe jeg ikke skal gjøre, men jeg har dårlig tid. Han har en indre konflikt før han gjør valget. Far løfter beinet og krysser sperrebåndet.

²⁶ Gongong (gong-instrument) slaginstrument av asiatisk opprinnelse. Består av en rund metallplate med varierende krumming som man slår på en klubbe. Gongongen vibrerer lenge og lager en «lang» lyd.

Bilde 23 Far kikker til sidene for å se om han blir oppdaget

Far vet han gjør noe han ikke burde gjøre, men han skal bare ... Her kommer HMS-videoens tittel og budskap frem i selve filmen, uten at det står skrevet på skjermen.

Selve kryssingen vises som et halvnært bilde av kroppen fra armhulene til knærne som krysser sperrebåndet. Denne formen for anonymisering kan være gjort med hensikt for å vise at denne handlingen ikke er spesiell for far, men kan være noe alle kan finne på å gjøre. Det er nesten helt stille, vi ser sperrebåndet gynte litt, det klippes til tårnkranen hvor vi ser de røde plastrørene gli ut av stroppen høyt der oppe. Samtidig hører vi et smell, som et skudd, rett før rørene vipper og glir ut av stroppen. Stroppen ryker ikke for at rørene skal vippe ut, men lyden gjør at man assosierer til at det er noe som ryker Dette smellet er ingen reallyd, men lyden av rørene som vipper og sklir ut kan være reallyd, men denne lyden er forsterket utover det realistiske og er dermed en effektlyd. Den trekker oppmerksomheten vår mot det som skjer oppe i kranløftet på en lignende måte som en skrekkfilm forsterker for eksempel lyden av knirkende gulv (Engelstad & Tønnessen 2011:107).

Så klippes det på nytt, og vi ser far bakfra som går innenfor sperringen over plassen, det klippes tilbake til rørene som nå er i fritt fall mot bakken. Først i fallet er det nesten helt stille, så forsterkes lyden kraftig som om noe akselererer på vei ned som et sus. Rørene forsvinner ned utenfor kameraets linse, og vi hører dem treffe bakken. Lyden og bildet forteller oss sammen at det faller rør til bakken.

6.2.5 Ulykken

Det klippes slik at vi ser i ultratotal at fire bygningsarbeidere snur seg, realllyden fra smellet tiltrakk seg deres oppmerksomhet. Far ligger under rørene inne på det avsperrede området. Bygningsarbeiderne springer mot ulykkesstedet, og vi hører lyden av sko mot grus, samtidig er det lagt på en høy inntrengende tone i forgrunnen som går over i en illevarslende lyd som forsvinner når kollegaene når frem til far. Vi kjenner igjen en av bygningsarbeiderne som han som trakk opp sperrebåndet tidligere på dagen. Det er han som tar kontrollen på ulykkesstedet. Vi hører kollegaene snakke sammen, men vi hører ikke hva de sier. Det skiftes mellom flere scener med nærbilder av ansiktene deres med bekymrede uttrykk. Bildene er litt uklare, så vi ser dem ikke så tydelig. Nå ser vi at far er blodig i hodet. Musikken er nå over i klassisk og melankolsk pianomusikk for å sette oss i den stemningen kollegaene til far sannsynligvis er i når de ser kollegaen alvorlig skadet. Musikken setter konteksten slik at vi forstår bedre hva som blir presentert (Glover 2009:4).

En kollega springer for å hente sykebåre og førstehjelpsskrin. Denne sekvensen foregår i litt saktere film, og jeg regner med at dette skal illustrere hvor lang tiden føles når man må vente på noe når det er kritisk. Man får ikke gjort ting fort nok. Den melankolske musikken har omtrent samme volum som reallydene til han som henter utstyr.

Bilde 24 Her ser vi filmteknikken med litt uklare bilder av bygningsarbeiderne som er hos far. De spiller ingen eksakt rolle, de skal fylle rollene for enhver kollega som hjelper en forulykket kollega.

Tilbake på ulykkesstedet ser vi nærbilde av anleggsarbeideren som snakker i mobiltelefon. Musikken fortsetter, og i bakgrunnen hører vi sirene fra ambulansen. Sirenene blir høyere, og vi ser ambulansen ankomme. Når ambulansen ankommer, ser vi den først på avstand. Så passerer den i nærbilde, før vi ser inn gjennom en åpen bakkdør på båren, før det sveipes videre, og vi ser to kvinnelige ambulansarbeidere som står bøyd over far. Den melankolske musikken begynner igjen, i bakgrunnen i forhold til sirenene, før musikken overtar og kommer i forgrunnen. Sirenene fortsetter svakt i bakgrunnen, selv om bildene klart viser at ambulansen er kommet frem og er i ferd med å behandle far. Kollegaene står alvorlig og ser på, før de hjelper til med å løfte båren inn i ambulansen og står igjen på byggeplassen. Denne teksten i hvit skrift kommer opp nederst på skjermen: «Hver dag skader tre personer seg på jobb for Veidekke». Den melankolske musikken fortsetter. Sirenen setter i gang igjen i forgrunnen, og vi ser far inne i ambulansen. Musikken fortsetter å ligge i forgrunnen til alle de følgende sekvensene, inntil jeg beskriver en endring.

Tilbake i sandkassen ser vi gutten leker med duplomannen. Vi hører en mobiltelefon i bakgrunnen, det panoreres ut og vi ser at mor i campingstolen tar mobiltelefonen og reiser seg.. Vi ser mor i nærbilde snakke i telefonen og hører en kvinnestemme uten å høre hva som blir sagt. Mor får et fortvilet uttrykk i ansiktet og tar seg for munnen. Gutten i sandkassen ser undersøkende opp.

I underliggende lag i filmen, som en kollasj, under bildet av gutten i sandkassen, ser vi ambulansen kjøre inn til akuttmottaket og ambulansesarbeidere trille far på bære inn i korridoren. Her er det laget en overgang i kollasj mellom de sammenfallende hendelsene, i motsetning til parallellklipping som er brukt tidligere i HMS-videoen.

6.2.6 Sykehuset

Etter kollasjen ser vi båren som blir trillet i en korridor med denne teksten nederst i skjermen «Alle skader kunne vært unngått.» Skjermen går i sort og bare teksten står igjen, hvit på sort bunn. Her kunne det altså være slutt på historien. Man benytter seg av samme grafikk som man startet opp videoen med.

Mens teksten fortatt står, det skiftes det tilbake til den båren som blir trillet, teksten forsvinner, skjermen blir sort igjen et kort øyeblikk, før vi igjen ser ambulansefolkene og båren. Denne korridorsekvensen går i litt sakte film, igjen for at ting virker sakte når det er kritisk. Klippingen mellom sort skjerm og tilbake kan illustrerer at far svever mellom liv og død. Musikken stopper.

Så tidsforkortes vi over i skadestuen. Tre personer i grønne klær, med stetoskop rundt halsen, hårnett, munnbind og blå hansker river opp arbeidsklær på far. Scenene skrifter raskt mellom overvåkingsskjermer, instrumenter som blir betjent, fars øyne som blir undersøkt, nakken blir stabilisert, sprøyter som blir fylt og annen aktivitet man forventer seg i et akuttmottak. Effektivitet og profesjonalitet. Samtidig ligger det en dyp musikk svakt i bakgrunnen, mens lyder fra overvåkingsinstrumenter og andre pipelyder sammen med en hjerterytmeligger i forkant, og forsterker det dramatiske i situasjonen. Alle lydene blir borte, den svake mørke musikken blir enda svakere og skjermen blir igjen sort. Spenningen vedlikeholdes, for vi vet ikke om far overlever.

Tilbake på anleggsplassen ser vi en av anleggsarbeideren bli intervjuet. Den kvinnelige fotografen tar bilder av anleggsarbeideren mens han står og prater med mannen som skriver på en blokk. Vi ser anleggsarbeideren forklare og peke. Sekvensen består av flere scener i forskjellige vinkler og bildeutsnitt av det samme intervjuet, fra nærbilde til heltotal. I lydlandskapet ligger den samme melankolske musikken som ble brukt da ulykken hadde inntruffet, i forgrunnen og vi hører anleggsarbeideren og journalisten prate i bakgrunnen, uten at vi hører hva de sier.

Den melankolske musikken fortsetter, og det klippes tilbake til sykehuset. Musikken binder sammen byggeplass og sykehus og ligger i forgrunnen under hele sekvensen som foregår på sykehuset. Far ligger med bandasjert hode i en sykeseng på et

pasientrom, og en sykepleier sjekker det som henger på medisinstativet. At far ikke ligger på en intensivpost, gir oss signaler om at far nå er utenfor livsfare. Bildet skifter til en sykehuskorridor hvor mor og gutt kommer leiende inn. Gutten har den gule duplotraktoren i høyre hånd. Mor håndhilser gråtkvalt på sykepleieren og blir trøstet av henne. Vi hører mor gråte under musikken. Så skifter det til et nærbilde av gutten som ser ut til å kikke inn på noe, det skifter tilbake til rommet der far ligger.

Mor står ved sykesengen og gråter, gutten ved siden leker med den gule duplotraktoren på sengekanten. Sykepleieren står bak gutten og stryker mor på armen. Mor snur seg gråtende mot sykepleieren og bøyer seg inn mot skulderen på sykepleieren som holder rundt henne. Musikken er den samme, men her hvor det blir fokus på gutten, kommer det inn noen lysere toner fra strykeinstrumenter. Gutten kikker oppover mot farens hode. Vi får et nærbilde av mor som bøyer seg over far og stryker ham på kinnet. Det skifter igjen, og vi ser gutten står alvorlig og ser på. Så legger han duplomannen i farens urørlige hånd. Her henter man igjen et element som er brukt i anslaget, der vi ikke kunne forstå hvilken betydning denne lekefiguren ville ha for den historien som skulle komme (Engelstad & Tønnesen 2011:57).

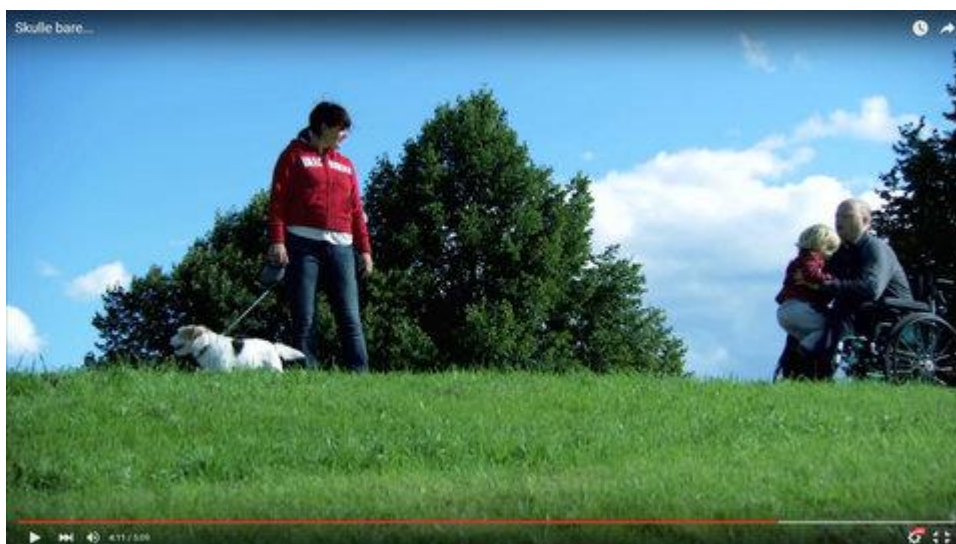
Bilde 25 Duplomannen i sekvenser fra kjøkkenbordet, sandkassen og sykehuset.

Igen brukes musikken som bindeledd i overgangen mellom sykehus og byggeplass, den musikken som er på slutten av sykehussekvensen, forsetter når vi klippes over til en lukket gitterport inn til anleggsområde og det står et improvisert skilt med STENGT og en hengelås på gitterporten. Skiltet og hengelåsen blir en understreking om at det faktisk er stengt, lukket og låst.

Musikken fortsetter, nå med bare strykere, men det kommer en «svjusj»- lyd samtidig som vi ser fabrikkerte avisforsider fra Dagbladet og VG stående i et løssalgstativ. Dette er en ny type overgang i denne HMS-videoen, kanskje fordi vi skifter tema fra ulykke til Veidekkes omdømme når det skjer en ulykke? Hva de ønsker å oppnå ved å trekke inn disse avissidene vil jeg komme tilbake til i drøftingen. De er ikke bærende for fortellingen om far og hans situasjon på sykehuset.

6.2.7 Løsningen

Den vemodige klassiske musikken med strykere fortsetter. Vi ser blå himmel og kronen på et stort grønt tre. Musikken minner nå mer om avslutningsmusikken i store produksjoner, hvor vi ser flott natur, og vi tenker at det er rett før vi får løsningen i fortellingen (Engelstad & Tønnesen 2011:46) Det legges til rette for at vi skal forstå at det kommer til å ordne seg, eller det forsterker følelsen av distanse og "tenk om han ikke bare skulle bare". Mens musikken spiller, kommer mor og gutt gående oppover bakken, hånd i hånd, og mor har hunden i bånd. Denne teksten kommer opp i hvit skrift nederst i skjermen: «Vi har ingen å miste». Mor og gutt stopper opp, de snur seg, og gutten begynner å løpe tilbake. Vi har ikke sett far siden han lå i sykesengen og har ingen indikasjon på hvordan det har gått med ham. Men her kommer mor og gutt gående alene, og teksten «Vi har ingen å miste» forsterker inntrykket av at de har blitt alene. Fortellingen har ennå ikke avslørt løsningen om hvordan det gikk med far. Så ser vi far kommer inn i bildet fra høyre. Han ruller seg selv i en manuell rullestol.

Bilde 26 Avslutningsscenen for hvordan det gikk med far fordi han krysset sperringen.

Far løfter gutten opp i fanget og ruller mot mor som venter på dem. I begynnelsen av HMS-videoen var det far som gikk først ut av døren, her er det mor som går først. Her aner vi en symbolikk: far nå er mer avhengig av mor enn han var før ulykken. Livet har i hvert fall blitt annerledes. Det er fortsatt vemodig klassisk musikk, og avslutningen her høres ut som strofen «We'll meet again some sunny day²⁷».

Ser vi nærmere på bildet over, ser vi at mor er plassert oppe til høyre, i det ideelle og gitte. Den følelsesmessige appellen er at hun er frisk, og det har hun vært i hele historien. Det ideelle forsterkes av den blå himmelen bak. Far er også i den ideelle øvre del av bilde, men siden han er til venstre, er han det nye, han er i en ny situasjon endret fra tidligere i fortellingen. Det er han vi skal legge merke til. Den grønne gressplenen forteller oss at det er sommer og gresset er grønt. På dette området er det ingen forskjell mellom det gitte og det nye.

6.2.8 Spole tilbake

I det vi har fått løsningen og fått vite utgangen av ulykken, spoles filmen fort tilbake med musikken i bakgrunnen. Først rullestolen som går baklengs, klipp fra sykehus og telefonsamtale i hagen, der far kikker seg til høyre og venstre foran sperrebåndet. Spolingen tilbake stopper brått med et lysglimt der far ser på klokken, som om det er brukt en tidsmaskin. Musikken stopper også, og det brukes bare real- og effektlyder. Far hopper som tidligere ned fra stillaset, kikker seg til sidene, får øye på sperrebåndet som er rett frem, kikker opp og skifter retning. Han går parallelt med sperrebåndet ut av bildet mot venstre. Man har valgt andre lydeffekter nå. Gongongen som ble spilt første gangen til denne sekvensen er borte, men vi hører et slags smell med etterdønninger. Denne gangen blir det ikke stille. Vi hører en dieselmotor til en større maskin som står og går i forgrunnen av lyden. Smellet som brukes før far hopper ned fra stillaset virker feilplassert, fordi det er det samme smellet som brukes når rørene skal gli ut av stroppen, og dette har faktisk ikke skjedd så langt i denne delen av historien. Kanskje brukes denne lyden for å minne oss på om at det er det som skjedde forrige gang vi ble presentert historien.

Motorduren blandes med en elektronisk musikk med hurtig frekvens. Far kommer mot oss rundt en container med sperrebåndet i bakgrunnen, og rørene henger i stroppe i tårnkranen og sklir ut. Dette er filmet noe nærmere og i en annen vinkel enn forrige

²⁷Sangen We'll meet again gjort kjent av Vera Lynn under 2. verdenskrig

gang. Filmskaperne har valgt et annet klipp, og det virker som vi er tettere på hendelsen. Rørene deiser i bakken rett bak far, innenfor sperrebåndet. Det er brukt samme lydeffekt som forrige gang når rørene faller og treffer bakken. Far skvetter til og bråsnur seg mot rørene og rygger bakover mot et oljefat i metall. Far blir stående og se på rørene, og musikken som ble rockemusikken med vrengte gitarer som ble brukt i ganske tidlig i HMS-videoen, spilles kort mens vi ser far i halvnært bildeutsnitt se opp i luften og ned på rørene mens teksten «I Veidekke tar vi ikke snarveier» kommer opp nederst i skjermen.

Tilbake kommer den samme lette popmusikken som ble brukt i anslaget og presentasjonen. I en transparent kollasj ser vi far se på rørene til høyre i bildet, og far kommer syklende oppover gaten i det venstre bildet. Det gitte, er at han ikke tok snarveien, det nye er at far kan sykle hjem. Kollasjen og teksten glir vekk, og vi ser far komme syklende med sykkelhjelm, og det er fint vær igjen. Far løfter gutten og setter sykkelhelmen på guttens hode. Teksten «Alle er ansvarlige for HMS i Veidekke – du også» kommer nederst i skjermen. Gutten har diplommannen i hånden og far tar også på diplommannen. Dette blir da en stor kontrast til episoden der gutten la diplommannen i fars urørlige hånd på sykehuset. Til avslutning blir teksten stående, skjermen ellers blir sort og opp kommer Veidekkes logo.

6.2.9 Oppsummering av skulle bare

Skulle bare ... er en dramadokumentar som kombinerer fiksjon og fakta i den forstand at den formidler en fiktiv, men eksemplarisk historie, og gjennom det søker den å tematisere noen konkrete empiriske forhold i et bestemt samfunn (Hausken 1999:208) Det benyttes standarddramaturgi med innledning, et midtparti og slutt (Engelstad & Tønnesen 2011:45) med filmatiske grep som parallellklipping (Engelstad & Tønnessen 2011:99). På slutten kommer det en overraskelse med en kontrafaktisk historieskriving, og spesielt passende er det at denne historieskrivingen understreker hvor mye et menneskes adferd eller handling i en gitt situasjon kan influere på historiens forløp (Engelstad & Tønnesen 2011:61). Hele historien er lineær helt til vi spoles tilbake. Det er utstrakt bruk av tidsforkorting, og det er gjort grep som gjør at vi ikke vet hva utfallet til enhver tid vil bli. At det er forskjellig vær hjemme og på anleggsplassen når de i historien skulle foregå samtidig, og ikke kan være så langt unna hverandre siden far sykler, er litt uheldig og forstyrrende. Historien er god, så det er ikke sikkert at man ser dette fordi man blir opptatt av selve historien.

Videoen er uten fortellerstemme med norske tekstplakater, uten at disse er nødvendige for å forstå innholdet og budskapet. Ser man tekstene på skjermen i sammenheng, kunne det vært teksten til en innledning som en leder kunne holde for å snakke om HMS.

Lydlandskapet setter kontekst og setter i gang følelser (Glover 2009:1). I videoen er det samspillet mellom bildene og musikk og lydeffekter som forteller historien sammen. Det er en effektiv fortellerstil fordi lydene de forskjellige lydelementene samarbeider med kameraarbeidet (Sider i Rom for lyd nr.3-4 2005:30). Uten lyden ville historien blitt mindre spennende og gjort mindre inntrykk. Musikken er så godt tilpasset historien at den nok er laget i studio for denne HMS-videoen alene og ikke kjøpt fra et lydbibliotek.

Klærne til hovedpersonene er de samme der de skal forestille samme dag og annerledes når det er snakk om en ny dag. Dette gjør historien troverdig og naturlig og hjelper oss med vår oppfattelse av tid.

6.3 HMS-videoen: Trygt hjem – farlig fiskeryrke

Trygt hjem – farlig fiskeryrke er en HMS-video som skal få fiskere til å tenke seg om, slik at de tar klokere valg i fremtiden med tanke på å sikre seg selv. Antallet som skader seg eller omkommer under fiske er mye høyere enn i andre bransjer. Sjøfartsdirektoratet kaller den en sikkerhetsfilm. For enkelhetsskyld forkorter jeg tittelen til *Trygt hjem* i resten av analysen.

HMS-videoen benytter seg av mange metoder som intervjuer, rekonstruksjon og ren informasjon. I hovedsak består HMS-videoen av ren filming, men et stykke uti brukes det en 3D-animasjon av en fiskebåt i ca. et halvt minutt. Det er også utstrakt bruk av filmkollasjer flere steder i HMS-videoen. Med filmkollasjer mener jeg at to eller flere filmer legges helt eller delvis over hverandre, noe transparent, slik at vi ser begge to eller tre filmene samtidig.

HMS-videoens lydlandskap består av aktiv bruk av musikk, som bakgrunn når fortellerstemmen eller de intervjuede snakker, eller musikk alene. Musikken er av kategorien tv/filmmusikk som benyttes for å signalisere en dramatisk stemning. Jeg er nesten villig til å kalle det en type offshoremusikk, dramatisk med sjø og vill natur. Det brukes synt, elektroniske strykere, perkusjon og elektroniske trommer.

Fortelleren snakker med sørvestlandsdialekt, en dialekt som skaper troverdighet i forhold til den teksten han leser.

6.3.1 Anslag

Anslaget i *Trygt hjem* varer 32 sekunder. Det starter opp med dramatisk musikk med kor hvor vi ser en større fiskebåt i kollasj med et øy- eller fjordlandskap.. Fiskebåten kommer inn i nedre kant og beveger seg oppover i bildet, og bølger fra baugen forsterker inntrykket av bevegelse opp og inn. På bilde 26 ser vi at baugen går rett til himmels. Om dette har en dypere symbolikk er usikkert. Gjennom hele anslaget brukes det filmkollasjer

Bilde 27 Fiskebåt med baugen til himmels

Fiskebåten svinges og vi ser den liggende litt mer naturlig på vannet, men med kursen rett mot land, før den bare forsvinner. I samme landskapet svever vi innover i fjorden, og det det kommer slikkende flammer i forgrunnen. Volumet i musikken dempes, men spilles fortsatt i bakgrunnen, og fortellerstemmen starter rett på: «Fiskeryrket er blant de mest risikoutsatte yrkene». Samtidig med denne teksten ser vi en kollasj med en person som reddes fra en redningsflåte, med fisk som dras om bord i det øverste laget i filmen og med et fjordbilde i bakgrunnen. Målgruppen for *Trygt hjem* er fiskere alene om bord på små fartøy. Vi får opplyst at det er klemskader og forlis som er de største farene utover i videoen. Her i anslaget får vi en relativt stor båt med flammer i forgrunnen, og brann omtales bare i forbindelse med brannøvelse. Anslaget er noe upresist i forhold til det som kommer senere.

Skiftene mellom filmene går innimellom så fort at det er vanskelig å se om det er to eller tre filmer som ligger oppå hverandre, eller om det er en underfilm og to overfilmer som dekker hver sin del av bakgrunnsbildet. I bilde 27 har jeg talt opptil syv forskjellige filmer. I en av filmene er hvite bokstaver og tall som ser ut som registreringsmerker på

båt. Men en av filmene viser navn på europeiske hovedsteder. Dette virker noe rart da hovedstedene ikke primært noe med fiske å gjøre.

***Bilde 28** Kollasj med 7 filmer. Redningspersonell på dekk og leder, grønnkledd land til høyre, skjær og havsprøyt til venstre, blåser og rekkverk nede til venstre, "båtkjennemerkene" til høyre med røde kryss foran, flyplass skrift fra skjerm som Dublin, København, Stockholm i nedre halvdel. I øvre halvdel ser vi stammen av et stort tre og sollyset som stråler gjennom løvet.*

Musikkens volum øker hver gang fortellerstemmen er ferdig og dempes når stemmen er tilbake. Fortellerstemmen fortsetter: «Arbeid innen fiskeri er nesten fem ganger farligere enn arbeid i landbruket og hele sju ganger farligere enn offshorearbeid». I løpet av denne setningen vises fem kollasjer i hurtig tempo, og til slutt kommer en redningsskøyte i høye bølger, og vi ser sjøen slå over noen klipper/skjær. Musikken, som hele tiden har ligget i bakgrunnen, økes i volum, samtidig som teksten «TRYGT HJEM - en film om helse, miljø og sikkerhet i fiskeflåten» skrives på skjermen over filmen av sjøsprøyten. Musikkens volum økes ytterligere og avsluttes brått med et dypt trommeslag eller gongong som henger igjen i det skjermen går i svart, og det bare er teksten som står igjen.

Her er anslaget over, og fra hyppige skift i filmer og kollasjer og dramatisk musikk er det nå stillhet brukes som effektlyd (Engelstad & Tønnesen 2011:107), sammen med en enkel hvit tekst på sort bunn. Anslaget har med de raske skiftene av filmscener gitt et inntrykk av at vi nå vil få se og høre noe som innebærer action og dramatik (Engelstad & Tønnesen 2011:103). Det er nå vi får historier fra etterlatte og pårørende.

6.3.2 Historier fra etterlatte og pårørende

Musikken starter med høyt volum, og den nye musikken er enten en annen komposisjon, eller så er det den samme del av komposisjonen. Musikken nå er noe mindre dramatisk og litt melankolsk. I bildet vi ser en mann i halvnært bildeutsnitt som dekker omtrent hele høyre halvdel av bildet, mens han ser mot en usynlig intervjuer og dermed halvveis inn i kamera. Denne måten å filme på har jeg omtalt i teoridelen som Talking Heads (Bernard 2015:186). Det vil si at man ser en person snakke uten at det skjer noe mer. Mannen filmes med skjærgården og havet som bakgrunn. I venstre del av bildet ser vi en liten fiskeskøyte ankret opp. I henhold til klassisk bildekomposisjon er da havet og fiskebåten det gitte, det vi skal kjenne fra før, mens mannen til høyre er det nye og det reelle (Kress & van Leeuwen 2006:197). Det er han vi skal rette oppmerksomheten vår mot.

Bilde 29 Eksempel på plassering av de intervjuede i bildet (Talking heads)

Musikkens volum skrues ned omtrent med en gang, på en lite elegant måte, når mannen begynner å snakke på møredialekt. I begynnelsen ser han ned mens han snakker. Dette indikerer at han synes det er tungt å snakke om det som nå skal fortelles: «Si je reagerte slik at je trudde ikkje han va dø når je fikk vete at båten va sunke. Je tru det at mange år på sjuen skal gjer at du he en viss bagasje med deg nok til at du kan takle situasjoner som oppstår.»

Bildet skifter tilbake til en film fra anslaget med en orangekledd fisker som står ved en renne med fisker, og musikken har høyere volum før fortellerstemmen overtar: «I perioden 1990 til 2010 ble det registrert 275 dødsulykker i fiskeflåten i Norge. Et gjennomsnitt på hele 13 dødsulykker hvert år» I løpet av denne setningen økes tempoet i

musikken, og den blir mer dynamisk. Samtidig ser vi tre korte klipp fra forskjellige fiskebåter i stortotalt bildeutsnitt. Først ser vi to orangekleddede personer holde på med en not høyt over dekk. Den ene står nede i en kurv, mens den andre ser ut til å stå på rekkverket og lene seg inn mot redskapen som holder nota. Dette ser risikabelt ut. Videre ser vi to personer i orange på dekk med en not som henger på utsiden av rekka, og til slutt filmes det slik at ei stor not full av fisk dekker 2/3 av bildet. To personer i orange står ved der nota blir dratt om bord, vi ser dem langt unna, og vi ser båten gynte. Det er fargen på rekkverket som avslører at dette er enn annen båt enn den forrige filmen. Disse bildene har ingenting med den type ulykke og den type båt som vises når mannen snakker rett før. Han som er intervjuet snakker om en fisker som var alene, mens dette er en større tråler med flere fiskere om bord.

Samme dynamiske musikk forsetter i ganske høyt tempo og volum, men skrus ned når en ny mann, trolig i 30-årene, blir filmet. Han er plassert i bildet som forrige intervjuobjekt, med holme og hav i bakgrunnen og med en større tråler ankret opp. Mannen snakker også møre-dialekt: «Han satte fast handa i garnet og ble dratt rundt og ble da klemt i hjel». Fortellerstemmen fortsetter: «Sjarkfisket er overrepresentert med 43 prosent av ulykkene». Filmen viser stadig nye bilder av fiskere på større fiskeskøyter, selv om begge ulykkene som de pårørende snakker om er fra små sjarker og fortellerstemmen også snakker om sjarkfiske.

Det klippes tilbake til første intervjuobjekt som fortsetter med gråtkvalt stemme: «He'n hatt ondt, eller er han bare blitt kald og sovna inn. Ka e det som har skjedd?». Igjen skifter HMS-videoen til en ny fisker som står og jobber på dekk i på en annen større fiskebåt, som vi ser gynte ganske kraftig. Fortelleren overtar: «Årsakene til disse dødsulykkene er mange, men en fellesnevner for de fleste er mangel på risikovurdering på i forkant.»

Så stilner musikken, og vi ser første intervjuobjekt og familien hans hjemme i noe som fremstår som stuen deres. Familien i sofaen filmes fra mange vinkler, og det er benyttet scenisk klipping, trolig først og fremst for å få variasjon (Engelstad & Tønnesen 2011:95). Vi hører småprat i bakgrunnen, mens intervjuobjektets stemme blir fortellerstemme i forgrunnen. Å bruke den pårørendes stemme som fortellerstemme er med på å vise hvilken betydning innholdet har for ham som avsender. Clark & Mayer påpeker at hvordan stemmen brukes under opplesning ser ut til å ha betydning for hvor viktig avsender mener innholdet er (Clark & Mayer 2011:184). Intervjuobjektet sier: «Så minstekravet burde jo varra at han i hvert fall hadde sikra seg så godt man kan. For den

verdien som du sitter igjen med for et liv for meg som sønn og for min familie og for bror min sin familie så e nokre tusenlappar eller la oss sei nokre titusenlappar i sikkerhetsutstyr, ka det e for nokka det?» Så kommer det i tillegg en lav melankolsk syntemusikk som ligner strykere også i bakgrunnen og stemmen fortsetter: «E hadde gladelig betalt kvar eneste liten ting e kunne e ha hatt noen år te med han pappa.»

Bilde 30 Første intervjuobjekt og familien hans ser på bilder i album.

Den melankolske musikken fortsetter alene, men øker i volum, og det kommer i mer elektronisk perkusjon og etter hvert en rolig vokal. HMS-videoen viser et steingjerde i nærbilde, og så tiltes kameraet opp så vi ser over kanten inn på en kirkegård. Her ser vi minnesbautaen med de navnene som vi så i kollasj tidligere i filmen, og første intervjuobjekt kommer gående og leier på et barn.

6.3.3 Historier fra og om overlevende

Vi ser et lysglimt, og hører musikk med høyt volum som kunne blitt brukt for å varsle om fare i en spenningsfilm. Vi ser en annen natur, en strand med høye fjell i bakgrunnen. En mann i med en hund i hælene kommer i rask gange inn fra venstre i filmen og forsvinner ut til høyre. Scenen er tatt fra et froskeperspektiv. Musikken dempes, og en mann i 50-årene kommer mot oss på ei brygge (bilde 31), det er samme mannen som gikk på stranden. Mens han går og etter hvert peker på et av lastebildekkene som henger utenfor kaikanten, avsløres det at han er nordlending når han sier: «E kom gåanes den her veien her. Båten lå med bakenden her og baugen den veien. Å så trødde e på det dekket her».

Bilde 31 Fra brygga, hvor navnet på båten i bakgrunnen gir et hint om at Narvik kanskje ikke er så langt unna når vi ser denne mindre passasjerbåten til høyre.

Vi får et nærbilde av lastebildekket og ser det sorte vannet under. Mannen setter foten på lastebildekket og fortsetter: «Og det som e ikkje så var at det var is på det. Å der, så ramla e rett attover der. Å da var det stiv fjerda».

Samme spenningsmusikk som ble brukt på stranden kommer inn, og vi ser ned i det mørke vannet. Det skal skapes en spenning med musikken, vi vet at mannen overlevde, men ikke hvordan han ble reddet. Det skiftes til et halvnært undervinklet bildeutsnitt av mannen som sitter på huk sammen med hunden og ser ettertenksom ut. Musikken dempes, men er allikevel ganske dominerende når vi hører mannens stemme si «E va ikkje ganske sikker på at e skulle klar me.» Bildet skifter og vi får mannen i et halvnært bildeutsnitt omtrent midt i bildet og ser hav, molo og fjell i bakgrunnen. Han snakker mot kamera, men ikke direkte inn som er vanlig ved Talking heads (Bernard 2015:186). Musikken er nå veldig svakt i bakgrunnen mens mannen fortsetter: «Det var jeg på ingen måte sikker på. E va e va sikker på at jeg var i en meget meget kritisk situasjon.» Det at han sier gjentar enkelte fraser og ord er et eksempel på at den muntlige talen ikke følger de grammatiske reglene til skriftspråket (van Leeuwen 1999:45).

6.3.4 Rekonstruksjon

Det dukker opp et sterkt lysende rundt objekt på skjermen, musikken som brukes i delen med intervju av etterlatte brukes igjen. Vi ser en fisker som maskinelt drar garn om bord. Oppe i venstre bildehalvdel kommer teksten «Rekonstruksjon» i hvit skrift og gir rask informasjon og flytter oss til et annet sted (Bernard 2015:213). Hovedfortelleren sier idet

musikkens volum senkes: «Fiskaren var i gang med andre garnsetting, da det etter hvert kom ei kveite på 30 kilo opp med garnet. Og fiskaren gikk fram til rullen for å sikra at han fikk kveita om bord». Det filmes en godt voksen fisker som håndterer garn og tau som dras rundt garnspillet²⁸. Vi ser også ultranære bilder av fiskeren som ser ned mens han jobber, uten at det er trekk i ansiktet som er spesielle, litt uskarpe bilder. Dette er kanskje gjort for å allmenngjøre denne rekonstruksjonen av ulykken, det kan også skje deg. Fortelleren fortsetter: «Garnspillet var fortsatt i drift og plutselig vikla fiskaren seg inn i garnet og ble dratt med rundt garnspillet». (Se bilde 31.)

Bilde 32 Rullen (øverst til venstre), garnspillet midt i og fiskerens bein som er sitter fast i garnet.

Vi ser et nærbilde av fiskeren med lukkede øyne, men vi ser bevegelse under øyelokkene. Fortelleren fortsetter: «Om kvelden observerte en kollega den drivende sjarken og bestemte seg for å gå nærmare for å forsikre seg om at alt var i orden». Det kommer et nærmilde av en legg og støvel opp mot styrhuset og samtidig som det sies: «Han så då det eine beinet til fiskaren opp etter skottet og ringte straks AMK-sentralen.» Bildet her stemmer helt overens med det som vises, det vi ser av beinet gjør at vi kan forstille oss hvordan fiskeren ligger forvridd med resten av kroppen i garnet. Det klippes tilbake til fiskeren med lukkede øyne, men er det ingen bevegelse under øyelokkene. Dette skjer samtidig som vi fortelleren sier: «Det var då gått over 12 timar siden ulukka». Her blir vi holdt i uvisse, er det liv eller ikke? Musikken som har ligget i bakgrunnen gjennom hele

²⁸ Garnspill er en innretning skiver på en søyle med motor som drar garn om bord.

rekonstruksjonen blir borte, og det er helt stille før vi i hører han som har oppdaget sjarken et lydopptak mot AMK²⁹-sentralen. For å understreke at dette er den reelle samtalen med AMK-sentralen kommer teksten «Lydopptak av AMK logg» oppe i venstre hjørne. Kvinnen på AMK-sentralen begynner: «Hallo, det er medisinsk nødtelefon», samtidig med radiosambandlyder. Mannen svarer, med møre-dialekt, fra båten: «Ja det er fra Geir-Tor eg ligge atme ein båt her, der mannen er fast av spella eller nokke sånt. Eg såg at foten bevega seg då men ...». Fraværet av musikk, som ellers brukes gjennom hele HMS-videoen, understreker effekten av hvor alvorlig mannen om bord på Geir-Tor oppfatter situasjonen.

Samme musikk som ble benyttet i anslaget, starter opp i høyt volum, og vi blir på en måte revet ut av samtalen og over til bilder fra hovedredningssentralen³⁰ mange store og små skjermer, og en operatør med headsett som trykker på et apparat som om han ringer opp noen. Fortelleren fortsetter i forgrunnen av den dramatiske musikken: «Hovedredningssentralen kontakter forsyningsskipet «M/S Far Scout» som bare var tre nautiske mil unna sjarken». Bildet skifter til en orange gummibåt på vei bort fra større båt mot en liten fiskeskøyte. Lenger bak denne fiskeskøyten, til venstre, ser vi en fiskebåt til, jeg antar at dette er båten til han som ringte til AMK-sentralen. Dette inntrykket bekreftes da det oppe i venstre hjørne følgende tekst «Opptak fra «M/S Far Scout», vi flytter sted igjen gjennom teksten på skjermen. Det er tre personer om bord i MOB³¹-båten. Vi ser det er ettermiddag slik solen treffer sjarken. MOB-båten legger inntil fiskebåten og to personer klatrer om bord. (Se bilde 33.)

²⁹ Medisinsk nødtelefon hvor du kommer ved å ringe 113. Sentralen kalles også AMK-sentral og er forkortelse for Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral.

³⁰ Hovedredningssentralene (sør og nord) leder og koordinerer alle typer redningsaksjoner (land-, sjø- og luftredningstjeneste) i Norge.

³¹ MOB-båt er forkortelse for Mann Over Bord-båt, en liten redningsbåt som større fartøy har krav om å ha om bord.

Bilde 33 Sjark og MOB-båt i kveldsolen

Musikken forsetter, mens vi hører en ny stemme med møre-dialekt «Egentlig så - så det nesten ut som at det va – det va over». Bildet skifter til eieren av stemmen som fortsetter «Vi trudde med det samme vi så han om bord så trodde vi han var død». Timingen av stemmen gjør at vi skjønner at mannen som snakker er en av dem som klatret ombord i sjarken. Mannen som snakker sitter til høyre i bildet slik som de tidligere intervjuobjektene, og i bakgrunnen og til venstre ser vi fjord og flott natur. Musikken blir dramatisk igjen og spilles litt, mens det klippes tilbake til fiskeren med lukkede øyne uten bevegelse som ble brukt tidligere i rekonstruksjonen. Vi igjen med spørsmålet om fiskeren overlevde. Det er en dramatisk avslutning i musikken, men vi er allikevel usikre da det sies at de trodde han var død. Ville han ha uttrykt seg slik hvis vedkommende faktisk var død når de kom om bord?

6.3.5 Spesialsekvenser

Skjermen blir sort, og samtidig endres musikken til noe mer lignende nyhetsvignett, litt morseaktig med to-tre toner som ligger i forgrunnen av musikken. De to-tre tonene blir liggende ganske uforandret i forgrunnen i 43 sekunder, dette er lenge for en vignett. Musikken ligger i bakgrunnen mens forskjellige intervjuobjekter snakke i forgrunnen, men går opp i volum mellom hver spesialsekvens mens hver av disse presenteres.

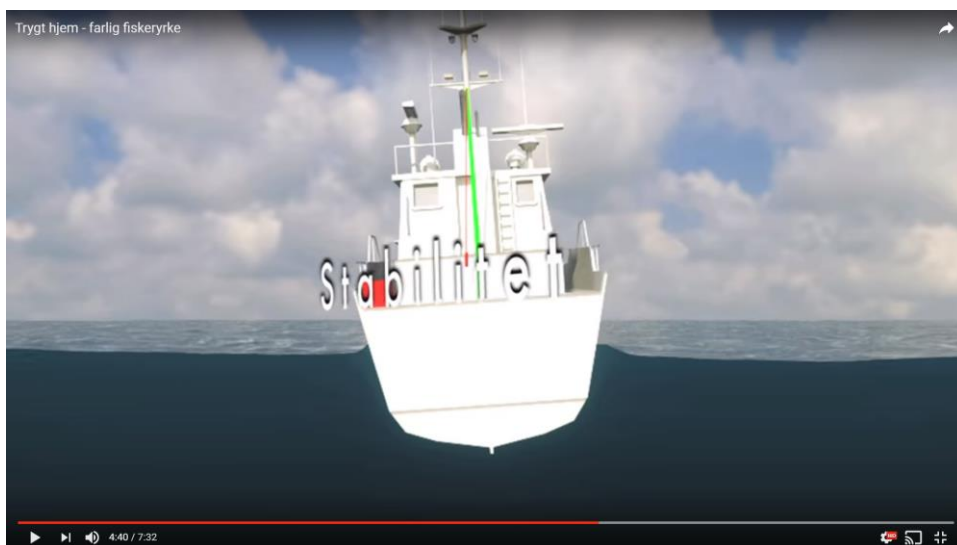
Hvit tekst «Spesialsekvenser» kommer på den sorte skjermen. Teksten blir stående mens vi ser en relativt stor fiskebåt. Filmen av fiskebåten blas bort som man blar i et ukeblad. Å skifte mellom temaer med denne blaingen er en ny grafisk metode.

Spesialsekvensene inneholder mer ren informasjon, og det er kanskje tenkt at blaingen illustrerer at man blar i en instruksjonsbok. (Eksempel på blaingen vises i bilde 34).

Bilde 34 Eksempel på blaing mellom de forskjellige spesialsekvensene, i etterkant kommer en hvit tekst for hvert tema.

Første tema i spesialsekvensen er Stabilitet. Dette introduseres med tekst over animasjon der hvite bokstaver skrives litt på skeive innover i bildet før skriften retter seg opp og står midt på skjermen. før den igjen blir skeiv motsatt vei ut av høyre side av bildet. Alle temaene blir presentert på denne måten i denne delen av HMS-videoen.

Bilde 35 3D-båten fra akter, med tekst, en og en bokstav dukker opp, litt på skeive innover i bildet før det retter seg opp og står midt på skjermen før den igjen blir skeiv motsatt vei ut av bildet. Dette gjøres med alle tekstene til som brukes som intro/anslag til spesialsekvensene.

Stabilitet vises med en 3D-animert fiskebåt i 3D-animerte omgivelser (se bilde 35). Båten krenger mot venstre hvor det ligger en rød firkant. Den røde firkanten glir mot høyre, og 3D-båten rettet seg opp før den krenger til høyre der den røde firkanten ligger. Den lysegrønne streken midt i båten viser det vertikale midtpunktet. Den røde tynne streken illustrerer tau, mens rektangel i enden er loddet. Den grønne streken hjelper til å illustrere hvor mange grader båten heller til hver side. Uten denne ville effekten av resten av illustrasjonen blitt dårligere. Fortelleren snakker over en svak musikk: «Stabilitetsberegninger er heilt avgjørende for å kunne si sikkert om et fartøy kan operera trygt uten fare for å kantra.»

I animasjonen vises 3D-båten gjennomskåret fra siden, slik at vi ser styrhuset og tanker inne i båten. Tre av tankene er helt fulle, mens lasterommet i baugen³² har bare to røde firkanter i rommet. Fortelleren forsetter: «De gir svar på hvor mye last, dekkslast, utstyr og redskapar et fartøy kan ha om bord samtidig som nødvendige sikkerhetsmarginer er ivaretatt». Vi ser tanken i baugen blir fylt med vann. Pussige nok ser det ut som om vannet kommer inn via styrhusets dør og rett ned i tanken. Dette er urealistisk og ufrivillig komisk. Vannet i tanken beveger fremover mot baugen, båten tipper og baugen kommer under vann og går ned og 3D-animasjonen blas bort

Vi introduseres til et nytt tema: «Rapportering av ulykker» svever over skjermen sammen med bilde fra en fiskebåt. Det klippes, og vi ser en dame til høyre i bildet og hun sier på en sørvestlandsk dialekt: «Sjøfartsdirektorater ha jo krav til rapportering av ulykker fordi vi ønske at denna informasjonen ska komma ut til heile næringen». Oppstarten av damestemmen kommer litt brått på, som om det ikke var lang nok pause mellom det som ble sagt rett før i intervjuet til det som ble valgt ut. Vi kunne gjerne sett henne i ett sekund før hun begynte å snakke. Damen fyller venstre halvdel av bildet, mens andre halvdel fylles av en pc-skjerm. Med denne plasseringen er hun det gitte og kjente, myndigheten, mens det som kanskje skal indikeres på skjermen er det nye, de ulykkene som blir rapportert inn. Men det kan hende at den fysiske utformingen av kontoret er det som har gjort at damen har havnet til venstre.

Det blas igjen til «Sikkerhetsstyringssystem³³» En mann i 40-årene sitter i høyre del av bildet med sola rett i øynene foran en kran. I venstre bilde ser vi vann og land tett på. Mannen sier med nordlandsdialekt: «Man er avhengig av å holde kontinuitet i drifta

³² Baugen, forreste delen av båten

³³ Sikkerhetsstyringssystem er et system som tilsvare internkontroll for landbaserte bedrifter. Se Forskrift om sikkerhetsstyring for mindre lasteskip, passasjerskip og fiskefartøy mv.

og økonomien er veldig viktig i det her og det, vi føler at vi har tjent inn eller i hvert fall på vei til å tjene inn systemets hensikt og utgift». Gjennom teksten «Sikkerhetsstyringssystem» og mannens omtale av et system er det sannsynlig at det er samme system man snakker om. Teksten på skjermen er avgjørende for at vi skal vite hva mannen snakker om. Sikkerhetsstyringssystemet er lovpålagt gjennom en egen forskrift og mannen mener at dette systemet er til hjelp og ikke til hinder for å tjene penger, et slags innsalg fra en fisker for å få andre fiskere til å følge loven og ikke se på det som et byråkratisk pålegg.

Det blas, og vi ser nærbilde av en nødstopknapp³⁴ og en hånd trykker på den. Først her blir musikken noe annerledes, med mer bass og trommer. Teksten «Risikovurdering» kommer over skjermen, og filmen skifter til en fisker på dekk foran styrhuset som heiser fiskekasse opp av lasteluke fra et styrepanel rett ved luka. Kamera følger lasten over rekka, og vi ser to personer som jobber på brygga. Vi hører en mannsstemme med møredialekt si: «Det er egentlig veldig viktig da for at hvis du glemmer den faktoren så e je ganske ... se je for me at muligheten for at det skjer ei ulukka ganske nært. Du heile tia he det i bakhaue at I må ta forbehold og det må vi gjær på fiske for det bevega seg alt som e her.». Dette er et typisk eksempel på at den som intervjues, ikke leser fra et manuskript. Når man skal skrive ned det som sies, kan det fremstå ganske springende, selv om når man ser intervjuet, ikke legger så godt merke til det fordi det er slik folk snakker, litt springende og ikke alltid i hele setninger, men på denne måten får de allikevel frem sin mening på best mulig måte (van Leeuwen 1999:44). Midt i monologen skifter bildet, og vi ser eieren av stemmen, en mann i førtiåra med briller. Vi ser han i halvnært perspektiv i styrhuset til venstre og med vinduer til høyre.

Det blas ytterligere flere ganger med korte intervjuer fra fiskere som omtaler sikkerhetsopplæring og verneombud på en positiv måte

Vi ser en mindre fiskeskøyte på i en fjord sammen med den melankolske musikken som ble brukt på kirkegården tidligere. Det klippes til første intervjuobjektet igjen som nå sitter som Talking heads. Han sier «Skjer det noka så går det så fort, og går båten noka å sånt så, sjøl om vi he et relativt godt utbygd redningsselskap rundt på kysten vår så er det til sjuende og sist de sjøl du må stole på. Og hvis du da ikkje har gjort jobben din da så kan det hende det sette igjen en familie med». Så skiftes det på vinkelen på kameraet, og vi ser mannen i profil fra venstre side. Vi hører han si med gråtkvalt stemme

³⁴ gul med rød trykkbryter,

«små onga og kone å, mødre å, hemme». Det skiftes tilbake til den sedvanlige Talking heads oppstillingen og mannen fortsetter: «Så de e fole trist å sitte igjen – så e håpa folk kan tenke på det».

HMS-videoen bindes sammen ved å bruke samme intervjuobjekt som fortsetter på den historien han fortalte i begynnelsen, og det bindes sammen av musikken selv om denne kom litt uti HMS-videoen da den ble brukt første gang.

Melankolsk musikk dominerer hele lydlandskapet mens videoen avsluttes med film med forskjellige kamerainnstillinger på kirkegården. Minnebautaen som er brukt tidligere, rulles oppover i en kollasj over treet og solen. Til slutt kommer inskripsjonen som jeg regner med står på sokkelen til minnebautaen: «DEI STREVA HARDT FOR HEIM OG MØY. I BROTT OG BRANN DEI MÅTTE DØY». Livet som fisker var og er farlig og teksten passer for budskapet som Trygt hjem ønsker å formidle, ta forholdsregler, tenk sikkerhet så du kommer hjem med helsen i behold. Teksten avslører at minnebautaen står ved Hustad kyrkje og er reist til minne over omkomne fiskarar og sjøfolk i Hustad sokn. Her slutter HMS-videoen, og musikken stopper ganske brått. Å bygge et minnesmerke er et middel til å holde fast på og fryse minne som initiativtakeren ser på som særlig viktig (Stugu 2008:80). I dette tilfellet er dette den Indre Sjømannsmisjonen i 1974 med gaver fra bedrifter, kommunen og enkeltpersoner. Det handler om noens verdier. Minnesmerker som uttrykk offentlig sorg er i hovedsak et moderne fenomen (Stugu 2008:95). Denne minnebautaen er i tillegg en erstatning for gravstener for de som omkom på havet og aldri ble funnet. Alvoret i bautaen kommer også til syne ved at det er laget plass til flere navn på den ene siden (Omtale hos Romsdal sogelag³⁵), dessverre anser initiativtakerne at det er flere i fremtiden som også må minnes på denne måten.

6.3.6 Oppsummering Trygt hjem – farlig fiskeryrke

Trygt hjem passer god inn i sjangeren som faktafilm og industriell sponset film. Man henter elementer fra dokumentarfilm som for eksempel ved mye bruk av Talking heads, men ligner også på en nyhetsreportasje som forteller fakta, slik det er fremstilt i Nichols figur presentert i teoridelen (Nichols 2010:146). HMS-videoen skal ikke selge et produkt, men en ide og en holdning, og formålet er å begrense antall yrkesskader.

³⁵ Minnebauta fra Hustad sogn i Romsdal <http://www.romsdal-sogelag.no/minnesmerke/minne-over-omkomne-fiskarar-og-sjofolk-i-hustad-sokn/37>

Starten av HMS-videoen er som en vignett lik en nyhetssending eller aktualitetsprogram. Man retter oppmerksomheten mot vignetten på grunn av det blikkfanget den utgjør (Brinch 2003:30,32). Dette er uavhengig av om den visuelt ikke stemmer så godt med målgruppens hverdag. Den fanger seerens oppmerksomhet og setter dem i riktig «seer-modus» (Brinch 2003:31). Den utstrakte bruken av kollasj i anslag og avslutning fungerer bra, med en symbolsk tetthet som blir tilført en dybde mellom de forskjellige lagenes fokuseringspunkt og transparens som en øyeåpner og attraksjonsmoment (Brinch 2003:33). Den uttrykksmessige kompleksiteten i videoen var utfordrende å analysere. Det var vanskelig å få med seg alt fordi skiftene gikk så hurtig.

HMS-videoen bindes sammen med musikk som broer mellom intervjuer og informasjon fra fortellerstemmen, samt mellom de forskjellige intervjuene. De etterlatte har musikk med melankoli, men de overlevende har mer dramatisk musikk i bakgrunnen og som bindeledd. Dette fungerer bra, slik at selv om det brukes både intervjuer, rekonstruksjon og animasjoner, så fremstår det som deler av en helhet. Ved bruk av Talking heads får man godt frem de personlige historiene, og avbruddet med disse mellom informasjon gjør at man holder på tilskuerens oppmerksomhet.

De få tekstene som brukes i videoen gir rask informasjon til seeren. De flytter handlingen i tid og sted og gir informasjon som ikke ellers ikke er åpenbar (Bernard 2015:213). Eksempel på det er når vi ser filmopptak som er fra tatt fra fartøyet som utfører redningsoperasjonen og ikke tror dette er bilder som er gjort i forbindelse med rekonstruksjonen.

Bildegomposisjonene har fulgt tradisjonelle regler ved intervjuer, og tekst på skjerm er plassert som det gitte i venstre side. Animasjonene foregår i sentrum av bildet med lite som skjer rundt slik at øynene blir dratt mot selve animasjonen. I tillegg bruker man hav og himmel som bakgrunn på lik linje med videoen *Informasjon til nytt personell på sokkelen*.

Den delen som har fått tittelen «Spesialsekvenser» er den minst sammenhengende og skiller seg ut fra resten av videoen. Det er mer en slags informasjon og ikke reportasje i motsetning til i resten av videoen.

6.4 Avslutning av kapitlet

HMS-videoene har brukt både visuelle og audiovisuelle ressurser. Ingen av dem er spesielt eksperimentelle, det er brukt tradisjonelle fortellergrep fra film og faktafilmer. Bildegomposisjonene følger i hovedsak det som er vanlig for vestlig kultur og lesereining.

Det er bare i *Informasjon for nytt personell på sokkelen* at fargebruken har spilt en større rolle. Lyssetting og farge i de andre HMS-videoene har jeg ikke analysert. Ved bruk av tekst på skjerm er det ingen av videoene som har hatt same tekst som det som sies. Dette er ganske utbredt, men er forstyrrende fordi tilskueren kan bli mer opptatt av å lese teksten opp mot lyden som en slags automatisk og ufrivillig kvalitetssikring, fremfor å høre etter hva som blir forklart (Taylor 22.04.18). Det at videoene er så forskjellige gjør at det er vanskelig å lage en enhetlig oppsummering, og jeg viser til oppsummering av hvilke ressurser som er brukt.

Analysen viser at de tre HMS-videoene har svært forskjellig bruk av multimodale ressurser. Det jeg har lagt spesielt merke til, er at med bruk av lydeffekter og musikk godt tilpasset det visuelle oppnår man både å fange seerne og dra oss inn i historien eller informasjonen. Fremstillingen blir mer engasjerende, og dermed blir det lettere å følge med. Ved å bruke bare fortellerstemme blir seerne lett sløve, og det settes store krav til fortellerstemmen om å være engasjerende i lengre tid når det er informasjon av forskjellig slag som skal presenteres. Musikk og lydeffekter kan hjelpe godt til i så måte. Når fortellerstemme og grafikk utfyller hverandre, får man også god effekt, og det er lettere å få med seg informasjonen. Når det ikke stemmer, blir man sittende å lure på hva som skjedde fremfor å få med seg informasjonen.

Hva som er det typiske for generelle HMS-videoer, visuelt og audiovisuelt er vanskelig å si. Men HMS-videoene er ganske typiske for sin sjanger, men det finnes flere sjangre enn disse tre, som for eksempel videoer med mye bruk av humor. I neste kapittel vil jeg drøfte nærmere funnene fra analysen.

7 Drøfting av funn i analysen

I analysen har jeg sett på hvilke multimodale ressurser som er brukt i videoene og videre studert hvordan de er brukt for å skape mening sammen. Det har vært en utfordring å ha så ulike HMS-videoer i materialet og å velge passende teori for å analysere dem. For å analysere stemmebruk har jeg for eksempel valgt å bruke van Leeuwen og ikke nevnt noe om fortellerstemmer som er nevnt i teori om dokumentarfilmer hos Nichols og Engelstad & Tønnesen. Grunnen til dette er at van Leeuwen diskuterer fortellerstemmen som en del av et lydlandskap og deler opp stemmene i flere grupper og forklarer om flere nyanser i stemmebruk.

HMS-videoene har svært forskjellig bruk av multimodale ressurser. Hva som er det typiske for HMS-videoene rent visuelt og audiovisuelt, er vanskelig å si. Når fortellerstemme, grafikk, klipping av film, fotografier, musikk og lydeffekter stemmer, legger du ikke merke til dem, de blir en enhet (Engelstad & Tønnesen 2011:111). Det er mye enklere å legge merke til å kommentere hva som ikke stemmer. Når det er det tilskueren også gjør, er her produsenten bør nedlegge mer arbeid og forbedre seg. Sammenheng mellom det fortellerstemmen sier og det som vises er lett å oppdage og drar ned helhetsinntrykket. Bruk av musikk og effektlyder krever ofte mer kunnskap av tilskueren for å avsløre og er det gjort på en god måte så er man ikke bevist hva som foregår i lydlandskapet (Engelstad & Tønnesen 2011:111).

Først vil jeg se litt på dramaturgi, før jeg går over på det visuelle. Her vil jeg forklare hvilke valg som er gjort i videoene, og eventuelt hva som kan være årsaken til valgene, samt diskutere gode og dårlige løsninger. Til slutt tar jeg for meg fortellerstemme, lydeffekter og musikk.

7.1 Anslag og avslutning

Alle tre HMS-videoene har elementer i anslaget som introduserer eller antyder videoens hovedtematikk (Engelstad & Tønnesen 2011:57). Alle anslagene har elementer som brukes flere ganger gjennom videoene og dukker opp på slutten. Disse binder sammen innholdet fra begynnelse til slutt. I *Trygt hjem* er det intervjuobjekt nummer en og hans historie som etterlatt og minnebautaen som er fremtredene både i begynnelse og slutt. Historien hans begynner rett etter anslaget og avslutter HMS-videoen. Hovedpersonen kommer dessuten med ord til ettertanke til slutt, slik at man skal huske budskapet og tenke

på sikkerhet før man reiser ut på sjøen, det blir en slags løsning hvis man kan bruke standarddramaturgien i denne sammenheng.

I *Informasjon til nytt personell på sokkelen* er det grafikk som binder sammen. Den samme innrammingen brukes hele tiden, og det gjelder også de grafiske elementene som kulekuben og figurene, ispedd noen andre symboler og fotografier. Starten og slutten er ganske like med kuler og innramming. Det er ingen dramaturgi, men en gjentakelse av både grafikk og tekst som ble brukt i anslaget til videoen.

Skulle bare har avskjed og sykling til jobb om morgenen, og tilbakekomst på sykkelen på ettermiddagen som et bindeledd for hvordan livet kan være bare man tenker sikkerhet når man er på jobb. Mannen har vindjakken på når han sykler på morgenen og rundt livet på ettermiddagen. Det har gått en arbeidsdag, selv om filmen er over på 5 minutter. Samtidig bruker denne HMS-videoen duplomannen som blir symbolet på en sammensveiset familie og en sønns beundring for sin far. Figuren assosieres med faren og farens jobb. Duplofiguren mangler i den første løsningen der far sitter i rullestol, men er tilbake i andre løsning der far kommer syklende hjem. Den er tilbake når vi ser at far er frisk og kan fortsette yrket sitt som bygningsarbeider.

7.2 Hopping i temaer og ulogisk rekkefølge

Det er mye informasjon å motta i høyt tempo i HMS-videoene. Derfor kan en logisk oppbygning og rekkefølge på temaer være til god hjelp for tilskueren. *Skulle bare ...* som bruker tradisjonell dramaturgi med begynnelse midt og slutt, har en god løsning på dette. Den observante tilskuer vil allikevel legge merke til at det er solskinn i sekvensene hvor far er sammen med familien, mens det er overskyet i sekvensene på arbeidsplassen. Rekkefølge er enklere i fortellende videoer, men blir vanskeligere for de HMS-videoene som er delt opp i temaer.

Den tolv minutter lange *Informasjon til nytt personell på sokkelen* inneholder mye informasjon. Videoen kunne blitt lettere å følge hvis man hadde omrokkert innenfor enkelte temaer. Plassering av de enkelte temaene og sammenblanding og sammenslåing mellom nyhetsvignetter burde i enkelte tilfeller vært bedre gjennomtenkt i denne videoen. For eksempel kunne det blitt litt lettere å følge med hvis man hadde tatt det siste først for eksempel temaet om AT og SJA hvor etter mye informasjon slutt får «Egen opplæring i AT og SJA vil bli gitt før arbeidet blir igangsatt». Dette avsnittet kunne godt vært flyttet til begynnelsen av temaet slik at man ikke bekymret seg underveis hvis man ikke skjønnte helt hva det gikk ut på.

I *Trygt hjem*, som er en forkortet versjon av en lenger video, er rekkefølgen ganske logisk. Ett av intervjuene med en etterlatt blir i overkant kort, men det viser allikevel at det er mange etterlatte. I delen om spesialsekvenser blir det noe mere sammenhengende, men ikke ulogisk. Jeg trodde ved første gjennomsyn at historien til pårørende nummer to hadde sammenheng med rekonstruksjonen, selv om de ikke hadde noen sammenheng.

7.3 Bildekomposisjon

I hovedsak følger HMS-videoene grunnleggende bildekomposisjon, delt i det gitte og nye, mens det er mindre bruk av det horisontale skillet mellom det ideelle og reelle. I enkelte komposisjoner har man brutt med det grunnleggende, uten at dette ser ut til å være gjort for å være eksperimentell, men heller fordi man ikke har vært bevisst og laget en variasjon.

I *Trygt hjem* brukes Talking heads og i bakgrunnen ser vi små sjarker eller vi er på mindre brygger. På grunn av dagslys er bakgrunnen betraktelig lysere og vi ser ansiktene godt, de etterlatte og overlevende blir fremtredene (Kress og van Leeuwen 2006:177). Kamera har også fokus på intervjuobjektet og en mer ufokusert bakgrunn.

I *Skulle bare ...* er filmingen og historien det mest fremtredende og skiftene i scene er så forskjellige. Men ofte er far i senter av bildet, eller de andre aktivitetene som foregår er også i sentrum, eller bildeutsnittet er så ultratotalt at aktiviteten som for eksempel støpning med betong dekker hele bildeflaten.

7.4 Kollasj

I alle tre HMS-videoene er det benyttet kollasj i større og mindre grad. Kollasj er i bruk der hvor HMS-videoene er dramatiske og man har behov for, som Brinch skriver, en symbolsk tetthet og uttrykksmessig kompleksitet kan skapes ved å jobbe i overlappende sjikt (Brinch 2003:33). I *Skulle bare ...* velger de kollasj bare der mor får beskjed om ulykken og far ankommer akutmottaket. I *Trygt hjem* er hele anslaget en kollasj med hurtige overganger og man sitter igjen med mer en følelse av dramatik fremfor hva man egentlig har sett. Det brukes perspektiv av fiskerenner som trekker blikket mot midten. Her har man som Brinch skriver tilført det todimensjonale bildet en dybde gjennom forskjellige fokuseringspunkt og transparens som effekt for å oppnå et attraksjonsmoment (Brinch 2003:33).

I *Informasjon til nytt personell på sokkelen* har man digitalt klippet rundt elementer som telefon og redningsdrakt og «limt» dem på innrammingen. I tillegg brukes det i enkelte sammenhenger en transparent buktende bue som beveger seg slik at bildet får en dybde. Blikket dras mot der buen buktet seg, som for eksempel når den viser vei i et bilde hvor rømmningsveien er markert.

7.5 Det visuelle er upresist eller bare fyll

Typisk for en del HMS-videoer er at fortellerstemmen følges av grafikk som ikke gir noen ekstra informasjon, men som bare fyller skjermen. Et eksempel er anslaget til *Informasjon til nytt personell på sokkelen*: Anslaget henvender seg til deg om personlige og spesifikke temaer, mens det visuelle består av abstrakte elementer og ikke av illustrasjoner av oljeplattformer eller produksjonsskip som HMS-informasjonen skal dreie seg om. Man benytter seg ikke av den muligheten som gis for at grafikken kan være en slags filmatisering av en bok/instruks (Baldry & Thibault 2010:3). Metaforen med kulekuben kan være god, men ikke åpenbar, og den forklares ikke før på slutten.

Som nevnt har temaene i *Informasjon til nytt personell på sokkelen* til tider ulike grafiske uttrykk. Jeg har da en mistanke om at HMS-videoen er satt sammen av deler fra en større kurspakke for en kortere video som skulle publiseres på Youtube. Alternativt har det ikke vært en god nok overordnet designmal som har fastsatt hvordan og hvor man skulle bruke elementer og bilder. Den enkelte designer vil da produsere i forhold til han eller hun tror er malen for kurset. Blir ikke dette tatt i omtrent rett etter at man har produsert sine første scener er det for dyrt å rette opp dette når halve videoen er produsert og man gjør noen grep for å få det til å ikke bli for tydelig. Årsaken til at vi ikke ser oljeplattformen før etter fire minutter kan være så enkel at denne 3D-modellen ikke var klar når man måtte sette i gang å produsere videoen. Den hadde jo vært fin å «lande på» helikopterdekket allerede helt i begynnelsen etter at man har «fløyet» utover i helikopteret. Dette ville gitt en bedre sammenheng mellom den blå horisonten og innholdet i videoen.

Fortellerstemmen i *Trygt hjem* snakker om det farlige fiskeryrket og legger spesielt vekt på at sjarkfiske er overrepresentert i ulykkesstatistikken. Hovedmålgruppen er da fiskere som fisker alene på små sjarker/fiskeskøyter. I anslaget og resten av filmen er det svært få bilder fra sjarker. De fleste bildene er fra større fiskebåter med flere mennesker som vises samtidig. Alle disse visuelle elementene er etter min mening ikke i tråd med det som omtales senere i HMS-videoen.

Årsaken til slike visuelle fremstillinger er gjerne at man ikke har ubegrenset med filmer og fotografier når man skal produsere HMS-videoen. Filmingen kan ha foregått før manus var ferdig. Man har bare fått tilgang til en type båt eller fått tilsendt filmsnutter og fotografier fra forskjellige kilder. Innen animasjon er det dataprogrammer, tid og økonomi som setter begrensninger på hvor mange elementer man kan utvikle og bruke. Under produksjonen må man da gjøre det beste ut av det underlaget man har, og tidsnød kan som kjent føre til slurv.

Fra egen erfaring kan jeg fortelle at en skikkelig opprydding i detaljer i et eksisterende kurs førte til bedre tilbakemeldinger, men også til at noen trodde vi hadde gjort store endringer i kurset.

Skulle bare ... er trolig en mer påkostet produksjon hvor i hvert fall et par av deltakerne er skuespillere og et profesjonelt filmteam som står for planlegging av filming, dreiebok, lydeffekter og musikk. Historien fortelles sømløst og vi dras med av musikk og lydeffekter.

7.6 Det visuelle skaper misforståelser eller er malplassert

Illustrasjonene, fotografier eller film kan skape misforståelser eller være malplassert. Et eksempel på det er der skader om bord på oljeinstallasjoner illustreres med et overtråkk på en tredemølle. Oljearbeidere utsettes for store farer ute i anlegget, og skadene oppstår mens man er på jobb, med kraner, rør, kjemikalier, gasser, verktøy og lignende. Illustrasjonen med tredemøllen blir da malplassert.

En av årsakene til slik uheldig bruk av visuelle ressurser er måten HMS-videoer produseres på. Manus er som regel skrevet på forhånd på bakgrunn av overlevert materiale, og det er godkjent av kunde. Kunden er som regel ikke kjent med detaljer i produksjonen og tenker ikke visuell løsning samtidig ved gjennomlesing. Produksjonsselskapet kan ha god kunnskap om bruk av multimodale ressurser, men kan mangle kunnskap og erfaring om temaet i HMS-videoen. Det kan føre til at de ikke helt forstår sammenhengen. Dette er som Selander nevner faren ved at utdanninger er så spesialiserte at de som er involverte i produksjonen ikke kjenner til hverandres fagfelt. I manus er det skrevet om skade sammen med velferd, men temaene trening og skade er egentlig to ulike temaer. Når designeren så skal lage kurset, og velferd og skade står etter hverandre, så blir disse temaene da nesten en grafisk enhet.

7.7 Forvirrende bruk av multimodale ressurser

Informasjon til nytt personell på sokkelen har avsnitt hvor ressursene brukes på en slik måte at seeren sitter forvirret tilbake, framfor å lære noe. Et eksempel på det er teksten i videoen *Informasjon til nytt personell på sokkelen*: «Industrien ønsker å gi deg en forståelse av viktigheten av positive holdninger til sikker adferd. Vi har fokusområder der dette er av største betydning.»: Industrien – hvem er nå det? Det er nærliggende at dette er medlemmene av Oljeindustriens Landsforening, altså noen du aldri vil møte fordi du ikke vet hvem de er. Disse langt der borte ønsker å gi deg forståelse av viktigheten av positive holdninger – hva er nå dette? Regner med at de vil at du skal forstå hvor viktig det er å ha positive holdninger - hvor vil de med dette? De vil vel at du skal være innforstått med at alle prosedyrer og regler er laget for å at du skal vite hvordan du kan oppføre deg slik at du ikke er årsaken til en ulykke, det vil si at du skal ha en sikker adferd. Slik det er skrevet nå blir det nesten svada. I neste setning kommer fokusområde, fokus³⁶ er et punkt og kan dermed ikke være et område ... Hvis vi tar for oss hele setningen: «Vi har fokusområder der dette (det vil: gode holdninger til sikker adferd, min tilføyelse) er av største betydning». Det blir da veldig tungt og vanskelig tilgjengelig. Dette er i sterk kontrast til de personlige tekstene som vises på skjermen samtidig Distansen mellom leseren og teksten og forskjellen mellom de o tekstene blir forvirrende, og da er det vanskelig å treffe mottakeren.

7.8 Kilder og bruk av andres symboler

Disse HMS-videoene er offentlige og i den forbindelse er det viktig å sjekke om de symboler eller logoer man benytter er tillatt å bruke, eller man må ta kontakt for å få lov til å bruke logoene.

En hvit firkant med rødt kors i markerer i *Informasjon til nytt personell på sokkelen* at det er en sykestue (se bilde 36).

³⁶ Per Egil Hegge diskuterte bruk av fokus i Aftenposten 20.12.2012 <http://tux.aftenposten.no/spraak/spraak?action=question&id=4860>

Bilde 36 Grafikk som brukes for å illustrere sykestue

Det er enkelt å forstå at de har brukt rødt kors på hvit bunn for å symbolisere hvor sykebehandlingen foregår. Men når man skal benytte seg av kjente symboler, bør man gjøre undersøkelser for å avklare opphavsrett eller andre begrensninger for bruk av symboler, Bruk av Røde Kors-symbolet i denne sammenhengen er lovstridig³⁷.

I *Skulle bare ...* er det laget forsider av ulykken med på forsiden av Dagbladet og VG. Her har nok Veidekke bedt Dagbladet og VG om tillatelse til å bruke deres logoer og manipulere slik at det ser ut som disse avisene. På den annen side mangler disse forsidenes elementer av andre saker som begge aviser er kjent for å ha på sine forsider. De har veldig sjelden bare en sak på forsiden, logoene er plassert annerledes i virkelighet og det pleier å være mer «uro» med saker over logoene til avisene. Derigjennom signaliseres det at dette ikke er ekte avisoppslag. På den annen side viser de hvordan omdømmet til Veidekke kan svekkes ved at det skjer ulykker.

7.9 Tekst på skjerm

HMS-videoene bruker korte tekster med få ord, ofte bare overskrifter, og de har ikke gått i fella med å skrive det samme som fortellerstemmen leser (Taylor 22.04.18). I *Trygt hjem* brukes overskriftene for å flytte oss mellom steder i en historie (Bernard 2015:213) eller

³⁷ Bruken av det røde korset er regulert i Genève-konvensjonene, og en stat er forpliktet til å vedta nasjonal lovgivning for å beskytte det røde korset. Se <https://tidsskriftet.no/2003/04/rett-og-urett/rode-kors-emblemet-skal-ikke-misbrukes>

som informasjon og overskrift. Bruk av tekstene på denne måten gjør at flyten i videoen blir bedre, siden fortellerstemmen slipper å forklare hva som skjer. Teksten «Rekonstruksjon» oppe i venstre hjørne i *Trygt hjem* er tilstrekkelig, og plasseringen gir oss også at dette er det gitte, sånn det var (Kress & van Leeuwen 2006:197).

Når overskriften svever over skjermen ved de forskjellige spesialsekvensene, betyr det ikke så mye at intervjuobjektene begynner rett på temaet uten introduksjon om hva de skal snakke om. Vi får allikevel den informasjonen vi trenger ved kombinasjonen av tekst og tale. De blir uttrykt på i ulike modaliteter, men sammen taler de til våre sanseapparater på nye måter (Maagerø & Tønnesen 2014:22)

I *Veidekke* skal HMS-videoen nå frem til alle ansatte uavhengig av norskkunnskaper. De har allikevel flere steder valgt å skrive hele setninger nederst i bildet. Tekstene fungerer greit, men er ikke bærende for verken historien eller budskapet. Veidekke har ansatte og underentreprenører med forskjellige språk. Siden historien bærer seg uten teksten kunne denne vært droppet hvis man ville at alle skulle få med seg alt. De som ikke forstår det som skrives kan bli distraheret av dette.

I Informasjon til nytt personell på sokkelen brukes tekst på skjerm i hovedsak som overskrifter i innledningen til nye temaer. Et par steder benyttes tekst for å understøtte det som blir sagt, som «tavlenotater» for å understreke poenger.

7.10 Fortellerstemme

De to fortellerstemmene i *Informasjon på nytt personell på norsk sokkel* har østlandsdialekt, mens de fleste som jobber offshore er bosatt langs kysten fra Sørlandet til Nord-Norge. Den mannlige fortellerstemmen i *Trygt hjem – farlig fiskeryrke* snakker med sørvestlandsdialekt. Denne dialekten gir troverdighet til at han som snakker faktisk kjenner til forholdene om bord på en fiskebåt. Østlandsdialekten til de to andre virker ikke like genuin, og skaper avstand.

Mannsstemmen fra Sør-Vestlandet snakker rolig i et normalt toneleie, men tempoet er kanskje noe lavere enn ved vanlig tale. Jeg forbinder stemmen med nyheter, men først og fremst med en nyhetsreportasje, altså et redigert opptak, hvor journalisten har litt bedre tid til å planlegge og snakke fremfor en nyhetsoppleser som leser teksten fra en skjerm. Han er ikke helt over i den uformelle formen, for også han skal også gi viktig informasjon, men han bruker allikevel stemmen for å påvirke oss følelsesmessig.

I *Trygt hjem* ligger det bakgrunnsmusikk under fortellerstemmen, og denne er med på å få oss til å føle at det går unna, selv om stemmen er rolig. Intervjuobjektene har

forskjellige dialekter fra hele kysten, slik at de har dekket store geografiske områder og alle i målgruppen skal kjenne seg igjen, selv om det er hovedvekt på dialekter fra området mellom Trondheim og Haugesund. I transkriberingen ser jeg at de ikke følger de grammatiske reglene som man ville brukt når man skrev. De tar pauser, gjentar seg selv, snakker litt usammenhengende, toneleiet preges av det de forteller, men uansett forstår vi godt hva de vil kommunisere. Intervjuobjektene har en uformell distanse og snakker til oss som kollegaer (van Leeuwen 1999:131), og med dette oppnår de at vi hører på dem og ønsker å få med oss hva de sier til tross for ulike dialekter og usammenhengende setninger (Clark & Mayer 2011:184).

I *Informasjon på nytt personell på norsk sokkel* er det flere steder brukt personlig pronomen uten at setningen fremstår som uformell, og man har mislyktes med en mer uformell stil for å oppnå at mottakeren vil arbeide hardere for å forstå innholdet (Clark & Mayer 2011:184). Det er fullt mulig å lese en uformell tekst på en formell måte. Den formelle formen kan ha blitt valgt for at informasjonen skal fremstå som nøytral, faktabasert og vise en såkalt objektiv virkelighet, og for å unngå det Barthes kaller «grain of the voice» (van Leeuwen 1999:128.) Det vil si at stemmen i seg selv ikke skal påvirke lytteren følelsesmessig. Både kvinne- og mannsstemmen har den formen van Leeuwen kaller den formelle distanse (van Leeuwen 1999:131), men de har samtidig en form brukt blant nyhetsopplere, og som er mindre oppspilt og ansent enn vanlig i formell distanse (van Leeuwen 1999:100). Mannsstemmen er litt mere frempå, har raskere tempo og virker av og til noe heseblesende. Årsaken til det heseblesende inntrykket er at designeren som har lagt for liten pause mellom setningene under produksjonen. Jeg har erfart at det er tydelig hvilken type oppdrag den enkelte skuespillere er vant til å ha. Ved valg av ny fortellerstemme var de første stemmeprøvene fra en skuespiller som var vant til å lese korte, slagferdige reklametekster, ofte ganske påtrengende. Etter flere korrigeringer uten noe særlig forbedring ble han bedt om å lese som om han snakket til en kollega. Da ble resultatet vellykket, og vi valgte ham som vi var i ferd med å gi opp. Vårt mål var å oppnå det Clark og Mayer mener gir bedre læring, nemlig å lage en uformell konversasjon fremfor å legge opp til at seeren bare skal motta informasjon (Clark & Mayer 2011:184). I tillegg er det i denne videoen setninger som ikke er lette å lese, de mangler preposisjoner og flyter dårlig. Årsaken til dette er nok at manusforfatteren har mottatt skriftlige instruksjoner som man skal lage et manus ut av. Da har det lett for å snike seg inn setninger som fungerer greit skriftlig, men ikke høres bra ut når de leses høyt, som for eksempel strekpunkter.

7.11 Musikk og lydeffekter

Dramatiske sekvenser i *Skulle bare ...* og *Trygt hjem* er begge underbygget med musikk for å understreke dramatikken og forsterking av reallyder utover det som ville vært normalt i virkeligheten, som da rørene fra kranen er på vei ned mot bakken og når de treffer bakken. Denne effektlyden som er lagt på her øker følelsen av at noe farlig er i ferd med å skje uten at tilskueren ikke registrerer at man blir utsatt for slik lyd (Engelstad & Tønnessen 2011:107). Filmingen av rørenes fall krever endel plass for å droppe plastrørene slik at det ikke oppstår skader på noe annet enn rørene og sikring av filmpersonellet mot anleggsmaskiner o.l. Dette kan være vanskelig å gjennomføre når det er full aktivitet på byggeplassen. Denne sekvensen kan være filmet mens byggeplassen ellers var stengt. Man kan ha fått et ganske godt opptak av rørene som faller, men denne reallyden er nok ikke tilstrekkelig til å lage dramatisk og det er lagt ekstra lyd på etterpå. Når far har tatt det riktige valget og går rundt avsperringen, hører vi en motorlyd som ikke er med første gangen. Er antagelsen min om at filmingen av rørene skjer mens anleggsplassen ellers er stengt, riktig, så er også denne lyden lagt på i ettertid. Tidligere har jeg skrytt av hvor godt lydeffekter, musikk og bilder passer sammen i denne videoen.

I *Trygt hjem* har jeg mistanke om at musikken er kjøpt fra et lydbibliotek på nett hvor man kan få kjøpe alle typer musikk den følelsen eller sjangeren man ønsker, samt velge instrumenter. Musikken passer ganske bra, men ikke helt. Det er noen overganger og bråstopper som ikke ville vært der hvis musikken hadde vært skreddersydd. Men her kan jeg ta feil, årsaken til disse bruddene kan også ligge i at dette er en kortversjon av en lengre video, og klippene som er valgt gjør at musikken bare henger på og blir litt mindre sømløs.

7.12 Avslutning

Mine forskningsspørsmål om HMS-videoene var: Hvilke multimodale ressurser er brukt i videoene? Og hvordan er de multimodale ressursene brukt i videoene? Det har vært en utfordring å ikke tolke hvilket læringsutbytte enkeltscener eller bruk av ressurser har gitt, siden dette ikke var inkludert i forskningsspørsmålene mine. Gjennom drøftingen har jeg prøvd å forklare, gjennom det jeg har analysert, hva som er typisk i HMS-videoer. Jeg har også diskutert hvorfor de forskjellige løsningene er valgt og hvorfor resultatet er blitt som det er blitt.

8 Opplæring på nett i nær fremtid

I denne oppgave har jeg vist hvilke ressurser som er brukt i HMS-videoer, og drøftet hvordan og hvorfor ressursene er brukt. De HMS-videoene jeg har analysert er nå noen år gamle, men i 2010 var *Informasjon til nytt personell på sokkelen* ganske moderne med sin 3D-grafikk. Rent teknisk har det kommet mange nye muligheter inne 3D siden da, men til tross for flere tekniske muligheter og bedre grafikk, er det ikke sikkert at denne videoen skiller seg innholdsmessig fra dagens produksjoner.

Bruken av e-læring er økende. Tall fra USA viser at i 2001 foregikk 11% av opplæringen i arbeidslivet via e-læring. I 2006 hadde dette økt til 29 % og til 36,5 % i 2010 (Clark & Mayer 2011:14). Hvor stor prosent av opplæringen i arbeidslivet i Norge som forgår via e-læring har jeg ikke tall for, men vi har samme trend som USA, det er økende.

Denne oppgaven har strekt seg litt ut i tid mens jeg har skrevet den, og i denne tiden har det skjedd en rivende utvikling innen e-læring. Siden 2016 har de teknologiske mulighetene innen 3D og Virtual Realty (VR) hatt en formidabel vekst. I en nettartikkel i februar på NRK³⁸ skrives det om en stor dansk entreprenør som har halvert antall ulykker ved bruk av et dataspill som simulerer farlige situasjoner på en byggeplass. *Teknisk ukeblad* skriver om skipsinspektører som får opplæring i 3D simuleringsverktøy som gjør at de sparer seks måneder opplæring og gir studentene langt mer innsikt i mulige feil enn andre inspektører får i sin opplæring³⁹.

Nå er ikke VR helt uproblematisk da en del personer reagerer med kvalme (bilsyke) ved bruk av VR. Men *TEK.NO*⁴⁰ skriver at Stanford-forskere mener at de nå har en løsning på problemet slik at alle kan bruke VR uten ubehag.

Bruk av spillmotorer (programvaren i dataspill) og VR til opplæring er fortsatt bare i en startfase. Alle artiklene jeg har henvist til er fra 2018. Med det tempoet utviklingen går, er det umulig å si så mye om hvor vi vil være om 1, 2 eller 5 år, om noe har overtatt helt eller om vi har film, fotografier (stillbilder), 2D-grafikk, 3D-grafikk og VR om hverandre.

Man er opptatt av at spill skal gjøre det mer moro å lære. Maagerø & Tønnesen sier at estetisk sett kan vi da si at dataspill tilbyr sine brukere en posisjon å oppleve spillet fra som kan være (mer eller mindre) overbevisende i sin audiovisuelle framstilling av

³⁸ <https://www.nrk.no/buskerud/spillet-som-kan-redde-liv-1.13902352>

³⁹ <https://www.tu.no/artikler/industri-sparer-maneder-med-3d-simulering/251693>

⁴⁰ <https://www.tek.no/artikler/slik-skal-forskere-fjerne-den-plagsomme-vr-kvalmen/376613>

rommet, mens handlingsalternativene som får konsekvenser for spillets videre gang, må tolkes og utføres ut fra en ganske abstrakt prosess i to trinn. Den estetiske opplevelsen av å gå inn som aktiv sansende deltaker i spillet, er dermed avhengig av spillere som er dus med de abstrakte valgene på tastaturet, slik at de kan omsette dem til bevegelsene og handlingene i rommet som kommer fram på skjermen. Aktive spillere kan da også vurdere disse to sidene ved spillet uavhengig av hverandre. De kan for eksempel si at grafikken er fantastisk, men spillet som spill er kjedelig (Maagerø & Tønnesen 2014:103). Dette er et viktig punkt. Selv om de tekniske mulighetene innenfor film, grafikk (2D og 3D), Virtual Reality (VR), musikk og lydeffekter bare blir mer og mer fantastiske, er det bruken av de forskjellige ressursene på en fornuftig måte som skaper en meningsbærende enhet. Man kommer ikke bort fra å se på hvilke ressurser som brukes og hvordan man bruker dem for å lage god opplæring. Det vil fortsatt være viktig med godt valg av grafikk i forhold til tekst.

Jeg har i det siste jobbet parallelt med kurs i 3D og kurs med kun fotografier og tekst på skjerm, og har gjort meg noen refleksjoner om dette. Spørsmålet er: Hva mister man når figurer og animasjoner overtar for film og fotografier av levende mennesker innen HMS? Mange virksomheter benytter seg av e-læring for gjennomgang av instruksjoner både for egne ansatte og eksternt innleid personell. I tillegg til en del praktiske opplysninger om rutiner o.l. er det gjennomgående budskapet at man heller skal spørre en gang for mye enn en gang for lite. Rent statistisk er innleid personell mer utsatt for skader enn faste ansatte. I de interne e-læringskursene tas det bilder av miljøene man skal jobbe i og av egne ansatte som snakker sammen eller snakker med innleide. Det brukes av naturlige årsaker bilder som fremstiller virksomheten og de ansatte på en god måte. Menneskene her ser ut til å være hyggelige personer, noen man faktisk kunne ta kontakt med hvis man lurte på noe. Bildene i seg selv kan være med på å nå frem med budskapet om å heller spørre for mye enn for lite og gi kunnskap om hvordan det ser ut på arbeidstedet i virkeligheten. Ved bruk av figurer mister man visualiseringen av at det er hyggelige mennesker som jobber i virksomheten. En figur kan være hyggelig nok, men du møter ikke ham eller henne i kantinen.

Det ville vært interessant om det kom forskning på om det er forskjell på opplæring som viser mennesker og opplæring som bruker figurer, og om dette har noen virkning på hvordan tilskueren føler at budskapet i HMS-videoen gjelder ham eller henne.

Det kommer til å komme mange muligheter for maskinlesing og taleroboter som kan herme etter menneskelig tale så vi nesten ikke hører forskjell. Algoritmene blir bare

bedre og bedre, men alle mennesker har en unik stemme, og det er ikke sikkert maskinlesingen klarer å overbevise oss, men det kan hende jeg tar feil. Jeg kom over noen passende ord i den forbindelse fra Eides språksjov som jeg syns oppsummerer det hele godt:

Gymnaset eg en gong gjekk på, sendte nyleg ut eit rop om hjelp. Dei trong stemma mi, ville bruke henne i den nye heisen på skulen. Teksten og stemma frå heisleverandøren var ikkje leveleg. Eg forstod med ein gong kva dei sleit med. En stemme som berre ikkje stemmer. Ikkje berre i heisen. På flyplassen, på stasjonen, i toget og på jobben. Dei kan t.d. erstatte vaktmeisteren, som hadde ansvar for brannøvingane. Han stod med stoppeklokka og lét oss fryse litt før han på kav bergensk sa at me kunne gå inn og jobbe att. Om me hugsar kva det var. I dag er han erstatta av ei stemme over høgtalaranlegget: «Den varslede brannalarmsituasjonen er under kontroll. Faren er over. Normaltilstand er opprettet. Vi beklager det inntrufne og ønsker alle velkommen inn igjen.» Ei totalt sjellaus standardstemme, som seier ein så upersonleg tekst at den som høyrer, ikkje kjenner seg snakka til, men trakka på. Ei innspelt stemma som kan bli seld til alle bygg i heile landet, og få dei som høyrer, til å kjenne seg like lite heime over hele landet. Ei stemme som skal snakke til alle, og difor ikkje snakkar til nokon (Eides språksjov⁴¹, Sesong 2 episode 6. Feb 2018 under punkt 6. *Til ettertanke*, fortalt av Linda Eide).

Den største utfordringen kan faktisk være å gjøre en stemme «menneskelig»? Vi erfarer på buss og trikk at stemmen legger trykk på både første og andre stavelse, mens normal tale har trykk på første ledd. For eksempel leses Bakkenteigen som Bakken teigen. Det er interessant at dette ennå ikke er løst rent teknisk. En annen utfordring er den lokale uttalen av stedsnavn, som Jareteigen, som av de utenbys fra omtales med både tydelig første e og g, men på Vestfoldialekt sies Jarstein. Over i HMS-videoer kan dette gi seg utslag i at faguttrykk blir uttalt feil, og det er min erfaring at dette legges det veldig godt merke til.

Feltet om opplæring på nett er ikke helt nytt, men i rivende utvikling. Det blir spennende å se fremover hva som utvikles og lese nye forskningsstudier. I 1996 skrev jeg en mellomfagsoppgave om mobiltelefon og tilgjengelighet. Lite ante jeg om hva fremtiden skulle bringe på den fronten. Jeg føler at jeg er i samme situasjon på feltet om opplæring på nett.

Gjennom arbeidet med denne oppgaven har jeg vært frustrert og oppgitt over egen tekst og produksjon av e-læring som jeg har vært med på å levere. Jeg har lært av denne oppgaven at man alltid bør stille spørsmål om hva man ønsker å oppnå med den enkelte ressurs. Man bør også spørre om hvordan ressursene sammen vil øke meningstettheten

⁴¹ <https://tv.nrk.no/serie/eides-spraaksjov#t=26m27s>

og gi tilskueren ytterligere forståelse. Jeg håper andre kan ha nytte av oppgaven, om ikke annet som et startpunkt for ytterligere studier av teori og analyse av andre HMS-videoer eller andre e-læringskurs

Referanser/litteraturliste

- Arbeidsmiljøloven (AML) Lovdata 2006 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62>
- Baldry A. og Thibault P. (2006) *Multimodal Transcription and Text Analysis. A multimedia toolkit and coursebook with associated on-line course*. London, Equinox Publishing Ltd 2010 ISBN 1-904768-07-5
- Bernard, S. C. (2015) *Documentary Storytelling*. Taylor and Francis, London ISBN 9781135015817
- Brinch S. (2003) *Anslagetts blikkfang: En studie I fjernsynsvignettenes visuelle utsmykning i Gjelsvik A. og Iversen G. Blikkfang. Fjernsyn, form og estetikk*. Oslo, Universitetsforlaget ISBN 9788215003924
- Clark R.C and Mayer R.E.. (2011) *E-learning and the Science of Instruction. Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning*. San Francisco, Pfeiffer ISBN 978-0-470-87430-1
- Engelstad A. og Tønnessen E. S. (2011) *Film – en innføring*. Oslo, Cappelen Damm akademisk ISBN 9788202291167.
- Eriksen, G. (2000) *Fortellerteknikk og dramaturgi for film og fjernsyn*. Oslo, Vett & Viten ISBN 9788241200113
- Glover, K.L (2009) *Connections: Making sense of the world around us (the use of music in documentary films)*. Master of fine arts Montana State University
- Hausken, Liv (1999) *Medier – tekstteori og tekstanalyse, kap. 9 Dokumentarfilm.*, Larsen Peter (redaktør), Fagbokforlaget, Bergen ISBN 9788245005929
- Internkontrollforskriften, Lovdata 1997 <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-12-06-1127>

- Jankens, E. (11.02.2015) 1920,s Footage Of Babe Ruth, Ty Cobb Emerges As An instructional-Video <http://detroit.cbslocal.com/2015/02/11/1920s-footage-of-babe-ruth-ty-cobb-emerges-as-an-instructional-video/> (21.05.2018)
- Kress, G og Van Leeuwen, T (2006) *Reading Images, The grammar of Visual Design*, Oxford, Routledge ISBN 978-0-415-31915-7
- Kriwaczek, P. (1997) *Documentary for the Small Screen*, kap.8 The Frame, New York, Routledge. WEB ISBN-13:978-1-136-04489-2 Hentet fra Safari via Oria http://ezproxy2.usn.no:3439/book/video/9781136044892/section-c-building-the-form/20_chapter08_xhtml#X2ludGVybmFsX0h0bWxWaWV3P3htbGlkPTk3ODExMzYwNDQ4OTIIMkZjaDhfOV9odG1sJnF1ZXJ5PQ==
- Link, S. (2009) *Sound and Music in Film and Visual Media, A Critical Overview, kap 9 Leitmotif*. Red. Graeme Harper, Ruth Doughty, Jochen Eisentraut, New York, Continuum. ISBN 978-0-8264-5824-7
- Lippman, P. C. (2010) *Evidence-based design of Elementary and Secondary Schools* (s. 103), New Jersey, John Wiley & sons Inc. ISBN 978-0470-28910-5
- Maagerø E. og Tønnesen E. S. (2014) *Multimodal tekstkompetanse*. Kristiansand, Portal Akademisk (kap. 1-6. 127 sider) ISBN 978-82-8314-013-2
- Nichols, Bill (2010) *Introduction to Documentary*. Indiana, Indiana University Press ISBN 978-0-253-22260-2
- Parker P. og Sider L. (2005) *ROM for lyd. The School of sound*, oversatt samtale av Mediepedagogene nr. 3-4 2005 http://www.mediepedagogene.no/wp-content/uploads/Parker_Sider_Lyd-i-filmmanus.pdf
- Postholm, M. B (2011) *Læreren med forskerblikk*, Oslo, Høyskoleforlaget (kap 10, 10 sider) ISBN 978-82-7634-761-6

Ruud, E. (2005) *Lydlandskap, om bruk og misbruk av musikk*, Bergen, Fagbokforlaget.
ISBN: 82-450-0245-3

Selander, S. og Kress, G. (2010) *Design för lärande, ett multimodalt perspektiv*. Finland,
Norstedts. ISBN: 978-91-1-302295-6

Stugu, O.S. (2008) *Historie i bruk*, Oslo, Samlaget ISBN 978-82-521-7214-0

Taylor M. (publiseringsdato ikke synlig, men første kommentar til bloggen var 27.10.14)
E-Learnig Heroes *Redundancy Principle: Should You Duplicate Narrated Text
On-Screen?* Hentet fra <https://community.articulate.com/articles/redundancy-principle-should-you-duplicate-narrated-text-on-screen> (22.04.18).

Van Leeuwen, T (2011) *The language of colour, an introduction*, Oxford, Routledge
ISBN 978-0-415-49537-0

Van Leeuwen, T (1999) *Speech, music, sound*, London, Macmillian ISBN 978-0-333-
64289-4

Biblioteker på nett for lyd og fortellerstemmer

Voiceover <http://www.voiceovers.no/> eksempler på fortellerstemmer og forskjellige
sjanger for de forskjellige stemmene.

TV/film musikk: Artlist.io <https://artlist.io/>

Eksempler på vignetter fra 90-tallet

The pretender intro https://www.youtube.com/watch?v=iI9C-zMwWZE&list=PLhSu_1-VwiYyCURAD0zBfUGv_hvzj-Z8_&index=7

Offshore intro <https://www.youtube.com/watch?v=oJ6YHXNMtyA>

Artikler om fremtidens opplæring på nett

3D HMS hos Rambøl/Statbygg fra Danmark <https://www.nrk.no/buskerud/spillet-som-kan-redde-liv-1.13902352>

<https://www.tu.no/artikler/industri-sparer-maneder-med-3d-simulering/251693>

<https://www.tu.no/artikler/her-er-teknologiene-som-forandrer-utdanning-for-alltid/396772>

<https://www.tek.no/artikler/slik-skal-forskere-fjerne-den-plagsomme-vr-kvalmen/376613>

Vedlegg

Vedleggene er lastet opp som Ekstramateriale i Wiseflow slik at selve Masteroppgaven ikke ble for tung å laste opp.

Vedlegg 1: Transkripsjon av Informasjon til nytt personell på sokkelen

Vedlegg 2: Tegning av tidslinje for Informasjon til nytt personell på sokkelen

Vedlegg 3: Logg for fortellerstemmer og lydlandskap Informasjon til nytt personell på sokkelen

Vedlegg 4: Transkripsjon av Skulle bare ...

Vedlegg 5: Tegning av dramaturgi for Skulle bare ...

Vedlegg 6: Transkripsjon av Trygt hjem – farlig fiskeryrke

Vedlegg 7: Tegning av tidslinje og musikk for Trygt hjem – farlig fiskeryrke

Produsert i 2010 for Oljeindustriens Landsforening OLF, (nå Norsk olje og gass), av Mintra AS

Analyseskjema for HMS-opplæring på nett.

HMS-opplæringens tittel: Informasjon til nytt personell på sokkelen

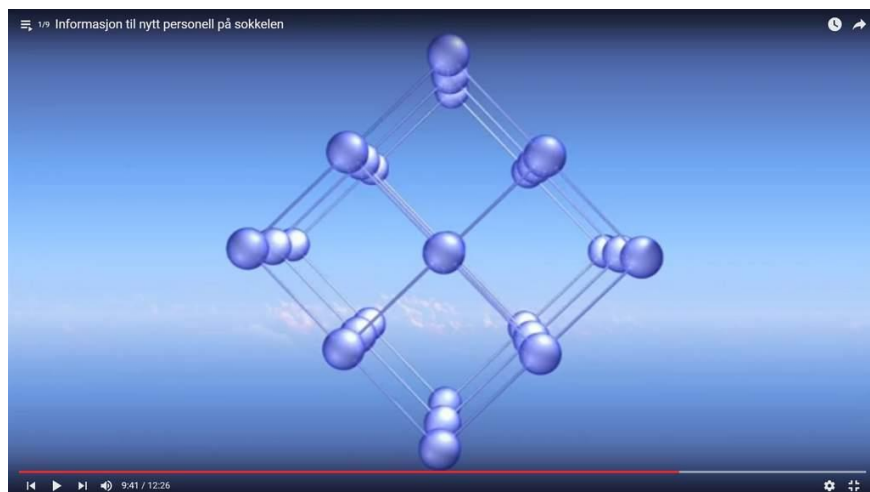
Virksomhet: Norsk olje og gass (tidligere Oljeindustriens Landsforening, OLF). En interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for oljeselskaper og leverandørbedrifter knyttet til oljevirksomheten på norsk kontinentalsokkel. Norsk olje og gass arbeider for å videreutvikle en konkurransedyktig olje- og gassindustri i Norge. (hentet fra wikipedia https://no.wikipedia.org/wiki/Norsk_olje_og_gass)

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=CR0WifKeXQs>

Produsert av: Mintra film

Jeg må huske på å avdekke alle metaforer som blir brukt.

Noen mye brukte grafiske elementer i videoen

Bilde 1 Horisonten med et gitter med blå kuler i hvert krysningspunkt, en kulekule

Produsert i 2010 for Oljeindustriens Landsforening OLF, (nå Norsk olje og gass), av Mintra AS

Fortellerstemmer, 2 stk:

Generelt om fortellerstemmer i HMS-videoen. Det veksler mellom en kvinne og en mannsstemme, begge med østlandsdialekt. For å spare plass i tabellen er kolonnen for fortellerstemmen bare markert med Kvinne eller Mann. Intonasjonen i fortellerstemmen til dem begge er lik gjennom kurset.

Tekst på skjerm er gjennomgående hvit, med fonten Det brukes i hovedsak to skriftstørrelser som er brukt og jeg skiller dem med å kalle dem Overskrift og normal (ref. hva Microsoft bruker i sitt program Word).

Alle overskrifter starter med stor bokstav og all tekst er gjennomgående uten bruk av punktum. Den hvite teksten ligger er plassert på det mørkeste blåe av himmel/hav-bakgrunnen som går igjen gjennom hele kurset. Jeg skriver ikke i tabellen at teksten er hvit for det er den nesten alltid, med to unntak for normal tekst er blå. Hvor teksten er delt, plassert til høyre eller venstre i bildet og om den skiller seg ut på en annen måte beskriver jeg det. Det normale er en setning, ca. midt i bildet vertikalt og plassert midt i bildets høyre halvdel.

Skrift på prosedyrer o.l. som brukes underveis vil bli kommentert i forbindelse med dette.

Dame

Velkommen til denne informasjonsfilmen som vil gi deg generell innføring om sikkerhet på sokkelen. Vi ønsker med dette å bidra til å skape positive holdninger til sikker adferd. Vårt mål er ingen skade på helse, ingen skader på miljø, sikker arbeidsplass. Etter informasjon og kjentmansrunde skal du vite hvilke holdninger til HMS som forventes av deg. Du skal også kjenne til hvordan du bruker prosedyrer og retningslinjer i utførelsen av arbeidet ditt.

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
0:00				Blå kuler som kommer inn fra sidene og innover i bildet hvor det vises en himmel med godværsstyer. «Mot deg kommer hvite nesten gjennomsiktige skyer som springer ut av punktet hvor kulene ender og de går ut til sidene i skjermen.		Kulene forsvinner mot horisonten der luft og hav kommer sammen. Perspektiv som å sitte i cockpiten på et fly eller helikopter	Nyhetsmusikk, lignende NRK/CNN nyheters vignett, hvor man også hører noe som kan minne om «morsesignaler». Heretter benevnt som Nyhetsvignett i resten av transkriberingen.
0:17	BS			Et gitter med blå kuler i hvert krysningspunkt, dvs. 21 kuler kommer fra horisonten og mot seeren. De er en slags kulekub. Vi er fortsatt i luften.			Nyhetsvignett
0:20				Kulekuben er plassert til venstre i skjermen og det kommer opp en tekst som ser ut til å springe ut fra en sol.	Introduksjon til nytt personell ombord	Setningen deles i to	Nyhetsvignett
	Velkommen						
0:21		Velkommen til denne informasjonsfilmen som vil gi deg generell innføring om sikkerhet på sokkelen.	Kvinne	Kulekuben er plassert til venstre i skjermen og det kommer opp en tekst som ser ut til å springe ut fra en sol.	Introduksjon til nytt personell ombord	Samme tekst blir stående.	Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
0:28		Vi ønsker med dette å bidra til å skape positive holdninger til sikker adferd.	Kvinne	Det kommer opp en hvit transparent bue fra bunnen av skjermen som går opp på siden av kulekuben. Teksten forsvinner og buen snor seg bak kulekuben og roterer det mot venstre før buen kommer foran kulekuben og ut i himmelen og ender i en svak sol.			
0:34	BS	Vårt mål er ingen skade på helse, ingen skader på miljø, sikker arbeidsplass	Kvinne	Kulekuben står som i forrige bilde. Tekst på skjerm starter der buen stoppet i solen. Solen blir borte.	HMS mål og policy <ul style="list-style-type: none"> - Ingen skade på helse - Ingen skade på miljø - Sikker arbeidsplass 	Overskriften er i hvit som tidligere. Strekpunktene er i mørkere blå enn horisonten i blått og mindre skrift.	
0:39		Etter informasjon og kjentmansrunde skal du vite hvilke holdninger til HMS som forventes av deg	Kvinne	Den transparente buen forsvinner og to buer dukker og lager en sirkel i perspektiv bak teksten			
0:46		Du skal også kjenne til hvordan du bruker prosedyrer og retningslinjer i	Kvinne	Teksten til høyre forsvinner og det roterer ut et hvit hefte med en innholdsfortegnelse på			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
		utførelsen av arbeidet ditt.		fronten fra midten av kuben, som fortsatt står til venstre, og blir stående til høyre.			
0.53	BS			Heftet roterer tilbake der det kom fra. Kulekuben roterer mot seeren og kommer så nær at vi bare ser tre av dem, men gjenskinn av de andre i kulene. Kulekuben ligger nå til høyre i skjermen.			Nyhetsvignett
	Prosedyrer						
0.57		Prosedyrer er utarbeidet for å ivareta sikkerheten på sokkelen	Mann	Prosedyreheftet dukker opp i kulekuben nærmest seeren.	Prosedyrer	Hvit tekst mot den blå kulen til høyre i kulen.	Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over
1:02	BS	De er laget for at ingen skal skade verken seg selv, kolleger, miljø eller materiell.	Mann	Prosedyreheftet svever ut av kulekuben mot venstre og blir hengende der. Inn i kulen, som om den er åpnet for oss, ser vi to figurer i orange kjeledresser og hjelm en med grønn og en med rød med sorte halvkuler over ørene (skal illustrere øreklokker), stå bak en rørskjøtt i blankt metall med et skilt på seg.			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
1:08		Prosedyrer kan sammenlignes med trafikkregler eller kjørerregler. For å unngå uønskede hendelser er det viktig at alle kjenner til og respekterer kjørerreglene.	Mann	Det dukker opp et trafikklys mellom prosedyreheftet og kulen med figurene inni. Rødt, gult og grønt skifter på å «lyse»			
1:18		Forståelse av forkjørsvai, vikeplikt og full stopp er minst like viktig på sokkelen som i trafikken på land.	Mann	Figurene i kulen rører litt på seg. Trafikklyset forsvinner og erstattes av et forkjørsvaiskilt. Vikepliktskilt og full stopp skilt.		Skiltene dukker opp etter hvert som de leses opp.	
1:25		Arbeidet med å lage gode og sikre prosedyrer er en kontinuerlig prosess.	Mann	Skiltene svever bakover i bildet og inni Prosedyreheftet			
1:29		Nye erfaringer og ny teknologi bidrar til å gjøre prosedyrene sikrere og mer effektive.	Mann	Prosedyreheftet roterer fremover i bildet og lander halvveis foran figurene i kulen og dekker rørskjøten. Den markeres med en gul ramme som stråler rundt prosedyreheftet. Rammen blir borte			
1:36	BS			Det panoreres tilbake til Kulekuben er plassert til venstre i skjermen og det	Organisering av arbeid	Skriften er i hvit med	Nyhetsvignett

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				kommer opp en tekst til høyre.		samme font som tidligere	
	Organisering						
1:39		La oss se nærmere på hvordan arbeidet med sikkerhet er organisert på en installasjon	Kvinne		Organisering av arbeid		Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over
1:44				Kulekuben roterer fremover i bildet, det zoomes inn å en kule som nå dekker 2:5 av skjermen			
1:46				Kulen åpnes og vi kikker inn på to figurer som sitter på kontorstoler med ryggen mot oss foran mange skjermer (skal forestille kontrollrom) Figurene har orange bukser med hvite felt rundt benet midt på leggen (skal forestille refleksbånd). Den til høyre har blå genser og brunt hår og den andre har grønn genser og har kobberrødt hår (Når de har på seg «sivile» overdeler så er			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				dette med på å hjelpe til med å forstå at de er innendørs. Utendørs må man ha på seg orange klær (synlighet), men dette er bakgrunnskunnskap som jeg har og som de som er i målgruppen for videoen kanskje ikke har.			
1:47	BS	På alle installasjoner finnes et sentralt kontrollrom.	Mann	Figur med blå overdel snur seg mot ham i grønt som løfter armen for å peke. (Animerer at de kommuniserer)			
1:49		Sentralt kontrollrom er selve hjernen.	Mann	Figur med grønn overdel lener seg tilbake i stolen og ser på figuren med blå overdel før han igjen setter seg opp og vrir hodet mot høyre for å se opp på en skjerm. Det er vinkelen på bakhodet som angir at han ser på skjermen, vi ser ikke øynene.			
1:52		Her blir operasjoner koordinert og viktige beslutninger tatt.	Mann	Figurene vrir seg mot hverandre og vi ser dem i profil før de igjen vender seg mot skjermen og figuren med grønn			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				overdel peker på skjermen			
				Det panoreres ut fra kuben og den blir stående midt i skjermbildet på høykant «balanserende» på en kule.			
1:58		Ledelsen har oversikt og organiserer alt arbeid, slik at sikkerheten i de forskjellige jobbene ivaretas.	Mann	En orange prikk blir synlig i midt i de 9 kulene i front på kuben. De orange prikkende går over i figurer (helt like) i orange klær med grønn hjelm med armene 45 grader ut fra kroppen. Figurene kuttet ved knærne. De orange klærne har hvite felt rundt midt på overarmen. Figurene roterer rundt sin egen akse inne i hver kule 4 ganger før de blir stående stille med fronten mot oss.			
2:04		Ledelsen er også ansvarlig for at forskjellige prosedyrer er oppdatert og	Mann	Figurene «henter» et hvit «ark» ut fra et sted i kulen som vi ikke ser, dette lys opp og havner i figurenes bøyde			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
		tilgjengelig for mannskapet.		høyre arm som om det leses.			
	AT/SJA						
20:10		De fleste oppgavene på installasjonen krever en arbeidstillatelse	Mann	Hvis man godtar det optiske bedraget svever det 9 «ark» ut fra de 9 «arkene» figurene holder, disse blir sablet som 3x3 ark til venstre i bildet med påskriften AT i blå bokstaver. Figurenes ark blir stående igjen hos figurene også.			
2:15		Uansett arbeidsoppgave, vil det du gjør vil det involvere og ha konsekvenser for andre.	Mann	AT- arkene svever tilbake til hver sin figur og idet AT-arket treffer arket i de enkelte 9 figurens hånd lyser det opp gult før figurene rotere 90 grader til venstre, hånden med arket rettes ut nedover og figurene begynner å gå på stedet hvil, helt i takt, identisk.			
2:21		AT ivaretar sikkerhet for deg og andre kollegaer.	Mann	Et ark med ark dukker opp i venstre side med påskriften AT i blå bokstaver mens figurene fortsetter å gå på stedet hvil i kulene sine			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
2:26		En av de viktigste prosedyrene på sokkelen er SJA, sikker jobb analyse. (her er sja en prosedyre og i neste setning er det et verktøy).	Mann	Kulene lukkes og kulekuben blir stående midt i skjermbildet på høykant «balanserende» på en kule igjen. Kulekuben roterer så den har 9 kuler ned og i perspektiv så vi ser alle 27 kulene i kulekubens nettverk. Et ark dukker roterende opp i høyre side med påskriften SJA i blå skrift.			
2:30	BS	Det er et verktøy som brukes før jobber med mulighet for fare. Alle som er involvert i jobben samles for å få informasjon om hva de involverte skal gjøre og samtidig prøve å finne ut om det er faremomenter som ingen har tenkt på. Her er det viktig at ingen spørsmål blir stående ubesvart. Husk at ingen spørsmål er for dumme i denne sammenhengen.	Mann	Arket med SJA blir stående, men det zoomes inn i en kule som deker 2/3 av skjermen. Kulen åpnes og vi ser inn i et møterom med 3 figurer i orange kjeledress uten hjelm og med forskjellige frisyrer sittende ved et møtebord. Alle har et ark foran seg og en kopp. Koppene er forskjellig plassert i forhold til arkene. De tre sittende figurene har hodet vendt innover i bildet mot en stående figur med langt			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				<p>lyst hår også kledd i samme kjeledress og med armene 45 grader ut fra kroppen. Figuren står delvis foran et rektangel med avkuttete hjørner. Dette skal illustrere en smartskjerm/whiteboard eller lignende. Inne i smartskjermen vises det et rør med en rørskjøt med 90 graders bøy nedover i hver ende. Figuren som står snur seg til å fra tilhørerne samtidig som det ser ut som vedkommende peker på noe på skjermen, figurenes animering gjør så det ser ut som de kommuniserer og en av figurene som sitter drikker kaffe 2 ganger.</p>			
2:53		Egen opplæring i AT og SJA vil bli gitt før arbeidet blir igangsatt.	Mann	Røret på smartskjermen byttes ut med tekst i blått. AT og SJA under hverandre.			
2:56		Potensielle farlige situasjoner kan bli	Mann	Det panoreres ut og den luftige kuben kommer på			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
		eliminert med arbeidstillatelser og SJA.		høykant midt i bildet. Arket med SJA som har stått fasten en stund på høyre side er fortsatt der og det dukker opp et tilsvarende ark med AT på venstre side.			
		Ved hjelp av disse systemene kan du være trygg på at jobben du skal gjøre ikke kommer i konflikt med andre oppgaver på installasjonen.	Mann	Kulene i kuben vokser til nesten 3 dobbel størrelse uten at kubens forandrer seg. Arkene blir stående. Slyngen kommer inn og danner et bånd rundt kubens. Se 9 kulene får i tillegg en hvit sirkel i ytterkant som beveger seg litt opp og ned i forhold til kulene som blir stående.			
3:08		Men husk det er du som er ansvarlig for at jobben blir utført sikkert.	Mann	En orange prikk blir synlig i midt i de 9 kulene i front på kubens. De orange prikkende går over i figurer (helt like) i orange klær med grønn hjelm med armene 45 grader ut fra kroppen. Figurene kuttet ved knærne. De orange klærne har hvite felt rundt midt på			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				overarmen. Figurene starter med ryggen mot oss og roterer 180 grader og blir vendt mot oss.			
				Kuben roterer mot oss, arkene forsvinner roterende ut av skjermbildet. En kule dekker ca. 50 prosent av skjermen. Vi ser fortsatt to andre kuler i bakgrunnen			
	Verneombud						
3:15	BS	Verneombud har oppgaver i forhold til sikkerhets- og arbeidsmiljøarbeidet		Kulen åpnes og vi ser inn på en gående figur (dame) i orange klær og rød hjelm og øreklokker.			
3:20		De har som oppgave å passe på at arbeidsoppgaver foregår sikkert og uten fare for personell eller materiell.	Mann	Figur med rød hjelm møter en gående figur med grønn hjelm. Figur med grønn hjelm snus 90 grader mot venstre og da mot figur med rød hjelm. Figur med grønn hjelm peker mot der han kom fra og det vises en snakkeboble som «tilhører» ham. I snakkebobles vises det kort etter en koksgrå dam			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
3:28		Alle som jobber på en installasjon har ansvar og oppgave i å bidra til økt sikkerhet.	Mann	Figur med grønn hjelm snur 90 grader igjen og går sammen med figur med rød hjelm tilbake der han kom fra.			
3:33		Derfor skal alle uønskede hendelser rapporteres.	Mann	Figurene stopper ved en dam og et rør som kommer fra et eller annet sted inne i kulen.			
3:36		Rapportering av ulykker og hendelser er en vesentlig del av arbeidet med å forbedre arbeidsrutiner og prosedyrer slik at vi unngår lignende hendelser i fremtiden.	Mann	Figur med rød hjelm snur seg 90 grader mot figur med grønn hjelm, som blir stående med fronten mot oss. Samtidig som figuren får et ark i vestre hånd og begynner å skrive med høyre på dette. Arket svever fra hånden til figur med blå hjelm og dekker figuren nesten helt og litt av den andre. På arket står det Rapport i grått og den har en gul sol uten solen midt på			
	Oppsummering						
3:49	BS	Dette er de store linjene for hvordan arbeidet er organisert på installasjonen.	Kvinne	Kulen lukkes og kuben roterer bakover i bildet til den ender midt i bildet med 9 kuler ned og			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				perspektiv til venstre dekker ca 1/3 del.			
	Sikkerhet ivaretatt			Kuben står med 9 kuler ned og perspektiv til venstre.	Sikkerhet ivaretatt	Plassert midt i høyre halvdel av bildet.	Nyhetsvignett
3:55		Det er også utarbeidet instruksjoner og retningslinjer som gjelder deg personlig.	Kvinne	Kuben står med 9 kuler ned og perspektiv til venstre. Kuben forsvinner roterende innover i bildet og forsvinner som i en prikk i horisonten, flere skyformasjoner til venstre i bildet.	Sikkerhet ivaretatt	Plassert midt i høyre halvdel av bildet.	Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over
4:02	BS	På installasjonen får du en personlig sikkerhetshåndbok som inneholder de mest generelle instruksene og retningslinjene for sikkerhet på installasjonen. Vi skal se på noen av dem her.	Mann	En sort liten prikk utvikler seg til et grått helikopterdekk. Men det zoomes innover på helikopterdekket faller figur med rød hjelm og figur med grønn hjelm kontrollert ned fra luften og står støtt på H på helikopter dekket. Med armene 45 grader ut fra kroppen. Figurene strekker seg oppover for å ta imot hvite ark som kommer fra himmelen. De ser på arkene. En blå litt blurry stripe følger			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				med ned fra himmelen og går litt opp og ned midt i bildet før den forsvinner. Figurene ser på hverandre etter å ha sett på arkene.			
4:10	BS	Om noen faller i vannet eller du oppdager brann eller gass roper du brann eller gass eller mann over bord.	Mann	Bildet tømmes utenom bakgrunnen. En figur tegnet som nesten et ordentlig menneske viser seg i halvnært vendt mot oss og dekker 1/3 av skjermen. Mange detaljer på figuren: Hjelm med festede øreklokker, øreklokker på orange kjeldress med grå striper på armer og skuldre (som skal indikere refleks). Blå skjorte og litt av en rød t-shirt. Sammenrullede ark stikker opp av brystlommen, penn stikker opp i egen lomme for penn på brystlommen og en penni i egen lomme på venstre overarm (begge til venstre) Logo på leverandør (Weenas)	"Brann" "Gass" "Mann over bord"	Mindre font enn det som brukes i «overskriftene».	

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				<p>vises på klaffen til brystlommen på høyre side. Radio mikrofon henger i kjeledress åpningen og en sort stropp går fra halsens høyre side og tvers over brystet ned mot venstre. Blå blurry stripe går 2/6 deler ned på skjermen og det er et lyst felt ute på siden midt på denne, skal kanskje vise solen og at den blå stripen som også ligger over figuren er horisonten.</p> <p>Figuren åpner munnen viser tenner både oppe og nede, ser forskrekket ut. Ved mann over bord faller det en roterende figur med grønn hjelm fra toppen av bildet, sprellende.</p>			
4:20		Så ringer du nødnummer en en to. Nødnummeret finner du i sikkerhetshåndboka og på alarminstruksen.	Mann	<p>Figur lukker munn. Det dukker opp en telefon med utendørs værbeskyttelse i gult, et lite telefonhus. Symbolskilt i hvit, blått og med sort telefonrør</p>	112	Større font enn overskriftene	

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				samt et grønt skilt med hvit skrift: NØDMIKROFON, en femtagget stjerne og EMERGENCY PA som står på toppen av det gule telefonhuset. 112 kommer midt i bildet i tykk hvit skrift og en tykk hvit sirkel rundt som blir tynnere etter hvert			
	Alarmtyper						
4:26	BS	Den generelle alarmer signaliserer at noe har gått galt. Det kan være personskaade, gasslekkasje eller en annen hendelse som er klassifisert som mindre alvorlig.	Mann	Figur åpner munn litt. Blå blurry stripe går 2/6 deler ned på skjermen og det er et lyst felt ute på siden midt på denne, skal kanskje vise solen og at den blå stripen som også ligger over figuren er horisonten. Høytalersymbol med pulserende ringer som går fra små til store dukker opp i den blå horisontlinjen. Linjen varierer opp og ned ca. 1 cm litt sakte (som om innretningen ligger og duver i bølgene)			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
4:37		Dette er generell alarm	Mann	Høytalersymbol med pulserende ringer som går fra små til store. Et felt som viser lydsignalet som skjermbilde lydkurven til alarmsignalet kommer opp i øverstedel av skjermbildet og ligger også bak figuren i halvnært			Biip- Biip-Biip-Biip som brannalarm
4:44		Det betyr at du må ta deg frem til mønstringsstedet så raskt som mulig.	Mann	Lydkurven til alarmsignalet kommer opp i øverstedel av skjermbildet og ligger også bak figuren i halvnært åpner munnen og får det samme overaskede uttrykket			
4:49		Før du går til mønstringsstedet må du først sikre arbeidsstedet slik at ingen skader seg der.	Mann	Figuren blir dratt ned og ut av bildet. Ytterkant av et plattformdekk kommer inn fra høyre litt over halvveis av skjermen, ligger over lydkurven, en figur i orange med grønn hjelm sitter på huk, reiser seg, bøyer seg ned igjen og ser ut som den flytter			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				noe. og beveger seg før den reiser seg.			
4:53		Vær oppmerksom og lytt til instruksjoner over høyttalere dersom alarmer har gått.	Mann	Figuren reiser seg og springer mot høyre innover på plattformdekket. Lydkurven forsvinner.			
	Evakuering			Plattformdekket forsvinner ut til høyre figur i halvnært stiger opp fra nederst i skjermen.			
4:59		Det er forberedt evakueringsalarm.	Mann	Figur åpner munnen og ser redd ut, lydkurven er tilbake med en annen form på kurven. Høytersymbol er tilbake med enda hurtigere pulserende sirkler.			OUOUOUOU, ala politisirene
5:04		Det betyr at du skal forberede for evakuering av installasjonen (Er det du som skal evakuere alle, eller skal du bare evakuere deg selv, dette er vel strengt tatt det plattformsjefen skal gjøre).	Mann	Figuren blir dratt ned og ut av bildet.			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
5:08	BS	Følg skilting og gule striper direkte til din livbåt.	Mann	Fra toppen av skjermen kommer tre grønne firkanter med mørkere grønn ramme med symboler inne i. Første fra venstre Hvit pil, andre: Hvit firkant inni den grønne med en orange livbåt og en blå bord litt under. Ikke i kontakt med båten og tredje i hvit: 5-6. I tillegg kommer det en gul stripe med en figur i orange med grønn hjelm løpende oppå innover i skjermen. Figuren og stripen beveger seg likt innover.			
	BS	Husk å melde deg til din livbåtfører når du kommer til mønstringsstedet.	Mann	De grønne firkantene forsvinner, men den hvite med livbåt, nå uten grønn bord blir større og dekker midtfeltet av skjermen figuren som løper stopper inne i denne, den gule stripen blir borte og det dukker opp en figur til i samme klær. På utsiden av firkanten på høyre side			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				er det 9 hvite rundinger hvor 4 av dem har et sort kryss inne i seg. Joggeren stopper midt under livbåten, vender fronten mot oss tar armene 90 grader ut fra kroppen. Joggeren hopper opp i livbåten som åpner «lokket og setter seg. Samtidig svever det en transparent sort kule forbi med en skygge i som ser ut som skyggen til joggeren i nåværende positur som svever opp i den ene hvite rundingen og blir til et kryss. Livbåt og alle andre elementer faller ut av bildet nedover			
5:20	BS	Alle installasjoner har mye felles. Rømningsveier vises med gul stripe eller fluoriserende skilt langs dørken (dørken er sjølivets svar på gulv, skjønner alle som tar kurset dette, eller er bruken av dette ordet	Mann	Helikopterdekket kommer inn i bildet nedenfra. Et tracet eller tegnet miljø med gitterdekk og gelender erstatter helikopterdekket og gule rømningsveier vises. Slyngen som brukes som et designelement dukker			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
		her med på å øke forståelsen for at gulv hetter dørk på oljeplattformer og skip).		opp og følger også rømningsveien.			
5:28	BS	De viser vei til mønstringssted og livbåter.	Mann	Slyngen drar oss over på et annet tracet bilde av livbåt på dekk.			
	Alarminstruks						
5:33	BS	Du må gjøre deg kjent med alarminstruksen som gjelder for installasjonen du er på.	Mann	Tilbake til horisont bakgrunnen hvor det roterer et hvit ark fremover og når det stopper dekker litt under halve skjermen. Overskriften, som er det som er mulig å les er Station Bill i blått.			
5:38		Alarminstruksen er plassert på sentrale steder om bord.	Mann	Bakgrunnen endrer seg bak Station Bill til et plattformdekk med trappeløp og en liten figur som ser på det store arket.			
	Fluktmaske			Alt forsvinner, bare horisontbakgrunn			
5:41		Noen installasjoner har fluktmasker på lugaren.	Mann	Hvit skilt med symbol av strekfigur i sort som rømmer fra flammer og			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				bilde av en reel fluktmaske dukker opp.			
5:44		Det er en maske med filter for å komme uskadd ut gjennom røykfylte områder.	Mann	Strek figuren begynner å løpe, flammene rører på seg, og figuren forsvinner ut av skiltet sitt. Fluktmasken erstattes av en bruksanvisning for fluktmaske			
	Redningsdrakt						
5:50		Ved evakuering er det viktig å ta på regningsdrakt.	Mann	Ny hvit symbolfirkant, nå med en tegnet orange regningsdrakt og en blå bord ved leggen til regningsdrakten.			
5:53		Dersom du ikke rekker innom lugaren for å på deg din egen finnes disse også ved livbåtstasjonene (hva har de kalt stasjoner tidligere)	Mann	Skiltet dras bakover i bildet og havner på et grønt skap foran en orange kontainer på et tracet plattformdekkbilde. Horisontbakgrunnen er med og den blå linjen likeså.			
5:58		Skulle du havne i vannet bidrar regningsdrakten til at du flyter og holder varmen lengre.	Mann	Bilde av ekte regningsdrakt til venstre i bildet, sprellende figur i orange med grønn hjelm kommer fra toppen av bildet og faller ned gjennom skjermen en			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				skilttrekant i hvit med blå bølge dukker opp og den sprellende figuren går over til å bli en regningsdrakt hvor hodet er ned mot den blå borden.			
	Evakueringsmidler						
6:05	BS	Evakueringsmidlene kan variere noe på installasjonene. Det finnes blant annet broer, helikopter, livbåter og flåter	Mann	Tracet bilder av offshore broer mellom plattformer med vanlig blå bakgrunn og den blå stripen er med. Helikopter, blå stripe, livbåt og flåte dukker opp etter hvert som ordene sies.			
	Personlig verneutstyr						
6:13		Av annet personlig verneutstyr fins det hjelm, briller, flammehemmende kjeledress (her er refleksene veldig dårlig, det som er tegnet som hvite striper i animasjonene), vernesko og hansker.	Mann	Blå bakgrunn tracede bilder av hjelm, briller, flammehemmende kjeledress, vernesko og hansker.			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
	Førstehjelp og kjentmannsrundene						
6:21		Informasjon om førstehjelpsskap, øyedusj, brann og redningsutstyr får du orientering om på kjentmannsrunden etter at du har ankommet installasjonen.	Mann	Helikopterdekket kommer inn i bildet undenifra. En figur med rød hjelm står vendt mot 10 figurer, 4 med rød og 6 med grønn hjelm på helidekket. Slyngen går ut fra den ene figuren som står alene ut i et 8-tall.			
	Les håndbok						
6:30		Tilslutt en oppfordring: Les gjennom den personlige sikkerhetshåndboken slik at du kan være forberedt på en eventuell krisesituasjon.	Kvinne	Figur i halvnært dukker opp fra nederkant, helidekk med figurer trekkes litt ned. Det roterer et hvit ark fremover, stopper bak figurene. Tekst i blått: Personlig sikkerhetshåndbok. Mannlig figur i halvnært blunker med øynene og beveger dem.			
6:40		Det er alltid greit å ha tenkt igjennom hva en skal gjøre hvis en slik situasjon skulle oppstå.	Kvinne	Lyd kurve dukker opp igjen og høytalersymbolet. Mannlig figur åpner			OUOUOUOU, ala politisirene

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				munnen og skal se redd ut.			
	Måltid BS			Horisont med luftig kube som kommer svevende			Nyhetsvignett
6:50		På installasjonen serveres tre måltider i døgnet i tillegg til kaffepauser.	Kvinne	Horisont. Tidslinje med tre tallerkener med kniv og gaffel dukker opp i en ramme lik den som er brukt i lydkurvene.	Måltid		Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over
	BS	Produksjonen pågår døgnet rundt og de som skal på nattskift spiser gjerne frokost ved middagstid.	Kvinne	Tallerkenene synker med ut av rammen og erstattes av bilde av hender som lager mat av folk i hvit kokketøy.			
7:02		Kantinen har derfor et godt utvalg med varierte retter for å tilfredsstille ulike behov.	Kvinne	Tallerkenene spretter opp på opp over rammen. Bildet i rammen får et filter over seg og matbilder av stekt kylling, egg, jordbær med krem, epler, baguette med ost og rundstykker kommer på skjermen.			
	Velferd BS			Horisont med luftig kube som kommer svevende			Nyhetsvignett
7:10		Selv om man jobber mye mens man er offshore har installasjonene en god del velferdstilbud å tilby mannskapet.	Kvinne	Kuben står med 9 kuler ned og perspektiv til venstre. Kuben forsvinner roterende innover i bildet og forsvinner som i en prikk	Velferd		Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				i horisonten, flere skyformasjoner til venstre i bildet.			
7:17	BS	Kino, internett og bibliotek. Det er mange tilbud og du finner ut hvor det er i din personlige sikkerhetshåndbok.	Mann	4 firkanter med hvit ramme på linje. Inne i den første fra venstre vises nedteiling som er vanlig på film, i den andre ser man adressefeltet i en nettleser hvor det skrives http:/. Og i det siste abstrakte bøker i grått som beveges sidelengs for å hvis at bøkene står alfabetisk. En figur i blå bukse og grønn t-skjorte kommer gående inn fra venstre i bildet mens firkantene fortsatt står i bildet. Han passerer første firkant før firkantene forsvinner.			
7:26	BS	Det å holde seg i form og kunne bevege seg på sokkelen er viktig. Trimrommet er åpent hele døgnet og her kan du trene både kondisjon og styrke.	Mann	Figuren er midt i bildet, buksen blir shorts og figuren begynner å løpe på en tredemølleillustrasjon/tegn i hvit. Oppe til venstre dukker det opp en mindre firkant med			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				silhuett av en figur som poserer. (som en bodybuilder)			
	Sykestue						
7:33	BS	Dersom du blir syk eller skadet er det hjelp å få.	Mann	Figuren på tredemøllen faller ned på magen og tredemøllen stopper når bena nedenfor knærne er utenfor tredemølla. Figuren løfter den ene foten opp i 90 graders vinkel. En sirkel eller to skifter på å markere foten til figuren.			
7:37	BS	På sykestua får du behandling for det meste du måtte trenge.	Mann	Firkanten med den poserende silhuetten glir over på motsatt side og underveis skiftes silhuetten ut med et rødt kryss. Inn kommer en illustrasjon av en seng og figuren svever fra tredemøllen til sengen med den skade foten løftet høy og markert med samme sirkler. Det dukker opp en damefigur i kort kjole med belte i livet som bøyer seg frem og ser på foten.			
	Røyking						

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
7:42	BS	Det er opprettet flere røykerom. Røyking er kun tillatt hvor dette er anvist med skilt: Røyking tillatt.	Mann	Mannefiguren og kvinnefiguren krysser hverandre, sengen blir borte og to lenestoler illustrert i hvit kommer på hver sin side i skjermbildet. De to figurene havner i hver sin lenestol og gjør røykebevegelser. Firkanten med rødt kryss blir flyttet til midten med et røyking tillat symbol i sort istedenfor. Et mye større rektangel i sjøgrønt kommer delvis under den hvite røyking tillatssymbolet. Midt i denne står det Røyking tillatt med hvite bokstaver.			
7:50		Konsekvensene kan bli særdeles alvorlige dersom du tenner en sigarett eller bruker åpen ild på andre steder enn anviste plasser.	Mann	Det kommer et kryss over den rykende sigaretten og det grønne feltet fylles med et bilde av røyk og flammer. De to figurene reiser seg og kikker inn i flammehavet.			
	Holdning til sikkerhet						

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
7:57	BS	Industrien ønsker å gi deg en forståelse av viktigheten av positive holdninger til sikker adferd. Vi har fokusområder (:P) der dette er av største betydning.	Kvinne	Kulekuben kommer roterende fra horisonten og mot seeren. Kuben er plassert til venstre i skjermen og det kommer opp en tekst som ser ut til å springe ut fra en sol. Det kommer opp en hvit transparent slynge fra bunnen av skjermen som går opp på siden av kuben.	Du og jeg har begge et ansvar for sikkerheten La oss gå sammen for å skape en trygg arbeidsplass	Mindre font enn overskriften, tekst plassert midt i venstre halvdel av bildet.	
	Fokusområder BS			Horisont, kulekub og tekst	Fokusområder	Tekst plassert midt i venstre halvdel av bildet.	Nyhetsvignett
8:11		Det finnes prosedyrer og retningslinjer for alle arbeidsoperasjoner på en installasjon.	Mann	Slyngebevegelser som blir til en sirkel rundt kuben. Et prosedyrehefte kommer svevende fra horisonten og lander foran kulekuben som allikevel synes delvis bak.	Fokusområder		Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over
8:16	BS	Noen operasjoner er åpenbart mer risikable enn andre og er forbundet med fare. Vær spesielt oppmerksom i nærheten av løft og kranoperasjoner	Mann	Kulekuben roterer mot oss, arkene forsvinner roterende ut av skjermbildet. En kule dekker ca. 50 prosent av skjermen. Vi ser fortsatt to andre kuler i bakgrunnen. Kule åpnes			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				og vi ser inn på en illustrert kran som løfter en illustrert container. Det zoomes inn og kulene blir borte.			
8:26		På sokkelen arbeides det ofte i høyden.	Mann	Damefigur som vi ser fra skuldrene og opp kommer inn i skjermen fra høyre side. Hun har hvit hjelm, vernebriller, orange høyhalset genser og orange kjeledress med refleks på skuldrene. Hun kikker opp. Blå bakgrunn.			
8:30	BS	Verktøy og annet utstyr kan falle ned. Følg retningslinjene som er utarbeidet for arbeid i høyden. Det kan være sikring av utstyr, montering av sikkerhetsnett eller oppsettelse av sperringer under arbeidsområdet.	Mann	Vi ser ned på et plattformdekk i et halvveis fugleperspektiv som dekker halve skjermen på høyre side. Horisonten dekker resten og det er en blå stripe over det hele. To figurer står på kanten av dekket, en på innsiden av rekkverket med grønn hjelm og en på utsiden med rød hjelm. Den med rød hjelm har et belte rundt livet som er festet til rekkverket. Det ser ut til at begge figurene har	<ul style="list-style-type: none"> - Sikring av utstyr - Montering av sikkerhetsnett - Oppsettelse av sperringer 		

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
	BS			<p>noe i den ene hånden. Figurene beveger seg. Blir markert med en hvit ring hver. På gangbroen som er under plattformdekket kommer det gående en figur med grønn hjelm. Området under de to på plattformdekket blir også markert med en transparent halvsirkel. Halvsirkelen blir markert ytterst med samme farge som ringene rundt figurene. Figuren under stopper opp. Plattformdekket og figurene får et filter over seg og frem dukker det opp et smilefjes som består av de rundingene som var rundt figurene med en prikk inni hver sirkel og halvbuen som ble markert blir en smilemunn. Venstre øye blunker til oss.</p>			
	Gasslekkasje			<p>Bakgrunnen bak smilefjeset endrer seg til et plattformdekk i</p>			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				normalperspektiv med gassflasker og et rør med en rørskjøt med et filter over.			
8:45		Gasslekkasjer medfører stor fare for personell og materiell.	Mann	Plattformdekk i normalperspektiv med gassflasker og et rør med en rørskjøt. To figurer, en med rød og en med grønn hjelm.			
08:48		Alvorlige branner kan bli konsekvensen.	Mann	Figur med rød hjelm beveger seg og ser ut til å kaste en frisbee som materialiserer seg som en stor firkant med hvit ramme med et tracet bilde av noen som trener på å slukke en brann.			
08:51		Opptre derfor ytterst varsomt i kontakt med rørledninger eller beholdere som inneholder gass (ytterst varsomt virker noe malplassert når det er snakk om store rør, tenker mer på fugleunger e.l.)	Mann	Figurene beveger seg litt, veksler mellom å se på hverandre og på brannslukkingen i firkanten.			
8:56		En gasslekkasje er en for mye. Følg prosedyrene og bidra til	Mann	Figurene beveger seg litt, veksler mellom å se på hverandre og på			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
	BS	å redusere slike hendelser til null.		brannslukkingen i firkanten. Firkanten gjør en rotasjon og frem kommer det en 0.			
	Avsperring						
9:03	BS	Et avsperrert område markeres med tape. (tape er et merkelig ordvalg)	Mann	Vi ser ned på et annet plattformdekk i et halvveis fugleperspektiv som dekker halve skjermen på venstre side. Horisonten dekker resten og det er en blå stripe over det hele. To figurer en grønn hjelm og en med rød hjelm kommer gående. Foran dem dukker det opp tre stolper med en avsperring i hvit og rødt strekt opp mellom dem.			
9:07	BS	Selv om det ikke ser ut til å være aktivitet i et sperret område betyr ikke det at du kan krysse sperringen.	Mann	Figurene stopper opp foran sperringen og ser seg rundt.			
9:12		Det kan foregå arbeid i høyden, løfteoperasjoner eller bruk av utstyr med strålefare.	Mann	Figurene ser opp og på hverandre, snur og går tilbake.			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
	Orden og renhold						
9:17	BS	Vi ønsker å ha fokus på orden og renhold for å redusere farer.	Mann	De gående figurene dukker opp på et annet plattformdekk, som om de kommer gående fra det andre. En annen figur med rød hjelm sitter på huk på en utstikker og ser ut til å tørke opp noe.			
9:21		Dette kan være gjenglemt gjenstander, glatte gulv eller farlige kjemikalier.	Mann	Vi tas opp i høyden over der figurene går, på et dekk to hakk over dem. Her er det tegnet inn en fastnøkkel som ligger halvveis utenfor kanten. Figuren som går dukker opp langt der nede, gående.			
9:28	BS	Det samme gjelder på lugaren din. Ni av ti som jobber med sikkerhet sier at trivsel kan være en sikkerhetsfaktor.	Mann	Damefigur som vi ser fra skuldrene og opp kommer inn i skjermen fra høyre side i skjermen. Hun har hvit hjelm, vernebriller, orange høyhalset genser og orange kjeledress med refleks på skuldrene. Hun kikker opp. Blå bakgrunn. I andre halvdel av			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				skjermen ser vi en boligdel på en plattform.			
9:35	BS	Når man oppholder seg på en avgrenset installasjon er det viktig å ha det ryddig og ordentlig rundt seg av flere grunner.	Kvinne	Den luftige kuben kommer roterende ytterkant på venstre side. Stopper opp litt langt bak og roterer fremover igjen og blir stående på høykant.			
9:43		Kildesortering er viktig med hensyn til trivsel, miljø og sikkerhet. Ingenting skal kastes på sjøen eller andre tilfeldige steder	Kvinne	Kuben på høykant snurrer rundt egen akse en gang og samtidig dukker det opp tre grønne søppelbøtter med forskjellige symboler på. De tre søppelbøttene trekkes bakover i underkant av tre kuler som åpner seg og viser forskjellig type søppel som faller ned i søppelbøttene. Kulene lukker seg.			
	IT-sikkerhet BS			Kuben roterer innover i skjermen og blir mindre. Tekst til høyre i bilde	IT-sikkerhet		Nyhetsvignett
9:54		Til slutt skal vi gå gjennom noen av retningslinjene som gjelder IT-sikkerhet.	Kvinne	Kuben står stille. Tekst til høyre i bildet	IT-sikkerhet		Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
10:00	BS	Virksomhetens IT-utstyr skal bare benyttes som angitt i virksomhetens arbeidsreglement eller for å utføre kontraktfestet arbeid. All annen bruk er forbudt.	Mann.	Den luftige kuben kommer roterende fremover igjen og forsvinner rett mot oss og vi ser inn i den ene kulen hvor horisonten med sol kommer først. Oppå solen dukker det opp en sirkelbase hvor det er plassert en pult, stol PC-skjerm og en figur med hvit skjorte og orange bukse uten hjelm som sitter og jobber. Basen med det andre roterer rundt en gang. Et hvit ark kommer svevende og blir hengende i venstre hjørne. Tekst på arket Arbeidsreglement. Slyngen kommer ut av arket og går i et åttetall rundt figuren og basen før den forsvinner ut øverst i venstre side. Arket og basen forsvinner ut.			
10:13	BS	Her følger noen av de viktigste retningslinjene	Mann	Mannlig figur med orange t-shirt i halvtotalt			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
		som gjelder IT-sikkerhet.		utsnitt i froskeperspektiv halvt bakfra sitter å jobber på en PC. Slyngen kommer inn med bred front først slik den forsvant i forrige bilde og treffer PC-skjermen som lyses opp og normaliseres igjen.			
10:17	BS	Utstyr som skal kobles til datanettet skal ha skriftlig forhåndsgodkjenning fra IT-ansvarlig på installasjonen.	Mann	Mannlig figur med orange t-shirt i halvtotalt utsnitt i froskeperspektiv halvt bakfra sitter å jobber på en PC. Slyngen blir borte, et tracet bilde av en CD-player i stor størrelse dukker opp over PC-skjermen. Det strekkes en transparent tykk strek fra skjermens ytterside til PC-skjermen og en strek som kobler CD-playeren inn på PC-skjermen eller nettverket. Koblingspunktet markeres med en fylt sirkel og den blir opplyst. Et Hvit ark kommer svevende inn fra venste legger seg over koblingspunktet,			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				koblingspunktet brenner seg gjennom og i sirkelen står det OK i blått på den grå bakgrunnen. Figuren kikker opp og løfter hendene fra det som vi ikke ser men må anta er tastaturet. Den grå sirkelen går over til å bli hvit og vi får et ar jhvor det står OK i blått.			
10:24		Personlig passord skal ikke deles med andre	Mann	Mannlig figur med orange t-shirt i halvtotalt utsnitt i froskeperspektiv halvt bakfra sitter å jobber på en PC Windows kjente påloggingsvindu dukker opp over PC-skjermen og de sorte prikkene for passord blir fler og fler. Blir borte igjen			
10:29	BS	Ukjente epostvedlegg fra ukjent avsender skal ikke åpnes.	Mann	Mannlig figur med orange t-shirt i halvtotalt utsnitt i froskeperspektiv halvt bakfra sitter å jobber på en PC ser opp på En lysegul konvolutt kommer svevende inn fra venstre stopper opp i løse lufta og et	?		

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				spørsmålstegn i hvit kommer ut av konvolutten.			
1034		Ved mistanke skal arbeidet avsluttes. Logg deg av men ikke slå av maskinen. Kontakt IT-ansvarlig.		Mannlig figur med orange t-shirt i halvtotalt utsnitt i froskeperspektiv halvt bakfra sitter å jobber på en PC og ser på konvolutten. Konvolutten begynner å vri på seg. Figuren løfter hendene og ser på konvolutten som henger der i løse lufta. Figuren ser ned på PC-skjerm igrue. Microsofts avloggingsvindu kommer opp over PC-skjermen			
10:40	BS	Til slutt er det viktig at hver enkelt tar ansvar for å melde fra om brudd på informasjonssikkerheten eller mistanke om dette.	Mann	Mannlig figur med orange t-shirt i halvtotalt utsnitt i froskeperspektiv halvt bakfra sitter å ser opp i luften over PC-skjermen med hendene over pulten. En tykk strek kommer fra venstre og går ned i PC-skjermen og ser på konvolutten. Det kommer et ark som blir til flere i det den stopper opp og ligger over			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				streken. Tekst på ark: Hemmelig-stemplet. Arkene som ligger bak hovedarket roterer ut av bildet bakover i mange forskjellige retninger.			
10:49		Vær årvåken å varsle ved mistenkelige observasjoner.	Mann	Mannlig figur med orange t-shirt i halvtotalt utsnitt i froskeperspektiv halvt bakfra sitter å ser opp i luften over PC-skjermen en arm over pulten. Det dukker opp en lysere blå sirkel enn bakgrunnen og inne i denne lister det seg en figur i orange kjeledress med orangehjelm og øreklokker med noe i hendene.			
10:52	Avslutning BS					Avslutning	Nyhetsvignett
10:56	BS	Sikkerheten på sokkelen er i dag meget god. Samtidig har vi et kontinuerlig fokus for å minske faren for at uønskede hendelser skjer.	Kvinne	Den luftige kuben kommer roterende fra horisonten og mot seeren. Kuben er plassert til ca midt i skjermen i perspektiv så vi ser alle kulene helt. En stor hvit sirkel med hvite streker rett utenfor			Nyhetsvignett som tones ut etter hvert som fortellerstemmen tar over

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				<p>som markerer 12, 3, 6 og 9 seyttes til venstre og kulene som dekkes blir større. Som et slags objektiv. Objektivet bevedes mot høyre og kulene forandrer form i forhold til dette. Samtidig dukker slyngen opp og lager et åttetall. Objektivet går tilbake i utgangsposisjon.</p>			
11:05		<p>Prosedyrer, tillatelser og rapportering er verktøy som er utarbeidet for at du kan utføre jobben din trygt. Følg derfor retningslinjene som er utarbeidet nøye.</p>	Kvinne	<p>Objektivet dreier 90 grader, blir større og strekene går fra hvit til blått, kulen kommer nærmere inne i objektivets venstre side, men åpner seg ikke, vi ser to figurer en med rød hjelm og en med grønn hjelm inne i kulen eller som limt på i en julekule, de beveger seg under hele teksten, samtidig dukker det opp en hefte hvit med sort skrift som indikerer innholdsfortegnelse i ytterkant og oppå objektivet i høyre side.</p>			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				Heftet lyses opp med gul ramme etter litt. Objektivet vrir tilbake og det zoomes ut og forsvinner.			
11:19		En snarvei som virker uskyldig i øyeblikket kan være den siste i en rekke av feil som skjer samtidig.	Kvinne	Tilbake står den luftige som roteres. Kula i den ytterste raden mot høyre midt i blir litt uklar og beveger seg litt att og fram (rigger).			
11:25		Da kan konsekvensene bli alvorlige.	Kvinne	Kula faller ned på den under som også løsner og begge faller ut av bildet.			
11:30		Vi håper samtidig at du er aktiv og bidrar til at sikkerheten blir enda bedre på sokkelen.	Kvinne	Kulene spretter opp på plass igjen og kuben roterer fremover og kulene blir større i forhold til nettet som holder dem sammen.			
11:36		Dersom du opplever ubehagelige eller farlige situasjoner skal disse rapporteres.	Kvinne	Kuben blir stående på høykant. En orange prikk blir synlig i midt i de 9 kulene i front på kuben. De orange prikkende går over i figurer (helt like) i orange klær med grønn hjelm med armene 45 grader ut fra kroppen. Figurene kuttet ved			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
				knærne. De orange klærne har hvite felt rundt midt på overarmen. Figurene roterer rundt sin egen akse inne i hver kule 2 ganger før de blir stående stille med fronten mot oss. Det dukker opp en hvit fylt sirkel med et sort utropstegn på overkroppene på figurene. Figurene roterer en gang til mens det et hvit ark som lyses opp med gult er i deres høyre hånd opp foran overkroppen før de blir hvite igjen.			
11:43		Vi vil skape en sikker og god arbeidsplass for alt personell.	Kvinne	Kulene i kuben som står på høykant forandrer form til 9 hjerter som pulserer ved å forandre størrelse på dem.			
11:49		Med dette ønsker vi deg et sikkert opphold på installasjonen og en sikker retur til dem som venter på deg hjemme.	Kvinne	Hjertene går tilbake til kuler og kuben på høykant roterer rundt sin egen akse to ganger før den blir stående stille.			

Tid	Bildeutsnitt	Verbaltekst	Forteller	Hva viser bilder eller videoen?	Tekst på skjerm	Grafiske elementer	Lydeffekter/Musikk
11:56	BS			Blå kuler som kommer inn fra sidene og innover i bildet hvor det vises en himmel med godværsskyer, før 10 kuler kommer tilbake fra horisonten og danner en sirkel rundt teksten	HMS mål og policy <ul style="list-style-type: none"> - Ingen skade på helse - Ingen skade på miljø - Sikker arbeidsplass 		Nyhetsvignett
12:11				Logo til Olf, kulene sprer seg og forsvinner bakover til de nesten er usynlige, der de blir usynlige markeres de etterpå med 10 små hvite sirkler som vises to ganger.			Nyhetsvignett
12:15	BS			Logo til Olf Over logo til Olf Under logo Logo til Mintra 10 små hvite sirkler som vises tre ganger.	Utviklet av I samarbeid med	Liten font	

Tidslinje Informasjon til nytt personale på skoleen

Prosedyrer, mange elementer på en gang

0:21 Anslag, nyhetsvignet over i Velkommen
 0:57 Kule, papir i Livet i kuleen første gang sammen med livet i kuleen
 1:39 Organisering Kulekubbe, hvit i kuleen kontrollrom. hengre skuleens
 1:58 Ledelse Kulekubbe, 9 like orange figurer i kulekubbe. Leser ark. Er dette menneskaped?
 2:10 AT/SJA Kulekubbe roterer. Ark SJA. Livet i kuleen; materen m. fig.

3:15 Verneombud + ROH Oppsummering Kulekubben Helligdød Figur & ark
 3:49 Kulekubben
 4:10 Mulige hendelser Nødnr. Personfigurer til høye sprellende teater bane
 4:26 Alarmtyper Lydlandskap Personfigurer slutt Figur leper Livbøttemusjon
 4:59 Evaluering Rømningsveier Kollasi med fotografier
 5:20 Lydlandskap Personfigurer slutt Figur leper Livbøttemusjon
 5:33 Alarminstruks Stør plakat til venstre, dat og tk. bruksanvisning Olyplattform 3D Figur engelsk plakat
 5:41 Fluddmetiske Foto av

5:59 Rekningsdratt PPE slutte på sleep. Foto kollasi; helligdød, omriss plattform, livbøtt livflate
 6:05 Kjentmann Helligdød 3D Personfigurer fram
 6:21 Forstehjelp Les håndbøke Personfigurer Andre figurer på belligdød
 6:30 Mast Fotokollasi Kulekubben Symboler Figur på frememalle
 7:10 Velferd Kulekubben Symboler Figur på frememalle
 7:38 Sjekstue Figurer + symbol Røde kors Foto av brann
 7:42 Raykerom Figurer Symboler Foto av brann
 7:57 Holdning til sikkerhet 8:14

8:11 Fokusområder, Gasslekkasje, Arvsperning, Plattform 3D, Figurer
 8:45 Orden og renhold IT-sikkerhet Figur v. pult, ikke i kule
 9:17 IT-sikkerhet
 9:54 Avslutning

Ny bruk av lekene Ringeen sluttet? De henger ikke sammen, dårlig symbolikk.

! Nyhetsvignet spiller Kulekubben Livet i kuleen
 Smaller om personlig ansvar
 Bildesmitt HNA eller bruk av symboler og fotografier

	Kvinne	Mann	Vignett	
Velkommen og anslag	31		før	
Prosedyrer		36	før	
Organisering	4		før	
Kontrollrom		7		
ledelse		12		
at		16		
sja		42		
verneombud		13		
ruh		21		
Oppsummering	5			
Innledning sikkerhet ivaretatt	6		før	
sikkerhetsinstrukser		24		
alarmtyper		67	biip biip/ ououou	
alarminstruks		7		
fluktmaske		9		
redningsdrakt		15		
evakueringsmidler		8		
ppe		7		
Førstehjelp		9		
håndbok	20		ououou	
mat	20		før	
velferd	7	15	før	
sykestue		9		
røyking		14		
holdning	13			
fokusområder		34	før	
gasslekasjer		17		
avsperring		9		
orden og renhold	18	18		
IT-sikkerhet	6	50	før	
avslutning	59		før og etter	
	189	459		
	ca 3 minutter	ca 9 minutter		
	1/4 er dame	3/4 deler er mann		
Kvinnestemen starter og slutter så jeg trodde i utgangspunktet at det var ganske likt. Hun innleder og oppsummerer i hovedsak og det er bare temaene om håndboken, holdninger og mat hun leser alene.				

Analyseskjema for HMS-opplæring på nett.

HMS-opplæringens tittel: Skulle bare ...

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=H3YlvIH4xUg>

Virksomhet: Veidekke AS

Produsert av:

Lengde: 5.09 minutter

Jeg må huske på å avdekke alle metaforer som blir brukt.

HMS-videoen er merket med Skulle bare... i hvit skrift oppe i venstre hjørne gjennom hele filmen.

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
0.00			Ingen lyd		Skulle bare ...	Stor hvit tekst på sort bunn
0.01	TO	Fronten med inngangsparti på et godt vedlikeholdt hus med belegningsstein i innkjørselen. Gult hus, hvite karmene og dør. Voksensykel ved inngangstrappen, blomster langs veggen. Det er solskinn og pent vær.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll. Oppdaget ved en tilfeldighet at musikken ligner veldig på The Sundays; Summertime. Deres musikk sjanger er drømmepop, jangle pop, indie pop og alternative rock. Stilen er preget av en opptatthet med atmosfære og tekstur			Zoomer inn mot døren fra 0.01 til 0.04.

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
			så mye som melodi. Det passer jo i denne sammenhengen for å lage en slags kontekst. En atmosfære.			
0.05	TO	Familie på tre spiser frokost. Mor, far og barn på ca. 3 år. Far og gutt sitter på høyre side av bordet. Gutten sitter på en tripptrappstol. Gutt har på seg lekehjelm med øreklokker og slår en lekehammer i bordet. Mor og far ser på gutten.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Hører plasthammeren som slås i bordet		
0.07	HN	Mor tar kaffekopp fra munnen, vrir litt på hodet og smiler, ut fra forrige scene ser det ut til at hun smiler til far og har tatt blikket bort fra gutten.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.09	NÆ	Gul dublobil med figur som er kledd som bygningsarbeider oppi kjøres på bordet av gutten.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
0.11	NÆ	Guten smiler, fortsatt med hjelm på hodet. Øreklokkene er tatt av og henger rundt halsen. Far hånd er på guttens hjelm.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Hører småprat bak musikken.		
0.12	NÆ	Gutten vrir hodet og smiler mot far. Fars arm er på guttens skulder.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll. Hører far humre.			
0.13	HN	Far ser ned på gutten og smiler.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Far humrer og lyd av barnestemme.		
0.15	HT	Far kommer ut av inngangsdøren iført lett sommerjakke og sykkelhjelme i venstre hånd. Skimter gutten i gangen innenfor	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.17	TTO	Far går ned trappen i det han tar på seg sykkelhelmen. Gutten, mor og hund kommer etter ut på trappen.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.19	HT	Far er ned på gårdsplassen, snur seg mot mor og gutt mens han fester	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		stroppen på hjelmen under haken.				
0.20	HN	Far fester stroppen skikkelig under haken.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Hører stemmer som snakker.		<i>Viser at far er en ansvarlig fyr som bruker sikkerhetsutstyr på en grundig og ordentlig måte. Han er ingen slendrian.</i>
0.21	HN	Mor har kommet til nederste trinn på trappen og gir far et inderlig kyss. Holder delvis på hjelmen hans.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.22	HN	Mor og far ser ned på ne lavere enn dem.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.23	HN	Far bøyer seg ned.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.		Det er 230 vanlige arbeidsdager i et år	Hvit skrift nederst midtstilt i bildet. Stor skrift så den går over to linjer. Det er ikke brukt punktum i setningen.
0.25	HN	Far løfter gutten som har den gule doblobilen med figuren i høyre hånd. Snur seg litt så vi ser gutten og far mot kamera.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Hører far Litt barnslig i tonen snakker noe mer enn ha det bra og gutten sier noe.	Det er 230 vanlige arbeidsdager i et år	

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
0.29	HN	Mor står mot kamera med hodet snudd mot høyre, der vi antar at far og sønn er, og smiler.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Hører stemmer som snakker.		
0.30	TO	Far er på sykkelen, mor vinker med høyre hånd og har en hund i bånd i høyre. Hunden ser ut til å være av typen Jack Russell, hvit med lysebrune tegninger. Gutten står vendt halvveis mot henne, men roterer mot høyre samtidig som sykkelen går forbi.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.32	UT	Mor vinker fra gårdsplassen, far svinger ut på veien, løfter armen som en hilsen og sykler nedover veien. Gutten er mest opptatt av hunden	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.35	TO	Rød brakkerigg i to etasjer. Utvendig trapp til 2.etg. På denne er det slått	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.		Noen dager blir dessverre uvanlige	Hvit skrift nederst midtstilt i bildet. Samme font som forrige tekst, men det

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		opp et banner hvor det står VEIDEKKE sammen med Veidekkes logo.				er bare en linje. Det er ikke brukt punktum i setningen.
0.37	TO	Brakkerigg 1.etg og veien ved siden av. Far kommer syklende inn til brakkeriggen og går av sykkelen.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			<i>Vi ser ikke at han parkerer den eller at han går inni brakken, men vi godtar at det nok er det som skjer.</i>
0.40	HN	Far kler på seg arbeidsklær (byggearbeider) og tar på hjelm	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.44	HT	To kollegaer lenger inn i garderoben tar også på seg arbeidstøy.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.		Omtrent 12 000 mennesker er på jobb for Veidekke hver dag	Hvit skrift nederst midtstilt i bildet. Stor skrift så den går over to linjer. Det er ikke brukt punktum i setningen.
0.46	HT	Bygningsarbeidere går ut av garderoben	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.48	TO	Bygningsarbeidere går på byggeplassen, filmet bakfra. En av dem er far som også har hansker på hendene	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Hører skritt bak	Alle 12 000 har familie og venner.	Hvit skrift nederst midtstilt i bildet. Samme font som forrige tekst, men det er bare en linje. Det er ikke brukt punktum i setningen.

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
0.51	NÆ	Gul duplobil i sandkasse barnehåndleker med den og setter figur oppi bilen.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
0.55	HT	Gutten leker i sandkassen med bilen. Liten traktor er også i sandkassen	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.		Hvor mange blir berørt om det hender noe med deg?	Hvit skrift nederst midtstilt i bildet. Stor skrift så den går over to linjer. Det er tegnsetting med ? i setningen.
0.57	TO	Anleggsmaskin med henger kjører forbi tett opptil kamera.	Instrumental musikk som over.	blandet med motorlyder fra anleggsmaskiner		Som over
0.58	NÆ	Sperrebånd med logoen til Veidekke. Blankestabel i bakgrunnen.		Motorlyder fra anleggsmaskiner.		
1.00	HN	Anleggsarbeider som ser på noe han holder på med. Kort glimt av hendene hans som holder på varselbånd, han ser seg for bakover.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger svakt bak. Speed metal?	Motorlyder fra anleggsmaskiner og lyd av plaststimmel som dras ut. (Skal nok indikere at anleggsarbeideren holder på med å strekke ut varselbånd)		
1.01	HN	Far holder i et lang vater inntil en vegg med armeringsjern og som er dekket halvveis med	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer	Anleggslyder		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		forskallingsplanker. Det er to kollegaer i bakgrunnen som han tydeligvis jobber sammen med om oppgaven.	ligger litt tydeligere bak			
1.02.	NÆ	Ser en skjærebrenner blir tent opp og kutter armeringsjern på bakken.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Blandet med lyder fra anleggsmaskiner og		
1.03	HN	Anleggsarbeider snakker i radio og ser opp.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Denne er blandet med lyder fra anleggsmaskiner.		
1.04	HT	Tårnkran løfter røde rør i stropp. Og svinger mot venstre.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Hører anleggslyder under musikken, men musikken er mest fremtredende.		
1.05	TO	Anleggsarbeider tar imot en beholder med betong som er løftet av kran.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Hører anleggslyder under musikken, men musikken er mest fremtredende.		
1.07	HN	Betongen slippes ned i armeringsjernet.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Hører anleggslyder under musikken, men musikken er mest fremtredende.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
1.08	TO	Anleggsarbeidere håndterer betongen som er sluppet ned. Ser en tungt trafikkert motorvei i bakgrunnen	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Hører anleggslyder under musikken, man hører et fjernt tutt fra en lydhorn på en lastebil/trailer, men musikken er mest fremtredende.		
1.10	HT	Anleggsarbeider står bøyd og slår inn spiker på en forskalling. Det blir zoomet inn så vi bare ser hånden med hammeren som slår.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Lyder fra anleggsplassen ligger bak, men hammeren som slår nesten på nivå med musikken.		
1.12	HN	Far jobber på forskallingsveggen og slår inn spiker. Mer av veggen er dekket med forskallingsplank.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Lyder fra anleggsplassen ligger bak, men hammeren som slår nesten på nivå med musikken.		
1.13	UNÆ	Stor blå lastebil med boggi-henger kjører forbi tett opptil kamera.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Lyder fra anleggsplassen ligger bak, men hammeren som slår nesten på nivå med musikken.		
1.14	TOT	Gutten sitter i sandkassen og leker med en grønn traktor med sand i skuffen	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Lyder fra anleggsplassen ligger bak, men hammeren som slår nesten på nivå med musikken.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
1:15	STOT	Mor sitter på en campingstol i skyggen av et tre ved siden av sandkassen med kaffekopp og et ukeblad som hun leser mens gutten leker i sandkassen. Hunden ligger i gresset og tygger på noe.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Lyder fra anleggsplassen ligger bak, men hammeren som slår nesten på nivå med musikken.		
1:17	UNÆ	Hånd uten hanske på byggesag som kutter en planke, rødt arbeidsantrekk.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Lyder fra anleggsplassen ligger bak, men hammeren som slår og sirkelsag som skjærer en treplanke er nesten på nivå med musikken.		
1:18	HTOT/ UNÆ av spiker og hammer	Far sitter på knærne og slår inn spiker i forskallingsveggen.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Lyder fra anleggsplassen ligger bak, men hammeren som slår nesten på nivå med musikken.		
1:20	TOT	Far putter hånden i lomma.	Musikken stopper	Det stille, hører bare et metallklir og stoff mot stoff.		
1:21	UNÆ	Bilde av lomme og hånd	Skrekkfilmoppbyggende filmmusikk, nå kommer det til å skje			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
			noe skummelt. Som opp mot farlige scener.			
1:23	TOT	Far har hånden i lomma og kikker ned på den	Skrekkfilmoppbyggende filmmusikk, nå kommer det til å skje noe skummelt. Som opp mot farlige scener.			
1:26	TOT	Far reiser seg og kikker i den andre lomma også.	Skrekkfilmoppbyggende filmmusikk, nå kommer det til å skje noe skummelt. Som opp mot farlige scener.			
1:28	STOT	Ser seg rundt og begynner å gå fra arbeidsstedet	Skrekkfilmoppbyggende filmmusikk, nå kommer det til å skje noe skummelt. Som opp mot farlige scener.			
1:29	STOT	Far stopper på stillaset og kikker på klokka.	Skrekkfilmoppbyggende filmmusikk, nå kommer det til å skje noe skummelt. Som opp mot farlige scener.			
1:30	STOT	Kikker seg rundt og går videre og hopper ned fra stillaset.	Skrekkfilmoppbyggende filmmusikk, nå kommer det til å skje noe skummelt. Som opp mot farlige scener.	Hører sko mot grus i bakgrunnen.		Sakte film
1:34	STOT	Tårnkran løfter plastrør i to stropper	Gogong med et slags etterdrønn som pulserer og kan minne om torden eller	Skrutt i grus i bakgrunnen.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
			eksplosjon. Regner dette som musikk da dette er ikke-digestisk lyd.			
1:35	STOT	Far går over byggeplassen mot et sperrebånd i hvit og rødt som er i forgrunnen.		En pulserende lyd, nesten så du hører lydbølgene fra eksplosjonen ennå. Skritt i grus i bakgrunn.		
1:36	NÆ	Sperrebånd		En pulserende lyd, nesten så du hører lydbølgene fra eksplosjonen ennå. Skritt i grus i bakgrunnen.		
1:38	HTOT	Far når frem til sperrebåndet		En pulserende lyd, nesten så du hører lydbølgene fra eksplosjonen ennå. Skritt i grus i bakgrunn.		
1:39	HTOT	Far kikker til høyre og venstre		En pulserende lyd, nesten så du hører lydbølgene fra eksplosjonen ennå. Skritt i grus i bakgrunn.		
1:40	HNÆ vi ser bare midten av kroppen	Far ser ned løfter beinet og går over sperrebåndet		En pulserende lyd, nesten så du hører lydbølgene fra		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
				eksplosjonen ennå. Skritt i grus i bakgrunn.		
1:43	HNÆ	Sperrebånd som gynger litt		En pulserende lyd, nesten så du hører lydbølgene fra eksplosjonen ennå.		
1:44	STOT	Tårnkran løfter plastrør i to stropper og rørene sklir ut av stroppene.		Nok et dumpt smell, som en eksplosjon langt unna.		
1:45	STOT	Far sett bakfra går midt på området som er avspærret.		Sterkere og sterkere etterdrønn med en lyd, av noe som øker i hastighet.		
1:47	STOT	Plastrørene er i full fart mot bakken. Bildet kuttes før de er kommet helt ned		Smell som om noe ryker.		
1:48	STOT	To anleggsarbeidere som holder på med forskallingsveggen snur seg i det rørene treffer bakken. To andre anleggsarbeidere som står på bakken snur seg også mot stedet der rørene falt.		Løpende føtter, en alarmlignende pipende lyd som blir sterkere og sterkere.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
1:49	STOT	Far ligger på bakken, uten hjelm under rørene inne på det avspærrede området.		Alarmlignende pipende lyd.		
1:50	TOT	De fire anleggsarbeiderne springer til åstedet, passerer sperrebåndet og kommer bort til far. Ser de begynner å flytte rør.		Alarmlignende pipende lyd. Hører noen snakke i bakgrunnen.		
1:54	NÆ	Anleggsarbeider tar kontroll.		Alarmlignende pipende lyd. Hører noen snakke i bakgrunnen.		
1:55	NÆ	Far ligger under røren og er blodig i hodet.		Alarmlignende pipende lyd. Hører noen snakke i bakgrunnen.		
1:57	NÆ	Ser anleggsarbeidere som er preget av situasjonen	Pianomusikk, trist			Sakte film
1:59	HTOT	En anleggsarbeider springer inn i container for å hente sykebåre og førstehjelpsskrin.	Pianomusikk, trist	Hører springende skritt i grus og lyden av at sykebåre og førstehjelpsskrin bli tatt ned fra veggen. Lyden er helt i tråd med det vi ser.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
2:06	UNÆ	Anleggsarbeider snakker i mobiltelefon	Liten pause i musikken, som også kan være en del av komposisjonen	Suselyd. Hører anleggsarbeider snakke svensk og hører <i>total katasrof</i> . Hører ambulansesiren i bakgrunnen.		
2:07	TOT / NÆ	Ambulanse ankommer ser den først på avstand så passerer i nærbilde, før vi ser åpen bakdør inn på båre og sveiper videre til	Pianomusikk, trist i bakgrunnen	Ambulansesirene i forgrunnen.		
2:11	STOT	Ambulansefolk (to kvinner) står bøyd over far.	Pianomusikk, trist			Bare mannlige anleggsarbeidere. Diskutere dette i forhold til merkevarebygging i Veidekke, vise til at de har andre filmer som er laget for å rekrutere jenter inn i yrkene.
2:12	NÆ	Far veldig blodig i hodet, har fått på krage og maske.	Pianomusikk, trist			
2:12	NÆ	Anleggsarbeidere står og ser på	Pianomusikk, trist			Sakte film
2:16	HNÆ	Ambulansefolk får hjelp av anleggsarbeiderne til å løfte båren.	Pianomusikk, trist	Skrutt i grus		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
2:20	STOT	Anleggsarbeidere ser på ambulansefolkene vippe far siste del av båren inn i ambulansen	Pianomusikk, trist	Hører bærebeina slå sammen.	Hver dag skader tre personer seg på jobb for Veidekke.	Hvit skrift i bunn av skjermen.
2:22	HNÆ	Far og ambulansarbeidere inne i ambulansen	Pianomusikk, trist og her kommer det inn vokal som lyder ooOoo	Ambulansesirene. Like sterk som musikken		
2:26	HTOT	Gutten sitter i sandkassen og leker og blåser på legomannen som er full av sand	Pianomusikk, trist og vokal som lyder ooOoo	Ambulansesirene i bakgrunnen		
2:28	STOT	Mor sitter på en campingstol og leker med hunden mens gutten leker i sandkassen.	Pianomusikk, trist og vokal som lyder ooOoo			
2:30	STOT	Mor tar mobiltelefonen og reiser seg. Hunden står på to og ser opp på mor.	Pianomusikk, trist	Hører mobiltelefon ringer i bakgrunnen		
2:32	NÆ	Mor snakker i telefonen, fortvilet uttrykk i ansiktet. Tar seg for munnen	Pianomusikk, trist	Hører kvinnestemme uten å høre hva som blir sagt.		
2:35	HTOT	Gutten i sandkassen ser forundret oppover.	Pianomusikk, trist og her kommer det inn vokal som lyder ooOoo			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
2:38		Bilde av gutt og ambulanse, trilling av båre ligger oppå hverandre, transparent	Pianomusikk, trist og vokal som lyder ooOoo	Bilmotorlyd		Bildene ligger transparent oppå hverandre.
2:41	TOT	Båre blir trillet inn dør på akuttmottaket på sykehuset.	Pianomusikk, trist	Klær gnisser mot hverandre når ambulansarbeideren går		Båre ut av bil og trilling av båre ligger transparent over hverandre.
2:41	HNÆ	Far ligger på båre, blir trillet, ser også ambulansarbeiderens fot som går på korridorgulvet og her kommer teksten frem.	Pianomusikk, trist		Alle skadene kunne vært unngått	Hvit skrift i bunn av skjermen.
2:45	HNÆ	Far trilles fortsatt på båre. Vi ser hans blodige hode med bandasje og at han har på maske.	Pianomusikk, trist	Svake pipelyder, som påkallingsvarsel fra pasienter som drar i snorene.		
2:50	HNÆ	To personer i grønt, klær og hårnett og munnbind, med stetoskop rundt halsen og blå hansker river opp arbeidsklær på noen, skal illustrere far men vi ser ikke hodet, på båre.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer.	Hører overvåkingslyder som piper og tekstiler som rives.		Første hender, så leger fra skuldre og opp og så nærbilde

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
2:52	UNÆ	Overvåkingsskjerm med puls og hjerterytme.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer.	Lyd av hjerterytme		
2:53	UNÆ	Hanskeledd hånd, blå, skrur på en bryter på et instrument.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer.	Lyd av hjerterytme		
2:54	UNÆ	Blå hender åpner øyelokkene på far.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer.	Lyd av hjerterytme og overvåkingslyder som piper.		
2:55	UNÆ	Dame med grønt hårnett, blå hansker med et medisinstativ i bakgrunnen fyller en sprøyte.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer.	Lyd av hjerterytme		
2:56	TOT	To grønnkledd menn og en grønnkledd dame med munnbind og grønne hårnett står rund båren der far ligger. Hun som fylte sprøyten har et stetoskop rundt halsen.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer.	Lyd av hjerterytme		
2:57	UNÆ	Medisinstativ i bakgrunnen, hanskeledd hender, blå, holder	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en	Lyd av hjerterytme og overvåkingslyder som piper.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		en fylt sprøyte og vi ser et grønt hårnett.	fare som truer. Volumet øker.			
2:58	HTOT	To grønnkledde menn og en grønnkledd dame med munnbind og grønne hårnett, en rugger i far, en mann med stetoskop er på vei vekk og damen er halveis skjult av han som rugger.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer. Volumet øker ytterligere.	Lyd av hjerterytme og overvåkingslyder som piper øker også i volum.		
2:59	UNÆ	Blå hanske slipper en blodfylt kompress ned i en metallskål, ser ut som en saks eller lignende som ligger bak skålen.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer. Volumet øker ytterligere.	Lyd av hjerterytme og overvåkingslyder som piper øker også i volum.		
2:59	TOT	De tre grønnkledde står igjen rundt far en griper fatt i et apparat, en annen ser ut til å stabilisere nakken.	Det ligger en dyp tone/toner i bakgrunnen, som en fare som truer. Volumet øker ytterligere.	Lyd av hjerterytme og overvåkingslyder som piper øker også i volum.		
3:00		Sort skjerm	Den dype tonen fades ut.			
3:01	STOT	På anleggsplassen står tre personer, en med grønn hjelm og anleggsklær. Pluss en dame og en mann	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig. (Livet går videre)	Svake anleggslyder i bakgrunnen		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		i sivil. Anleggsarbeideren peker innover i bildet og damen og mannen ser den veien han peker. Anleggsarbeideren er den samme som sprang etter bære og førstehjelpsskrin. Det er en anleggsarbeider i bakgrunnen men ellers ser det ganske stille ut. Ikke slik hektisk aktivitet som før ulykken.				
3:02	NÆ	Damen holder et kamera opp mot øyet.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig	Hører mannsstemmer, men ikke hva som blir sagt.		
3:03	NÆ	Damen tar nærbilde av anleggsarbeideren med grønn hjelm mens han snakker	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig	Hører mannsstemmer, men ikke hva som blir sagt.		
3:05	HTOT	Damen tar fortsatt bilder, mannen holder en blokk i hånden som han skriver på mens han	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig	Hører mannsstemmer, men ikke hva som blir sagt.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		ser på anleggsarbeideren				
3:06	UNÆ	Hånd med kulepenn som skriver på blokk.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig			
3:07	STOT	Far ligger med forbundet hode i en sykeseng, hvite vegger, lyse gardiner og halvveis neddratte persiener som slipper inn sollys, blå skjerm Brett i stoff, en hvitkledd dame (sykepleier) med langt lyst hår i hestehale kommer gående opp langs sengen for å sjekke det som henger på medisinstativet.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig	Hører lyden av at sykepleieren stikker noe i lommen		
3:09	STOT	Tom sykehuskorridor	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig			
3:10	STOT	Mor og gutt kommer leiende inn i sykehuskorridoren. Gutten har den gule	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		dublobilen i høyre hånd. Mor har samme klær på som ved frokostbordet og gutten har en skjorte på seg over en rød t-shirt som vi ser det øverste av.				
3:12	TOT	Sykepleier med langt lyst hår i hestehale står bøyd over far og putter noe blått i lommen mens hun snur seg vekk.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig	Hører lyden av at sykepleieren stikker noe i lommen		
3:13	STOT	Mor og gutt står i korridoren, mor med gråttkvalt ansikt mens gutten ser opp på henne og har bøyd armen opp så den gule dublobilen er i brysthøyde. Sykepleier kommer mot dem.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig			
3:14	TOT	Mor slipper guttens hånd, fortsatt med gråttkvalt ansikt, for å hilse på sykepleieren. Gutten ser nysgjerrig rett i kamera med den	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig	Hører et hulk		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		gule dublobilen er i brysthøyde.				
3:16	TOT	Sykepleieren rusker gutten i håret mens han holder den gule dublobilen med begge hendene. Mor ser gråtkvalt ned på gutten. En grønnkledd man med grønt hårnett og blå hansker passerer i bakgrunnen.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig	Svake stemmer		
3:19	HTOT	Sykepleieren tar gråtkvalt mor på skulderen.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig			
3:20	STOT	Mor og gutt står vendt mot oss, mor henger med hodet og ser ned, med begge armene langs kroppen. Gutten ser rett frem med begge armene langs kroppen, fortsatt med den gule duplobilen i høyre hånd. Sykepleieren	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig.	Hører gråt		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		stryker mor på armen.				
3:22	NÆ	Gutten kikker inn på noe.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig.	Hører gråt		
3:24	NÆ/UNÆ	Vi ser et glimt av far, før han blir skjult bak en hvitkledd person.				
3:25	TOT	Vi ser far ligger i sykesengen med bandasje på hodet.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig.			
3:26	TOT	Mor står ved sykesengen og gråter, gutten ved siden av med den gule duplobilen på sengekanten og Sykepleieren står bak gutten og stryker mor på armen.	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig. Nå innslag av litt triangel i pianomusikken			
3:27	TOT	Mor snur seg gråtkvalt mot sykepleieren og bøyer seg inn mot skulderen på sykepleieren som holder rundt henne. Gutten kikker	Piano i moll men ikke så trist som tidligere, alvorlig men hverdagslig. Nå innslag av litt triangel i pianomusikken			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		oppe mot farens hode.				
3:30	NÆ	Mor bøyer seg over far og stryker ham på kinnet.	Piano i moll med nå også lysere toner og strykeinstrument/stryk einstrumenter.			
3:33	NÆ/UNÆ	Gutten står alvorlig og ser på og legger duplofiguren i farens urørlige hånd. Vi ser den gule duplobilen ytterst i bildet til venstre.	Piano i moll med nå også lysere toner og strykeinstrument/stryk einstrumenter.			
3:40	NÆ	Gutten ser opp.	Piano i moll med nå også lysere toner og strykeinstrument/stryk einstrumenter.			
3:42	STOT	Gitterport foran anleggsområde er lukket og et improvisert skilt med STENGT står midt foran porten. (her er det mye å kommentere av detaljer på port o.l.).	Piano i moll med nå også lysere toner og strykeinstrument/stryk einstrumenter.	Anleggslyder		
3:44	NÆ	Nærbilde av låst hengselås i kjetting	Piano i moll med nå også lysere toner og strykeinstrument/stryk einstrumenter.			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
3:45	NÆ	Fabrikkerte avisforsider Dagbladet og VG står på et løssalgsstativ og en hånd løfter ut et eksemplar av VG.	Vemodig symfoniorkestermusikk. Pianoet blir borte etter svjusen.	Svusj		
3:50	STOT	Blå himmel, stort grønt tre	Vemodig symfoniorkestermusikk. Litt som avslutningsscenen i store produksjoner med flott natur. Liksom rett før vi får konklusjonen. Vi skjønner at det kommer til å ordne seg.		Vi har ingen å miste	Hvit skrift i bunn av skjermen.
3:54	STOT	Mor og gutt, i andre klær, kommer leiende og gående oppover en bakke med hunden i bånd.	Vemodig symfoniorkestermusikk			
3:58	STOT	Mor, gutt og hunden har kommet opp på sletta og det er mye grønt grass i forgrunnen	Vemodig symfoniorkestermusikk			
4:02	STOT	Mor og gutt stopper opp og snur seg og ser bakover.	Vemodig symfoniorkestermusikk			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
4:03	STOT	Gutten begynner å løpe tilbake	Vemodig symfoniorkestermusikk			
4:06	STOT	Far kommer inn i bildet fra høyre, rullende i en manuell rullestol.	Vemodig symfoniorkestermusikk			
4:11	HNÆ	Far løfter gutten opp på fanget i rullestolen. Mor står og ser på.	Vemodig symfoniorkestermusikk			
4:15	STOT	Far ruller med gutt på fanget mot mor som fortsatt står stille.	Vemodig symfoniorkestermusikk og avslutningen her høre ut som strofen we'll meet again some sunny day fra sangen We'll meet again gjort kjent av Vera Lynn under 2. verdenskrig.			
4:18		Filmen kjøres i fort film tilbake, først rullestolen som går baklengs, og klipp fra sykehus og telefonsamtale i hagen, der far kikker seg til høyre og venstre foran sperrebåndet og	Vemodig symfoniorkestermusikk	Som om man suser for gjennom et rør. Omtrent som en rørpost hvis man er kjent med det begrepet.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		stopper der han kikker på klokka.				
4:23	STOT	Lysglimt som om man har brukt en tidsmaskin og far kikker på klokka.		Drønn og et slags etterdrønn som pulserer og kan minne om torden eller eksplosjon. Samme lyd som ved 1:34.		
4:26	STOT	Kikker seg rundt og går videre og hopper ned fra stillaset.		Fortsatt etterdrønn, men dieselmotordur overtar. Vi er i den virkelige verden igjen.		Sakte film
4:27	STOT	Far går over byggeplassen mot et sperrebånd i hvit og rødt som er i forgrunnen.		Dieselmotor som står og går. Ser ikke hva det er som står og går. Høres ut som en traktor.		
4:28	STOT	Far oppdager sperrebåndet foran seg.		Dieselmotor som står og går. Ser ikke hva det er som står og går. Høres ut som en traktor.		
4:29	STOT	Far kikker opp i lufta og skifter retning midt på plassen og går langs sperrebåndet ut av bildet.		Dieselmotor som står og går. Ser ikke hva det er som står og går. Høres ut som en traktor.		
4:32	STOT	Vi ser grusslagt bakke og to sperrebånd.	Elektronisk musikk, tututu tututu tuttu, sterkere og sterkere	Dieselmotor som står og går. Ser ikke hva det er som står og går.		

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
				Høres ut som en traktor. Kommer i bakgrunnen.		
4:35	HTOT	Far kommer mot oss rundt en container på utsiden av sperrebåndet.	Elektronisk musikk, tutttutu tutttutu tuttu, sterkere og sterkere	Dieselmotor som står og går. Ser ikke hva det er som står og går. Høres ut som en traktor. Er i bakgrunnen.		
4:36	STOT	Tårnkran løfter plastrør i to stropper og rørene sklir ut av stroppene.	Elektronisk musikk, tutttutu tutttutu tuttu, sterkere og sterkere	Dieselmotor som står og går. Ser ikke hva det er som står og går. Høres ut som en traktor. Er i bakgrunnen.		
4:37	STOT	Rørene deiser i bakken rett bak far innenfor sperringene mens far er halvveis vendt vekk fra rørene.		Smell som om noe ryker. Hører noe som øker i hastighet.		
4:38	STOT	Far skvetter til og bråsnur seg mot rørene og rygger bakover mot et oljefat i metall. Vi ser ham bakfra		Småsmell fra rørene før de ligger helt i ro.		
4:40	STOT	Far blir stående å se på rørene.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer			

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
			ligger foran. Samme som starter ved 1:00			
4:42	HNÆ	Far ser rett fremover, alvorlig uttrykk	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Anleggslyder	I Veidekke tar vi ikke snarveier	Hvit skrift i bunn av skjermen.
4:43	HNÆ	Far kikker opp mot høyre og ned igjen.	Instrumentalmusikk, rockerytme, dynamisk fremoverdrevet, bass, slagverk og synthesizer ligger foran.	Anleggslyder		
4:45	STOT	Far kommer syklende med sykkelhjelme på i samme klær som han dro i med blå jakke rundt livet.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			Far som kikker på rørene vises i overgangen til venstre i bildet og han kommer syklende i den høyre halvdel. Før der går over i bare sykling.
4:48	STOT	Far svinger inn på en nå skyggelagt gårdsplass hvor en smilende mor sitter på trappen med hunden på fanget og gutten kommer hoppende og sprettene mot far. Inngangsdøren på	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Hører far roper Hallo i en munter tone.		

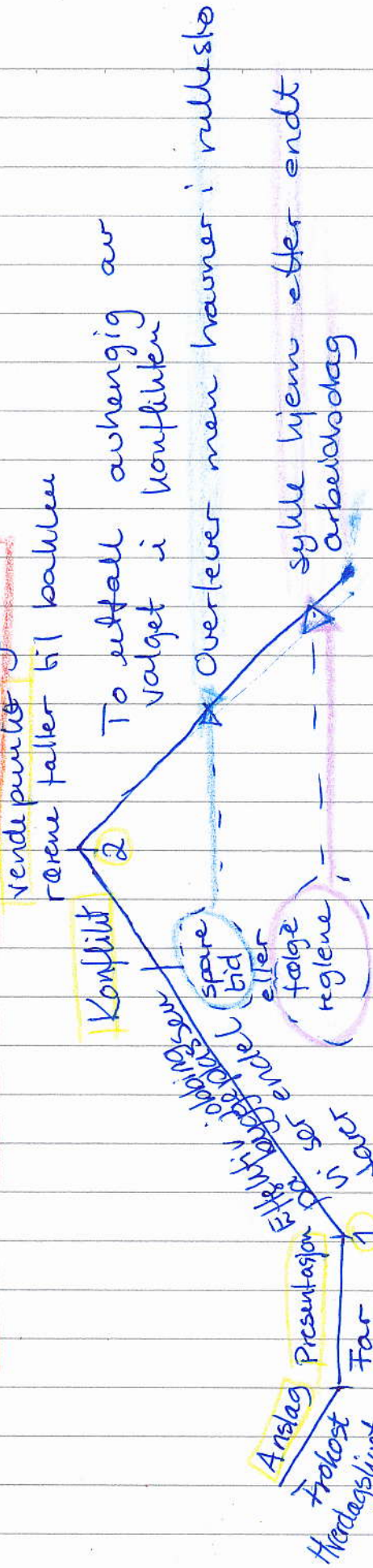
Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
		toppen av trappa står delvis åpen.				
4:50	STOT	Far går av sykkelen på venstre side og bøyer seg ned for å løfte gutten med venstre arm samtidig som han holder sykkelen med den høyre.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
4:52	STOT	Mor reiser seg fra trappen og hunden følger med henne	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.			
4:53	HNÆ	Far løfter av seg sykkelhjelm og setter den på guttens hode mens han holder ham på armen. Gutten har dublomannen i hånden og holder den opp mot øret.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Gutten sier yeah.		
4:55	HNÆ	Med hjelmen på hodet tar gutten diplommannen opp mellom hans og fars ansikt og han kikker på denne mens far kikker kjærlig på gutten.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.		Alle er ansvarlige for HMS i Veidekke	Hvit skrift i bunn av skjermen.

Frame	Bildeutsnitt	Hva viser videoen?	Musikk	Lydeffekter	Tekst på skjerm	Grafiske elementer og filmatiske grep
4:57	HNÆ	Far tar også på diplomannen for han tar armen ned for å holde gutten oppe og ser kjærlig på ham.	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.	Far sier hallo til diplomannen og ler. Alt dette i bakgrunnen	Alle er ansvarlige for HMS i Veidekke – du også	Hvit skrift i bunn av skjermen.
5:02		Bakgrunnen blir sort, frem kommer Veidekkes logo	Instrumental musikk. Hører godt kassegitaren. Idyll.		Alle er ansvarlige for HMS i Veidekke – du også	Hvit skrift i bunn av skjermen.

Hele teksten på skjerm satt sammen:

Det er 230 vanlige arbeidsdager i et år. Noen dager blir dessverre uvanlige. Omtrent 12 000 mennesker er på jobb for Veidekke hver dag. Alle 12 000 har familie og venner. Hvor mange blir berørt om det hender noe med deg? Hver dag skader tre personer seg på jobb for Veidekke. Alle skadene kunne vært unngått. Vi har ingen å miste. I Veidekke tar vi ikke snarveier. Alle er ansvarlige for HMS i Veidekke – du også.

Skulle bare ... Dramaturgi

Selvener rødlom 1 & 2 veride punket (7 selvenser)

går gutt byggeplass | sandkasse aktivitet | Byggeplass Hage | byggeplass byggeplass | far mangler spiker | byggeplass byggeplass | far går farene vises | frem på byggeplass | Konflikt | Konflikt

Skifter mellom arbeidsliv og privat liv 4 ganger over på fars arbeid på byggeplassen for i lun er

Analyseskjema for HMS-opplæring på nett.

HMS-opplæringens tittel: Trygt hjem – farlig fiskeryrke

Sjanger: Informasjons, og dokumentarfilm med innslag av Talking heads

Virksomhet: Sjøfartsdirektoratet

Produsert av: Svein Morten Hagen

Lengde: 7:33 minutter

Jeg må huske på å avdekke alle metaforer som blir brukt.

Framme	Bildeutskjutt	Hva viser bilder eller videoen?	Oppllest tekst	Monolog fra intervjuede,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
0:00	TOT	Fiskebåt som tar en krapp sving på sjøen. Dette er en film som er lagt oppå en annen film som viser av sjø tett ved land, inne i en fjord med øyer i. Fiskebåten ligger halvveis oppå åsen inne på land i filmen som ligger i bakgrunnen før den svinger og blir liggende på vannet i bakgrunnsfilmen.			Dramatisk, elektroniske musikk, omsvøper på en måte og det høres ut som en vokal/kor som ligger i musikken også. Blir roligere			Helikopterperspektiv
0:05		Fiskebåten forsvinner og erstattes med flammer over samme bakgrunnsfilm og man			Elektroniske musikk, omsvøper på en måte			Helikopterperspektiv

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		svever over vannet innover i fjorden.			og det høres ut som en vokal/kor som ligger i musikken også.			
0:07		Bildet skifter til en redningsbåt, oppblåsbar, med 5 personer i som ligger oppå bakgrunnsfilmen. Ser kort at en blir heist opp i stropp (antar da til helikopter)	Fiskeryrket er blant de mest risikoutsatte yrkene.		Musikken ligger under talen	Innleser; mann med Haugesundsdial ekt.		Helikopterperspe ktiv
0:10		Fortsetter innover fjorden, skifter så til en kollasj med samme bakgrunnsbilde og fisk som blir dratt om bord maskinelt med garn.			Musikken er høyere			Helikopterperspe ktiv
0:13		fisk som blir dratt om bord maskinelt med garn, mens en film med en vuggende fiskebåt ligger transparent oppå nederst i høyre hjørne			Musikken er høyere			
0:15		Bakgrunnsfilm med skjær med havet som	Arbeid innen fiskeri		Musikken ligger i			

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		slår mot mens 7 personer ser ut til å stå rundt på et dekk rundt en bære i en transparent film over. Opprørt hav som slår mot skjær			bakgrunne n			
0:17		Bakgrunnsfilm stort tre med grønne blader hvor solen skimtes mellom stammer og blader og innskrifter på en minnetavle over omkomne. Minnetavlen er i grå stein med sorte bokstaver slått inn. Vi leser navn og årstall som 1875, 1877 og 1882	er nesten fem ganger farligere		Musikken ligger i bakgrunne n			
0:19		To personer bakfra som haler om bord last til i en liten fiskebåt. Båten gynger.	enn arbeid i landbruket.		Musikken ligger i bakgrunne n			Sort hvit film
0:21		Kollage fisk ned en renne, person blir løftet i stropp til helikopter, ser ikke helikopter.	Og hele sju ganger		Musikken ligger i bakgrunne n			

Fram e	Bilde itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
0:22		Redningskøyte i store bølger	farligere enn offshorearbeid					
0:24		Bølger slår mot klippe			Dramatisk, øker i volum og går opp, passer veldig godt til bølene på skjæret. Trommesla g som varer lenge.		TRYGT HJEM i hvit med sort skygge på bokstavene	
0:29		Bølger slår mot klippe			Fortsatt et trommesla g som varer lenge.		TRYGT HJEM - en film om helse, miljø og sikkerhet i fiskeflåten	Teksten over blir stående i tillegg kommer denne teksten, nå bare i hvit
0:30		Sort skjerm.			Fortsatt et trommesla g som varer lenge		TRYGT HJEM - en film om helse, miljø og sikkerhet i fiskeflåten	Teksten står i hvit fortsatt
0:32		Mann ca 40 år til høyre i bildet; lite hår med skinnskjegg. Sort vindjakke og hvit skjorte. Bak ham ser vi en liten			Høy musikk som dempes			

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		fiskeskøyte ankret opp nær land samt at vi ser utover i horisonten mot havet lengre ute.						
0:34	HNÆ	Mann ca 40 år til høyre i bildet; lite hår med skinnskjegg. Sort vindjakke og hvit skjorte. Bak ham ser vi en liten fiskeskøyte ankret opp nær land samt at vi ser utover i horisonten mot havet lengre ute.		Si je reagerte slik at je trudde ikkje han va dø når je fikk vete at båten va sunke. Je tru det at mange år på sjuen skal gjer at du he en viss bagasje med deg nok til at du kan takle situasjoner som oppstår.	Musikken ligger i bakgrunnen	Sundmørsdialekt (Hustadvika avsløres av den lange videoen)		Talking heads i dokumentarfilmer
0:48		Fisk i renne ned mot en lasteluke eller noe sånt .	I perioden 1990 til 2010		Musikken ligger i			

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		En fisker i orange regntøy og hjelm står i enden av en fiskerenne. Dette er samme filmsnutten som ble vist i kollage tidligere.			bakgrunne n			
0:51		Bilde tatt akter i en mast og fremover hvor man ser to orangeklede personer holde på med en not. Den ene står nede i en kurv mens den andre ser ut til å stå på rekkverket og lene seg inn mot redskapen som holder nota. (ser risikabelt ut, ser ingen sikring)	ble det registrert 275		Musikken ligger i bakgrunne n			
0:53		To personer i orange jobber på dekk med stort utstyr som en slange med mye vann på dekk.	dødsulykker i fiskeflåten		Musikken ligger i bakgrunne n			
0:54		To personer i orange står ved der nota blir dratt om bord, vi ser dem langt unna, mens nota full av fisk dekker	i Norge. Et gjennomsnitt på hele 13 dødsulykker hvert år.					

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		2/3 av bildet. Vi ser båten gynte.						
0:59		Mann ca 35 år til høyre i bildet; mørkt kort hår og glattbarbert. Sort vindjakke og hvit skjorte. Bak ham ser vi en større fiskebåt ankret opp mot en flytebrygge nær land samt at vi ser utover i horisonten mot havet lengre ute		Han satte fast handa i garnet og ble dratt rundt og ble da klemt i hjel.	Musikken ligger i bakgrunnen	Sundmørsdialekt (Romsdal, avsløres av den lange videoen)		Talking heads i dokumentarfilm. Ikke broren til han andre, en annen ulykke. Selv styrmann på en fisketråler
1:08		Fisker på liten fiskeskøyte med lue, blå vindjakke og orange regnbukse med seler tar i mot en blåse som blir dratt opp på dekk maskinelt.	Sjarkfisket er overrepresentert med 43 prosent av ulykkene.		Musikken ligger i bakgrunnen			
1:12		Mann ca 40 år til høyre i bildet; lite hår med skinnskjegg. Sort vindjakke og hvit skjorte. Bak ham ser vi en liten fiskeskøyte ankret opp nær land samt at vi ser utover i horisonten mot havet lengre ute.		He'n hatt ondt, eller er han bare blitt kald og sovna inn. Ka e det som har skjedd?	Musikken ligger i bakgrunnen	Sundmørsdialekt. Gråtkvalt stemme.		

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
1:23		Fisker i hel orange regntøy med hette på og røyk i munnviken står på dekk i en større fiskebåt og drar i et tau hvor det i enden kommer en blåse. Båten gynger ganske kraftig.	Årsakene til disse dødsulykkene er mange, men en fellesnevner for de fleste er mangel på risikovurdering på i forkant.		Musikken ligger i bakgrunnen			
1:32		Mann ca. 40 år til høyre i bildet; lite hår med skinnskjegg. Med kone og tre barn i sofaen, ser på fotoalbum fra 70-tallet. (gjenkjenner fra egen barndom, da ser de på bilder av faren som barn og den døde bestefaren som ung)		Så minstekravet burde jo varra at han i hvert fall hadde sikra seg så godt man kan. For den verdien som du sitter igjen med for et liv for meg som sønn og for min familie og for bror	Stille	Nordmørsdialekt. Snakker over filmen av av familien, ikke talking heads.		Forskjellige shots av samme scene.

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
				min sin familie så e nokre tusenlappa r eller la oss sei nokre titusenlap par i sekkerhets utstyr, ka det e for nokka det?				
1:52				E hadde gladelig betalt kvar enaste liten ting e kunne e ha hatt noen år te med han pappa.	Det begynner lav syntmusikk, som strykere i bakgrunne n av stemmen			
1:57		Mistanken min slått til om 70 tallet da vi ser bilde fra inne i albumet av far og sønn og på bildet til venstre en dame og samme barn.			Svak musikk i bagrunnen	Hører de i sofaen snakker sammen og en barnestemme sier Bestefar		

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
2:01		Steingjerde som der vipes opp fra så vi ser inn på en kirkegård. Her ser vi minnesbautaen med de navnene som vi så i kollasj tidligere i filmen. Mann i 40-årene kommer gående fra bakgrunnen midt i bildet sammen med et barn han holder i sin venstre hånd.			Musikken øker i volum, veldig melankolsk . Sikkert elektronisk men høres ut som slag mot stortromme, symbaler med visp, dyp tone			
2:16		Strand med høye fjell i bakgrunnen. En natur som sier oss at vi er i nordnorge. Mann og hund kommer i rask gange inn fra venstre og forsvinner ut til høyre.			Dramatisk skifte i musikken, varsler fare.			
2:22		Mann og hund på brygge til venstre i bildet, mannen kommer mot oss, hunden snuser på er hushjørne. Til høyre ligger en mindre passasjerbåt men		E kom gåanes den her veien her.				

Fram e	Bilde itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		gangbroen inn på brygga. Baten har skriften OFOTEN NARVIK i hekken.						
2:25		Mannen stopper opp på brygga foran et lastebildekk som henger som fender på brygga. Mannen peker og forklarer.		Båten lå med bakenden her og baugen den veien. Og så trødde jeg på det dekket her.		Mann 60-årene, grått kraftig hår, nordnorsk dialekt. (Helnessund, innenfor Lofoten, Nord for Bodø og Kjerringøy, avslørt av den lange videoen)		
2:34		Nærbilde av dekk og vann bak. Ca 50% av hver		Og det som jeg ikke så var at det var is på det.				
2:36		Nærbilde av dekk og vann bak, og mannens fot opp til kneet trækker oppå dekket.		Å der så ramla jeg rett attover der. Å da var det stiv fjerda.				
2:43	HNÆ	Mann ser ned, hav molo og fjell i bakgrunnen.			Dramatisk skifte i			

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		Kamera «følger mannens blikk ned i vannet, vi ser lastebildekkets speilbilde før vi bare ser vann, ned i dypet.			musikken, varsler fare.			
2:49	HNæ, undervin klet	Man sitter på huk med hunden foran seg. Klær hunden forsiktig bak øret. Blå himmel med hvite godværskyer bak mann og hund.		Jeg var ikke ganske sikker på at jeg skulle klar meg.				
2:52		Mann sitter med armen på et rekkverk med små kraner rett bak og havet, molo og fjell i lavt skydekke i bakgrunnen. Mannen har sort genser og sort vindjakke, med et lite merke med hurtigruten på.		Det var jeg på ingen måte sikker på. Jeg var sikker på at jeg var i en meget meget kritisk situasjon.				Talking heads
2:57		Sterkt lysende objekt dekker nesten hele skjermen, gul sterk ring rundt. Kommer fra øvre venstre hjørne og						

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		forsvinner ut i høyre nedre hjørne men to lysbobler, refleksjon blir synlig og forsvinner opp i venstre hjørne.						
2:58	NÆ	Garn som blir dratt mekanisk om bord over rull med en kraftblokk					Rekonstruksjon	
3:01		Kraftblokk i forgrunnen men vi ser eldre fisker, briller med hvit lue og orange gjenknepet jakke håndtere tau og garn rundt kraftblokka.	Fiskaren var i gang med andre garnsetting, da det etter hvert					
3:05		Nærbilde av fiskeren, snur hode forskjellige veier, ser på det han gjør.	kom ei kveite på 30 kilo opp med garnet. Og fiskaren gikk fram til rullen for å sikra at han fikk kveita om bord.					
3:11		Nærbilde av garn og tau, litt dosent og rødt felt lagt over i nedrehøyre hjørne hvor vi ser kraftblokka.	Garnspillet var fortsatt i drift					

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
3:14		Nærbilde av fiskeren, ser på det han gjør, før det skifter til et nærbilde av en hånd med gummihanske som vikles inn i garnet, ser fiskeren skjærer grimaser og tilbake til garnspill og tau som legger seg over orange regnstoff (litt anderles farge på det orange her)	og plutselig vikla fiskaren seg inn i garnet og ble dratt med rundt garnetspillet					
3:21		Nærbilde av fiskeren som ligger ser han har vondt og garnspill over lua,						
3:23		Nærbilde av kraftblokka som fortsatt går rundt. Panorerer utover og vi ser et bein med gummistøvel og orange regnbukse, liggende, sitte fast i garnet ved kraftblokka						
3:27		Nærbilde av fiskeren som ligger med lukkede øyne, men vi ser bevegelse under	Om kvelden observerte en kollega den drivende sjarken og					

Fram e	Bilde itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		øyelokkene. Garnspill over lua.	bestemte seg for å gå nærmare for å forsikre seg om at alt var i orden.					
3:35		Nærbilde av legg og for i en unaturlig stilling opp mot skottet på fiskebåten. Filmen er skutt i flere vinkler men samme motiv.	Han så då det eine beinet til fiskaren opp etter skottet og ringte straks AMK- sentralen.					
3:41		Nærbilde av fiskeren som ligger med lukkede øyne, ingen bevegelse under øynene nå.	Det var då gått over 12 timar siden ulukka.					
3:45		Nærbilde av fiskeren som ligger med lukkede øyne, ingen bevegelse under øynene nå.		Hallo, det er medisinsk nødtelefon .		Lydopptak AMK-sentralen, operatør dame	Lydopptak av AMK logg	
3:47		Nærbilde av fiskeren som ligger med lukkede øyne, ingen bevegelse under øynene nå.		Ja det er fra Geir- Tor eg ligge atme ein båt her der mannen er		Lydopptak AMK-sentralen, innringer mann med Kristiansunddial ekt		

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
				fast av spella eller nokke sånt.				
3:54		Nærbilde av legg og for i en unaturlig stilling opp mot skottet på fiskebåten.		Eg såg at foten bevega seg då men...				
3:57		Filming fra hovedredningssentralen med masse skjermer og en operatør med headsett som trykker på et apparat som om han ringer opp noen	Hovedredning ssentralen kontakter forsyningsskip et M/S Far Scout som bare var tre nautiske mil unna sjarken.				Opptak fra «M/S Far Scout»	
4:04		MOB-båt, orange gummibåt på vei bort fra større båt mot en liten fiskeskøyte, tre personer om bord i MOB-båten. Ser det er ettermiddag på grunn av solen som treffer fiskebåten. Den ligger badet i sollys.	Mannskap om bord satte umiddelbart MOB-båt på sjøen og satte fart mot Bjørnar.					
4:07		MOB-båten ligger inntil fiskebåten og man ser en person klatre om		Egentlig så - så det nesten ut				

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		bord. Ser en annen fiskebåt i bakgrunnen, dette skal kanskje være båten Geir-Tor.		som at det va – det va over.				
4:16	HNÆ	Mann 40-50 i mørkeblå stikken genser med hvit mønster i høyre side av bildet og i bakgrunne på ventre side ser vi inne i en fjord, med åser og bebyggelse opp bak vannet. Tror det er han som kanskje klatret om bord		Vi trudde med det samme vi så han om bord så trodde vi han var død.		Nordmørsdialekt		
4:20		Nærbilde av fiskeren som ligger med lukkede øyne, ingen bevegelse under øynene nå.						
4:25		Sort skjerm					Spesialsekvenser	Hvit skrift
4:29		Relativt stor fiskebåt går innover eller utover en fjord, vi ser ganske flatt landskap på begge sider. Filmen begynner bak båten og filmer opp på siden framover til baugen. Slik at vi får sett fiskebåten godt fra flere vinkler.					Spesialsekvenser, forsvinner når vi er oppe omtrent midt på fiskebåten.	Hvit skrift

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
4:36		<p>Filmen av fiskebåten blas bort, slik man vil bla i et ukeblad, og på neste side vises det en 3D animert fiskebåt i grått hvor bare bunnen er rød. Båten ligger midt i bildet på et 3D animert hav som er grå/grønt og mot horisonten møtes hav og himmel. Himmelen er blå med hvite skyer, lettskyet vil jeg si.</p>			<p>Lysere musikk, litt morse og nyhetsaktig med to-tre toner som ligger i forgrunnen . Litt irriterende i lengden da man forventer at den skal avsluttes ganske fort.</p>			<p>Filmen av fiskebåten blas bort, slik man vil bla i et ukeblad og på neste side vises det en 3D animert fiskebåt</p>
4:37		<p>Skifter fra side av 3D-båten til akter. Båten krenger mot venstre hvor det ligger en rød firkant. Den røde firkanten glir mot høyre og 3D-båten rettet seg opp før den krenger til høyre når den røde firkanten ligger helt til høyre. Det er tegnet en lysegrønn strek midt i båten fra mast og ned til</p>	<p>Stabilitetsber gninger er heilt avgjørende for å kunne si sikkert om et fartøy kan operera trygt uten fare for å kantra.</p>		<p>Som over</p>		<p>Stabilitet</p>	<p>Hvit skrift, en og en bokstav dukker opp, litt på skeive innover i bildet før det retter seg opp og står midt på skjermen før den igjen blir skeiv motsatt vei ut av bildet.</p>

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		<p>dekk. Der den grønne streken begynner er det også «festet» et slags lodd, hvor en tynn rød strek illustrerer tau, mens et lite rødt rektangel i enden blir selve loddet. Dette beveger seg også samtidig som den røde boksen og vi får en forstrekning av å se at båten krenger eller ikke. Båtens bevegelse ligger etter lastens bevegelse. Dette er kanskje slik en båt faktisk oppfører seg, det er en treghet i systemet.</p>						
4:50		<p>Vi ser 3D-båten gjennomskåret fra siden så vi ser rom og tanker. Det som skal illustrere ballasttanker og drivstoff og annet er fylt med rød farge. Vi ser tank i baugen blir fylt med vann. Det pussige er at det ser ut</p>	<p>De gir svar på hvor mye last, dekkslast, utstyr og redskapar</p>		Som over			

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		som om dette gjøres via styrhusets dør. Bevegelsen i vannet er gjort slik at det ser ut som det flømmer fra styrhuset.						
4:52		Tanken er full, vannet slutter å strømme inn. Vannet i tanken beveger fremover mot baugen og båten tipper fremover og får baugen under vannlinjen og går ned.	et fartøy kan ha om bord samtidig som nødvendige sikkerhetsmar giner er ivaretatt.		Som over			
4:56		Fisker bakfra i gult regntøy med hetta opp og orange hansker håndterer garn som blir dratt om bord opp over hodet hans i et rullende oppheng.			Som over			3D animert fiskebåt blas bort, slik man vil bla i et ukeblad og på neste side vises det en film med fisker
4:58		Fisker bakfra i gult regntøy med hetta opp og orange hansker håndterer garn som blir dratt om bord opp over hodet hans i et rullende oppheng.			Som over		Rapportering av ulykker	Hvit skrift, en og en bokstav dukker opp, litt på skeive innover i bildet
5:00		Fisker i orange regntøy med hette på står på			Som over		Rapportering av ulykker	Hvit skrift, blir større og svever

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		<p>dekk og holder i et blått garnbruk og fiskerenna er tom. Ser et instrument bakfra midt i bildet, det dominerer, delvis skjult av denne er det en fisker i blått som hjelper med garnet. (Han så jeg ikke de første gangene seg så filmen). Oppmerksomheten rettes mot fiskeren på grunn av fargen.</p>						<p>ut igjen i øvre høyre del skjermen.</p>
5:04		<p>Dame ca. 40 år; lyshåret, blå genser hvit, blått mønstret skjerf. Sitter på kontor. Damen fyller venstre halvdel av bildet, mens andrehalvdel fylles av en pc-skjerm med dokumenter på. Nedtrukket persienne i vinduet i bakgrunnen og en halv grønn plante. Antar at hun er ansatt i Sdir.</p>		<p>Sjøfartsdir ektorater ha jo krav til rapportering av ulykker fordi vi ønske at denna informasjonen ska komma ut til heile næringen.</p>	Som over	Sørvestlandsdialekt.		Talking heads

Fram e	Bilde itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
5:13		Nærbilde av rapporteringsskjema på pc-skjerm			Som over			Damen blas bort, slik man vil bla i et ukeblad og på neste side vises rapporteringsskj ema
5:14		Nærbilde av rapporteringsskjema på pc-skjerm			Som over		Sikkerhetsstyringssyst emer	Hvit skrift, en og en bokstav dukker opp, litt på skeive innover i bildet
5:16		Mann 40 brunt hår, bart, sort genser med rød skrift, blå vindjakke sitter med sola rett i øynene i høyre del avbildet, ser blåser og kran i bakgrunnen. I venstre bilde ser vi vann og land tett på, vi et tydelig på en fortøyd båt ved en brygge.		Man er avhengig av å holde kontinuitet i drifta	Som over	Nordlandsdialek t	Sikkerhetsstyringssyst emer	Talking heads. Hvit skrift, blir større og svever midt i bildet på skrå. Hvit skrift, blir større og svever ut igjen i øvre høyre del skjermen.
5:18		Man 40 brunt hår, bart, sort genser med rød skrift, blå vindjakke sitter med sola rett i øynene i høyre del avbildet, ser blåser og kran i bakgrunnen. I		og økonome n er veldig viktig i det her og det, vi føler at vi har	Som over	Nordlandsdialek t		Talking heads

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		venstre bilde ser vi vann og land tett på, vi et tydelig på en fortøyd båt ved en brygge.		tjænt inn eller i hvert fall på vei til å tjæne inn systemets hensikt og utgift.				
5:29		Elektrisk nødstop, gul boks (hvit underdel) og rød knapp, plassert i taket, en hånd trykker på den.			Som over			Mannen blas bort, slik man vil bla i et ukeblad og på neste side vises en nødstopknapp. Illustrerer systemet kanskje?
5:32		Fisker på dekk foran styrhuset på HELLSKJÆR vi ser nedre del av styrhuset. Fiskeren heiser fiske kasse opp av lasteluke fra et styrepanel rett ved luka. Fiskeren har på seg hvit hjelm og sort og grått arbeidstøy.			Musikken fortsetter i samme rytme men man får inn mer bass og trommer, litt dypere toner. Tonene i		Risikovurdering	Hvit skrift, en og en bokstav dukker opp, litt på skeive innover i bildet. Hvit skrift, blir større og svever midt i bildet på skrå. Hvit skrift, blir større og svever ut igjen i

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
					forgrunnen blir borte.			øvre høyre del skjermen.
5:35		Vi se lasten heises over på brygga hvor to personer jobber.		Det er egentlig veldig viktig da for at hvis du glemmer den faktoren så e je ganske ... se je for me at mulighete n for at det skjer ei ulukka ganske nært	Som over	Møredialekt SPØR ROY Samme stemme som han vi ser etterpå, men jeg trodde først det var han som var pårørende i begynnelsen av filmen som snakket.		
5:45	NÆ	Mann i føriåra, briller, sitter i styrhuset og snakker, hodet er kappet øverst.		Du heile tia he det i bakhaue at I må ta forbehold og det må vi gjær på	Som over	Møredialekt		

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuet e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
				fiske for det bevega seg alt som e her.				
5:52		Flammer i flammekar.			Som over			Mannen blas bort, slik man vil bla i et ukeblad og på neste side vises flammer i et flammekar.
5:54		Flammer i flammekar, slukkes med CO2 apparat. Dette er en kontrollert brannslukkeøvelse. Ser nærbilde av to i blå hjelmer og masker i et røykfylt rom.			Som over		Sikkerhetsopplæring	Hvit skrift, en og en bokstav dukker opp, litt på skeive innover i bildet. Hvit skrift, blir større og svever midt i bildet på skrå. Hvit skrift, blir større og svever ut igjen i øvre høyre del skjermen.
5:58		Tre personer i organge dresser og hjelmer bruker brannslange med vann inn i en container, også øvelse på slukking.						

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
6:01		Mann i 20-30 årene, lyst hår, sort t-skirt under lys flanelskjorte og sort skinnjakke. Sitter på en brygge med vann og så hvite småhus og andrebygg i bakgrunnen. Han sitter omtrent midt i bildet.		Ja, det er vel ikke sikkert eg hadde vore her i dag hvis eg ikkje hadde hatt kurset. Det kan eg jo ikke sei med 100 prosent da, men eg vil sei det er voldsomt viktig å ta dessa kursa.	Som over	Sørvestlandsdialekt, Haugesund?		Talking heads
6:10		Vi ser opp gjennom et fiskegarn en fisker med sola i ryggen. Fiskeren jobber med garnet.			Som over			Mannen blas bort, slik man vil bla i et ukeblad og på neste side vises fiskegarn
6:12		Vi ser opp gjennom et fiskegarn en fisker med sola i ryggen. Fiskeren jobber med garnet.			Samme som morsemusikk som		Verneombud	Hvit skrift, en og en bokstav dukker opp, litt

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
					begynnelse n av spesialsekv enser			på skeive innover i bildet.
6:13		Mann med gult arbeidstøy og hvit hjelm kikker opp i luften. Helt til høyre vertikalt i bildet ser vi kjetting og garn bli dratt opp.			Som over		Verneombud	Hvit skrift, en og en bokstav dukker opp, litt på skeive innover i bildet. Hvit skrift, blir større og svever midt i bildet på skrå. Hvit skrift, blir større og svever ut igjen i øvre høyre del skjermen.
6:16		Mann med gult arbeidstøy og hvit hjelm kikker opp i luften. Helt til høyre vertikalt i bildet ser vi kjetting og garn bli dratt opp		Verneomb udet har jo mye som går på sikkerhet	Som over	Nordlandsdialek t Samme stemme som i neste scene hvor vi ser mannen		
6:20		Mann 20-30 år, mellomblond, blå t- skjorte sitter om bord i en båt innvendig kahytt eller noe. Ser bak hav innover mot land og		Og helse, psykososia lt om bord og ta vare på at folk gjør som	Som over	Nordlandsdialek t		Talking heads

Fram e	Bilde itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjuede, e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		fjell. Små fiskebåter på vannet og bebyggelse nede ved vannet. Mannen sitter til høyre i bildet.		dei ska gjør slik at det går sikkert for seg.				
6:28		Fiskeskøyte i fjord kjører innover eller utover.			Som over			Mannen blas ikke bort men bildet, lukkes inn som en dør og blir borte i venstre kant.
6:29		Fiskeskøyte i fjord kjører innover eller utover. Helikopterperspektiv, hvor helikopteret tar igjen fiskebåten og vi fortsetter innover fjorden.			Melankolsk musikk som den på kirkegården tidligere i HMS-videoen			Helikopterperspektiv.
6:34 som ved 0:33	HNÆ	Mann ca 40 år til høyre i bildet; lite hår med skinnskjegg. Sort vindjakke og hvit skjorte. Bak ham ser vi en liten fiskeskøyte ankret opp nær land samt at vi ser utover i horisonten mot havet lengre ute.		Skjer det noka så går det så fort, og går båten noka å sånt så, sjøl om vi he et relativt godt		Nordmørsdialekt		Talking heads i dokumentarfilmer

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
				utbygd redningsse lskap rundt på kysten vår så er det til sjuende og sist de sjøl du må stole på. Og hvis du da ikkje har gjort jobben din da så kan det hende det sette igjen en familie med				
	NÆ	Samme mann men nå i profil fra venstre side, lyst bak så vi ser bare den mørke profilen. Dekker høyre bildehalvdel		små onga og kone å, mødre å, hemme.		Nordmørsdialek t Gråtkvalt		
6:59		Mann ca 40 år til høyre i bildet; lite hår med skinnskjegg. Sort		Så de e fole trist å sitte igjen		Nordmørsdialek t		

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		vindjakke og hvit skjorte. Bak ham ser vi en liten fiskeskøyte ankret opp nær land samt at vi ser utover i horisonten mot havet lengre ute.		– så e håpa folk kan tenke på det.				
7:10		Stort tre med grønne blader hvor solen skimtes mellom stammer og blader, og vi ser en gravstein, steinkors i forgrunnen, litt utydelig siden vi er blendet av solen.						
7:14		Minnesbautaen med navnene som er brukt tidligere i filmen. Kollage over treet og solen.						
7:15		Minnebautaen forsettet i kollagen, sol og tre blir byttet ut med kirkegård og eldre steinkors, gravsteiner, langs et steingjerde. Mørkt under de høye trærne rundt.						
7:20		Samme motiv med annen vinkel på gravsteinene og da mer						

Fram e	Bildeutsn itt	Hva viser bilder eller videoen?	Opplest tekst	Monolog fra intervjued e,	Musikk	Lydeffekter, intonasjon og dialekt	Tekst på skjerm	Grafiske elementer
		lys og et havrestrå med aks nær kamera vaier i vinden (halmstrå metafor?)						
7:23		Minnebautaen forsvinner mens gravsteinene og halmstrået er fortsatt der. Når minnebautaen forsvant se vi nå at gravplassen ligger ganske høyt i terrenget og vi har utsikt over fjorden.						
7:26		Vi ser inskripsjonen som jeg regner med står på sokkelen til minnebautaen. Der står det hugget inn og fargelagt med sort: DEI STREVA HARDT FOR HEIM OG MØY BROTT OG BRANN DEI MÅTTE DØY						

Tidslinje / Musikk - Nygt hjem

0:30 Anslag
 1:30 Talking Heads
 2:00 Dynamisk Klassisk
 3:00 Omsluttende Nyhet
 3:30 Pertusjon
 4:00 Stille Melankolisk
 4:30 Kjøte Gård
 5:00 Dekkmannen
 5:30 Bratt opp i volum
 6:00 Stille Melankolisk
 6:30 Summel fare
 7:00 Relasjon
 7:30 AMK-samtaler
 8:00 Stille

Redingsaksjon

Som anslaget og avsluttes som anslaget (pød?)

Risikovurdering

Samme rytme, uten tonene og mørkere med dagrør

Verneombud

som spesial-sek.

Parørende

som kirkegården Melankolisk.

Her er all musikken kartlagt i tidsperioder.

Hvor bruker man hva og hvordan brukes musikken for å shape en helhet, hva henger ev. sammen?
 Er det logisk slik det henger sammen?

Dramatisk slutt i musikken, men redningsmannen sier trodde han var død. Han sier ikke at han var død og vi dermed har i siter igjen og se det visse i det før hvordan ender.

Musikk - Trygt Wern.

<p>Anslag Rekonstruksjon Reiningsarbeid</p>	<p>Omisluttende, dramatisk, stykkene og perkusjon oo-hoo. Også litt vignettaktig, her kommer det noe som er viktig å få med seg.</p>
<p>Talking Heads</p>	<p>Dynamisk, klarisk m. stykkene men mindre Perkusjon</p>
<p>Kirkegård Avslutning</p>	<p>Melankolsk, oo-hoo.</p>
<p>Delekmannen</p>	<p>Tata dam innledning, dagverk. Varsler fare, mørk. Men han overlever, forteller sin egen vistenie.</p>
<p>Spesial selvenser Risikovurdering Sikkerhetsoppl. Verneombud</p>	<p>Litt marseaktig to-tre toner som ligger i forgrunnen. i raske rytme, litt nyhetsaktig. Går inn i trummer inn og de to-tre tonene inn. Hørbare og mer melodi og bass. Tilbake til den første musikken i denne delen</p>